

Porin kaupungin tilinpäätös 2021

ISBN 978-952-7020-64-7

Sisällysluettelo

1.	Toimintakertomus	
1.1	Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	1
1.1.1	Kaupunginjohtajan katsaus	1
1.1.2	Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	2
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	3
1.1.4	Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	5
1.1.5	Kaupungin henkilöstö	5
1.1.6	Ympäristöasiat	6
1.1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	7
1.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	8
1.1.9	Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat asiat	8
1.2	Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	11
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	14
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	14
1.3.2	Toiminnan rahoitus	15
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset	17
1.5	Kokonaistulot ja –menot	20
1.6	Kuntakonsernin toiminta ja talous	21
1.6.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	21
1.6.2	Konsernin toiminnan ohjaus	21
1.6.3	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	29
1.6.4	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	31
1.7	Tilikauden tuloksen käsittely	35
2.	Talousarvion toteutuminen	
2.1	Tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen	36
	Porin kaupungin palvelulupaukset	36
	YT-menettelyssä asetettujen tavoitteiden toteutuminen	36
	Tarkastustoimi	38
	Kaupunginvaltuusto	38
	Kaupunginhallitus	38
	Energian välitys	39
	Porin pelastustoiminnan kustannukset	39
	Muut toimialoille kohdistamattomat käyttötalouserät	39
	Konsernipalvelut	40
	Perusturva	41
	Sivistystoimiala	55
	Elinvoima- ja ympäristötoimiala	61
	Tekninen toimiala	64
	Satakunnan Pelastuslaitos	66
	Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen	67
2.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	70
2.3	Investointiosan toteutuminen	73
2.4	Rahoitusosan toteutuminen	77
3.	Tilinpäätöslaskelmat	
	Porin kaupungin tuloslaskelma	78
	Porin kaupungin rahoituslaskelma	79
	Porin kaupungin tase	80
	Konsernilaskelmat	82
4.	Tilinpäätöksen liitetiedot	
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	86
4.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	86
4.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	87
4.4	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	90
4.5	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	94
4.6	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	96
4.7	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	103
5.	Eriytetyt tilinpäätökset	
5.1	Liikelaitosten tilinpäätökset	105
	Porin Palveluliikelaitos	105
	Porin Vesi	117
5.2	Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätöslaskelmat	133
5.3	Muut eriytetyt laskelmat	136
6.	Allekirjoitukset ja merkinnät	

1. Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2021 jatkui samoissa merkeissä kuin vuosi 2020. Toisin kuin toivottiin, koronapandemia ei helpottanutkaan, vaan tilanne jatkui koko vuoden pahentuen vielä loppuvuotta kohti. Vasta nyt tilinpäätöksen laatimishetkellä maaliskuussa 2022 koronatilanne alkaa näyttää siltä, että rajoitustoimenpiteistä voidaan pääosin luopua ja tilanne siltä osin alkaa normalisoitua. Samaan aikaan, kun toinen globaali kriisi näyttää vihdoin kääntyvän parempaan suuntaan, toinen on jo alkanut. Venäjän hyökkäys Ukraina on paikallisesti valtava katastrofi, mutta sen vaikutukset ovat maailmanlaajuiset. Kukaan ei vielä tiedä, miten sota tulee jatkumaan ja millaisia sen vaikutukset tulevat olemaan. Ainoastaan se on varmaa, että mitään hyvää ei ole luvassa.

Kaupungin talouden ja toiminnan kannalta vuosi 2021 oli kokonaisuutena lähes asetettujen tavoitteiden mukainen. Talousarviossa 2021 asetettu alkuperäinen tulostavoite oli 6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupungin tulos vuodelta 2021 oli 8,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden aikana kaupunginvaltuusto myönsi lisämäärärahaa perusturvalle 3,6 miljoonaa euroa, sivistystoimialalle 2,6 miljoonaa euroa, elinvoima- ja ympäristötoimialalle 0,7 miljoonaa euroa ja toimialoille kohdistamattomiin eriin 2 miljoonaa euroa työmarkkinatuen kuntaosuuksiin. Kaikki talousarviomuutokset huomioiden tulostavoite laski vuoden aikana -15,2 miljoonaa euroon. Tilinpäätös toteutui siis kuitenkin noin 7 miljoonaa euroa muutettua talousarviota paremmin. Alijäämäiseen tulokseen ei koskaan voida olla tyytyväisiä, mutta vallitsevat olosuhteet ja pahimmat vuoden aikana esitetyt ennusteet huomioiden tulosta ei voi pitää kovin huonona. Suurimmat pettymykset tilinpäätöksessä olivat verotulojen heikko kehitys ja perusturvan toimintamenojen liian voimakas kasvu.

Kuitenkin kaupungin virallisten tilinpäätöslaskelmien valmistuttua ja tilintarkastuksen jo alettua Satasairaala toimitti kaupungin kirjaamoon 9.3.2022 tiedon, että kuntalaskutusta oikaistaan. Jäsenkunnille toimitetussa palvelumaksujen ennakkotiedossa vuodelta 2021 sairaanhoidon hinnanalennukseksi oli ennakoitu 3,5 M€, ja tehdyssä lopullisessa päätöksessä hinnanalennuksen lopullinen määrä on 6,8 M€. Lopullinen hinnanalennus/hyvitys jäsenkunnille on siis toimitettua ennakkotietoa suurempi. Porin kaupungin osuus suuremmasta hinnanalennuksesta on 1,4 M€. Tämä kirjataan vuodelle 2022. Mikäli tieto Satasairaalan oikaisusta olisi saatu ennen tilinpäätöksen valmistumista, olisi kaupungin tulos ollut 1,4 M€ parempi ja perusturvan talousarviolitykseksi olisi jäänyt 0,4 M€.

Vuoden 2023 alusta alkaen kaupungin toiminta ja taloudelliset lähtökohdat muuttuvat voimakkaasti, kun iso osa toiminnasta ja samalla myös tulo- ja palvelu- ja tukipalvelujen henkilöstöstä siirtyvät pois kaupungilta. Kaupunki tulee toimimaan sote-kiinteistöjen vuokranantajana ja onkin tärkeää, että hyvinvointialue määrittelee mahdollisimman varhaisessa vaiheessa omat palveluprosessinsa ja tekee vuokrasopimukset kaupungin kanssa, jotta kaupunki pystyy tekemään kiinteistönhallinnan ratkaisunsa ja niihin liittyvät taloussuunnitelmat riittävän pitkällä tähtäimellä. Kaupungin tärkeäksi tehtäväksi jää myös kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, jossa tullaan toimimaan tiiviissä yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa.

Kaupunkimme uutta strategiaa on valmisteltu tämä huomioiden. Strategiatyö on ollut laajaa. Siihen on osallistettu mm. asukkaat, työntekijät, poliittiset päätöksentekijät, yhteisöt ja yrittäjät. Lopullisesti strategiasta päättää kaupunginvaltuusto kevään 2022 aikana. Jo nyt yhdessä tehty strategiatyö näyttää osoittavan, että kaupungissa vallitsee vahva yhteinen tahtotila siitä, mihin suuntaan kaupunkia halutaan kehittää. Samanaikaisesti strategiatyön kanssa on kaupunginhallituksen asettama organisaatiotoimikunta tehnyt valmistelua kaupungin tulevaksi johtamisjärjestelmäksi.

Sekä vuoden 2015 pakolaiskriisi että runsaat kaksi koronavuotta ovat opettaneet meille kriisinhallinnan taitoja ja rohkeutta kohdata myös nyt näköpiirissä olevat haasteet suoraselkaisesti ja päät kylmänä pitäen. Pori 2030-strategia ja uusi johtamisjärjestelmä tulevat antamaan hyvän selkänöjan tulevaisuuden kaupungin rakentamiseksi.

Aino-Majja Luukkonen
kaupunginjohtaja

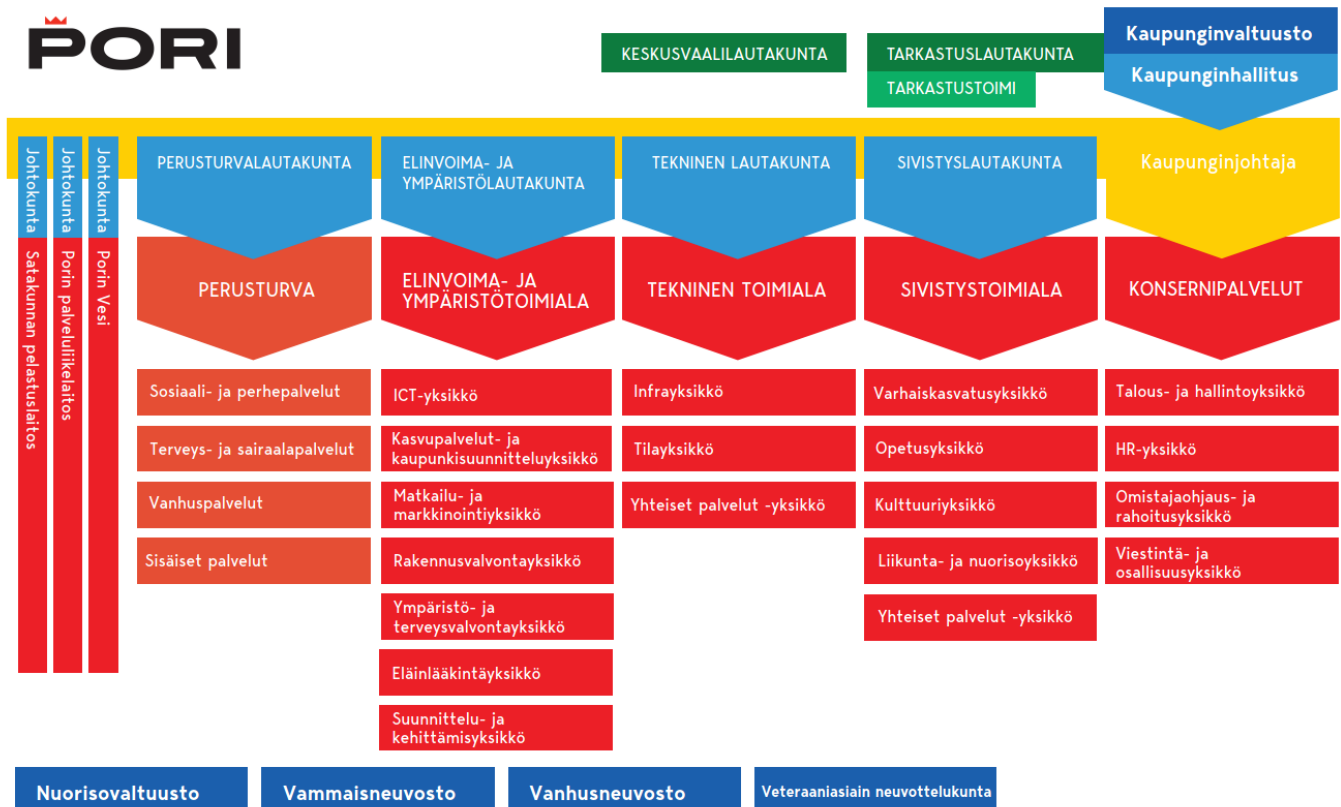
1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuuston poliittiset voimasuhteet	Valtuustokausi 2017-2021	Valtuustokausi 2021-2025
Keskustan valtuustoryhmä	5	4
Kokoomuksen valtuustoryhmä	(III vpj.) 13	(pj.) 13
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä	(II vpj.) 2	3
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	7	(II vpj.) 11
Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä	(pj.) 16	(I vpj.) 13
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	(I vpj.) 9	(III vpj.) 8
Vihreä valtuustoryhmä	5	7
Sininen valtuustoryhmä	1	0
Ikivihreiden valtuustoryhmä	1	0
Valtuutettuja yhteensä	59	59

Kaupunginhallituksen poliittiset voimasuhteet	Valtuustokausi 2017-2021	Valtuustokausi 2021-2025
Keskusta	(II vpj.) 1	1
Kokoomus	2	(I vpj.) 2
Perussuomalaiset	2	(II vpj.) 2
SDP	(pj.) 3	(pj.) 3
Vasemmistoliitto	2	1
Vihreät	(I vpj.) 1	2
Jäseniä yhteensä	11	11

Hallinnollinen organisaatio

Tilivelvolliset johtavat viranhaltijat

Kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkonen, Elinvoima- ja ympäristötoimialan toimialajohtaja Lauri Kilku, Perusturvan toimialajohtaja Sanna Mustajoki, Sivistystoimialan toimialajohtaja Esa Kohtamäki, Teknisen toimialan toimialajohtaja Markku Koppelomäki, Pelastusjohtaja Pekka Tähtinen, Palveluliikelaitoksen vs. johtaja Jani Sundell, Porin Vesi liikelaitoksen johtaja Ismo Lindfors.

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Euroalueen ja Suomen talouden elpyminen jatkuu, joskin talouden nopein kasvu on taittumassa. Suomen talous on toipunut nopeasti koronakriisin aiheuttamasta syvästä taantumasta. Vaikka pandemia yhä varjostaa näkymiä, Suomen talous kasvoi 3,5 % vuonna 2021 ja sen odotetaan kasvavan 2,6 % vuonna 2022 koronakriisin alkuvaiheessa talouspolitiikan nopea ja laaja-alainen reaktio onnistui estämään massatyöttömyyden ja konkurssiaallon Suomessa ja muissa kehittyneissä talouksissa. Sekä finanssipolitiikka että rahapolitiikka tukivat vahvasti kasvua ja työllisyyttä. Kun pandemian talousvaikutusten pahin vaihe on ohi, keskuspankkien rahapolitiikkaa voidaan alkaa asteittain normalisoida talouden elpymisen ja inflaatiokehityksen näkymien muutosten myötä.

Inflaatio kiihtyi vuonna 2021. Kysynnän voimakas elpyminen ja samaan aikaan tarjontaketjuihin muodostuneet pullonkaulat ovat nostaneet hintoja. Myös energian hintojen nousu on ollut laaja-alaista ja voimakasta. Palkansaajien nimelliset ansiot nousivat 2,4 % vuonna 2021, ja kasvu jatkuu samaa vauhtia seuraavina vuosina. Työllisyyden ripeä kohentuminen tasaantuu talouden nopeimman kasvun jäätyä taakse. Hyvän suhdannekehityksen vuoksi työttömyysaste laskee alle rakenteellisen työttömyyden tason. Vuonna 2021 työttömyysaste laski vain niukasti edellisvuotta alemmaksi eli 7,7 prosenttiin, mutta alenee 7,1 prosenttiin vuonna 2022 ja jää 6,6 prosenttiin vuosina 2023–2024. Työvoiman saatavuusongelmat ja muut tuotannon pullonkaulat kuitenkin rajoittavat tuotannon kasvua.

Koronakriisi on jättänyt jälkeensä entistä velkaisemman julkisen talouden. Julkisyhteisöjen alijäämä suhteessa BKT:hen koheni kriisin aikaisista pohjalukemistaan hieman alle 3 prosenttiin vuonna 2021. Pysyvien menolisäysten vuoksi rakenteellinen alijäämä on ennustejakson lopullakin vuonna 2024 suurempi kuin ennen koronakriisiä. Vuoden 2021 lopussa julkista velkaa oli yli 25 mrd. euroa enemmän ja velan suhde BKT:hen oli yli 7 prosenttiyksikköä suurempi kuin ennen kriisiä. Suomessa on syytä pyrkiä palaamaan mahdollisimman pian sellaiseen valtiontalouden me-nokehukseen, joka johtaa lähemmäs julkisen talouden tasapainoa.

Jatkossa tulee varautua väestön ikääntymiseen ja tuleviin kriiseihin. Tilinpäätöksen valmistumisaikaan alkuvuonna 2022 alkanut Ukrainan sota ja sen vuoksi Venäjälle asetetut uudet pakotteet sekä Venäjän taloudellinen eristäminen vaikuttavat myös Suomeen.

Lähde: Suomen Pankki, Euro & talous 5/2021

Oman alueen taloudellinen kehitys

Puolen tunnin säteellä Porin keskustasta asuu n. 112000 asukasta, joista työkäisiä on yli puolet. Alueella on noin 7000 yritystä. Yksityisen sektorin osuus alueen työpaikoista on merkittävä. Elinkeinorakenne on monipuolinen, mikä parantaa alueen muutosjoustavuutta. Poriin on lisäksi keskittynyt runsaasti kaikkien koulutusasteiden koulutustarjontaa, millä on merkitystä tulevan kasvun ja kilpailukyvyyn sekä vetovoiman ja houkuttelevuuden kannalta.

Jokaisen alueen menestyminen perustuu kasvuun. Tärkeimmät kasvun osatekijät liittyvät yritysten kasvuun, yritysten perustamiseen, työssäkäyntialueen yrityskannan kasvuun, alueelle kohdistuviin investointeihin ja pääomaan, työpaikkakehitykseen, asukasluvun kehitykseen, tapahtuma- ja matkailukävijöiden määrään jne. Ilman kasvua ei ole mahdollista kehittää alueen elinvoimaa.

Koronapandemian alkuaika vuonna 2020 toi suuren epävarmuuden, ja käytännössä kaikki talouden mittarit näyttivät alaviistoon. Lomautukset lisääntyivät, työttömyys kasvoi, ja yritykset jarruttivat ja peruuttivat investointejaan. Kokoon-tumisrajoitukset ovat olleet yhteiskunnan keino hillitä pandemian leviämistä ja pitää terveydenhuolto toimintakykyisenä, mutta ne ovat vaikuttaneet erityisesti matkailu-, ravintola- ja tapahtumatoimialoihin käytännössä jo melkein kaksi vuotta. Koronarokotusten edetessä rajoituksia on voitu purkaa, mutta silti ihmisten varovaisuus haittaa osallistumisia joukkotilaisuuksiin, eivätkä mainitut toimialat ole vieläkään toipuneet. Loppuvuonna 2021 esiin nousut omikronvariantti sai yhteiskunnan jarruttamaan kokoontumisia uudelleen, ja tämä on näkynyt esimerkiksi urheiluliiketoiminnan syvänä ahdinkona.

Kuitenkin muut liiketoiminta-alueet ovat pystyneet suuntaamaan takaisin kasvu-uralle ja kiihdyttämään toimintaansa koronaa edeltäviin lukuihin ja jopa ylikin. Tämä puolestaan on aiheuttanut talouden ylikuumentumista: koronan vuoksi vähennettyä globaalia tuotantokapasiteettia ei ole saatu ylös kysynnän kasvaessa, mikä on vaikuttanut raaka-aineiden ja komponenttien saatavuuteen – toimitusajat ovat kasvaneet ja hinnat nousseet. Myös osaavan työvoiman saatavuudessa on suuria haasteita. Samaan aikaan kasvanut Itä-Euroopan epävarmuus, EU:n vähähiilisyystavoitteet ja öljyntuotannon ja kysynnän epäsuhta ovat nostaneet energian hintaa. Yhteisvaikutuksena inflaatio on lähtenyt nopeaan kasvuun. Talouden kasvun uskotaankin hidastuvan. Talouden mittareista huolimatta yrityksillä on vielä uskoa tulevaisuuteen, ja uusinvestoinnit, laajennusinvestoinnit ja sijoittumiskyselyt ovat korkealla tasolla, jopa korkeammalla kuin ennen koronaa. Erityisesti yksityinen kulutus pitää kasvua yllä, sillä ihmisille koronan vuoksi kertyneitä säästöjä puretaan mm. investointihyödykehankintoihin ja kodin remontteihin.

Työllisyys on Porissa ja Satakunnassa kehittynyt vuonna 2021 huomattavan myönteisesti. Perussyy on alueemme elinkeinorakenteen monipuolisuudessa ja vientipainotteisuudessa. Joulukuussa 2020 Porin työttömyysaste oli 15,8 %, ja vuoden 2021 joulukuussa 11,9 (-24,9%). Työttömyys Porissa ja Satakunnassa on laskenut jo alle koronaa edeltäneen tason.

Maaliskuussa 2021 Porin seudun työllisyyskokeilukokeilu aloitti toimintansa. Kokeilussa TE-toimiston vastuita siirrettiin kuntien vastuulle tiettyjen asiakasryhmien osalta. Kokeilulla pyritään entistä tehokkaammin saamaan yritysten työvoimatarpeet ja työnhakijat kohtaamaan. Pääosa TE-toimistojen palveluista tultaneen TE-2024 -uudistuksella siirtämään vuonna 2024 pysyvästi kuntien vastuulle.

Myös tapahtumien ja matkailun osalta 2021 osoitti hieman elpymistä hiljaisesta edellisvuodesta. Perinteiset suurtahtumat joko peruttiin tai järjestettiin normaalia suppeampina. Kotimaan vapaa-ajan matkailu jatkoi suosiotaan, ja Porin kohteista Yyteri oli edelleen ylivoimainen ykkönen. Yöpymisiä rekisteröitiin Porissa kesällä 2021 ennätyselliset 124000 kpl. Koko vuonna yöpymisten määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna yli 22 %.

Seutumme ja koko maakunnan yhteisenä heikkoutena on negatiivinen väestökehitys, joka johtuu pääosin negatiivisesta muuttotaseesta. Vuonna 2021 syntyvyys oli Porissa selvässä kasvussa, mutta luonnollinen väestökehitys oli alueen ikärakenteesta johtuen edelleen negatiivinen. Porin nettomaahanmuutto oli +219 ja maassamuutto -8, joten nettomuutto oli +211.

Haasteenamme on edelleen työvoimapula, joka voi heikentää yritysten kasvumahdollisuuksia ja siten taloudellista yleiskuvaa. Tampereen yliopiston ja Satakunnan ammattikorkeakoulun muuntokoulutuksilla sekä kohdennetuilla rekrytointikampanjoilla on etsitty helpotusta tilanteeseen, mutta tarjonta ei vieläkään riittävästi kohtaa kysyntää. Rekrytointikampanjoita jatketaan yhteistyössä Lounais-Suomen alueen kuntien kanssa.

Titaanioksiditehdas Venator ilmoitti 2018 Porin-tehtaansa lopettamisesta vuoteen 2021 mennessä. Tehtaan sulke-misaikataulu on nyt täsmäntynyt vuoteen 2022.

Porin ja Helsingin välinen säännöllinen lentoliikenne on toiminut koko vuoden. Lentomatkustamisessa ja erityisesti liikematkustamisessa tultaneen näkemään koronapandemian aiheuttamia pitkävaikutteisia muutoksia, kun etänevottelumenetelmät on otettu laajasti käyttöön. Kuitenkin erityisesti myyntineuvottelujen ja asennustöiden toteuttaminen edellyttää usein matkustamista paikan päälle, mikä korostaa toimivan lentoyhteyden merkitystä alueemme vientipainotteiselle teollisuudelle. Säännöllinen lentoliikenne on välttämätön edellytys Porin lentokentän ja siihen välittömästi liittyvien toimintojen eli Suomen Ilmailuopiston, Länsi-Suomen pelastusharjoitusalueen ja Länsirannikon Koulutus Oy WinNovan lentokoneasentajakoulutuksen tulevaisuudelle johtuen näiden toimintojen vahvasta keskinäisriippuvuudesta. Nykyinen lentoliikennesopimus päättyy vuoden 2022 lopussa.

Porin alueella on käynnissä ja suunnitteilla suuria infrainvestointihankkeita. 2020 valmistui Mäntyluodon ja Tahkoluodon rautateiden sähköistys, joka jatkui radan palvelutasoa parantavilla ja tärinää vähentävillä toimenpiteillä 2021. Lisäksi radan turvallisuutta parannetaan tasoristeyksiä poistamalla. Valtatie 2:n nelikaistaistamisen suunnittelu on käynnissä. Eurajoen eritasoliittymän rakentaminen valtatie 8:lla on alkanut. Porin Satama Oy:llä on käynnissä mittavat investoinnit sekä Mäntyluodossa että Tahkoluodossa. Väylävirasto ilmoitti toteuttavansa lähivuosina digiratapilotin Tampere-Pori/Rauma -rautatiella.

Alueen teollisuuden investoinnit ovat niin ikään merkittäviä. Critical Metalsin n. 150 Me:n investointi Tahkoluotoon eteni 2021 ympäristövaikutusten arviointivaiheeseen ja ympäristölupahakemukseen. BioEnergo Oy on vastaavasti investoimassa 150 miljoonaa euroa biokonversioitehtaaseen Kaanaankorpeen ja Luvata investoi kymmenillä miljoonilla uuteen tuotantoteknologiaansa Porissa. Boliden puolestaan parantaa tehokkuuttaan ja pienentää päästöjään n. 40 miljoonan euron investoinneilla Harjavaltaan ja Poriin. BASF:n akkumateriaalitehtaan rakennustyöt ovat käynnissä Harjavallassa. Suomen Hyötytuuli suunnittelee laajentavansa Porin edustan merituulipuistoa jopa 45 tuulivoimalalla. Oy M. Rauanheimo Ab on rakentanut Tahkoluotoon automatisoidun hiiliterminaalin transitoilienteen tarpeisiin. Norilsk Nickel on ilmoittanut laajentavansa lähivuotina ja lisäävänsä tuotantoaan lähes kaksinkertaiseksi. Teollisuuden lisäksi myös kauppa investoi, mm. Satakunnan Osuuskauppa on julkistanut mittavan investoinnin Mikkolan alueelle ja Bilteman suurliikkeen rakennustyöt ovat käynnistyneet. Yhteensä voidaan puhua miljardiluokan investoinneista Porin seudulla.

Porin kaupunkiseudun lähitulevaisuuden haasteet liittyvät edelleen kasvudynamiikan kiihdyttämiseen, sujuvien ja nopeiden liikenneyhteyksien kehittämiseen, osaavan työvoiman ja opiskelijoiden saatavuuteen myös ulkomailta, alueen T&K-panostusten lisäämiseen, korkeakoulujen toimintaedellytysten turvaamiseen ja alueen vetovoiman lisäämiseen asukkaiden, yritysten ja investointien näkökulmasta.

Kesällä 2021 valmistuneessa Satakunnan korkeakoulutus ja sen kehittämismahdollisuudet -raportissa esitettyjen toimenpiteiden täytäntöönpano käynnistettiin laajalla maakunnallisella yhteistyöllä. Erityisesti raportissa kiinnitettiin huomiota yliopistollisen koulutuksen laajentamiseen. Porin kaupungin ja valtion välillä solmittiin innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus 2021 – 2027.

1.1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Vuonna 2020 alkanut koronaviruksen aiheuttama pandemia jatkui vuonna 2021. Useat kaupungin laitokset olivat suljettuna tai niiden käyttöä rajoitettiin. Valtio jatkoi kuntien taloudellista tukemista maksamalla toimintatuottoihin kohdistuvia valtionavustuksia. Lisäksi kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen 10 prosenttiyksikön korotus oli voimassa vielä vuoden 2021. Koronaviruksen taloudellisia vaikutuksia on käsitelty kappaleessa 1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.

1.1.5 Kaupungin henkilöstö

Vuoden 2021 lopun henkilöstön kokonaismäärä on hieman kasvanut edeltävään vuoteen nähden. Porin kaupungin palveluksessa oli 31.12.2021 yhteensä 6265 henkilöä. Luku sisältää vakinaiset, määräaikaiset, työllistetyt ja oppisopimussuhteiset sekä sivuvirkaiset ja sivutoimiset. Vuonna 2021 vakituisen henkilöstön määrä on jatkanut vähenemistään, mutta määräaikaisia palvelussuhteita on enemmän.

Vuonna 2021 henkilöstökulut olivat 286,4 M€ sisältäen palkat ja palkkiot, eläkemaksut ja muut henkilöstösivukulut (275,5 M€ vuonna 2020). Palkkamenot olivat 225,5 M€ (216,9 M€ vuonna 2020) ja palkkojen sivukulut 60,9 M€ (58,6 M€ vuonna 2020). Palkkamenojen kasvu johtui lähinnä henkilötyövuosikertymän, peruspalkkojen ja ylityökorvausten kasvusta. Tehtäväkohtaisiin palkkoihin kohdistuneet yleiskorotus ja paikallinen järjestelyerä kasvattivat peruspalkkojen maksun toteumaa noin 3 prosenttia (5,2 miljoonaa euroa). Tehtäväkohtaisten palkkojen kasvun vaikutukset olivat suurimmat henkilöstömäärältään isoilla toimialoilla, kuten perusturvassa ja sivistystoimialalla.

Terveysperusteiset poissaolot laskivat 4,9 prosenttiin. Vuoden loppua kohden poissaolot olivat kuitenkin kasvussa. Vuoden aikana vanhuuseläkkeelle jäi 128 henkilöä (136; 2020) ja työkyvyttömyyseläkkeelle 27 henkilöä (32; 2020). Henkilöstöä siirtyi myös erilaisille osa- tai määräaikaisille eläkkeille. Pääsääntöisesti suurimmat eläkkeelle siirtyneiden ryhmät kuuluivat puhtausta-, hoito- ja sivistysalan henkilöstöön. Vakinaisten vaihtuvuus kokonaisuudessaan hieman kasvoi, huolimatta vähentyneistä eläkkeelle siirtymisistä, sillä irtisanoutumiset kasvoivat edeltävään vuoteen verrattuna 72 henkilöllä (61 prosenttia).

	31.12.2019	31.12.2020	Muutos	31.12.2021	Muutos
	Henkilömäärä	Henkilömäärä	2019 – 2020	Henkilömäärä	2020 – 2021
Vakinaiset	5048	5023	-25	4941	-82
Määräaikaiset	1194	1 113	-81	1163	50
Työllistetyt	162	107	-55	153	46
Oppisopimussuhteiset	10	7	-3	8	1
Henkilöstö yhteensä	6 414	6 250	-164	6 265	15

Henkilöstöraportissa esitetään tarkemmat tiedot henkilöstöstä koskevien tunnuslukujen kehityksestä sekä sosiaalisista asioista kuten tasa-arvo, työolot, työntekijöiden kuuleminen, työterveys ja -turvallisuus, palkitseminen ja henkilöstöjohtaminen.

1.1.6 Ympäristöasiat

Tulvasuojelu ja hulevesien hallinnan kehittäminen

Tulvasuojelussa vuoden 2021 aikana saatiin Tikkulan padon osuus Vantalan alueelta aina asuntomessualueen länsikulmalle käyttöön otetuksi ja tulvasuojelulain piiriin. Tikkulan padon viimeinen osuus sijaitsee ranta-alueella asuntomessualueen ja nyt valmistuneen penkereen välissä. Vuoden 2021 aikana toteutettiin alueen stabiiliteetilaskelmat ja yleissuunnitelmat, joilla voidaan vuoden 2022 aikana hakea vesilain mukaista lupaa. Kun Tikkulan pato on kokonaisuudessaan saatu valmiiksi, padot suojaavat Porin satamien kannalta elintärkeää satamarataa, valtateiden riisteytysaluetta sekä lähialueen liikelaitoksia ja asuinrakennuksia. Syksyllä aloitettiin Isojoenrannan patojen peruskorjaukset, joissa parannetaan padon rakennetta. Työt tehdään osissa ja jatkuvat muutamia vuosia.

Vuoden 2019 alussa käynnistynyt NOAH- hanke eteni suunnitellusti ja hanke päättyi vuoden 2021 lopussa. Hankkeessa saatiin kehitettyä hulevesien hallintaa ja valmisteltua mallinnustyökalua maankäytön suunnittelun avuksi.

Ilmastomuutoksen vaikutusten lisääntyessä on tärkeää lisätä luonnonmukaisten hulevesien hallinnan keinoja hulevesitulvienriskien vähentämiseksi ja hulevesien laadun parantamiseksi. Erityisesti näihin asioihin kiinnitetään huomiota Porin kaupungin hulevesiohjelmassa, jonka laadinta aloitettiin vuonna 2020. Hulevesiohjelma pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2022 aikana.

Porin kaupungin alueella on happamia sulfaattimaita, jotka vaikuttavat alueiden rakennettavuuteen ja voivat aiheuttaa vesistön pilaantumista. Tekninen toimiala lähti syksyllä 2020 mukaan hankkeeseen, jossa laadittiin happamien sulfaattimaiden kansallinen ohje rakennushankkeisiin. Kansallinen ohje on valmistunut aikataulun mukaisesti. Ohjeen oppeja on päästy hyödyntämään muun muassa Pohjois-Porin infran ja monitoimitalon rakentamisen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Maaperän taustapitoisuustutkimus

Geologian tutkimuskeskus (GTK) täydensi geokemian tietokantaansa ottamalla maaperänäytteitä Porin kaupungin alueella kesällä 2021. Näytteenottoaikat valittiin Porin kaupungin alueelta edustamaan eri maalajeja ja maankäyttömuotoja. Näytteenottpisteet keskittyivät Porin keskustan, Noormarkun keskustan sekä Pihlavan alueelle. Näytteet otettiin 10 cm:n syvyydestä ja niitä kerättiin 220 eri pisteestä.

Tutkimusten tavoitteena oli määrittää maaperän taustapitoisuuksien perustaso alueilla, joissa maankäytön tarkka suunnittelu on tärkeää. Porin maaperässä tiedettiin olevan hieman enemmän arseenia kuin Suomen maaperässä keskimäärin. Arseenipitoisuus johtuu alla olevasta kallioperästä; koko eteläisessä Suomessa on todettu muuta maata suurempia arseenipitoisuuksia. Maaperän pilaantuneisuutta koskevassa asetuksessa lueteltujen muiden raskasmetallien pitoisuudet ovat Porin pintamaassa pieniä. Porin pitkä teollisuushistoria näkyy tavanomaista suurempina pitoisuuksina yksittäisissä näytepisteissä, mutta ilmaperäinen laskeuma ei ole nostanut pintamaan raskasmetallipitoisuuksia laajalla alueella. Tutkimuksen perusteella Porin taustapitoisuuksien yleistaso todettiin hyväksi.

Ilmanlaadun leviämismallinnus

Elinvoima- ja ympäristötoimiala teetti yhteistyössä Porin Satama Oy:n ja Porin alueen ilmapäästöjä tuottavien teollisuuslaitosten kanssa ilmanlaadun leviämismallinnuksen, jonka tulokset saadaan keväällä 2022. Ilmatieteen laitoksen toteuttamassa mallinnuksessa selvitettiin energiantuotannon ja teollisuuden, autoliikenteen, laivaliikenteen ja satamatoiminnan sekä kiinteistökohtaisen lämmityksen ilmanlaatuvaikutuksia. Selvityksessä laskettiin leviämismalleilla muun muassa ulkoilman typpidioksidin, pienhiukkasten, hengitettävien hiukkasten ja rikkidioksidin pitoisuudet sekä niiden alueellinen jakauma sekä verrattiin pitoisuuksia ilmanlaatulainsäädännön asettamiin rajoihin ja alueella mitattuihin pitoisuuksiin. Lisäksi selvityksessä arvioitiin ilman epäpuhtauksien eri pitoisuustasoille altistuvien Porin asukkaiden määrä. Edellinen vastaava selvitys Porissa tehtiin vuonna 1999.

Selvityksen perusteella voidaan todeta ilman epäpuhtauksien korkeimpien pitoisuuksien esiintyminen tarkastelualueella. Selvitys auttaa kehittämään Porin alueen ilmanlaadun seurantaa sekä on tukena kaupunkisuunnittelussa

Porin Vesi liikelaitoksen veden hankinta ja jakelu sekä viemärointi ja jätevesien puhdistus

Porin jätevedenpuhdistamoiden puhdistamolietteen käsittelystä ja loppusijoituksesta vastaa Envor Pori Oy, jonka 15 vuotinen sopimuskausi alkoi maaliskuussa 2018. Envor on rakentanut vuosina 2020–21 Luotsinmäen keskuspuhdistamon läheisyyteen biokaasulaitoksen ja hoitaa jatkossa siellä keskuspuhdistamolla syntyvän puhdistamolietteen käsittelyn sekä toimittaa biokaasulaitoksella syntyvän mädätejäännöksen hyötykäyttöön. Ennen laitoksen valmistamista Envor on kuljettanut syntyvät lietteet käsiteltäviksi muille laitoksille.

Harjakankaan tekopohjavesilaitoksen vieressä sijaitsevaan Tyvijärveen vuosien kuluessa kertyneen hiekkasakan poistaminen ruoppaamalla tapahtui lupamääräysten mukaisesti lokakuussa 2021. Ruoppausaines kuivuu talvikauden yli geotuubeissa. Sen sijoituspaikka ratkaistaan kesällä 2022.

Luotsinmäen ja Ahlaisten väliset vesijohto- ja viemäryhteydet valmistuivat vuonna 2021. Ahlaisten jätevedet johdettiin pysyvästi keskuspuhdistamolle kesäkuusta alkaen. Siirtyminen Ahlaisissa talousveden jakelussa tekopohjaveen alkoi loppusyksyllä.

Lukkarisannan varavesilaitoksen tarvitsemasta sähköenergiasta osa tuotettiin laitokselle vuonna 2020 toteutetulla aurinkosähköjärjestelmällä. Luotsinmäen keskuspuhdistamon rakennukset lämmitettiin jätevedessä olevaa hukkalämpöä hyödyntäen.

Vesi- ja viemäriverkoston sekä laitosten saneerausta jatkettiin. Noin 75 % kaikista investoinneista oli saneerausinvestointeja. Investointien kokonaismäärä oli 3,94 M€.

Porin paikallisliikenne Porin Linjat Oy:n operoimana

Porin Linjojen vuoden 2021 kaikki liikenteen kilometrisuoritteet on ajettu täysin uusiutuvalla polttoaineella. Vuoden 2019 lopulla Porin Linjat Oy liittyi Satakunnan Ilmastokumppanuusohjelmaan, jossa määriteltiin niitä käytännön toimenpiteitä, joilla päästään Hinku- eli hiilineutraali kunta -tavoitteisiin (uusiutuvan polttoaineen käyttö, kaluston uusinvestoinneissa ympäristötehokkaimman teknologian käyttö, kaluston sijoittelun optimointi siten että isommat suoritukset ajetaan puhtaalla kalustolla sekä toimitilojen asteittaiset energiatehokkaat saneeraukset). Hinku-tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä on toteutettu käytännössä sekä yhtiön kalustostrategiassa että toimitilojen energiatehokkuuden osalta.

Hinku

Kaupunki on mukana hiilineutraalit kunnat–verkostossa. Tavoitteena on vähentää päästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Hinku-työ etenee monitoimialaisella työryhmällä. Kaupunkilaisten ja yritysten aktiivointia vaikeutti koronatilanne.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kaupunginhallitus on vuonna 2017 hyväksynyt Kuntaliiton valmisteleman ohjeen vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista noudatettavaksi Porin kaupungin organisaatiossa. Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuusilmoitukset on ilmoitettu avoimessa tietoverkossa kuntalain edellyttämällä tavalla. Lisäksi kaupunki on edistänyt päätöksenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä julkaisemalla toimialojen ja liikelaitosten ostolaskutiedot avoimena datana kaikkien saataville.

Kaupunginhallituksen hyväksymien hankintaohjeiden mukaan hankinnat suoritetaan taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti huomioiden seuraavat asiat:

- **tasapuolisuus ja syrjimättömyys** ehdokkaiden ja tarjoajien kesken hankinnan eri vaiheissa
- **kilpailuolosuhteiden hyödyntäminen** eli olemassa olevien kilpailuttamismahdollisuuksien käyttäminen
- **avoimuus ja läpinäkyvyys** eli tiedottaminen hankinnoista riittävän laajasti
- **suhteellisuus** hankinnoissa ja hankintamenettelyissä eli vaatimusten suhteuttaminen tavoiteltavaan päämäärään
- **ympäristövaikutukset**, jotka liittyvät tuotteiden ja palvelujen koko elinkaaren aikaisiin vaikutuksiin sekä energiatehokkuuteen, ja erityistä huomiota kiinnitetään tuotteiden kuljetusketjujen pituuteen ja hiilijalanjälkeen
- **sosiaali- ja työlainsäädäntöön liittyvät vaatimukset**, kuten työllisyysmahdollisuuksien luomiseen, palveluiden tai tavaroiden saavutettavuuteen ja esteettömään käyttöön sekä eettiseen kauppaan.

Hankintaohjeeseen on erikseen kirjattu myös seuraavat velvoitteet:

- EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa käytetään ESPD-lomaketta (yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja) tarjoajan alustavana näyttönä siitä, että poissulkemisperusteet eivät rasita ehdokasta tai tarjoajaa sekä siitä, että ehdokas tai tarjoaja täyttää hankintayksikön asettamat soveltuvuusvaatimukset sekä pyydetään valitulta tarjoajalta rikostaustan tarkastamiseksi otteet rikosrekisteristä ennen hankintasopimuksen tekemistä
- kaikkien hankintojen osalta ohjeistetaan, että kaupunki ei allekirjoita hankintasopimuksia ennen kuin tilaaja-vastuulain mukaiset luotettavat selvitykset on saatu tilaajalta ja että poikkeuksellisen alhaisia hintoja koskee hankintalain mukainen selvitysvelvollisuus.

Lisäksi tarjouspyyntöihin ja hankintaohjeisiin kirjataan kartelliehto: Palveluntuottaja vahvistaa palvelusopimuksen allekirjoituksella, ettei se ole tarjouskilpailun aikana tai sopimuksen laatimishetkellä syyllistynyt kilpailulain tarkoittamaan keskenään kilpailevien elinkeinonharjoittajien väliseen kiellettyyn kilpailunrajoitukseen (kartelliin) tätä hankintaa koskevilla markkinoilla tilaajan toiminta-alueella.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaksi viimeistä vuotta ovat olleet koronatilanteen vuoksi hyvin poikkeuksellisia. Niiden kehityksen perusteella ei voida vetää suoria johtopäätöksiä tulevasta. Poikkeuksellinen tilanne näyttää ainakin tilinpäätöksen laadintahetkellä jatkuvan myös vuonna 2022. Näyttääkin siltä, että kunnat aloittavat hyvinvointialueuudistuksen jälkeen vuonna 2023 sekä rakenteellisesti täysin uudessa tilanteessa, mutta myös yleisesti täysin erilaisissa olosuhteissa kuin missä ovat toimineet kolme edeltävää vuotta.

Kuntatalouden näkökulmasta koronavuosia on leimannut jatkuva pelko kuntien menojen kasvusta ja tulojen menetyksistä. Kuntatalouden tulos on kuitenkin ollut poikkeuksellisen vahvaa. Valtion tukitoimenpiteillä on ollut tässä merkittävä vaikutus. Vuonna 2020 kuntatalouden tulos oli 1,7 miljardia ja vuoden 2021 ennakkotietojen perusteella ollaan hyvin lähellä samaa tasoa. Tulokset ovat koko 2000-luvun parhaita. Porin osalta tilanne ei kuitenkaan ole ollut yhtä hyvä. Vuosi 2020 päättyi vain 4,2 miljoonaan ylijäämään ja vuosi 2021 kääntyi 8,4 miljoonan euron alijäämään, vaikka kunnallisveroprosenttia nostettiin 0,75 prosenttiyksikköä. Porin taloudellinen kehitys jää selvästi verrokkejaan heikommaksi. Erityisesti kunnallisverotulojen kehitys on heikkoa. Kun 2021 vuoden 4,1 prosentin kunnallisverotulojen kasvusta eliminoidaan veroprosentin noston vaikutus, jäljelle jää 0,4 prosenttia todellista kasvua.

Miltä tämä kaikki näyttää tulevaisuuden valossa. Verotulot ja erityisesti kunnallisverotulot ovat kaupungin talouden selkäranka. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen niiden merkitys vain korostuu entisestään. Toimintakate kasvoi vuonna 2021 4,9 prosenttia, vaikka koronan aiheuttama toimintamenojen kasvu korvattiin valtion taholta täysimääräisesti. Yleisestikin voidaan todeta, että kuntataloudessa on harvoin päästy alle kolmen prosentin kasvuun. Tämä johtaa hyvin yksinkertaiseen päätelmään. Edes hyvän talouskasvun aikana kunnallisverotulojen kehitys ei tule ylittämään menojen kehitystä, mikäli kaupungin väestönkehityksessä ei tapahdu huomattavaa muutosta. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen toimintamenot eivät saa kasvaa vuosittain enää yhtään. Tämä taas tarkoittaa sitä, että toimintaa on tehostettava pitkäjänteisesti riippumatta taloudellisesta suhdannevaihtelusta. Toinen vaihtoehto talouden tasapainottamiseen on jatkuvat veronkorotukset.

Valtuuston vahvistamassa taloussuunnitelmassa näkyy hyvin, miten ”murrosvuosi” 2023 tulee olemaan todennäköisesti poikkeuksellisen hyvä. Syynä tähän on kuitenkin verotulojen tilitykset vuodelta 2022 vanhan järjestelmän perintönä. Tilanne normalisoituu taas vuonna 2024. Näillä näkymin hyvinvointialueuudistuksella on kuitenkin lievästi positiivinen vaikutus kaupungin talouteen. Rakenteellinen alijäämä voi uudistuksessa jonkin verran pienentyä. Taloussuunnitelma lähtee siitä tavoitteesta, että kaupungin talous olisi tasapainossa vuonna 2024. Jotta tämä tilanne ei jäisi vain hetkelliseksi, edellä mainituissa talouden elementeissä on tapahduttava suunnanmuutoksia.

1.1.9 Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat asiat

Porin kaupungin tehtävien toteuttamisen merkittävimmät riskit liittyvät sähkön saannin turvaamiseen, tulvansuojeluvaihteluiden kehittämiseen sekä ylläpitämiseen ja kunnan johtamisen varmistamiseen eri häiriötilanteissa. Toimialat ovat huomioineet suunnitelmissaan varautumiseen ja sisäiseen turvallisuuteen liittyviä uhkatekijöitä, kuten syrjäytyminen ja terrorismi.

Elinvoima- ja ympäristötoimialalla merkittävät riskit liittyvät henkilöstön jaksamisen lisäksi sähkön saannin turvaamiseen sekä tietojärjestelmien ja tietoturvan toiminnan varmistamiseen. Nämä riskit koskevat erityisesti kaupungin ICT-palveluja.

Perusturvan merkittävimmät riskit liittyvä edelleen henkilöstön jaksamiseen ja suureen henkiseen kuormaan. Lisäksi henkilöstö kohtaa työssään useasti väkivaltaa tai sen uhkaa. Myös tapaturmariskit ovat korkeat. Perusturvassa on erittäin hyvä tilannekuva ja tilannetietoisuus terveysturvallisuuden varmistamiseen liittyvistä turvallisuusriskeistä. Näiden perusteella tehdyillä toimenpiteillä on pyritty vähentämään havaittuja poikkeamia esimerkiksi ”Haasteellisen käytöksen ennaltaehkäisy ja hallinta” (MAPA) -koulutuksen avulla.

Sivistystoimialalla merkittävät riskit liittyvät henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin, sivistystoiminnan sekä turvallisten toimintaympäristöjen (kiinteistöt) varmistamiseen. Henkilöstön jaksamisen parantamiseksi on analysoitu eri lähteistä saatuja palautteita. Lisäksi on selvitetty, mistä työkuormat muodostuvat ja voidaanko työkuormia keventää. Havaintojen perusteella on tehty korjaustoimenpiteitä ja toiminnan kehittäminen on jatkuvaa. Koronarajoitusten takia sivistystoimialan kaikkia tehtäviä ei ole pystytty toteuttamaan.

Teknisellä toimialalla on tunnistettu merkittäviä sisäilmaan liittyviä riskejä. Tilanteen korjaamiseksi on perustettu sisäilmatoimikunta. Sen tavoitteena on selkeyttää Pori kaupungin eri toimijoiden vastuita, velvollisuuksia ja rooleja. Porin kaupungin merkittävin riski liittyy tulviin. Tekninen toimiala on yhdessä muiden toimijoiden kanssa päivittävässä Patoturvallisuussuunnitelmaa (2017) sekä ylläpitänyt suunnitelman mukaista valmius- sekä varautumistoimenpiteitä. Lisäksi toimialalla on varauduttu sähkön ja lämmönjakelun varmistamiseen eri häiriötilanteissa.

Palveluliikelaitoksen merkittävimmät riskit liittyivät koronapandemian takia asiakkaan toiminnan merkittävään supistumiseen. Lisäksi riskeinä on ollut riittävän ammattitaitoisen henkilöstön määrän turvaaminen. Varautumisen näkökulmasta palveluliikelaitoksen toiminta on suuresti riippuvaista tietoliikenteen, sähkön ja vedenjakelusta. Näihin kohdistuvat riskit on tunnistettu. Riskien todennäköisyyttä ja vaikuttavuutta pienennetään prosesseja kehittämällä, selkeillä tehtävien ja vastuiden määrittelyllä, riittäväillä resursseilla sekä käytettävissä olevien tietojen hyödyntämisellä.

Porin veden merkittävimmät riskit liittyvät puhtaan veden tuotannon ja jakelun turvaamiseen eli mikrobiologisen saastumisen estämiseen. Lisäksi yhtenä merkittävä riski liittyy mahdolliseen viemäritulvimiseen. Pori Vesi käyttää ennaltaehkäisevänä menetelmänä muun muassa Water Safety Plan -ohjelmaa, jonka tarkoituksena on tunnistaa talousvedeen ja vedentuotannon toimintaympäristöön sekä vedentuotantoketjun riskit. Pori vesi on laatinut varautumissuunnitelmat, uusii verkostojaan sekä ylläpitää valmiutta reagoida mahdollisiin tuotannon häiriötilanteisiin.

Satakunnan pelastuslaitoksen merkittävät riskit liittyvät ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen. Tilanne on kestänyt pitkään ja pahenee henkilöstön eläköitymisten seurauksena. Koronapandemia on lisännyt henkilöstön kuormitusta. Pelastuslaitoksen sisällä on edistetty henkilöstön terveyttä erilaisin toiminnan rajoituksin sekä edistävin toimin. Pelastuslaitos on osallistunut aktiivisesti kansallisen pelastusalan koulutuksen kehittämiseen sekä tukenut alueen sopimuspalokuntien jäsenhankintaa sekä koulutusta. Pelastuslaitos päivitti Satakunnan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen 2021–2025 tarkastelujakson alussa.

Toimiminen koronatilanteessa on lisännyt organisaation toimialojen kykyä vastata nopeasti sekä tehokkaasti muutuneisiin tilanteisiin. Nämä kokemukset on tarkoitettu dokumentoida ja kehittää niiden perusteella häiriötilanteisiin ja jatkuvuussuunnitteluun liittyviä kokonaisuuksia.

Konsernin rahoitusriskejä, joita ovat korkoriski, likviditeettiriski ja luottoriski, hallitaan kaupunginvaltuuston hyväksymien hallintosäännön, konsernihallinnon toimintasäännön, konserniohjeen sekä kaupungin ja konserniyhtiöiden sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti. Kaupungin riskienhallintaa toteutetaan hajauttamalla lainat toteuttamishetken markkinatilanteen mukaan sekä jo olemassa oleva lainasalkku huomioon ottaen, ottamalla kantaa lainan korkoperustaan, erääntymisajankohtaan ja muuttamalla lainasalkkujen korkojakaumaa johdannaissopimusten avulla. Korkoriskin hallitsemiseksi kaupunki on tehnyt korkojohdannaissopimuksia, joista merkittävin osa muuttaa vaihtuvia korkoja kiinteiksi koroiksi. Johdannaissopimuksia on laadittu vain suojaustarkoituksessa. Korkoriskien hallinnalla pyritään pienentämään kaupungin korkomenojen vaihtelua ja parantamaan niiden ennustettavuutta. Mikään sopimuksesta ei toteutuessaan kasvata kaupungin korkovirtariskiä eli lisää korkokuluja tilanteessa, jossa markkinakorot nousevat. 31.12.2021 lainasalkun keskikorko oli 0,581 % (viimeiset 12 kk ja mukaan lukien suojaukset) sekä avoinna olevien johdannaisten nimellismäärä suhteessa avoinna olevaan lainasaldoon oli n. 25,14 %. Noin 29,15 prosenttia kaupungin lainoista on alle vuoden horisontilla alttiina lyhyiden markkinakorkojen vaihtelulle.

Negatiivisten euribor-korkojen kassavirtavaikutusten takia johdannaissopimuksia on edelleen pyritty muokkaamaan mahdollisuuksien mukaan siten, että niiden alkamispäivää on siirretty lähitulevaisuuteen. Koska vuonna 2021 inflaatio-odotukset alkoivat merkittävästi kasvaa, ovat pitkät markkinakorot nousseet merkittävästi heijastellen odotuksia keskuspankkien rahapolitiikan kiristymisestä. Korkojen nousu on pitkään jatkuneen nollakorkoajan jälkeen erityisesti euroalueella uusi ilmiö, joten on tärkeää suojata kaupungin lainasalkkua pitämällä lainasalkun suojausaste vähintään kohtuullisella tasolla ja myöskin kasvattaen sitä lähivuosien aikana. Pandemiankin seurauksena pitkään jatkunut matalan inflaation aikakausi näyttäisi nyt päättyneen. Euroalueen inflaatio kohosi ennakkotietojen perusteella tammikuussa 2022 jo 5,1 %:iin ja energiahintojen nousu selittää siitä enää noin puolet. Euroopan keskuspankki saattaa nostaa talletuskorkoa jo vuonna 2022. Jos näin kävisi, olisi se euroalueella ensimmäinen koronnosto vuoden 2011 jälkeen. Ratkaisevaa koronnostolle/-nostoille on, kuinka pysyviä inflaatiopaineet ovat. Jos inflaatiopaineiden odotetaan hellittävän, Euroopan keskuspankin tarve rahapolitiikan kiristämiseksi on olennaisesti pienempi.

Tilinpäätöshetkellä ei rahavaroihin, sijoituksiin eikä johdannaissopimuksiin liity tunnistettua vastapuolen luottoriskiä. Kaupungin maksuvalmiutta ennakoidaan maksuvalmiussuunnittelulla ja kassaennusteilla. Likviditeettireservinä ovat rahat ja pankkisaamiset, konsernitilin luottolimiitit sekä muut luottolimiitit, kuten kuntatodistusohjelmat. Tilikauden lopussa kaupungin yhteensä 100 miljoonan euron kuntatodistusohjelmasta oli käytössä 75 miljoonaa euroa.

Kaupungin omaisuuden asianmukaisella hoidolla ja käytöllä sekä tarkoituksenmukaisella uushankinnalla voidaan pienentää rahoitusallijäämiin liittyvää riskiä. Kaupunki on varautunut likviditeetin riittämiseen kaikissa olosuhteissa

nostamalla kuntatodistuslimiittiä suuremmaksi. Rahoitusmarkkinoiden poikkeuksellisesta tilanteesta johtuen negatiiviset talletuskorot ovat edelleen haasteena, mikä on jouduttu edelleen huomioimaan kaupunkikonsernin kassanhallinnassa ja maksuvalmiussuunnittelussa. Kaupungin kassavarojen sijoittamisessa on kyse kaupungin tilivarojen lisäksi myös tytäryhtiöiden konsernitileillä olevista varoista. Kassavarojen ensisijainen tarkoitus on maksuvalmiuden turvaaminen. Maksuliikenteen hoitoon tarvittavat varat tulee sijoittaa pääasiallisesti pankkien talletustileille. Negatiivisten korkojen tilanteessa kaupunki saattaa joutua maksamaan korkoa siitä, että sen kassavarat on luotettavasti talletettu. Negatiivisten talletuskorkojen vuoksi myös konsernitileillä olevista, talletusrajan ylittävistä varoista on jouduttu maksamaan korkoa pankille.

Saamisiin liittyviä merkittäviä luottotappioriskejä ei ole tiedossa. Lisäksi kaupunki on taannut huomattavilla summilla lähinnä konserniyhteisöjen lainoja. Näihinkään liittyviä merkittäviä luottotappioriskejä ei ole tunnistettu.

1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Toimielimien ja viranhaltijoiden sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvät tehtävät on määritelty kaupungin hallintosäännön 10 luvussa seuraavasti:

81 § Kaupunginhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä

1. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat,
2. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti,
3. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä,
4. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan,
5. hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman vuosittain,
6. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskien toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskejä arvioidaan sekä
7. päättää kaupungin omaisuuden vakuuttamisesta ja muusta vakuuttamisesta.

82 § Lautakunnan ja johtokunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Lautakunta ja johtokunta vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

83 § Viranhaltijoiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat sekä liikelaitoksen johtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisön ohjauksesta sekä yhteisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

84 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle.

Sisäisen tarkastuksen toiminnan tarkoitus, tehtävät ja vastuut määrittelee kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintasäännössä.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Toimialat ovat antaneet omat selvityksensä sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sen toteutumisesta vuonna 2021 tilinpäätösmateriaalin käsittelyn yhteydessä kullekin lautakunnalle.

Hallinto- ja johtamistapa (eettiset periaatteet, säännöt, ohjeet, toimivallan jako)

Päätöksentekoprosessien on tuettava kaupungin toiminnan laadukasta johtamista. Myös päätösten perusteena olevan tiedon on oltava riittävää ja luotettavaa. Tämän vuoksi hallinto noudattaa hyvää hallintotapaa, jonka laki määrittelee huolehtimiseksi asiakirjakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen asianmukaisesta saatavuudesta, käytettävyydestä ja suojaamisesta sekä eheydestä ja muista tietojen laatuun vaikuttavista tekijöistä.

Kaupungilla on käytössä kaupunginhallituksen hyväksymä asiakirjahallinnon laatukäsikirja. Laatukäsikirja säätelee toimintaa muuttuneessa toimintaympäristössä, johon lukeutuu uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönoton lisäksi myös tietosuojaa-asetuksen ja tiedonhallintalain kaltaisia muutoksia lainsäädäntöön. Laatukäsikirjassa on myös veloitettu toimialoja ja liikelaitoksia nimeämään asiakirjahallinnon vastinparit, joiden vastuulla on oman toimialansa tai liikelaitoksensa asiakirjahallinnon kehittäminen ja valvonta. Heidän tehtävänä on myös valvoa julkisuuslain mukaisten tietopyyntöjen sekä kuntalaisaloitteiden kulkua ja varmistaa niiden sujuva käsittely. Tämä osaltaan parantaa myös päätöksenteon avoimuutta.

Porin kaupungissa on käytössä Aktiivisen tuen toimintaohje, jonka tavoitteita ovat työkykyinen henkilöstö, sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyskustannusten hallinta sekä työn sujuvuus ja tuottavuus. Esimiesten päivittäinen työkykyjohtaminen on onnistumisessa ratkaisevaa. Sen painopiste on työkyvyn varhaisessa tuessa.

Myyntilaskujen osalta on käytössä keskitetty prosessi laskuille myönnettyjen eräpäivän siirtojen / maksusuunnitelmien osalta. Konsernipalveluiden toimintasäännössä on talous- ja hallintojohtajalle annettu erityinen toimivalta päättää maksulykkäyksistä kaikkien peruskunnan toimialojen osalta.

Riskienhallinta (tunnistus, analysointi, hallinta, dokumentointi)

Toimialojen tulee talousarvion valmisteluun liittyen tehdä ohjeistetun mukainen henkilöstösuunnitelma, jotta muutokset henkilöstön määrässä tapahtuvat hallitusti ja toiminnassa tapahtuviin muutoksiin pystytään varautumaan tehtävämutoiksi, henkilöstösiirtoin, koulutuksella tai rekrytoinnilla. Henkilöstöriskin minimoimiseksi on tärkeää, että henkilöstön joustava käyttö toimialojen sisällä ja mahdollisuuksien mukaan toimialojen välillä otetaan käytännöksi. Samoin henkilöstölle tulee mahdollistaa työkierto eri tehtävissä sekä urapolkujen muodostuminen organisaation sisällä.

Toimialat ovat riskienhallintapäällikön ohjauksessa täyttäneet omat riskienhallintalomakkeet.

Valvontatoimenpiteet (mm. erilaiset kontrollit, suojaukset, sopimusten hallinta)

Terveystalon Sirius HR-järjestelmä toimii esimiesten työkaluna sairauspoissaolojen hallinnassa lähettämällä esimiehelle sähköpostitse esimieshälytyksen, kun sairauspoissaoloja on kertynyt hälytysrajan ylittävä määrä. Esimieshälytysten viiveetön ja aukoton käsittely on kirjattu yhdeksi työkyvyttömyyskustannusten hallinnan keinoksi Porin kaupungin työhyvinvoinnin strategisessa johtamisessa.

Kaikilla toimialoilla on käytössä hyväksyjäkohtainen euromääräinen hyväksyjäraja. Tällä rajataan niiden käyttäjien määrää, jotka voivat hyväksyä minkä suuruisia laskuja tahansa ja pienennetään valtuuksien ylittämisen riskiä. Kullakin hyväksyjällä on määritellyt kustannuspaikat, joiden laskuja hänellä on oikeus hyväksyä. Sama henkilö ei voi tarkastaa ja hyväksyä laskua.

Perusturvassa on yhdistetty omavalvontasuunnitelman pohja yhdenmukaiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa ja myös terveydenhuollon yksiköt ovat laatineet yksikkökohtaiset omavalvontasuunnitelmat. Organisaation sisällä noudatetaan tätä yhdenmukaista linjaa siten, että täytetään sosiaalihuollon vaatimukset omavalvonnan osalta sekä terveydenhuollon vaatimukset laadusta ja potilasturvallisuudesta. Sosiaalihuollon osalta suunnitelmat laaditaan yksiköille, jotka muodostavat riittävän yhtenäisen toimivan kokonaisuuden. Velvoite omavalvontasuunnitelman laatimiseen koskee kaikkia sosiaalihuollon toimintayksiköitä. Omavalvontasuunnitelma laaditaan toimintayksiköiden lisäksi sosiaalihuollon tukipalveluille ja sosiaalityön palveluille, kuten lastensuojelu, vammaispalvelut, ikääntyvien palvelut sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut. Sisäisen valvonnan, omavalvonnan, turvallisuusasioiden, väärinkäytösten ja riskienhallinnan osalta on järjestetty myös vuonna 2021 perusturvan henkilöstölle koulutuksia ja erilaisia perehdytyksiä.

Seuranta (ml. arviointi, kehittämistoimenpiteiden tuloksellisuus)

HR-yksikkö ja Sarastia Oy käsittelevät palkkaprozessien poikkeamat kuukausittain palaverissaan ja uusien lisäominaisuuksien kehittämistä käsitellään sovelluspuolen kuukausipalaverissa.

Talous- ja hallintoyksikköön keskitetty controller-toiminto tukee toimintakatteelta yhtätoista suurinta prosessia (ns. Top11) talousarvion seurannassa. Top11-prosessien osalta tavoitellaan pitkäjänteistä ja kestävä tuottavuuden kehittymistä. Controller-toiminnossa seurataan säännöllisesti Top11-prosessien taloutta ja nostetaan esiin, mikäli on havaittuja poikkeamia.

Teknisellä toimialalla maaomaisuuteen liittyvissä alueyksiköiden tasearvoissa havaittiin ristiriitaisuuksia tietojärjestelmässä syksyllä 2021. Havaittua ongelmaa on lähdetty korjaamaan osoittamalla henkilöstöresurssia asian hoitamiseksi.

Tietosuojaraportti 2021

Porin kaupungin organisaatiossa vuosi 2021 on tietosuojan toteutumisen suhteen sujunut hyvin. Vuonna 2020 voimaan tulleet etätökytännöt ovat vakiintuneet ja niistä erityisesti johtuvia tietosuojongelmia ei ole ilmennyt.

Tietosuojakoulutusten pääasiallinen keino Porin kaupungissa on koko henkilökunnalle pakollinen verkossa suoritettava tietosuojakoulutus. Vuoden 2021 lopulla koulutukset keskeytettiin niiden uusimisen ajaksi, joten vertailukelpoisia suoritus tietoja ei ole saatavilla. Vuoden 2020 lopulla koulutuksen oli hyväksytysti suorittanut 4431 henkilöä. Uudet verkkokoulutukset on aloitettu tammikuussa 2022. Verkkokoulutusten lisäksi tietosuojakoulutuksia tarjottiin jälleen myös luentomuodossa sekä erikseen varattavina että kaupungin koulutustarjontaan sisältyvinä kursseina. Peruskoulujen opettajille järjestettiin erikseen kohdennetut tietosuojakoulutukset, joihin osallistui 417 opettajaa. Lopuille tarjottiin tilaisuus katsoa koulutus tallenteena.

Rekisteröityjen informoinnin ensisijaisena tapana Porin kaupungissa ovat Porin verkkosivuilta löytyvät tietosuojaselosteet. Tietosuojaselosteita oli julkaistu vuoden 2021 lopulla 75 kpl (vuoden 2020 lopulla 63 kpl). Tietosuojaloukkauksia vuonna 2021 havaittiin 12 kpl (vuonna 2020 17 kpl). Näistä kahdeksan nähtiin voivan aiheuttaa riskin luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille, jolloin tapauksista tehtiin ilmoitukset tietosuojaviranomaisille (vuonna 2020 11 ilmoitettua tapausta). Kuudessa tapauksessa rekisteröidyille mahdollisesti aiheutuva riski arvioitiin korkeaksi, jolloin ilmoitukset tehtiin myös asianosaisille (vuonna 2020 myös 6 tapausta). Kokonaisuudessaan havaitut loukkaukset koskivat vain pientä joukkoa rekisteröityjä.

Valmiutta reagoida tietoturva- ja tietosuojaloukkaustilanteisiin kehitettiin jälleen osallistamalla kansalliseen Taisto 2021 -harjoitukseen. Harjoittelua tullaan jatkamaan myös vuonna 2022. Rekisteritietojen tarkastus- tai oikaisupyynn- töjä tuli Perusturva pois lukien 3 kappaletta (vuonna 2020 0). Perusturvalle oikaisupyynn- töjä saapui 19 kpl ja omien tietojen tarkastuspyynn- töjä noin 300 kpl (vuonna 2020 noin 240 kpl). Tietosuojan vaikutustenarviointeja on valmiina tai valmistelun alla tilinpäätöshetkellä 10 kpl.

Riskienhallinnan järjestäminen ja keskeiset johtopäätökset

Kaupungin riskienhallinnan johtaminen ja koordinointi on organisoitu viimeisimmässä organisaatiouudistuksessa konsernipalveluiden omistajaohjaus- ja rahoitusyksikköön. Vuoden 2021 aikana riskienhallintapäällikön tehtävä muu- tettiin ja laajennettiin ulkoisen rekrytoinnin yhteydessä turvallisuuspäällikön tehtäväksi. Turvallisuuspäällikkö ohjaa ja koordinoi toimialojen, tytäryhtiöiden ja liikelaitosten riskienhallintaa ja valmiussuunnittelua kokonaisturvallisuuden nä- kökulmasta. Toimialojen, tytäryhtiöiden ja liikelaitosten riskienhallinta oli järjestetty toimialoittain (vast.) riski- ja johto- ryhmien avulla. Tytäryhtiöt ja liikelaitokset vastaavat omasta riskienhallinnastaan.

Turvallinen ja kriinkestävä Pori -toimintasuunnitelman päivitystyö on vielä kesken, mutta aikaisemman suunnitel- man osa-alueita toteutetaan. Suunnitelman perustana on kehittää riskitietoisuutta ja siihen perustuvaa toimintaa (vrt. tiedolla johtaminen). Suunnitelmassa pyritään yhteensovittamaan havaitut poikkeamat ja niihin liittyvät toimenpiteet kaupungin strategisten tavoitteiden varmistamiseksi. Lisäksi Kaupungin ja kaupunkikonsernin Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -politiikka vaatii myös päivittämistä.

Lasten ja nuorten Pori on kaupunkistrategia yksi painopisteistä. Sen tavoitteena on luoda ja taata edellytykset hyvälle lapsuudelle ja turvallinen kehittyminen aikuiseksi. Monialainen työryhmä toimii tavoitteiden saavuttamiseksi kehittä- mällä ja suunnittelemalla lasten ja nuorten turvataitoihin liittyviä asioita.

Kaupunki on jatkanut toimenpiteitä turvallisemman Porin kehittämiseksi. Tilanteen parantamiseksi on perustettu mo- nialainen työryhmän avulla, joka keskittyy väkivallan vähentämiseen erityisesti julkisilla paikoilla. Samoin riskienhal- linnan kehittämiseksi, koordinoimiseksi sekä kokonaiskuvan ylläpitämiseksi ja tilannetietoisuuden lisäämiseksi on käynnistetty kaupungin riskienhallinnan johtoryhmän toiminta alkuvuonna 2022. Toimialakohtaisten riskiryhmien teh- tävänä on tukea toimialansa kokonaisvaltaista riskienhallintaa, huolehtia organisaatioturvallisuuden osa-alueista ja kehittää varautumista sekä jatkuvuudenhallintaa.

Pahentunut koronatilanne johti siihen, että suunniteltuja tapahtumia, koulutustilaisuuksia ja harjoituksia peruttiin, siir- rettiin tai pidettiin etäyhteyksien avulla.

Sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Kaupunginhallituksen antamissa vuoden 2022 talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa on painotettu, että sisäisen val- vonnan tulee olla osa toimialojen jokapäiväistä ohjausta ja johtamista ja sen tulee kattaa oman toiminnan lisäksi myös toiminta, josta kaupunki vastaa lainsäädännön, omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoit- teiden tai sopimusten nojalla.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä vuoden 2023 alussa merkittävä osa kaupungin toiminnasta siirtyy hyvinvointialu- eelle. Perusturvalle on ollut 7 kpl toimintakatteen perusteella poimituista ns. top11-prosesseista. Muutoksen seurauk- sena keskiöön nousee uusia prosesseja. Suunnittelu- ja kehitystyö talousarviossa 2023 esiin nostettavia prosesseja koskien on aloitettu heti alkuvuonna 2022.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelmassa esitetään tilikaudelle kuuluvat tuotot ja kulut. Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikaudella syntyneet tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään kaupungin (ml. liikelaitokset) tuotot, jotka on saatu kaupungin ulkopuolelta ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kaupungin ulkopuolelta.

Tuloslaskelma

1 000 euroa	2021	2020
Toimintatuotot	198 869	178 745
Valmistus omaan käyttöön	3 848	14 585
Toimintakulut	-696 883	-664 314
Toimintakate	-494 165	-470 984
Verotulot	341 952	322 114
Valtionosuudet	167 399	176 540
Rahoitustuotot	7 934	7 070
Rahoituskulut	-2 212	-2 453
Vuosikate	20 907	32 286
Poistot ja arvonalentumiset	-29 111	-28 101
Tilikauden tulos	-8 204	4 185
Tilinpäätössiirrot	-244	-26
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 449	4 159

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot toimintakuluista %	28,7	27,5 =100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)
Vuosikate % poistoista	71,8	114,9 =100*Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset
Vuosikate, euroa/asukas	250	386
Asukasmäärä	83491	83693

Toimintatuottojen merkittävän 20,1 M€ (+11,3 %) kasvun suurimpia tekijöitä olivat saadut valtionavustukset julkisen sosiaali- ja terveyshuollon kustannuksiin (9,8 M€) sekä sähkön markkinahinnan voimakkaasta kasvusta johtunut tulo-lisäys (+5,3 M€) energian välitys-tehtäväkohtaan. Valmistus omaan käyttöön-erä laski merkittävästi johtuen investointien kirjaustavan muutoksesta, jossa omajohtoisen rakentamisen palvelu- ja tarvikekustannuksia ei enää esitetä tuloslaskelmassa.

Toimintakulut kasvoivat edellisvuodesta 32,6 M€ (+4,9 %). Merkittäväntä kasvu oli erikoissairaanhoidon ostopalveluissa, jotka kasvoivat 11 miljoonalla eurolla (+9,4 %). Lisäksi sähkön markkinahinnan nousu kasvatti tulojen lisäksi menoja vastaavalla 5,3 M€:lla. Myös sivistystoimialan menot kasvoivat mm. lainsäädännön muutoksista johtuen 5 M€:lla.

Tuottojen ja kulujen erotusta kuvaava toimintakate osoittaa, kuinka paljon kaupungin kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli 23,2 M€ heikompi kuin vuonna 2020. Toimintatuottojen osuus toimintakuluista nousi 27,5 prosentista 28,7 prosenttiin.

Verotulot yhteensä kasvoivat 6,2 %. Kunnallisverotulot kasvoivat 11,5 M€:lla (+4,1 %), mikä johtui lähes yksinomaan vuodelle 2021 korotetusta kunnallisveroprosentista. Koronaviruksen vuoksi asetettu yhteisöveron jako-osuuden väliaikainen 10 %-yksikön korotus lisäsi yhteisöverokertymää n. 4 M€. Kiinteistöverotulot kasvoivat 1,9 M€, mikä johtuu osittain verotusmenettelyssä tapahtuneista muutoksista. Valtionosuudet laskivat 9,1 M€, mutta vuonna 2020 valtionosuuksissa oli 22,5 M€ kertaluontoista tukea koronaviruksen johdosta. Verotuloista ja valtionosuuksista ja niiden kehittymiseen vaikuttavista syistä on annettu tarkempi selvitys talousarvion toteutumisvertailun tuloslaskelmaosassa.

Rahoitustuotot ja -kulut eivät nettona muuttuneet olennaisesti. Porin Satama Oy ei kyennyt tulouttamaan täysimääräistä lainan korkoa.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Kaupungin vuosikate heikkeni 11,4 M€ (-35,2 %). Vertailuun vaikuttaa olennaisesti viime vuonna saatu merkittävä lisäys valtionosuuksiin. Vuosikate oli 71,8 % poistojen määrästä, kun tulorahoituksen riittävänä tasona voidaan pitää 100 % arvoa normaalilla poistotasolla. Kaupungin tulorahoituksen voidaan todeta olevan edelleen riittämättömällä tasolla nykyiseen kulurakenteeseen suhteutettuna.

Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat miljoonalla eurolla. Tilikauden tulos oli 8,2 M€ alijäämäinen eli 12,4 M€ heikompi kuin vuonna 2020.

Koronaviruksen vaikutus tilikauden tuloksen muodostumiseen

Koronaviruksen tulosvaikutukset vuonna 2021 jäivät merkittävästi pienemmiksi kuin vuonna 2020. Vuonna 2020 saadut valtionosuuksien lisäykset ylittivät aiheutuneet kustannukset ja tulojen menetykset huomattavasti. Edelliseen tilinpäätökseen laaditun laskelman mukaan kaupungin tulos ilman koronaviruksen vaikutuksia olisikin muodostunut yli 13 miljoonaa euroa toteutunutta heikommaksi. Vuonna 2021 kirjanpitoon laskentatunnisteella kirjattuja koronasta aiheutuvia kustannuksia oli 9,4 miljoonaa euroa ja kaupunki sai Sosiaali- ja terveysministeriöltä valtionavustusta sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19 kustannuksiin 9,8 miljoonaa euroa. Lisäksi Satasairaalan erikoissairaanhoidosta Porin kaupungille kohdistamat covid-19 avustusten palautukset olivat 3,2 miljoonaa euroa. Palautuksista huolimatta erikoissairaanhoidon ostopalvelut kasvoivat nettona 10,5 miljoonalla eurolla (+9 %). Muita mainittavia saatuja avustuksia olivat Traficomien joukkoliikenteelle myöntämät yli miljoonan euron tuet.

Tulonmenetyksiä muodostui lähinnä sivistystoimialalle, kun kulttuuri- ja liikuntalaitoksien aukioloja rajoitettiin. Sivistystoimialan maksutuotot jäivät alkuperäisestä käyttösuunnitelmasta 1,9 miljoonaa euroa ja tilojen vuokratuotot 0,4 miljoonaa euroa. Toisaalta koronaviruksesta johtuvasta hankkeiden siirtymisestä vuodelta 2020 vuodelle 2021 johdettujen tulojen ja avustusten ylittivät käyttösuunnitelman merkittävästi, joten toimialan toimintatuotot kokonaisuudessaan jäivät alkuperäisestä käyttösuunnitelmasta vain 0,8 miljoonaa euroa.

Työmarkkinatuen kuntaosuudet jatkoivat kasvuaan osin koronavirustilanteen johdosta. Ne nousivat 0,5 miljoonaa euroa (+8,1 %) vuoteen 2020 verrattuna ja ovat jo yli 2,1 miljoonaa euroa korkeammalla tasolla kuin viimeisimpänä koronaa edeltävänä tilikautena 2019.

Yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen 10 %-yksikön korotus oli voimassa vielä vuoden 2021. Tämä lisäsi yhteisöverokertymää n. 4 miljoonaa euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kaupungin rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelma

1 000 euroa

	2021	2020
Toiminnan rahavirta	14 334	25 173
Vuosikate	20 907	32 286
Tulo-rahoituksen korjauserät	-6 573	-7 113
Investointien rahavirta	-33 701	-25 549
Investointimenot	-47 742	-35 832
Rahoitusosuudet investointimenoihin	791	1 388
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	13 250	8 894
Toiminnan ja investointien rahavirta	-19 367	-376
Rahoituksen rahavirta	18 568	27 702
Antolainauksen muutokset	3 255	2 592
Antolainasaamisten lisäykset	-37	-458
Antolainasaamisten vähennykset	3 292	3 050
Lainakannan muutokset	32 062	12 985
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	63 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-42 075	-44 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos	44 138	-5 514
Muut maksuvalmiuden muutokset	-16 750	12 125
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-6 619	2 942
Vaihto-omaisuuden muutos	-141	-56
Saamisten muutos	-16 801	6 827
Korottomien velkojen muutos	6 812	2 413
Rahavarojen muutos	-799	27 326
Rahavarat 31.12.	32 687	33 486
Rahavarat 1.1.	33 486	6 161
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, M€	-73,5	-42,9
Investointien tulo-rahoitus, %	44,5	93,7
Laskennallinen lainanhoitokate	0,5	0,9
Kassan riittävyys, pv	0,5	16,7

Toiminnan ja investointien rahavirta laski heikentyneen vuosikatteen myötä. Investointien omarahoituksen riittävydestä pitkällä aikavälillä kertova tunnusluku rahavirran kertymä viimeiseltä viideltä vuodelta painui jo yli 70 miljoonaa euroa negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitusprosentti ($=100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$) kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Kun tunnusluku vähennetään luvusta 100, saadaan prosenttiosuus, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella. Vuonna 2021 kaupunki rahoitti 55,5 % investoinneistaan lainarahalla ja rahavaroja käyttämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$ ja se kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys päivinä ($=365 \text{pv} \cdot \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$) on maksuvalmiutta kuvaava tunnusluku, mikä ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kaupungin rahavaroilla eli rahoitusarvopapereilla ja rahoilla sekä pankkisaamisilla.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase, 1 000 euroa

Vastaavaa	31.12. 2021	31.12. 2020
Pysyvät vastaavat	867 023	860 385
Aineettomat hyödykkeet	6 435	6 946
Aineettomat oikeudet	2 380	2 568
Muut pitkävaikuttiset menot	4 055	4 378
Aineelliset hyödykkeet	425 602	416 935
Maa- ja vesialueet	90 392	89 101
Rakennukset	155 655	158 621
Kiinteät rakenteet ja laitteet	156 114	153 953
Koneet ja kalusto	12 165	11 080
Muut aineelliset hyödykkeet	47	70
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 228	4 110
Sijoitukset	434 986	436 504
Osakkeet ja osuudet	305 810	304 072
Muut lainasaamiset	129 085	132 377
Muut saamiset	91	54
Toimeksiantojen varat	4 066	3 817
Valtion toimeksiannot	268	268
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 794	3 546
Muut toimeksiantojen varat	4	4
Vaihtuvat vastaavat	113 482	97 339
Vaihto-omaisuus	1 392	1 251
Aineet ja tarvikkeet	1 392	1 251
Saamiset	79 403	62 602
Lyhytaikaiset saamiset	79 403	62 602
Myyntisaamiset	14 304	12 364
Lainasaamiset	44 042	35 621
Muut saamiset	3 482	2 963
Siirtosaamiset	17 576	11 654
Rahoitusarvopaperit	945	953
Sijoitus rahamarkkinainstrumentteihin	945	953
Rahat ja pankkisaamiset	31 742	32 533
Vastaavaa yhteensä	984 571	961 542

Vastattavaa	31.12. 2021	31.12. 2020
Oma pääoma	506 118	517 950
Peruspääoma	432 080	432 080
Arvonkorotusrahasto	8 689	16 341
Muut omat rahastot	21 188	20 910
Edellisten tilikausien ylijäämä/ alijäämä (-)	52 610	44 460
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä (-)	-8 449	4 159
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	700	733
Poistoero	700	733
Pakolliset varaukset	872	867
Eläkevaraukset	64	64
Muut pakolliset varaukset	808	803
Toimeksiantojen pääomat	47 682	54 053
Valtion toimeksiannot	126	126
Lahjoitusrahastojen pääomat	3 914	3 732
Muut toimeksiantojen pääomat	43 642	50 194
Vieras pääoma	429 198	387 938
Pitkäaikainen	169 850	177 911
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	166 358	174 417
Liittymismaksut ja muut velat	3 492	3 494
Lyhytaikainen	259 349	210 027
Joukkovelkakirjalainat	75 000	33 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	38 058	39 725
Lainat julkisyhteisöiltä	0	2 350
Lainat muilta luotonantajilta	37 526	35 389
Saadut ennakot	56	61
Ostovelat	49 198	42 936
Siirtovelat	50 561	47 977
Muut velat	8 949	8 590
Vastattavaa yhteensä	984 571	961 542

Taseen tunnusluvut	31.12. 2021	31.12. 2020
Omavaraisuusaste, %	51,3	53,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	60,6	57,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	44 161	48 619
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	529	581
Lainakanta 31.12., 1 000 €	316 943	284 881
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 796	3 404
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €	497 265	487 756
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 956	5 828
Lainasaamiset, M€	129,1	132,4
Asukasmäärä	83491	83693

Kaavalla $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$ laskettava omavaraisuusaste mittaa kaupungin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Hyvänä tavoitetasona pidetään 70 %:n omavaraisuutta ja alle 50 % omavaraisuusasteella voidaan puhua kuntataloudessa merkittävän suuresta velkarasitteesta.

Suhteellinen velkaantuneisuus lasketaan kaavalla $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$ ja se kertoo, paljonko kaupungin käyttötuloista eli toimintatuloista, verotuloista ja valtionosuuksista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Lainakanta eli korollinen vieras pääoma lasketaan kaavalla $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$. Kaupungin 316,9 miljoonan euron lainakannasta 37,6 M€ oli konsernin sisäistä lainaa eli tytäryhteisöjen talletuksia konsernitilille. Konsernin ulkopuolinen lainakanta on näin ollen 279,4 M€ (3 347 euroa/asukas).

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan liitetiedoissa ilmoitetut vuokravastuut.

Lainasaamiset muodostuvat pysyviin vastaaviin merkityistä antolainoista kaupungin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Taseeseen kertynyt ylijäämä

Porin kaupungin energialaitoksen yhtiöittämisen seurauksena vuoden 2006 tilinpäätökseen muodostui 73,7 M€ satunnainen tuotto, joka kirjattiin tilinpäätöksessä yli-/alijäämätilille. Vuoden 2007 tilinpäätöksessä edellisten tilikausien yli-/alijäämätilin saldo 69,5 M€ yhdisteltiin kokonaisuudessaan peruspääomaan. Tilikaudesta 2007 lähtien yli-/alijäämään vaikuttaneita olennaisia kirjanpidon ratkaisuja ja kertaluonteisia tekijöitä ovat olleet seuraavat:

Asia	Tilikausi	Vaikutus
Noormarkun kunnan liittäminen Porin kaupunkiin	2010	-5 M€
Pääomavastikkeiden kirjauskäytännön muutos	2011	18,6 M€
Kiinteistö Oy Porin Ammattiopiston perustamisen yhteydessä tehdyt rakennusten apporttiluovutukset	2011	17 M€
Kiinteistö Oy SAMK Porin perustamisen yhteydessä tehdyt rakennusten apporttiluovutukset	2012	14,4 M€
Kiinteistö Oy Porin Ammattiopiston ja Kiinteistö Oy SAMK Porin osakkeiden arvonmäärittelyyn perustuvat arvonalennukset	2012	-10,1 M€
Ammattikorkeakoulun rahaston purku, pääoman siirto Satakunnan Ammattikorkeakoulu Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	2012	12,4 M€
Oppisopimusrahaston purku, pääoman siirto Länsirannikon Koulutus Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	2013	2,5 M€
Hallinto- ja laitosrakennusten poistoajan muutos 40 vuodesta 25 vuoteen, kertaluonteiset poistot	2013	-11,5 M€
Porin Sataman yhtiöittäminen, omaisuuden luovutus apporttina ja liiketoimintakauppana	2014	20,4 M€
Lavian kunnan liittäminen Porin kaupunkiin	2015	-4,9 M€
Opetus- ja kulttuuriministeriön päätösten mukainen valtionosuuden palautus vuosilta 2012-2017	2018	-3,6 M€
Peruspalvelujen valtionosuuksien kertaluonteiset lisäykset koronavirustilanteen johdosta	2020	22,5 M€
Yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen 10%-yksikön korotus koronavirustilanteen johdosta	2020 -2021	8,0 M€
Nettovaikutus yhteensä:		80,7 M€.

Taseen kumulatiivinen ylijäämä tilinpäätöksessä 2021 on 44,2 M€. Kun ylijäämän arvioinnissa otetaan Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 118/2018 mukaisesti huomioon tuloksenkäsittelyerät, voidaan ylijäämään lisätä kaupungin muiden omien rahastojen pääomat 21,2 M€ sekä kertynyt poistoero 0,7 M€. Näin ollen kertynyt ylijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä ovat **66,0 M€**.

1.5 Kokonaistulot ja –menot

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	198 869	Toimintakulut	696 883
Verotulot	341 952	–Valmistus omaan käyttöön	-3 848
Valtionosuudet	167 399	Korkokulut	1 758
Korkotuotot	5 186	Muut rahoituskulut	454
Muut rahoitustuotot	2 748	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		–Pakollisten varausten muutos	–5
–Pysyvien vastaavien		–Pysyvien vastaavien	
hyödykkeiden luovutusvoitot	-6 873	hyödykkeiden luovutustappiot	-294
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	791	Investointimenot	47 742
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	13 250		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	3 292	Antolainasaamisten lisäykset	37
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	44 138	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	42 075
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	30 000	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Kokonaistulot yhteensä	800 752	Kokonaismenot yhteensä	784 802

Kokonaistulot ja -menot -laskelmassa on koottu yhteen kaikki kunnan tulot ja menot tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Siten se kuvaa rahanlähteitä ja rahankäyttöä. Kokonaistulojen 800,8 M€ ja kokonaismenojen 784,8 M€ erotus 16,0 M€ on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että se on muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutoksen erotus.

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	30	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	4	
Muut yhtiöt	11	
Säätiöt	5	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt	1	5
<i>Yhteensä</i>	54	5

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupunginvaltuuston 22.3.2021 hyväksymät konserniohje sekä omistajapolitiittiset linjaukset ovat omistajan välineitä omistustensa ohjaamiseen muodostaen normikokonaisuuden asettaen erityisesti sääntöjä tilanteisiin, joista lainsäädäntö ei suoraan sisällä nimenomaisia oikeusohjeita.

Konserniohjeella luodaan puitteet Porin kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, Porin kaupungin yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Konserniohje on osa kaupungin johtamisjärjestelmää ja siinä noudatetaan ns. hyvää hallintotapaa (corporate governance). Hyvän hallintotavan tarkoituksena on yhdessä konserniohjausta ja -johtamista koskevien ohjeiden kanssa yhtenäistää konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen johtamis- ja hallintokäytännöt ja siten varmistaa riittävä avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, sisäinen ja ulkoinen valvonta, riskienhallinta sekä hyvä laskenta- ja kirjanpitokäytäntö. Tehokas johtamis- ja hallintojärjestelmä edellyttää yhteisön johdon, tilintarkastajien ja omistajien välistä kiinteää vuorovaikutusta.

Lisäksi kaupunginvaltuuston hyväksymiin omistajapolitiittisiin linjauksiin sisältyy kuvaus kaupungin omistajapolitiikasta sekä kuntalain edellyttämät omistajaohjauksen periaatteet. Linjauksissa määritellään muun muassa missä tehtävissä kaupunki on mukana omistajana ja minkä toimintaperiaatteiden mukaan konsernia ohjataan ja valvotaan. Omistajapolitiittisten linjausten tarkoitus on tukea konsernijohdon työtä ja yhteisöjen toimintaa pitkällä tähtäimellä.

Kaikkien edellä mainittujen ohjeiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti, ja että pääomapanostus tuottaa sitä tehtäessä tai myöhemmin asetetut tavoitteet. Samoin ohjeiden tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla. Kaupungin konserniohje velvoittaa juridisesti kaupungin tytäryhtiöitä, koska kaupunginvaltuuston vahvistama konserniohje viedään hyväksyttäväksi viimeistään tytäryhtiöiden yhtiökokouksiin alkuvuoden 2022 aikana.

Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan kuntalain 6 § mukaan kaupungin sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kaupungilla (emoyhteisö) yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yksiköiden kanssa on kirjanpitolain 1 luvun 5§:n tarkoittama määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa Porin kaupunkikonsernin. Määräämisvalta merkitsee kaupungin mahdollisuutta ohjata tytäryhteisöjen toimintaa siten, että konsernin tavoitteet ja edut tulevat otetuksi huomioon.

Konserniohje koskee Porin kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Näiden yhteisöjen tulee noudattaa toiminnassaan Porin kaupunginvaltuuston hyväksymää Porin kaupungin konserniohjetta. Konserniohje ei kuitenkaan muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt jaetaan

- markkinoilla toimiviin strategisiin yhtiöihin
- muihin strategisiin yhtiöihin
- tytär- ja osakkuusyhtiöihin sekä säätiöihin.
  - osakkuusyhtiöllä tarkoitetaan osakkuusyrittästä, jossa kaupungilla on 20-50 %:n omistusosuus ja enintään puolet osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä
- alle 20 %:n omistusosuudet luokitellaan omistusyhtiöiksi.

Erityisesti markkinoilla toimivilla ja myöskin muilla strategisilla yhtiöillä on liikevaihdon ja toiminnan kokoluokan, toimialan ja omistajariskin sekä kokonaisharkinnan näkökulmasta merkittävä rooli Porin kaupunkikonsernissa ja siksi näiden yhtiöiden merkitys korostuu kaupungin (emon) omistajaohjauksessa ja päätöksenteossa. Kaupunginhallitus määrittelee ja nimeää strategiset yhteisöt erillisellä päätöksellään.

Markkinoilla toimivat strategiset yhtiöt ovat:

1. Pori Energia Oy
2. Porin Satama Oy

Muut strategiset yhtiöt ovat:

1. Länsirannikon Koulutus Oy
2. Porin Linjat Oy
3. Porin Toimitilat Oy
4. Porin YH-Asunnot Oy
5. Prizztech Oy
6. Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy

Muut kuin strategisiksi määritellyt yhteisöt ovat tytär-, osakkuus- tai omistusyhteisöjä sekä säätiöitä.

Konserniohjeen mukaan kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallitus. Kaupunkikonserniin kuuluu kaupunkiorganisaation lisäksi yhtiöitä ja muita yhteisöjä. Omistajaohjauksella tarkoitetaan niitä tavoitteita ja menettelytapoja, joita kaupunki omistajana kohdistaa yhtiöihin ja yhteisöihin. Konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, rahoitusjohtaja sekä yhtiökohtainen koordinaativastuullinen toimialajohtaja.

Kaupunginvaltuusto muun muassa:

1. määrittelee kaupungin tavoitteet ja sen mukaiset kaupungin omistajapolitiikan linjaukset
2. käsittelee ja hyväksyy konserniohjeen
3. hyväksyy konsernitason tavoitteet talousarviossa ja taloussuunnitelmassa koko konsernille.
4. päättää kaupunkikonserniin kuuluvien strategisten yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
5. päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista
6. päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kaupunginhallitus muun muassa:

1. vastaa omistajapolitiikan ja konserniohjeen kehittämisestä sekä valmistelusta valtuustolle
2. vastaa konsernirakenteen strategisesta kehittämisestä sekä ohjaa ja valvoo omistajana konserniyhteisöjä siten, että nämä toimivat kaupunkikonsernin kokonaisedun, valtuuston hyväksymien omistajaohjauksen periaatteiden ja valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden mukaisesti
3. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja riskienhallinnan, konsernijohtamisen sekä -valvonnan organisoinnista
4. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon
5. antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa
6. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista
7. nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin.

Edellä mainituissa tehtävissä kaupunginhallitusta ja -johtajaa avustaa omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö.

Omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö vastaa omistajastrategioiden sekä kaupungin periaatteiden ja ohjeiden mukaisesta päätösasioiden valmistelusta. Yksikkö myös järjestää säännöllisiä kaikille yhtiöiden toimitusjohtajille tarkoitettuja ja muita konserniyhteisöjen toimintaan liittyviä kokous- ja koulutustilaisuuksia. 17.6.2021 järjestettiin erityisesti strategisten tytäryhteisöjen toimitusjohtajille tarkoitettu Teams-kokous, jossa käsiteltiin erityisesti strategisten yhtiöiden ajankohtaisia asioita. Samoin kaikkien strategisten yhtiöiden kanssa käytiin erilliset ohjauskokoukset alkusyksyllä vuoden 2022 tavoitteista. Lisäksi 9.2.2022 järjestettiin kaikille tytäryhteisöjen toimitusjohtajille sekä isännöitsijöille säännönmukainen Teams-kokous kaupungin omistajaohjaukseen liittyvistä ajankohtaisista asioista.

Kaupungin strategisille tytäryhteisöille asetetaan talousarvion laadinnan yhteydessä vuositasen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Näiden tytäryhteisöjen tavoiteasetantaa on myös tehostettu lisäämällä nuo tavoitteet osaksi kaupunginvaltuuston hyväksymää talousarviota. Strategisten yhteisöjen osalta tavoitteet ja mittarit asetetaan kaupunginhallituksen esityksestä siten, että ne antavat riittävän tiedon yhtiön taloudellisesta tilasta ja toiminnasta. Kaupunginvaltuuston yhtiöiden tavoitteiden vahvistamista marraskuussa edelsi kaupunginhallituksen näiden tavoitteiden käsittely erillisissä kokouksissa 15.10. ja 22.10.2021., jossa yhtiöt esittelivät suunnittelun lähtökohtatilanteensa ja toimintasuunnitelmansa. Muut kuin strategiset yhteisöt eivät osallistu kaupunginhallituksen valmisteluesittelyihin, vaan niiden osalta omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö pyytää kaupunkikonserniin kuuluvilta tytäryhteisöiltä erikseen toiminta-ajatukset sekä keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet seuraavalle vuodelle. Näiden osalta raportointi tapahtuu omistajaohjaus- ja rahoitusyksikön toimesta kaupunginhallitukselle. Kaikkien tytäryhteisöjen osalta tavoitteiden toteutumista seurataan puolivuosi- ja vuositasolla. Kahdeksan strategisen tytäryhteisön osalta tavoitteiden toteutumista seurataan kaupunginhallituksen erillisellä päätöksellä myös neljännesvuosittain.

Tytäryhteisöt raportoivat siis toiminnastaan säännönmukaisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa, mutta Porin kaupunkikonsernin strategiset tytäryhtiöt raportoivat neljä kertaa vuodessa. Raporttien tulee sisältää konserniohjeen mu-

kaisesti katsaus valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta, mahdollisiin poikkeamisiin toimintasuunnitelmasta ja niihin tehtyihin korjauksiin toimenpiteisiin. Lisäksi osana konsernin toiminnan vuosikelloa strategiset yhtiöt esittelevät edellisen vuoden tilinpäätöksen kaupunginhallitukselle keväällä omista tätä varten erikseen varatuissa kokouksissa. Näissä kokouksissa yhtiöt raportoivat kaupunginhallitukselle myös miten riskienhallinta on järjestetty yhtiöissä niin ulkoisten kuin sisäisten riskien osalta.

Kaupunginhallitus nimeää kaupungin ehdokkaat yhtiöiden hallituksiin ja tilintarkastajiksi sekä antaa omistajan muut evästyksen yhtiökokouksiin. Kaupunginjohtaja nimeää hallintosäännön mukaisesti yhtiökokousedustajat. Yhtiökokousedustaja toimii kaupunginhallituksen antaman evästyksen mukaisesti ja yhtiökokoukset ovat suorittaneet tarvittavat valinnat. Kaupungin esittämät henkilöt tytäryhtiöiden hallituksissa toimivat osakeyhtiölain sekä muun lainsäädännön ja konserniohjeen mukaisesti yhtiöjärjestystä ja mahdollista osakassopimusta noudattaen. Hallituksen jäsen edustaa tehtävässään tytäryhtiötä, ei hänet päätöselimeen valinnutta tai muuta tahoa. Etenkin tytäryhtiöissä, joissa on kaupungin lisäksi muita omistajia, on tähän asiaan kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kaupungin omistamien tytäryhteisöjen lukumäärästä, erilaisuudesta ja tehtäväkentän monimuotoisuudesta johtuen yhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta arvioidaan ensisijaisesti organisaatiokohtaisesti. Tytäryhteisöjen tavoitteet eivät ole kuitenkaan pelkästään itsenäisiä, vaan yhteisöjen tavoitteiden tulee tukea kaupungin kokonaistavoitteita ja olla hyväksytyin kaupunkitason strategian mukaisia.

Kaupungin ennakkokäsityksen hankkimista ja tytäryhteisön tiedottamisvelvollisuutta koskeva ohjeistus konserniohjeessa tehostaa merkittävästi konserni- ja omistajaohjauksen toimivuutta. Samoin konserniohjeessa edellytetään, että hallituksen kokoonpanossa huomioidaan yhteisön toiminnan luonne, koko ja kehitysvaihe. Hallituksen koko sopeutetaan yhteisön toimintaan. Hallituksen valinnassa tulee huomioida yhteisön toimiala ja toiminnan laajuus sekä yhteisön strateginen (keskeinen) merkittävyys kaupungin toiminnassa. Hallituksen jäsenillä tulee olla riittävä ja monipuolinen osaaminen sekä toisiaan täydentävä kokemus. Hallituksen jäseniltä edellytetään riittävästi aikaa tehtävän asianmukaiseen hoitamiseen sekä erityisesti kaupungin kannalta merkittävässä ja strategisissa yhtiöissä konserniohje edellyttää kaikkien strategisten yhtiöiden Porin kaupungin nimeämiltä hallituksen jäseniltä HHJ-tutkinnon suorittamista viimeistään yhden vuoden aikana ensimmäisestä hallitusnimityksestä alkaen. Konserniohjeen mukaisesti kaupungin vastuulla on järjestää koulutusta ja huolehtia koulutuksen tarjoamisesta kaupungin nimeämille hallitusedustajille kaupunginhallituksen edellyttämiin koulutuksiin. Siksi Satakunnan kauppakamarin kanssa on sovittu, että Satakunnan kauppakamari järjestää kevään 2022 aikana Porissa vähintään kolme HHJ-kurssia, joihin tulevien strategisten yhtiöiden porilaiset hallitusjäsenet voivat osallistua (aloitusajat tammi-, helmi-, ja maaliskuu 2022).

Konserniohjeessa on otettu kantaa myös tytäryhteisöjen palkkioihin ja palkitsemiseen. Näin ollen kokonaisuohjeistusta voidaan pitää kattavana ja toimintaa selkeästi ohjaavana. Konserniohjauksen toimivallan ja vastuujaon toimivuuden osalta ei ole havaittu huomautettavaa. Kaupunginvaltuuston 22.3.2021 hyväksymä konserniohje viedään hyväksyttäväksi tytäryhtiöiden yhtiökokouksiin viimeistään vuoden 2022 varsinaisissa yhtiökokouksissa.

Länsirannikon Koulutus Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Yhtiön laatiman strategian mukaiset tavoitteet saavutettu	Vetovoimaluku 1,01, tutkintojen määrä 1 750, tutkinnon osien määrä 12 500, opiskelijapalaute 4,3	Kyllä
Toiminnan tulos vähintään 0 €	Toteutunut tulos	Kyllä

Konsernin liikevaihto tilikaudella oli 52,8 miljoonaa euroa, missä kasvua oli 3,0 miljoonaa euroa edelliseen tilinpäätökseen verrattuna. Tilikauden tulos oli 139 tuhatta euroa. Liikevaihdon kasvun ja positiivisen tuloksen taustalla on mm. opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä lisärahoitus.

Oppivelvollisuusikä nousi 18 ikävuoteen vuonna 2021. Samalla opiskelu muuttuu maksuttomaksi oppivelvollisille. Maksuttomuutta kompensoidaan valtionosuusrahoituksella, mutta se ei riitä kattamaan todellisia kustannuksia. Yhtiö pääsi kaikkiin sille tilikaudelle asetettuihin tavoitteisiin.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön taloudelliset riskit ovat kohtuullisen pieniä, koska rahoitus perustuu pääosin valtionosuuksiin. Ainoastaan vuotuiset harkinnanvaraiset sekä lisärahoituserät tuovat rahoitukseen epävarmuutta. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstö ja toimitilat, mitkä ovat hyvin ennakoitavissa. Toiminnalliset riskit ovat toimialalle tyypillisiä terveys- ja turvallisuusriskejä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiön hallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja niiden pohjalta on laadittu riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalli. Yhtiöllä on myös tietoturvapoliittikka, jolla pyritään varautumaan lisäantyneisiin tietoturvariskeihin. Myös henkilöstöltä edellytetään tietosuojakoulutusta. Yhtiölle on myönnetty ISO 9001 sertifikaatin mukainen laatujärjestelmäsertifiointi, jota auditoidaan säännöllisesti.

Pori Energia Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Sijoitetun pääoman tuotto vähintään 4,5 %	Toteutunut sijoitetun pääoman tuottoprosentti	Kyllä
Liikevoittoprosentti vähintään 14,0 %	Toteutunut liikevoittoprosentti	Kyllä
Hiilidioksidivapaan tuotannon kasvu vuoteen 2025 mennessä 70 %:iin laskettuna 36 kk liukuvana keskiarvona	Kehitysuralla pysyminen	Kyllä
Asiakkaiden keskeytyskustannukset ovat enintään Energiaviraston valvontamallin mukaiset	Kustannusten toteuma verrattuna valvontamallin sallimaan 1 387 000 euroa	Kyllä
Työtapaturmien määrä 0 kappaletta	Toteutunut työtapaturmien määrä	Ei

Konsernin liikevaihto kasvoi edellisestä tilikaudesta 16 miljoonaa euroa. Tilikauden toteutunut liikevaihto oli 124,7 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli 17,5 miljoonaa euroa. Tulosta paransi sekä kulutuksen lisääntyminen että sähkön pörssihinnan merkittävä nousu.

Pori Energian energiantuotannosta oli vuonna 2021 CO₂-vapaasti tuotettua yhteensä 81,9 prosenttia. Sekä siirretyn sähkön määrä että kaukolämmön myynti kasvoivat edellisestä vuodesta. Koronaviruspandemialla ei ole toistaiseksi ollut yhtiölle taloudellisia vaikutuksia. Tilikaudelle asetetut tavoitteet toteutuivat yhtä lukuun ottamatta.

Yhtiön tuulivoimapaalvelut liiketoiminta yhtiötettiin 31.12.2021 Tuulia-brändin alle. Yhtiö tarjoaa tuulivoiman tuotantoyhtiöille kunnossapito- ja asiantuntijapalveluita

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön merkittävimmät riskit on arvioitu vakuutusten kattavuuden ja työturvallisuuden kannalta vakiintuneen käytännön mukaisesti. Yhtiön vuosittain tarkistettava riskipoliittikka määrittää suojauskäytännöt sähkökaupan riskienhallinnassa ja päästökaupassa. Vieraan pääoman aiheuttamia rahoitusriskejä on pyritty pienentämään tekemällä korkosuojauksia. Tuotantoon liittyy lisäksi riskejä polttoaineiden saatavuuteen ja hinnanvaihteluihin liittyen. Yhtiö toimii aktiivisesti myös Energiategollisuus ry:n edunvalvontatyössä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perustana on toimintajärjestelmä, joka täyttää laatu- (ISO 9001), ympäristö- (ISO 14001), työterveys- ja turvallisuus- (ISO 45001) sekä energiahallintajärjestelmästandardien (ISO 50001) vaatimukset. Toimintajärjestelmä auditoidaan säännöllisesti. Yhtiöllä on laadittuna Pori Energia –konsernin riskienhallintapolitiikka, joka sisältää riskienhallinnan periaatteet ja ohjeistuksen. Järjestelmistä ovat vastuussa emoyhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Kyberturvallisuusriskejä hallitaan panostamalla tietoturvakoulutukseen. Tietoverkon tietoturvaa on parannettu mm. keskitetyllä pääsynhallintajärjestelmällä, segmentoinnilla ja verkkolaitteiden uusimisella.

Porin Linjat Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Toimintaedellytysten turvaaminen uudessa sopimusmallissa	Uusi liikennöintisopimus tehty, sopimuksen pituus 8+2 vuotta, sopimuksen palveluhinta antaa mahdollisuuden yhtiön toiminnan kehittämiseen	Kyllä
Yhteistoiminnan kehittäminen ja parantaminen joukkoliikenneviranomaisen kanssa	Säännölliset viranomaispalaverit järjestetään, yhtiöllä on selkeät vastuut joukkoliikenteen kehittämisessä Porissa, yhtiön tekemä liikennöinnin ulkopuolinen kehitystyö hinnoitellaan erillispalveluna, liikennöintisopimus on hyvästä työstä palkitseva	Ei
Tilausajotoiminnan kehittäminen kaupunkikonsernin sisäisenä palveluna	Yhtiö toimii operaattorina kaupunkikonsernin sisäisessä säännöllisessä tilausajotoiminnassa	Ei
Kilpailukykyinen ja taloudellisesti kannattava toiminta	Matkustajamäärä vuoden 2019 tasolle, maksuvalmius quick ratio yli 1, oman pääoman tuotto % ROE yli 5 %, sijoitetun pääoman tuotto % ROCE yli 3 %	Ei

Yhtiön tilikauden liikevaihto oli 6,9 miljoonaa euroa, missä oli kasvua edelliseen tilikauteen verrattuna 0,1 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli -197 tuhatta euroa. Yhtiö sai tilikauden aikana kaupungilta tukea menetetyistä lipputuloista 192,4 tuhatta euroa. Tilikaudelle asetetut tavoitteet toteutuivat heikosti.

Kesäkuussa yhtiö siirtyi käyttöoikeussopimuksesta uuteen hankintasopimukseen. Uudessa sopimuksessa sekä lipputuloriski että vastuu liikenteen reitti- ja aikataulusuunnittelusta siirtyi yhtiöltä liikenteen tilaajalle eli Porin kaupungille. Yhtiön tilikauteen vaikutti merkittävästi koronaviruspandemia. Matkustajamäärät eivät edelleenkään ole palautuneet pandemiaa edeltävälle tasolle

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Joukkoliikenne on yhteiskunnan tukemaa toimintaa. Liikenteen sopimusmallia muutettiin Porissa käyttöoikeussopimuksesta hankintasopimukseen, jolloin aiemmin yhtiöllä ollut lipputuloriski siirtyi kaupungille eli liikenteen tilaajalle. Toiminnan kannalta riski on matkustajamäärien väheneminen. Korkokannan nousu vaikuttaisi kielteisesti yhtiön tulostasoon. Toiminnallisista riskeistä pahimpia ovat vakava liikenne- tai ympäristöonnettomuus.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiöllä on tarvittavat omaisuuden ja toiminnan keskeytymisen vakuutukset. Yhtiön taloutta seurataan kuukausittaisella tasolla ja toiminnallisia tavoitteita hallitustasolla neljännesvuosittain. Valvonnasta vastaa osaltaan hallitus, toimitusjohtaja sekä johtoryhmä. Yhtiö arvioi sisäisen valvonnan toimintatavan hyväksi.

Porin Satama Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Sataman toiminnallisen kilpailukyvyyn turvaaminen – toiminnan ja laadun turvaaminen	Investoinnit toteutetaan vuosisuunnitelman mukaisesti	Kyllä
Satamatoiminnan kannattavuus	Liikevoitto 0,2 M€, pääoman tuotto 0,2 %	Kyllä
Tavaraliikenteen liikevaihto kasvaa 6 %	Tavaramaksujen, alusmaksujen ja nosturi-tuottojen kasvu-%	Kyllä
Porin Satama on oikein organisoitu, työmäärään nähden oikea määrä henkilöstöä, jonka moniosaaminen on korkealla tasolla	Sairauspoissaolo-% <2,5%, koulutuspäivät 0,5 pvä/hlö	Ei

Yhtiön liikevaihto 9,8 miljoonaa euroa kasvoi noin 0,7 miljoonaa euroa edellisestä tilikaudesta. Tilikauden tulos oli nollatasoa. Yhtiö maksoi kaupungille korkoa kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti 400 tuhatta euroa. Sataman liikennevolyyymi kasvoi 15 % tonneissa mitattuna edelliseen vuoteen verrattuna. Sataman liikenne kääntyi edellisvuoden tuontivoittoisuudesta jälleen vientivoittoiseksi.

Tilikauden aikana käynnistyivät yhteensä noin 30 miljoonan euron laitureihin kohdistuvat investoinnin sekä Mäntyluodossa että Tahkoluodossa. Hankkeet valmistuvat vuonna 2022. Yhtiö pääsi sille asetettuihin tavoitteisiin muilta osin paitsi sairauspoissaolojen määrän osalta.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön merkittävimmät riskit ovat yleisestä taloudellisesta tilanteesta ja maailman markkinoista johtuvia. Vanhentunut infra on aiheuttanut toiminnalle riskejä, minkä takia yhtiössä investoidaan voimakkaasti. Velkarahalla tehtävien investointien takia yhtiön rahoitusriskit ovat kasvaneet.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiön johto seuraa taloutta kuukausittain sekä arvioi riskejä johtoryhmän kanssa. Ohjauksesta ja valvonnasta vastaa yhtiön hallitus yhdessä toimitusjohtajan kanssa. Satamalla on sertifioitu ISO 14001 ympäristöjärjestelmä ja sille on myönnetty Euroopan Satamaorganisaation ESPO:n hyväksymä EcoPorts -status. Turvallisuuteen liittyvissä asioissa noudatetaan kaikkia satamia sitovia kansainvälisen ISPS järjestelmän ohjeistuksia. Tietoturvaan liittyvät riskit pyritään huomioimaan yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Porin Toimitilat Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Lainojen lyhennys n. 0,9 M€	Lyhennysten määrä €	Kyllä
Vuokrausasteen kasvutavoite 3 %	Kokonaisvuokrausaste 86 %	Ei

Yhtiön liikevaihto 3,9 miljoonaa euroa oli lähes edellisvuoden tasolla. Tilikauden tulos oli 0,3 miljoonaa euroa. Tilikaudella ei ollut merkittäviä normaalista liiketoiminnasta poikkeavia tapahtumia. Yhtiön tilojen vuokrausaste oli 79,4 % jääden kuitenkin tavoitteeksi asetetusta tasosta.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiö on kartoittanut sen toimintaan liittyvät toiminnalliset, taloudelliset ja turvallisuuteen liittyvät riskit sekä kuvannut miten riskejä voidaan ennaltaehkäistä ja vaikutuksia minimoida. Yhtiön organisaatio on pieni (2 henkilöä).

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiön kirjanpitoa hoitaa Porin YH-Asunnot Oy, joka on auktorisoitu isännöintitoimisto. Yhtiöllä on laadittuna kuvaus riskienhallinnasta sekä sisäisestä valvonnasta. Riskeihin varaudutaan tarvittavin vakuutuksin.

Porin YH-Asunnot Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Maksuvalmius on yli 2 (ilman seuraavan vuoden lainan lyhennyksiä)	Toteutunut maksuvalmius (ilman seuraavan vuoden lainan lyhennyksiä)	Kyllä
Nykyisen lainakannan pieneneminen yli 2,5 M€ vuodessa	Lainojen nettolyhennys euroissa	Kyllä
Käyttöaste tavallisissa vuokra-asunnoissa yli 95 % ja opiskelija-asunnoissa yli 80 %	Toteutunut käyttöaste; toteutuneet vuokratuotot suhteessa teoreettiseen maksimivuokratuottoon	Ei
Asukkaiden vaihtuvuus keskimäärin tavallisissa vuokra-asunnoissa alle 25 % ja opiskelija-asunnoissa 30 %	Toteutunut vaihtuvuus: uudet sopimukset koko asuntosopimuskannasta	Ei

Tilikauden liikevaihto 14,3 miljoonaa euroa jäi budjetoidusta ja putosi edellisestä tilikaudesta 0,7 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli 0 euroa. Lainojen nettolyhennys tilikaudella oli 5,3 miljoonaa euroa. Koronapandemia vähensi erityisesti opiskelija-asuntojen kysyntää ja lisäsi siten tyhjien asuntojen määrää. Tämä aiheutti myös sen, ettei kaikkiin yhtiölle asetettuihin tavoitteisiin tällä tilikaudella päästy.

Yhtiöllä ei ollut tilikaudella merkittäviä normaalista liiketoiminnasta poikkeavia tapahtumia. Yhtiö on myynyt yksittäisiä kohteita vuosittain.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Toimintaa koskevia olennaisia riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat asuntojen tyhjäkäyttö, luottotappioiden kasvu ja lainakorkojen nousu.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiö noudattaa sisäistä riskienhallintaohjelmaa, joka käsittää turvallisuus-, tietoturva- ja vahinkoriskit sekä toiminnallisen riskienhallinnan. Yhtiö on ISA ry:n auktorisoima isännöintitoimisto. Auktorisointia auditoi Det Norske Veritas. Auditointi pitää sisällään yhtiön käytännön toimintatapojen kattavuuden ja toimivuuden sekä sisäisen valvonnan arvioinnin. Tietoturvaan liittyvät riskit pyritään huomioimaan yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Prizztech Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Tulos vähintään 0-tasolla	Toteutunut tulos	Kyllä
Yrittäjyyden edistäminen	Asiakkaina olleiden yrittäjyydestä kiinnostuneiden henkilöiden määrä 500, Prizztech Oy:n neuvonnan kautta perustettujen yritysten määrä 40% alueella perustettavista yrityksistä, kiitettävä asiakaskokemus (asteikolla 1-5 arvosana 4)	Kyllä
Yritysten liiketoiminnan kasvun edistäminen	Yritysten kasvutavoitekartoitukset ja toimenpiteet kasvutavoitteiden saavuttamiseksi 30 kpl, kiitettävä asiakaskokemus (asteikolla 1-5 arvosana 4)	Kyllä

Tilikauden liikevaihto 3,0 miljoonaa euroa oli edellisen tilikauden tasolla. Tilikauden tulos oli 8,5 tuhatta euroa ollen positiivinen neljättä vuotta peräkkäin. Yhtiö pääsi myös kaikkiin sille asetettuihin tavoitteisiin.

Yhtiön tehtävänä on edistää maakunnan hyvinvointia yrityselämää vahvistamalla. Pandemian aikana se on tarkoittanut myös yritysten auttamista kriisistä selviämisessä. Euran kunta aloittaa yhtiön kokonaisasiakkaana vuoden 2022 alusta.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön merkittävimmät riskit aiheutuvat rahoituksen hankkimisesta. Kuntatalouden haasteet vaikuttavat palvelujen kehittämiseen. Kokonaisuutena yhtiön toimintaan vaikuttaa olennaisesti omistaja-asiakkailta tuleva rahoitus. Myös

yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa yritysten mahdollisuuksiin osallistua hankkeiden rahoitukseen. Yhtiön johto arvioi vuosittain toimintaan kohdistuvia riskejä ja yhtiön hallitus käsittelee riskienhallinnan muistion.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaa hallitus ja toimitusjohtaja. Yhtiön taloudesta merkittävän osan muodostaa projekti- ja ohjelmatoiminta, mitä rahoittajat valvovat ja suorittavat tarkastuksia talouden ja hallinnoinnin osalta. Yhtiöllä on erillinen tietosuoja- ja tietoturvapoliittikka.

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
SAMKin opiskelijoiden työllistyminen on valmistumisen jälkeen metropolialueen ulkopuolella Suomen parasta	Työllistymisaste (Tilastokeskuksen työllistymistilasto, OKM rahoitusmittari)	Ei
SAMKin työhyvinvointia kuvaavan ParTy-indeksin arvo on parempi kuin koulutustoimialalla keskimäärin	SAMKissa vuosittain tehtävän THL:n parempi työyhteisö -kyselyn työhyvinvointi-indeksi verrattuna koulutustoimialaan	Ei
SAMKin osuus rahoitusmallin mukaisista kaikkien ammattikorkeakoulujen tutkintopisteistä on vähintään 3,9 %	Osuus tutkintopisteistä (OKM-rahoitusmittari, korkeakoulujen extranet Vipunen)	Ei
SAMKin TKI-toiminnan volyymi on vähintään 4,3 M€	TKI-toiminnan volyymi (OKM-rahoitusmittari)	Ei
Positiivinen liiketulos	Liiketulos	Kyllä

Yhtiön liikevaihto 37,1 miljoonaa euroa parani lähes 1,1 miljoonaa euroa edelliseen tilikauteen verrattuna. Liikevoitto tilikaudelta oli 0,5 miljoonaa euroa ja tulos oli 4,3 miljoonaa euroa. Tulos sisältää 2,9 miljoonaa euroa sijoitusten realisoitumattomia tuottoja, jotka eliminoidaan pois kaupungin konsernitilinpäätöksestä poikkeavan kirjaustavan takia.

Osana valtion koronaelvytystoimia SAMK sitoutui ottamaan 85 uutta aloittajaa syksyllä 2020 tekniikan sekä sosiaali- ja terveysalan koulutuksiin. Uusiin aloituspaikkoihin liittyvä rahoitus näkyy nyt päättyneellä tilikaudella liikevaihdon kasvuna. Tilikaudelle asetetuista tavoitteista suurin osa jäi tällä tilikaudella toteutumatta.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön keskeiset riskit liittyvät rahoituksen perusteena oleviin mittareihin, joilla on suora vaikutus saatavaan rahoitukseen. Yhtiön maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat hyvällä tasolla. Yhtiössä tehdään säännöllisesti riskikartoitus ja riskienhallinnan toimenpiteiden seuranta on osa jatkuvaa strategisten toimenpiteiden seurantaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiö on luonut vakuutusohjelman, jolla vakuutuksin katettavat riskit ovat hallinnassa. Toimintaa ohjaa säännöllisesti auditoituva ISO 9001 laatujärjestelmä, joka sisältää kattavasti yhtiön toimintaa ohjaavia menettelyohjeita. Auditointi on tehty viimeksi helmikuussa 2021. Lisäksi kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi on antanut yhtiölle laatu-leiman. Tietoturvariskeihin varaudutaan erityisesti koulutuksen avulla. Yhtiön johdon arvion mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimivat ja ovat riittävällä tasolla yhtiön toiminnan luonne ja laajuus huomioiden.

1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupungin konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että konsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätetyt tavoitteet saavutetaan, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuuden arvo turvataan. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seurantaan ja arviointia.

Porin kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallitus, joka antaa yksityiskohtaisia ohjeita tarvittaessa. Kaupunkikonsernin omistajaohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaavaan konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallituksen lisäksi kaupunginjohtaja ja rahoitusjohtaja sekä yhtiökohtainen koordinaativastuullinen toimialajohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa konserniohjauksesta eli omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä konserniohje on osa kaupungin johtamisjärjestelmää ja siinä noudatetaan ns. hyvää hallintotapaa (corporate governance). Hyvän hallintotavan tarkoituksena on yhdessä muiden konserniohjausta ja -johtamista koskevien ohjeiden kanssa yhtenäistää konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen johtamis- ja hallintokäytännöt ja siten varmistaa riittävä avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, sisäinen ja ulkoinen valvonta, riskienhallinta sekä hyvä laskenta- ja kirjanpitoikäytäntö. Tehokas johtamis- ja hallintojärjestelmä edellyttää yhteisön johdon, tilintarkastajien ja omistajien välistä kiinteää vuorovaikutusta.

Tytäryhteisön on jo valmisteluvaiheessa hankittava Porin kaupungin ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävässä asiassa. Velvollisuus pääomistajan ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön toimitusjohtajalla tai isännöitsijällä. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuus on valvoa, että ennakkokäsitys on tämän ohjeen mukaan hankittu, ja että se kirjataan sen kokouksen pöytäkirjaan, jossa tehdään merkittävää asiaa koskeva päätös. Omistajan kannan dokumentoitu hankkiminen on osa yhtiön johdon huolellisuusvelvoitteen mukaista toimintatapaa. Ennakkokäsitys on haettava konsernihallinnon omistajaohjaus- ja rahoitusyksikön kautta kaupunginhallitukselta ainakin seuraavissa asioissa:

- liiketoiminnan merkittävä laajentaminen tai toimintaan ja talouteen nähden merkittävä investointi
- yhtiöjärjestyksen tai vastaavan muuttaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen tai toiminnan olennainen muuttaminen
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- liiketoiminnan tai sen merkittävän osan myyminen
- tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai merkittävän sopimuksen tekeminen
- merkittävä lainanotto tai vakuuden antaminen omasta tai toisen velasta
- yritysjärjestelyt kuten sulautuminen, jakautuminen, tytäryhtiön perustaminen tai osakkuus toisessa yhtiössä
- omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilasta päättäminen
- merkittävä henkilöstöpoliittinen asia
- muun kuin kertaluontoisen sekä merkittävän tulospalkkio- ja muiden yhtiön sisäisten kannustinjärjestelmien käyttöönotto tai jo hyväksytyjen/olemassa olevien kannustinjärjestelmien merkittävät muutokset
- toimitusjohtajan valinta
- yhtiön tulokseen tai riskiasemaan merkittävästi vaikuttava päätös
- olennainen laskentaperiaatteiden muuttaminen
- sopimukset yhtiön ja yhtiön osakkeenomistajan tai yhtiön ja sen hallituksen jäsenen välillä, kun sopimus koskee muuta kuin yhteisön tavanomaista toimintaa tai se tehdään epätavallisin ehdoin, sekä tällaisten sopimusten muuttaminen tai tällaisiin sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- muu yhtiön ja/tai pääomistajan kannalta merkittävä asia

Lisäksi konsernissa käytetään yhtenäistä toimitusjohtajasopimus-mallipohjaa.

Hallintosäännössä on myös tehtävä- ja vastuumääräykset riskienhallinnasta. Seuranta toteutetaan säännönmukaisella raportoinnilla ja raporttien analysoinnilla. Sen mukaan kaupunginhallitus arvioi omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta.

Tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan säännönmukaisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa, mutta Porin kaupunkikonsernin strategiset tytäryhtiöt raportoivat neljä kertaa vuodessa. Raporttien tulee sisältää konserniohjeen mukaisesti katsaus valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta, mahdollisiin poikkeamisiin toimintasuunnitelmasta ja niihin tehtyihin korjaaviin toimenpiteisiin. Lisäksi osana konsernin toiminnan vuosikelloa strategiset yhtiöt esittelevät edellisen vuoden tilinpäätöksen kaupunginhallitukselle keväällä omista tätä var-ten erikseen varatuissa kokouksissa. Näissä kokouksissa yhtiöt raportoivat kaupunginhallitukselle myös miten riskienhallinta on järjestetty yhtiöissä niin ulkoisten kuin sisäisten riskien osalta.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän konserniohjeen mukaan tytäryhteisön hallituksen vastuu sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on keskeinen. Yhteisön hallitus huolehtii yhteisön hallinnosta sekä yhtiön toiminnan, kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategian ja valvoo sen toteuttamista, hyväksyy riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan. Voimassa olevan konserniohjeen mukaan yhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiössä on toimiva johtamisjärjestelmä ja säännöllinen raportointi, joka on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen. Erityisesti yhtiön hallituksen on kiinnitettävä huomiota ulkoisten ja sisäisten riskien hallintaan.

Samoin voimassa olevan konserniohjeen mukaan yhteisön tulee järjestää itselleen toiminnan laajuuden edellyttämä sisäinen valvonta ja tarkastus. Sisäisessä tarkastuksessa on mahdollista käyttää kaupungin sisäisen tarkastuksen yksikköä sen käytettävissä olevien voimavarojen mukaan. Yhtiön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan, ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty. Kokonaisvastuu yhtiön riskienhallinnasta kuuluu yhtiön hallitukselle.

Samoin yhtiön hallitus vastaa siitä, että yhteisössä noudatetaan hyvää liiketapaa. Yhteisöissä tulee noudattaa kansainvälisesti hyväksytyjä lahjonnanvastaisia periaatteita (esim. Keskuskauppakamarin julkistama ja Transparency Internationalin kehittämä lahjonnanvastaisen liiketoiminnan periaatteet ja niiden soveltamisohje).

Konserniohjeessa on linjattu, että yhtiön sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutuvat:

- määrittelemällä selkeästi tehtävät, valtuudet ja vastuut
- noudattamalla konserniohjetta ja sen hyvän hallintotavan periaatteita
- analysoimalla toimintaympäristön muutoksia
- asettamalla riittävän haastavat strategiset tavoitteet yhtiön toiminnalle ja taloudelle
- järjestämällä riskienhallinta systemaattisella tavalla
- määrittelemällä ja vastuuttamalla riittävät valvontamenettelyt yhtiössä
- järjestämällä tiedonvälitys ja systemaattinen raportointi
- kun hallitus arvioi säännöllisesti yhtiön sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan tuloksellisuutta.

Sisäinen tarkastus ja yhtiön tilintarkastaja arvioivat niitä prosesseja, joilla organisaatioissa varmistetaan, että merkittävät riskit on ymmärretty ja että niitä hallitaan asianmukaisesti. Konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisöjen tilintarkastajaa pyydetään yhtiökokouksissa käsiteltävässä lausunnossaan lausumaan myös vastuuvapauden myöntämisestä yhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Kaupunginhallitus voi antaa myös ohjeita tytäryhteisöille yhtenäiseen riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Lisäksi omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö konsultoi tarvittaessa tytäryhteisöjä riskienhallintaan ja vakuuttamiseen liittyvissä asioissa. Yhtiöllä on oikeus ottaa vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, mikäli se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua. Erityisesti strategisilta yhtiöiltä edellytetään vastuuvakuutusta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Rahoitusriskien hallinnassa yhteisöjen tulee pyrkiä tasapainoiseen ja monipuoliseen rahoitusrakenteeseen. Luotonantajan valinnassa ja lainojen erääntymisaikataulussa tulee välttää liiallisia ajallisia keskittyymiä. Lähtökohtaisesti yhteisön korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti hajauttamalla lainaposition viitekorjoja eri maturiteetteihin. Omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö koordinoi ja ohjeistaa keskitetysti yhteisöjen rahoitusriskien hallintaa, mutta riskienhallinta on muun muassa osakeyhtiö- ja säätiölain mukaisesti yhteisöjen itsensä vastuulla. Tytäryhteisöjen investointi- ja rahoitussuunnitelmat sekä lainajärjestelyt valmistellaan yhteistyössä omistajaohjaus- ja rahoitusyksikön kanssa. Yhteisöt raportoivat pyydettäessä omistajaohjaus- ja rahoitusyksikölle yhteisön rahoitusasemasta sekä niihin liittyvistä sopimuksista.

Riskienhallinta on toteutettu hajautetulla järjestelyllä. Tytäryhteisöt ovat toteuttaneet riskikartoitusta yhteisöjen erilainen toiminta huomioiden eri kattavuudella ja yksityiskohtaisuudella. Toteutuneiden riskien vähäisyys huomioiden ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa ei ole ollut olennaisia puutteita. Kaupunkikonserni on olennaisesti muuttanut toimintamuotoaan yhä suuremman osuuden toiminnasta siirryttyä ja siirtyessä kuntatoiminnasta konserniyhteisöjen toiminnaksi. Tämä edellyttää myös ohjauksen vastaavaa lisäämistä edelleen tulevaisuudessa.

Porin konsernivalvonnasta vastasi vuonna 2021 kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, rahoitusjohtaja ja omistajaohjaus- ja rahoitusyksikön controllerit. Koordinaatiovastuulliset toimialajohtajat vastasivat heille nimettyjen yhtiöiden osalta omilla toimialoillaan kaupungin ja tytäryhtiöiden välisen operatiivisen yhteistyön järjestämisestä ja seuraamisesta. Tytäryhteisöjen hallituksen vastuu sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on keskeinen. Konserniohjauksen toimivallan ja vastuun jaon toimivuuden osalta ei ole havaittu huomautettavaa.

1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma, M€	2021	2020
Toimintatuotot	417,8	388,1
Toimintakulut	-920,7	-861,7
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-1,2	0,1
Toimintakate	-504,1	-473,5
Verotulot	339,9	320,2
Valtionosuudet	245,9	252,8
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,6	0,5
Muut rahoitustuotot	4,1	2,5
Korkokulut	-4,4	-4,8
Muut rahoituskulut	-0,4	-0,2
Vuosikate	81,6	97,6
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-64,1	-69,2
Omistuksen eliminointierot	0,0	-0,6
Arvonalentumiset	-3,3	0,0
Tilikauden tulos	14,2	27,8
Tilinpäätössiirrot	-1,3	-0,1
Tilikauden verot	-4,8	-2,8
Laskennalliset verot	-0,2	-0,3
Vähemmistöosuudet	-0,1	-2,3
Tilikauden yli-/alijäämä	7,9	22,3
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/toimintakulut, %	45,4	45,0
Vuosikate/poistot, %	121,1	140,9
Vuosikate, euroa/asukas	977	1 166
Asukasmäärä	83491	83693

Konsernin tilikauden ylijäämä oli 7,9 miljoonaa euroa eli 16,3 miljoonaa euroa parempi kuin kaupungin alijäämäiseksi jäänyt tilikausi. Erityisesti tulosta paransi Pori Energia konserni, jonka tilikauden tulos oli 17,5 miljoonaa euroa johtuen sähkönkulutuksen kasvusta sekä pörssihinnan noususta. Vastaavasti tulosta rasitti mm. Kiinteistö Oy Porin Winnova, jonka tulos oli -2,2 miljoonaa euroa. Lisäksi Kiinteistö Oy Porin Jäähallin tulos oli -1,9 miljoonaa euroa johtuen jäähallin arvoon tehdystä lisäpoistosta.

Konsernirahoituslaskelma, M€	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	81,6	97,6
Tilikauden verot	-4,8	-2,8
Tulorahoituksen korjauserät	-4,6	-8,3
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-119,8	-108,5
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,1	1,6
Pysyvien vastaavien luovutustulot	35,0	21,7
Toiminnan ja investointien rahavirta	-11,6	1,2
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-0,2	-0,5
Antolainojen vähennykset	0,0	0,1
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	52,4	74,3
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-60,2	-65,1
Lyhytaikaisten lainojen muutos	28,0	5,0
Oman pääoman muutokset	-0,9	-0,5
Muut maksuvalmiuden muutokset	2,2	17,0
Rahoituksen rahavirta	21,4	30,4
Rahavarojen muutos	9,8	31,5
Rahavarat 31.12	76,0	66,2
Rahavarat 1.1.	66,2	34,7
Konsernirahoituksen tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, M€	-156,2	-141,2
Investointien tulorahoitus, %	68,7	91,2
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	1,3
Kassan riittävyys, pv	25,0	23,2

Konsernitase, M€	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 180,6	1 160,1
Aineettomat hyödykkeet	10,0	11,1
Aineettomat oikeudet	4,3	4,4
Muut pitkävaikutteiset menot	5,7	6,7
Aineelliset hyödykkeet	996,6	977,2
Maa- ja vesialueet	107,6	105,5
Rakennukset	413,6	418,7
Kiinteät rakenteet ja laitteet	292,2	290,8
Koneet ja kalusto	95,5	99,5
Muut aineelliset hyödykkeet	44,3	44,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	43,4	18,8
Sijoitukset	174,1	171,8
Osakkeet ja osuudet	171,6	169,4
Muut lainasaamiset	2,4	2,4
Muut saamiset	0,1	-0,1
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4,6	4,2
VAIHTUVAT VASTAAVAT	212,7	181,6
Vaihto-omaisuus	8,4	8,5
Saamiset	128,3	106,9
Pitkäaikaiset saamiset	6,4	7,0
Lyhytaikaiset saamiset	121,9	99,9
Rahoitusarvopaperit	1,3	1,3
Rahat ja pankkisaamiset	74,7	64,9
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 398,0	1 345,9

Konsernitase, M€	31.12.2021	31.12.2020
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	539,1	534,7
Peruspääoma	432,1	432,1
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	1,7	1,7
Arvonkorotusraho	6,0	13,7
Muut omat rahastot	31,9	32,1
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	59,6	32,9
Tilikauden yli- / alijäämä	7,9	22,3
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	28,4	28,2
PAKOLLISET VARAUKSET	4,6	3,9
Eläkevaraukset	0,1	0,1
Muut pakolliset varaukset	4,5	3,9
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	13,8	14,1
VIERAS PÄÄOMA	812,1	765,1
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	454,5	463,9
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	40,9	36,7
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	134,2	104,6
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	182,4	159,9
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 398,0	1 345,9
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	40,8	42,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	80,2	79,0
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	67 433	55 141
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	808	659
Konsernin lainat, €/asukas	7 052	6 792
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	588 745	568 432
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	809 993	814 380
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	9 702	9 731
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	2 352	2 376
Asukasmäärä	83491	83693

Konsernin lainakannan jakautuminen

31 % Liiketoimintaan kohdistuvat velat

69 % Peruspalvelujen tuottamiseen kohdistuvat velat

- Kaupungin ulkoinen lainakanta
- Osuus sairaanhoitopiirin velasta
- Tytäryhtiöiden toteuttamat kaupungin investoinnit
- Tytäryhtiöiden liiketoiminnan rahoitus

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallitus esittää tilikauden –8 204 089,38 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- 1) Tuloutetaan Porin Veden poistoeroja suunnitelman mukaan 33 333,33 euroa.
- 2) Tuloutetaan asuntorahaston käyttö hissiavustukseen 48 946,90 euroa.
- 3) Tuloutetaan perintörahaston käyttö 149 375,34 euroa.
- 4) Tuloutetaan vahinkorahaston käyttö 6 027,90 euroa.
- 5) Rahastoidaan antolainojen korkoja asuntorahastoon –1 690,12 euroa.
- 6) Rahastoidaan saatuja perintöjä perintörahastoon –416 719,05 euroa.
- 7) Rahastoidaan maksettuja vakuutusmaksuja vahinkorahastoon –63 685,00 euroa.
- 8) Siirretään tilikauden alijäämä 8 448 500,08 euroa oman pääoman yli-/alijäämätilille.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen

Porin kaupungin palvelulupaukset

Perusturva: Odotusaika enintään 7 vuorokautta lääkärin kiireettömälle vastaanotolle asiantuntijan tehtyä hoidon tarpeen arvioinnin asiakkaan yhteydenoton yhteydessä.

Kiireettömään hoitoon lääkärin vastaanotolle hoidon tarpeen arvioinnin perusteella pääsi vain joillain perusturvan terveysasemilla 7 vrk aikana. Hoitoon pääsystä on kuukausittain vaihtelua johtuen mm. lääkäriresurssista ja Covid-19 epidemiatilanteesta. Kiireettömälle lääkärin vastaanotolle perusturvan terveysasemilla pääsi 7-17 vrk:ssa 2.12.2021 ja 5-21 vrk:ssa 2.1.2022.

Sivistystoimiala: Varhaiskasvatuspaikka tarjotaan kiireellisissä tapauksissa (ennakoimaton työllistyminen, opiskelupaikka, muutto ym.) viikon sisällä hakemuksen jättämisestä.

Varhaiskasvatuslain 17 §: Mikäli varhaiskasvatuksen tarve johtuu työllistymisestä, opinnoista, koulutuksesta tai muusta toiseen kuntaan työn tai opintojen takia eikä tarpeen alkamisajankohta ole ennakoitavissa, varhaiskasvatuspaikkaa on haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin lapsi tarvitsee paikan.

Porissa yleisin kiireellinen tarve (noin 90% tapauksista) tulee yllättävän työllistymisen kautta. Porissa on voitu tarjota varhaiskasvatuspaikka nopeastikin. Ongelmana on ollut, ettei paikkaa ole aina voitu tarjota lähimmästä päiväkodista. Etäisyyden kasvaessa perheelle voi muodostua ongelma kulkemisesta, jolloin perheet ovat pyrkineet järjestämään asian itse muulla tavoin tai jääneet odottamaan paikkaa lähialueelta.

Elinvoima- ja ympäristötoimiala: Porin kaavoituksen ja lupaprosessien palveluvaste alittaa C10-kaupunkien mediaanin.

Rakennusvalvonnan lupien läpimenoaikojen keskiarvot vuonna 2021 vastaavat edellisvuoden 2020 aikoja, jotka ovat sijoittuneet TOP10 - kaupunkien vertailussa Porin kokoluokkaa vastaavien kaupunkien tasolle alempaan viisikkoon. Vuoden 2021 lukuja ei muista kaupungeista ole vielä saatavissa.

Kaupunkisuunnittelussa on vuoden 2021 aikana tullut lainvoimaiseksi 13 asemakaavaa. Valmistuneiden asemakaavojen määrä on kaupunkisuunnittelun tavoitteiden mukainen.

Vuoden 2021 asemakaavojen läpimenoaikojen mediaani on 11,85 kk. Asemakaavan läpimenoaikaan vaikuttaa kaavamutosalueen laajuus, tarvittavien selvitysten määrä ja erityisesti kaava-alueen sijainti.

Keskeinen sijainti kaupunkirakenteessa ja kaavakohteet, joissa maisema- luonto- tai kulttuuriarvot ovat merkittäviä, edellytetään monipuolista osallistamista, vaikutusten arviointia ja sisällöltään laajojen selvitysten laadintaa.

Kaavoituksessa pyritään huolellisella valmistelulla välttämään pitkäkestoisia valitusprosesseja.

YT-menettelyssä asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Seuraavassa on kuvattu tavoitteiden toteutuminen koko kaupunkia koskevien tavoitteiden osalta. Toimialoille vastuutetut selvitykset löytyvät kunkin toimialan kohdalta.

Tarvikehankintojen keskittäminen (Outi Karinharju – Konsernipalvelut)

Tarvikehankintojen 'keskitetty toimitus ja jakelu' -tavoite on painopalvelutuotteiden ja toimistotarvikkeiden osalta toteutumassa. Painopalvelutuotteiden toimitukset ja jakelu toimivat jo niin, että sisäinen posti hakee valmiit tuotteet kerran viikossa sopimustoimittajalta ja jakelee oman kiertoaikataulunsa mukaisesti tuotteet edelleen tilaajille. Porinan muutettua uuteen paikkaan (Yrjönkatu 13) on toimistotarvikkeiden sopimustoimittajan kanssa valmisteltu toimintatapa, jonka mukaan toimistotarvikkeiden (pl. kopiopaperit) tilaukset toimitetaan kerran viikossa Porinaan, josta sisäinen posti jakelee ne tilaajille. Toiminta aloitetaan helmikuun 2022 alussa. Toimistotarvikkeiden keskitetty jakelu ei koske kouluja, päiväkotia eikä muutamaa isompaa kohdetta, koska tilausrytmi ja -määrät puoltavat suoratoimituksia. Muiden tarvikehankintojen osalta kartoitetaan mahdollisuuksia vastaavaan keskittämiseen ja synergiaetuihin mm. logistiikan kokonaistarkasteluprojektin myötä.

Sisäisten työmarkkinoiden kehittäminen, osaamisen hyödyntäminen ja liikkuvuus (Timo Jauhiainen - Konsernipalvelut)

Sisäisten työmarkkinoiden kehittämistä on jatkettu muun muassa uudelleensijoitusten aktivoinnissa eli työkykyhaasteissa olevalle henkilöstölle etsitään ensi sijassa työkykyä vastaavia tehtäviä organisaation sisältä. Samalla kartoitetaan perehdytys- ja koulutusmahdollisuudet uuteen tehtävään. Rekrytointimenettelyssä arvioidaan aina ennen hakumenettelyä uudelleensijoituksen mahdollisuus. Toimintamalli on käytössä.

Sisäistä vapaaehtoista työkiertoa on pilotoitu keväällä 2021 kirjastopalveluissa. Vuoden 2022 aikana aloitetaan työkierron kokeilu sivistystoimialalla. Myös Perusturvassa työkierron toimintamallia voidaan halutessaan käyttää, mutta aiemmin Perusturvaan suunniteltua pilottia ei käynnistetä hyvinvointialueuudistuksen takia. Tarkoituksena on Kuntarekry-järjestelmää hyödyntäen saada henkilöstöä vapaaehtoisesti siirtymään määräaikaisesti erilaisiin tehtäviin osaamisen kehittämiseksi ja jakamiseksi sekä vaihtelun saamiseksi omiin työtehtäviinsä. Työnantajan ja esimiesten tuki työkierrolle on tärkeää, sillä työkierto toimii osana henkilöstön osaamisen kehittämistä, hyvien käytäntöjen jakamista ja työhyvinvoinnista huolehtimista. Työkierrolla lisätään myös yksilöiden ja organisaation joustavuutta erilaisiin tehtäviin siirtymisessä. Työkierron kestot ovat lähinnä muutaman viikon mittaisia. Jatkossa pilotoinnin pohjalta kehitettyä työkiertomallia laajennetaan mahdollisuuksien mukaan muualle organisaatioon.

Tyky-toiminnan periaatteiden yhdenmukaistaminen, toimialaerot huomioiden (Timo Jauhiainen - Konsernipalvelut)

EPassin ja yhtenäisen tyhy-rahakäytännön osalta periaatteet on yhdenmukaistettu, ja toimialoilla samanlaiset mahdollisuudet henkilöstön työhyvinvoinnin ja jaksamisen tukemiseen. Henkilöstöllä on käytettävissään Epassissa 200 euroa vuodessa, ja toimialoilla on budjetoituna 50 euron tyhy-raha henkilöä kohden. EPassin linjauksia tarkistettiin vuoden 2022 alusta lukien ja etua on mahdollista käyttää laajemmin ja joustavammin. Lisäksi henkilöstölle järjestetään vuoden mittaan muun muassa erilaisia lajikokeiluja, kampanjoita ja tapahtumia, joihin voi osallistua kaikilta toimialoilta ja laitoksista.

Työtilojen joustava käyttö, etätöön lisääminen (Markku Koppelomäki ja Timo Jauhiainen)

Etätöohjeistus on vahvistettu koronan jälkeiseen aikaan. Laaja ja joustava etätö mahdollistetaan myös pandemian jälkeisenä aikana. Etätöitä voi tehdä noin 5-10 prosenttia henkilöstöstä. Työkulttuurin muuttumisen myötä toimistotilat ovat myös pandemian jälkeen melko vähäisellä käytöllä. Tämä mahdollistaa uudenlaiset ja tiiviimmät tilaratkaisut sekä toimintojen yhdistämistä samoihin tiloihin. Tilatarve on vähentynyt olennaisesti etätöön muuttuessa osaksi normaalia työskentelytapaa erityisesti asiantuntija- ja hallintotehtävissä.

Sähköinen kauppapaikka kaupungin käytöstä poistetulle irtaimelle (Markku Koppelomäki)

Valmistelu on aloitettu ja tavoitteena saada järjestelmä käyttöön vuonna 2022.

Esimerkiksi toimistokalusteiden kierrättämiseen olisi perusteltua löytää toimiva kierrätysjärjestelmä, koska toimistoissa on tapahtunut paljon muutoksia ja kalusteita vapautuu toimitilojen pienentyessä. Sopivaa järjestelmää ja asian resurssointia selvitetään. Tavoitteena hyödyntää olemassa olevia järjestelmiä.

Tarkastellaan logistiikan kokonaisuutta (Timo Widbom - Konsernipalvelut)

Kesäkuussa 2021 toteutettiin sisäisen postin ja kuljetusten optimointi. Loppuvuonna 2021 aloitettiin koulukuljetusten ja aurausovellusten optimoinnin suunnittelu. Perusturvan kuljetukset siirrettiin kilpailutuksen kautta kolmannelle osapuolelle, jolloin niiden logistiikan tarkastelua ei jatkettu. Kaupungille jäävien kuljetusten optimointityötä jatketaan vuonna 2022.

Tarkastustoimi

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	11		11	10	-1
Toimintamenot	-513		-513	-415	98
Toimintakate	-502		-502	-405	97
Muut laskennalliset kust.	-65		-65	-56	9
Tehtävän kokonaiskust.	-567		-567	-461	106

Selvitys käyttötalouden toteutumisesta: Käyttötalous toteutui talousarviota paremmin ja tarkastustoimi pysyi talousarviossa tilivuonna 2021.

Kaupunginvaltuusto

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintamenot	-248		-248	-314	-66
Toimintakate	-248		-248	-314	-66
Muut laskennalliset kust.	-31		-31	-4	27
Tehtävän kokonaiskust.	-279		-279	-318	-40

Selvitys käyttötalouden toteutumisesta: Toimintakateen ylityksen syynä olivat talousarviota enemmän nousseet kokouspalkkiot sekä koronatilanteen vuoksi tehdyt erikoisjärjestelyt valtuuston kokousten järjestämisessä. Ylitys on katettu talousarviossa määritellyn konsernihallinnon yhteisittävyyden puitteissa.

Kaupunginhallitus

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	71		71	20	-51
Toimintamenot	-10 352	-93	-10 445	-9 311	1 134
Toimintakate	-10 281	-93	-10 373	-9 291	1 083
Poistot ja arvonalentumiset	-29		-29	-70	-41
Muut laskennalliset kust.	-250		-250	-265	-16
Tehtävän kokonaiskust.	-10 559	-93	-10 652	-9 626	1 026

Käyttösuunnitelman muutokset: Talous- ja hallintojohtaja 15.9.2021 § 234, Kaupunginhallitus 4.10.2021 § 692

Selvitys käyttötalouden toteutumisesta: Kaupunginhallituksen toimintakate alittui yli miljoonalla eurolla. Koronatilanteen vuoksi säästöä syntyi lentoliikenteen ostopalveluista sekä ekosysteemisopimuksen toteutuksen siirtymisestä.

= valtuustoon nähden sitovat erät

Energian välitys

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	23 000		23 000	22 900	-100
Toimintamenot	-23 000		-23 000	-22 895	105
Toimintakate	0		0	5	5
Tehtävän kokonaiskust.	0		0	5	5

Selvitys käyttötalouden toteutumisesta: Pohjolan Voima Oy:n osakkaana Porin kaupunki toimii energian juridisena ostajana, joka myy energiaa edelleen Pori Energia Oy:lle. Kaupungille syntyy energian ostosta ja myynnistä tuloja ja menoja. Tehtäväkohta toteutui talousarvion mukaan.

Porin pelastustoiminnan kustannukset

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintamenot	-8 148		-8 148	-7 682	466
Toimintakate	-8 148		-8 148	-7 682	466
Poistot ja arvonalentumiset	-5		-5	-5	0
Muut laskennalliset kust.	-4		-4	-4	0
Tehtävän kokonaiskust.	-8 157		-8 157	-7 691	466

Selvitys käyttötalouden toteutumisesta: Porin kaupungin osuus Satakunnan Pelastuslaitoksen kustannuksista oli 0,5 M€ talousarviota pienempi.

Muut toimialoille kohdistamattomat käyttötalouserät

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	4 900		4 900	6 430	1 530
Valmistus omaan käyttöön	7 037		7 037		-7 037
Toimintamenot	-16 710	-2 000	-18 710	-12 189	6 521
Toimintakate	-4 773	-2 000	-6 773	-5 759	1 015
Poistot ja arvonalentumiset	-144		-144	-139	4
Tehtävän kokonaiskust.	-4 917	-2 000	-6 917	-5 898	1 019

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 13.12.2021 § 254

Selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Pori Energia Oy:lle puitesopimuksen perusteella myydyistä Länsi-Suomen Voima Oy:n osakkeista saatiin 4,9 M€ myyntivoitto eli 1,3 M€ enemmän kuin talousarviossa. Myyntivoiton osuutta kasvatti arvonorotusrahaston purkaminen. Vastaavasti investointiosassa näkyvän energiaosakkeiden myyntitulon osuus on talousarviota pienempi. Myös maa- ja vesialueiden luovutusvoitot ylittivät talousarvion.

Työmarkkinatuen kuntaosuudet pysyivät korkealla tasolla pitkäaikaistyöttömyyden kasvun ja koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen seurauksena. Kuntaosuudet olivat 7,0 M€ eli ne toteutuivat noin 2 miljoonaa euroa talousarviota korkeammalla tasolla. Kaupunginvaltuusto myönsi ylitykseen lisämäärärahat joulukuussa.

Muita merkittäviä menoeriä olivat: kaupungin osuus verotuskustannuksiin 2,0 M€, Satakunnan ammattikorkeakoulun ja Länsirannikon koulutus Oy WinNovan eläkemenoperusteiset maksut 1,3 M€, muiden kuntaorganisaatiosta poistuneiden toimintojen kohdistamattomat eläkemenoperusteiset maksut 0,7 M€, lomapalkkavelan muutos 0,8 M€ ja rakennusten sekä osakkeiden luovutustappiot 0,3 M€.

Toimintamenoihin oli budjetoitu 7,0 M€ investointeihin kohdistuvia omajohtoisen rakentamisen palvelu- ja materiaalikustannuksia. Vastaava tulokirjaus oli budjetoitu valmistus omaan käyttöön erään. Investointien kirjaustapaa muutettiin ennen tilikauden alkua, joten nämä erät eivät toteutuneet. Muutoksella ei ole nettovaikutusta kaupungin tuloksen muodostumiseen.

= valtuustoon nähden sitovat erät

Konsernipalvelut

Konsernipalvelut koostuu seuraavista yksiköistä ja toiminnoista:

- Talous- ja hallintoyksikkö,
- HR-yksikkö (henkilöstöasiat),
- Omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö (ml. riskienhallinta),
- Viestintä- ja osallisuusyksikkö sekä
- kaupunginlakimies, yhteyspäällikkö, elinkeinopäällikkö ja virastomestari.

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	831		831	968	137
Toimintamenot	-11 501	-234	-11 734	-10 645	1 089
Toimintakate	-10 670	-234	-10 904	-9 677	1 227
Laskennalliset tulot	3 155		3 155	10 186	7 031
Poistot ja arvonalentumiset	-34		-34	-2	32
Muut laskennalliset kust.	-1 813		-1 813	-1 635	178
Tehtävän kokonaiskust.	-9 362	-234	-9 596	-1 117	8 479

Käyttösuunnitelman muutokset: Talous- ja hallintojohtaja 28.3.2021 § 46, 8.4.2021 § 58, § 59, 29.6.2021 § 150, 3.10.2021 § 250, 20.10.2021 § 273

Selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Konsernipalvelujen käyttötalous toteutui kokonaisuudessaan talousarviota paremmin. Toimintakate alitti talousarvion noin 1,2 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen ylitys, noin 0,1 miljoonaa euroa, aiheutui pääasiassa valtion maksamasta kunnallisvaalien vaaliavustuksesta sekä hyvinvointialueelle myydystä henkilöstön työpanoksesta hyvinvointialueen valmistelutyöhön.

Toimintakulut alittuivat noin 1 miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen osuus alituksesta oli noin 0,27 miljoonaa euroa, palveluostojen osuus noin 0,6 miljoonaa euroa ja muiden toimintakulujen noin 0,17. Palvelujen ostoissa erityisesti asiantuntijapalvelut toteutuivat talousarviota pienempinä.

Laskennallisia tuloja kasvatti merkittävästi kuntien automaattisen talousraportoinnin edellyttämä tukipalveluiden kustannusvyyrytys toimialoille.

= valtuustoon nähden sitovat erät

Perusturva

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

lääkäiden palvelut

Pitkän aikavälin tavoite 1. Ennaltaehkäisevän työn yhteistyömallien kehittäminen, normaali elämän tukeminen

Toimenpide 1. Asiakasohjausmallin rakentaminen: keskitetyn asiakaspalveluneuvonnan ja -ohjauksen kehittäminen sekä palvelutarpeen arviointi

Mittari: Yhteydenotoista 70 % kulkee keskitetyn kautta vuoteen 2021 mennessä ja 100 % vuoteen 2024 mennessä

Keskitetyn asiakasohjauksen yhteydenottojen määrän mittaamiseen vaikutti Exreport-ohjelman viivästynyt käyttöönotto, joten tietoja kaikista yhteydenotoista vuositason suhteessa asiakasohjauksen kautta kulkeviin yhteydenottoihin ei ole saatavissa. Keskitetty asiakasohjaus aloitti 1.6.2021. Ajalla 1.6-31.12.2021 keskitetyn asiakaspalvelun kautta yhteydenottoja 1988 kpl.

Vastuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 2. Vapaaehtoistyön ja avoimen päivätoiminnan edelleen kehittäminen

Mittari 1: Vapaaehtoiskeskus Liisan avoimissa ryhmissä kävijöiden määrä kasvaa vuosittain 5 % vuoden 2019 tasosta

Kävijöitä oli vuonna 2019 = 3835; vuonna 2020 = 2736; vuonna 2021 = 3236 eli oli laskua 15% vuoden 2019 tasosta. Korona vaikutti oleellisesti kävijöiden määrään erityisesti vuonna 2020, mutta myös vuonna 2021.

Mittari 2: Vapaaehtoistyöntekijän tukikäyntien määrä kasvaa 5 % vuoden 2019 tasosta vuoden 2021 loppuun mennessä

Tukikäyntien määrä oli vuonna 2019 = 650; vuonna 2020 = 888; vuonna 2021 = 970 eli kasvua oli 49 % vuoden 2019 tasosta.

Vastuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 3. Seniorineuvolatoiminnan edelleen kehittäminen

Mittari 1: Seniorineuvolan asiakasmäärän kasvattaminen 5 % vuoden tasosta 2019 vuoden 2021 loppuun mennessä

Asiakasmäärä oli vuonna 2019 = 2013; vuonna 2020 = 1398; 2021 = 1653 eli laskua oli 18 % vuoden 2019 tasosta. Korona vaikutti voimakkaasti vuoteen 2020. Lisäksi seniorineuvola oli koronan vuoksi kiinni noin 3 kuukautta keväällä 2021 ja heinäkuun kiinni kesäsulun vuoksi

Mittari 2: Vuoden 2021 alusta alkaen kaikki uudet omaishoitajat kutsutaan 6 kk kuluessa hyvinvointi- ja terveys-tarkastukseen omaishoitajuuden alkaessa ja uusintatarkastus suoritetaan 3 vuoden kuluttua. Pääsääntöisesti poislukien omaishoitajat, jotka ovat käyneet 75-vuotiaiden tarkastuksessa tai kuuluvat työterveyshuollon piiriin ja on siellä tarkastettu.

Vuonna 2021 kutsuttiin tarkastukseen 118 omaishoitajaa, joista osallistui 83.

Vastuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 2. Palvelurakenteen keventäminen

Toimenpide 1. 24/7 kotihoito

Mittari: 94 % iäkkäistä asuu kotona vuonna 2024

Vuonna 2021 iäkkäistä kotona asui 88,3% (Merikarvia 85,7 %, Pori 87,8 % ja Ulvila 91,4 %).

Vastuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 2. Hyvinvointiteknologian käyttöönotto

Mittari: 94 % iäkkäistä asuu kotona vuonna 2024

Vuonna 2021 iäkkäistä kotona asui 88,3% (Merikarvia 85,7 %, Pori 87,8 % ja Ulvila 91,4 %). Kotihoidossa on otettu käyttöön 30 lääkeautomaattia, 7 Motiles- kuntoutuslaattaa ja 50 etähoivalaitetta loppuvuonna 2021.

Vastuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 3. Omaishoidon ja perhehoidon kehittäminen

Mittari: Omaishoidon asiakkaiden määrä kotona asuvista yli 75-vuotiaista on vuosittain 7 %

Toteuma vuonna 2021 oli 5,2 % (Omaishoidon tuen saajat yli 74-vuotiaat kunnittain Merikarvia 5,6 %, Pori 5,0 % ja Ulvila 4,9 %).

Vastuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 4. Monialainen, kotona asumista tukeva kuntouttava henkilöstörakenne

Mittari: 94 % iäkkäistä asuu kotona vuonna 2024

Kotihoitoon on palkattu tuottavuusmäärärahoilla kaksi fysioterapeuttia. Kotona asuvien määrä kunnittain: Merikarvia 85,7 %, Pori 87,8 % ja Ulvila 91,4 %.

Vastuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Toimenpide 5. Ympäri vuorokautisten hoitopaikkojen hallittu vähentäminen

Mittari: 6 % iäkkäistä ympärivuorokautisessa hoidossa vuonna 2024

Vuonna 2021 ympärivuorokautisessa hoidossa oli 8,43 % iäkkäistä.

Vastuhenkilö: Vanhuspalveluiden päällikkö

Vammaispalvelut**Pitkän aikavälin tavoite 1: Vammaispalveluiden palvelurakenteen keventäminen****Toimenpide 1: Sosiaalihuoltolain ensisijaisuuden mahdollistaminen asumisessa ja kuljetuspalvelussa**

Mittari: Asumisen ja kuljetuspalveluiden kustannukset €/asukas, €/kuljetusasiakas laskevat 2 % vuodesta 2020 vuoteen 2024

Liikkumista tukevan palvelun kustannukset vuonna 2020 olivat 878,56 euroa/kuljetettava asiakas ja vuonna 2021 1.009,95 euroa/kuljetettava asiakas. Kustannukset nousivat vuodesta 2020 vuoteen 2021 15 %. Syy asiakaskohtaisten kustannusten nousuun oli osaksi vuonna 2020 alkanut koronapandemia, jonka seurauksena kuljetuspalvelun käyttö väheni, ja kustannuksia ei vastaavassa suhteessa saatu alennettua. Vuonna 2021 asiakkaat ovat alkaneet liikkua enemmän palvelun avulla. Liikkumista tukevaa palvelua sai 1726 asiakasta vuonna 2021, vuonna 2020 1832 asiakasta.

Asumisen kustannukset ovat laskeneet laitoshoidon asteittaisesta vähentämisestä huolimatta. Omien yksiköiden käyttöaste on kasvanut ja kustannukset asukasta kohden laskeneet. Oma palveluna tuotetun asumisen kustannukset vuonna 2020 olivat 42.331,44 euroa/asukas ja vuonna 2021 37.088,55 euroa/asukas. Kustannukset laskivat vuodesta 2020 vuoteen 2021 12,4 %. Ostopalveluna tuotetun asumisen kustannukset vuonna 2020 olivat 48.192,54 euroa/asukas ja vuonna 2021 43.375,37 euroa/asukas. Kustannukset laskivat vuodesta 2020 vuoteen 2021 10 %.

Oma palveluna tuotetussa erityishuoltolain mukaisessa tehostetussa palveluasumisessa oli 158 asiakasta vuonna 2021, vuonna 2020 145 asiakasta ja vammaispalvelulain mukaisessa 54 asiakasta, vuonna 2020 28 asiakasta. Ostopalveluna tuotetussa erityishuoltolain mukaisessa palveluasumisessa oli 193 asiakasta vuonna 2021, vuonna 2020 194 asiakasta ja vammaispalvelulain mukaisessa 124 asiakasta, vuonna 2020 88 asiakasta.

Tavoite toteutui osittain. Asumisen asiakaskohtaiset kustannukset laskivat, liikkumista tukevan palvelun kustannukset nousivat.

Vastuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Toimenpide 2: Kaikenikäisten kotihoidon käyttöönotto

Mittari: Kotihoidon piirissä olevien asiakkaiden määrä nousee 2 % vuodesta 2020 vuoteen 2024

Vuonna 2021 kotihoidossa oli 45 alle 65-vuotiasta asiakasta. Kontakteja vuoden aikana oli 3654. Vuonna 2020 25.4. alkaen 18 asiakasta, 4026 kontaktia. Järjestelmän vaihtumisen johdosta on ollut haastavaa saada eri asiakkaiden lukumäärä niin, että luvut olisivat täysin vertailukelpoisia. Tavoite on toteutunut ja on ylittynyt asiakasmäärien osalta siitä huolimatta, että kotihoidon laajeneminen koskemaan kaikenikäisiä ei ole iäkkäiden palveluissa henkilöstöressurin puutteen vuoksi kaikilta osiltaan toteutunut

Vastuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Toimenpide 3: Palveluiden toteuttaminen yleislakien perusteella

Mittari: Yleislain mukaan tehtyjen päätösten lukumäärä nousee 2 %:lla vuodesta 2020 vuoteen 2024

Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumisen tuki on lisääntynyt verrattuna vaikeavammaisten kuljetuspalveluun, joka vastaavasti väheni. Tässä palvelussa tavoite on saavutettu. KantaEfficiaan siirtymisen myötä kuljetuspalvelut yhdistettiin ja samalla suoritteiden erittelyä ei voida enää tehdä.

Kotihoidon lisääntyminen sekä iäkkäiden palvelun kaikenikäisten kotihoitona että oman kotitiimin tuottamana palveluna on vähentänyt raskaiden palvelujen tarpeita muun muassa henkilökohtainen avun ja palveluasumisen.

Avohuollon ohjauksen piirissä asuvien asiakkaiden määrä oli 172 asiakasta vuonna 2021, vuonna 2020 149 asiakasta, joten tässäkin kevyessä palvelussa tavoite on saavutettu, kasvu vuodesta 2020 vuoteen 2021 oli 15,4 %.

Vastuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 2: Välimuotoiset asumismuodot

Toimenpide 1: Henkilöstöressurin lisääminen avohuollon palveluihin

Mittari: Kotiin annettavien palveluiden piirissä olevat asiakkaiden määrä kasvaa 20:llä vuoteen 2024.

Kotihoidon palvelu oli myönnetty 22 asiakkaalle vuonna 2021. Kotipalvelu oli myönnetty yhdelle asiakkaalle vuonna 2021. Kotihoito – ja kotipalvelu palvelua ei ole tilastollisesti saatavilla aikaisemmin käytössä olleesta asiakastietojärjestelmästä.

Avohuollon ohjausta annettiin 172 asiakkaalle vuonna 2021, vuonna 2020 149 asiakkaalle. Avohuollon palveluita lisättiin kotitiimillä, johon kuuluu neljä lähihoitajaa. Kotitiimin avulla yhä useampi asiakas on pystynyt toimimaan kotona. Apua on annettu myös lapsiperheille ja joiltakin osin tämä palvelumuoto on tuonut apua muiden lapsiperhepalveluiden resurssointiin

Avotyö ja työhönvalmennus tukevat itsenäisesti asuvaa asiakasta myös sosiaalisesti. Sosiaaliohjaajat ja työvalmentajat tukevat avotyötä tekevää asiakasta arjessa selviytymisessä kuin myös työssä ja työsuhteasioissa. Vuoden 2021 aikana asiakkaita palvelussa oli 91, vuonna 2020 96 asiakasta.

Vastuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Toimenpide 2: Digitaalisten palveluiden käyttöönotto

Mittari: Asiakas kykenee asumaan itsenäisesti/itsenäisesti asuvien määrän kasvaa 10 asiakkaalla vuodesta 2020 vuosittain

Tavoite toteutui osittain. Yhteistyö SAMKin kanssa aloitettiin ja sosiaaliohjaaja osallistuu ko. asiakasryhmille tarkoitettujen digitaalisten välineiden suunnitteluun. Prosessi on näiltä osin vielä kesken. Kotiin myönnettävien koneiden, välineiden ja laitteiden avulla asiakas pystyy itsenäiseen asumiseen. Tällaisia ovat esim. automaattiset ovenavauslaitteet, ovikellon valoilmaisin, valaistuksen parantaminen, jne. Vuonna 2021 aktiivisia asiakkuuksia oli 473, vuonna 2020 480. Tukisuhdetoiminnan piirissä oli vuoden 2021 aikana 38 asiakasta, vuonna 2020 24 asiakasta.

Vastuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Toimenpide 3: Tukiasumisen lisääminen

Mittari: Tukiasumisen asukkaiden määrän nousu 10 asiakasta/vuosi

Erytishuoltolain mukaan järjestettynä omana palveluna tuotetussa tuetussa asumisessa 19 asiakasta: asumisvalmennuksessa 1, pitkäaikaisessa asumisessa 9 ja satelliittiasumisessa 10. Ostopalveluna järjestetyssä palvelussa 32 asiakasta: lyhytaikaisessa asumisessa 1, pitkäaikaisessa asumisessa 24 ja satelliittiasumisessa 7.

Vammaispalvelulain mukaan järjestettynä omana palveluna tuotetussa tuetussa asumisessa 1 asiakas satelliittiasumisessa. Samoin 1 asiakas ostopalveluna järjestetyssä satelliittiasumisessa.

Vertailu aloitetaan vuodesta 2021 alkaen, joten vastaavia vertailukelpoisia lukuja ei järjestelmämuutoksen vuoksi vuodelta 2020 ole saatavissa.

Vastuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Toimenpide 4: Ohjatun asumisen peittävyys nousee 15 %:sta 22 %:iin vuoteen 2024 ja tuetun asumisen peittävyys nousee 13 %:sta 20 %:iin vuoteen 2024

Mittari: Prosenttiosuuden kasvu vuosittain

Ohjatun asumisen termi on poistunut käytöstä. Ohjattu asuminen vastaa nykyisen luokituksen mukaan palveluasumista. Vertailu on tällä hetkellä vaillinaista, koska kanta SosiaaliEfficiaan siirtymisen myötä palveluasumisen sisältö on muuttunut. Aiemmin palveluasumisena myönnettiin vaikeavammaisten palveluasumista, joka nykyisin on tehostettua palveluasumista.

Ostopalveluna tuotetussa erityishuoltolain mukaisessa palveluasumisessa oli 193 asiakasta vuonna 2021, vuonna 2020 194 asiakasta ja vammaispalvelulain mukaisessa 124 asiakasta, vuonna 2020 88 asiakasta.

Erytishuoltolain mukaan järjestettynä omana palveluna tuotetussa tuetussa asumisessa 19 asiakasta: asumisvalmennuksessa 1, pitkäaikaisessa asumisessa 9 ja satelliittiasumisessa 10. Ostopalveluna järjestetyssä palvelussa 32 asiakasta: lyhytaikaisessa asumisessa 1, pitkäaikaisessa asumisessa 24 ja satelliittiasumisessa 7.

Vammaispalvelulain mukaan järjestettynä omana palveluna tuotetussa tuetussa asumisessa 1 asiakas satelliittiasumisessa. Samoin 1 asiakas ostopalveluna järjestetyssä satelliittiasumisessa.

Vastuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 3: Yksilölliset palvelut ja tukitoimet

Toimenpide 1: Henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto

Mittari: Palvelun piirissä olevien asiakkaiden määrä kasvaa vuosittain 10 asiakkaalla vuoteen 2020 verrattuna

Tavoite ei toteutunut. Kolmelle asiakkaalle on toteutettu henkilökohtainen budjetointi. Henkilökunta on aloittanut vuonna 2020 koulutuksen henkilökohtaiseen budjetointiin. Prosessi on yhä kesken.

Vastuhenkilö: Vammaispalveluiden päällikkö

Avosairaanhoito ja terveydenhuolto

Pitkän aikavälin tavoite 1. Asiakkaiden palveluprosessin kehittämisen sujuvan arjen saavuttamiseksi - tavoitteina: saatavuus, oikea-aikaisuus, jatkuvuus

Toimenpide 1. Mobiilien omahoitopalveluiden ja digitaalisten asiointipalveluiden käyttöönotto sekä puhelinpalvelun kehittäminen

Mittari 1: Hoito päivystysasioissa 1 vrk aikana, kiireettömissä asioissa 7 vrk aikana vuoden 2021 alusta alkaen

Hoito päivystysasioissa toteutuu 1 vrk aikana. Kiireettömään hoitoon lääkärin vastaanotolle hoidon tarpeen arvioinnin perusteella pääsi vain joillain perusturvan terveysasemilla 7 vrk aikana. Hoitoon pääsystä on kuu-kausittain vaihtelua johtuen mm. lääkäriresurssista ja Covid-19 epidemiatilanteesta. Kiireettömälle lääkärin vastaanotolle perusturvan terveysasemilla pääsi 7-17 vrk:ssa 2.12.2021 ja 5-21 vrk:ssa 2.1.2022.

Mittari 2: Fyysiseen paikkaan sidottujen hoitaja- ja lääkärikäyntien määrä on laskenut 30 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2019 tasosta

Ei voida raportoida covid-19 tilanteesta johtuen.

Mittari 3: Mobiiliin sekä digitaalisten asiointipalveluiden kautta annettu hoito kasvaa ja on yli kaksinkertainen verrattuna sotekeskuskäyntien määrään vuonna 2030

Sotekeskusten lääkärit olivat sähköisen palvelukanavan kautta kontaktissa 1045 asiakkaaseen 1132 kertaa vuoden 2021 aikana. Tämä oli noin 3,7 % sotekeskusten lääkärint vastaanoton kokonaisasiakasmäärästä ja noin 2,2 % fyysisistä käynneistä lääkärint vastaanotolla. Mobiiliin ja digitaalisten asiointipalveluiden asiakasmäärä ja kontaktien määrä ovat lähes kolminkertainen vuoteen 2020 verrattuna. Asiakkaiden itsensä tekemien Omaolo-oirearvioiden (ei korona) määrä kasvoi tammikuusta loppuvuoteen 2021. Joulukuussa oirearvioita oli tehty keskimäärin 20 jokaista kolmea sotekeskusta kohden. Koronaoirearvioiden määrä Omaolossa kasvoi kevään noin 800 kappaleen kuukausittaisesta arviosta noin 2000 oirearvioon joulukuussa 2021.

Vastuhenkilö: Alueyllilääkäri ja osastonhoitaja

Toimenpide 2. Paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palvelujen parantaminen

Mittari 1: 100 % kaikki ovat saaneet omahoitajan/omatyöntekijän ja hoitosuunnitelman vuoden 2021 loppuun mennessä

Tuottavuusohjelman määrärahoilla palkattiin Perusturvaan 12 case manageria paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden asiakasprosessin kehittämistä varten. Case manager- toimintamallin kehittäminen alkoi 8/2021 ja case managerit aloittivat asiakastyön 10/2021. Koska toiminta käynnistyi vasta loppuvuodesta 2021, toimintaa ei voi vielä arvioida tunnuslukujen valossa.

Vuonna 2021 on aloitettu lisäksi Tulevaisuuden sotekeskuksen monialaisen tiimityötavan valmennus. Monialaisessa tiimityötavassa jokaiselle paljon tai pitkään palveluita tarvitsevalle osoitetaan omatyöntekijä sekä tehdään asiakaslähtöinen hoito-/palvelusuunnitelma. Tiimityötapa on tarkoitus ottaa käyttöön 2022 ensin yhdessä sotekeskuksessa ja tämän jälkeen muissa sotekeskuksissa.

Mittari 2: Hoitosuunnitelmaan kuulumattomat käynnit perusturvan terveyskeskusvastaanotoilla loppuvat vuoden 2021 loppuun mennessä

Arviointi ei ole mielekäs vielä vuoden 2021 osalta, koska case manager-toimintamalli käynnistyi loppuvuodesta 2021 ja siirtyminen monialaiseen tiimityötapaan tapahtuu vaiheittain alkaen vuodesta 2022.

Vastuhenkilö: Erityisasiantuntija ja osastonhoitaja

Pitkän aikavälin tavoite 2. Yhteistyön edelleen kehittäminen Satasairaalan kanssa

Toimenpide 1. Erikoissairaanhoidon konsultaatioiden lisääminen sotekeskuksissa

Mittari: Satasairaalaan tehtyjen läheteiden kokonaismäärä laskee 10 % (n. 1600 kpl) vuodesta 2019 vuoteen 2022

Porin perusturvasta tehtyjen läheteiden määrä laski vuoteen 2019 nähden 1,5 %, joten tavoitearvoa ei vielä saavutettu, vaikka Porin perusturva on ollut aktiivisesti mukana pilotoimassa Satasairaalan konsultaatioiden kehittämisen työryhmässä. Korona-epidemia on työllistänyt valtavasti ja tuonut haasteita kehittämiseen.

Vastuhenkilö: Alueyllilääkäri ja osastonhoitaja

Toimenpide 2. Hoitotarvikejakelun kehittäminen ja sääntökirjan noudattaminen

Mittari: Hoitotarvikekustannusten kokonaisuusomäärä on korkeintaan 10 % noussut edellisestä vuodesta

Perusturvan hoitotarvikejakelun kulut nousivat 9,4 % vuodesta 2020 vuoteen 2021. Osana Satakunnan sairaanhoitopiirin ja Porin perusturvan tuottavuusohjelmaa on käynnistetty hoitotarvikejakelun kehittämisprojekti. Projektin tarkoituksena on luoda nykyaikainen toimintamalli hoitotarvikejakelulle Satakunnan alueelle sekä myös hillitä hoitotarvikekustannusten kasvua.

Vastuhenkilö: Osastonhoitaja

Toimenpide 3. Yhteistyön vahvistaminen jo hankkeiden suunnitteluvaiheessa

Mittari: Avosairaanhoidon ja terveydenhuollon hankkeita suunniteltaessa laaja-alainen osallistumiskutsu ja osallistuminen Satasairaalan kokouskutsuihin

Porin perusturva on kutsunut säännöllisesti toistuviin yhteistyö- ja kehittämissyihin laaja-alaisesti Satasairaalan ja muiden yhteistyökumppaneiden edustajia. Perusturvan edustajat ovat osallistuneet Satasairaalan kutsuun kokouksiin, joita ovat mm. hoitotarvikeyhteistyö ja Satasairaala uudistuu –kokoukset.

Vastuuhenkilö: Terveys- ja sairaalapalveluiden johtaja

Toimenpide 4. Päivystyspotilaiden hoitaminen oikeassa paikassa

Mittari 1: 116117-puheluista 30 % hoidetaan puhelimesta vuoteen 2030 mennessä

116117-puheluista kotihoito-ohjeen sai 12,3 % soittajista (vuonna 2020 14,0 %) ja ajanvarauksen etälääkärille 4,3 % (vuonna 2020 3,8 %). Soittajista 9,4 % on ohjattu ottamaan yhteyttä omaan terveyskeskukseen (vuonna 2020 10,3 %).

Mittari 2: Yhteisen tilannekeskuksen tukemana päivystyskäyntien määrä noin 52000 käynnin lähtötasosta laskee joka vuosi noin 4 % saavuttaen tavoitetaso 42000–45000 käyntiä vuoden 2024 loppuun mennessä

Fyysisten erikoissairaanhoidon päivystyskäyntien määrä on vähentynyt 7,7 % vuoteen 2019 verrattuna.

Mittari 3: Paljon palveluita tarvitsevat asiakkaat tunnistetaan yhteispäivystyksessä vuoden 2021 loppuun mennessä ja case manager -toimintamalli pilotoitu vuoden 2023 loppuun mennessä

Case manager –toimintamalli on pilotoitu jo vuonna 2021. Satasairaalan päivystyksessä on kiinnitetty huomiota paljon päivystyspalveluita tarvitsevien tunnistamiseksi ja heidät voidaan nyt ohjata perusturvan case managereille.

Vastuuhenkilö: Yliääkäri ja osastonhoitaja

Sairaalapalvelut ja akuutti kotikeskus**Pitkän aikavälin tavoite 1. Asiakkaan hoito- ja palveluprosessin kehittäminen perusturvan sisällä sekä yhteistyössä Satasairaalan kanssa**

Toimenpide 1. Sairaalapalveluiden optimaaliset potilasvirrat ja potilaskuljetukset / Yhteiset potilaiden palveluprosessit

Mittari 1: Sairaalapalveluiden yhden vuodeosaston (15 potilaspaikkaa) vähennys vuoden 2022 aikana

Sairaalapalveluiden Noormarkun akuutti lyhytaikaisosaston muutos on käynnissä siten, että osaston akuutti-paikat (15) muutetaan hallitusti kotiinkuntoutusosaston paikoiksi. Tavoitteena on, että muutos on toteutunut viimeistään maaliskuun 2022 puoliväliin mennessä.

Mittari 2: Satasairaalaan kotiutuneiden määrä suhteessa perusturvan sairaalapalveluiden osastoille siirtyneiden määrään

Satasairaalaan kotiutuu noin 80 % asiakkaista ja noin 20 % asiakkaista siirtyy jatkohoitoon perusturvan sairaalapalveluiden osastoille.

Mittari 3: Satasairaalaan potilaat siirretään välittömästi perusturvan sairaalaan, kun jatkohoidon tarve on määritetty

Tavoitteeseen ei olla päästy, koska Covid-19 epidemia ja muut eristykset ovat tuoneet haastetta potilasvaihtuvuuteen, potilaspaikkojen riittävyyteen ja vapautumiseen perusturvan sairaalassa. Odotusmaksuja on muodostunut vaihtelevasti kuukausittain vuoden 2021 aikana. Yhteensä odotusmaksuja vuoden aikana kertyi 485 kappaletta (alimmillaan lokakuussa 2 ja ylimmillään joulukuussa 154 odotusmaksua).

Mittari 4: Perusturvan osastolta siirrytään välittömästi pois, kun sairaalahoidon tarve päättyy

Kun sairaalahoidon tarve päättyy ja on arvioitu, että potilas ei enää voi kotiutua, käynnistetään tehostetun palveluasumisen prosessi pyytämällä läkkäiden palveluista palvelutarpeen arviointi. Prosessin kulun selkeyttämiseksi ja nopeuttamiseksi on tehty tiivistä yhteistyö sairaalapalveluiden ja iäkkäiden palveluiden välillä. Yhteistyössä kunkin potilaan kohdalla prosessin kulku kirjataan taulukkoon, josta on helppo seurata prosessin etenemistä.

Kehittämistyöstä ja tiivistä yhteistyöstä huolimatta tehostetun palveluasumisen prosessit kestävät pitkään joh-
tuen eri syistä eivätkä potilaat pääse siirtymään pois sairaalasta, vaikka akuutti sairaalahoidon tarve on päät-
tynyt. Yhtenä merkittävänä syynä on tehostetun palveluasumisen pitkä arviointi- ja hakuprosessi, tehostetun
palveluasumisen paikkojen riittämättömyys sekä pitkät eristyshoitajaksot johtuen mm. korona-altistumisista.

Mittari 5: Kotiin kuntouttava malli luotu ja käyttöön otettu moniammatillisena tiimityönä vuoden 2020 loppuun men-
nessä

Malli on luotu vuonna 2020. Käyttöön otossa on tehty yhteistyössä lukuisia muutosprosesseja, ja yhteistyön
toimintamallit ovat osin jo vakiintuneita.

Vastuuhenkilö: Terveys- ja sairaalapalveluiden johtaja ja osastonhoitaja

Toimenpide 2. Koti- ja ympärivuorokautisen hoidon asiakkaiden päivityksellisten ongelmien hoitaminen oikea-ai-
kaisesti, oikeassa paikassa, tarkoituksenmukaisimmalla resurssilla

Mittari 1: Koti- ja ympärivuorokautisen hoidon yhteydenotot, akuuttisairaanhoidon ja -hoivan kotikäynnit

Akuutti toiminnan sekä puhelinkontaktit että käynnit ovat lisääntyneet 43,8 %:lla vuodesta 2020. Eli potilaiden
ohjaus oikeaan paikkaan oikea-aikaisesti on toteutunut ja siten on toteutunut myös tarkoituksenmukaisin re-
sursointi.

Mittari 2: Maakunnan tilannekeskuksen kautta Akuutti kotikeskuksen hoitoon tulleet kiireettömät ensihoitotehtävät
(tunnusluvut + miten hoidettu)

Maakunnan tilannekeskuksen toimintaa ei voida verrata vuoteen 2020, koska toiminta oli tällöin pilottikokeiluna
vain osan vuotta. Akuutti kotikeskukseen maakunnan tilannekeskuksen kautta tulleet tehtävät ovat noin 5 %,
kaikista ESA 071:een tulleista tehtävistä vuonna 2021. Tilastointi ei vielä ole yksiselitteistä, joten näistä ei vielä
todellisia lukuja saada.

Mittari 3: Maakunnan tilannekeskuksen toiminta: Kiireettömien ensihoitotehtävien määrä ja tehtävien luonne; il-
man ensihoitoyksikköä hoidetut tehtävät; liikkuvien palveluiden käyttö

Maakunnan tilannekeskuksen toimintaa ei voida verrata vuoteen 2020, koska toiminta oli tällöin pilottikokeiluna
vain osan vuotta. Yhteensä 4441 vuonna 2021 hoidettua potilasta päätyi tilannekeskuksen arvioon 112 soiton
jälkeen. 20% tehtävistä ei johtanut lopulta ensihoidon tehtävään. 11 % potilaista hoidettiin koko maakunnan
alueen liikkuvien palveluiden turvin. Tilastointi ei vielä ole yksiselitteistä, joten näistä ei vielä todellisia lukuja
saada.

Vastuuhenkilö: Ylilääkäri ja osastonhoitaja

Lastensuojelu

Pitkän aikavälin tavoite 1: Lastensuojelun asiakkaiksi päätyvien määrän vähentäminen

Toimenpide 1: Monialaisen yhteistyön määrittely ja vakiinnuttaminen lasten ja nuorten luonnollisessa ympäristössä

Mittari 1: Vahvistetun varhaisen tuen palvelumalli sovittu ja otettu käyttöön neuvoloissa, nuorisotoimessa, var-
haiskasvatuksessa, kouluissa ja kouluterveydenhuollossa. Palvelumallin vaikuttavuuden seuranta ja vastuutahot
on nimetty vuoden 2021 loppuun.

Tuottavuusohjelman alatyöryhmässä vahvistettu varhaisen vaiheen tukea muodostamalla yhteinen työryhmä
varhaiskasvatuksen, lapsiperheiden palveluiden, neuvolan, MLL:n ja seurakunnan kanssa. Koottu tarjolla ole-
vat varhaisen tuen palvelut yhteen ja jaettu tuen tasot kolmeen (kevyt arjen tuki, tiiviimpi arjen tuki, laajempi
arjen tuki). Tavoitteena luoda yhteinen palvelukartta ammattilaisten ja asiakkaiden käyttöön. Palvelukartan
avulla asiakkaat ohjautuvat oikeassa vaiheessa oikeaan palveluun. Mallin kehittäminen jatkuu vuonna 2022
mm. sähköisen perhekeskuksen yhteydessä.

Mittari 2: Kodin ulkopuolisten sijoitusten määrä 0–17 -vuotiaiden ikäluokassa vähenee vuoden 2021 loppuun men-
nessä. Sijoitettuna on enintään 1,6 % ikäluokasta.

Kiireelliset sijoitukset, avohuollon sijoitukset ja huostaanotot koskivat yli 2 % ikäluokasta. Varhaisen tuen aut-
tamismuodot eivät ole vielä olleet toiminnassa riittävän pitkään ja palveluja ei ole vielä riittävästi. Perheiden ja
lasten tilanteeseen ja palvelujen saatavuuteen on vaikuttanut myös koronan mukanaan tuomat vaikeudet.
Tarve mielenterveys- ja päihdepalveluille on suuri.

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Toimenpide 2: Sosiaali- ja terveystoimessa ja sivistystoimialalla toimivien ammattilaisten kouluttaminen tunnistamaan jo varhaisessa vaiheessa puuttumista vaativat lapset ja nuoret

Mittari 1: Koulutettavat henkilöt ja koulutustarve määritelty ja suunnitelma koulutuksen toteuttamistavaksi laadittu vuoden 2021 koulutussuunnitelmaan

Sivistystoimialalla on pilotoitu yhteisövalmennus koulujen hyvinvointityöhön, jolla on luotu perusteita systemiselle yhteistoiminnalle yli SOTE-rajojen. Valmennus on toteutettu viidessä koulussa yhdessä kouluilla työskentelevien perusturvan työntekijöiden kanssa, mukana myös lastensuojelun asiantuntija.

Mittari 2: Lastensuojelun asiakasmäärä vähentynyt vähintään 5 % vuoden 2019 tasosta vuoteen 2021

Lastensuojelun 0–17-vuotiaiden asiakasmäärä oli vuonna 2019 yhteistoiminta-alueella 860 lasta. Vuonna 2021 asiakasmäärä oli 888 lasta. Asiakasmäärä on siten noussut 28 lapsella, mikä tarkoittaa noin 3,2 %:n nousua vuodesta 2019. Varhaisen tuen käyttöön otetut työmenetelmät eivät näy vielä nopealla aikataululla asiakasmäärässä.

Mittari 3: Läheteiden määrä erikoissairaanhoidon nuorten psykiatrisessa hoidossa on vähentynyt 5 % vuoteen 2024

Läheteiden määrä erikoissairaanhoidon nuorten psykiatriseen hoitoon oli 390 kappaletta vuonna 2021 (kaikki läheteet). Vuonna 2020 läheteiden määrä oli 320 kappaletta (kaikki läheteet), joten määrä on noussut noin 21,9 % edellisestä vuodesta. Perusturvasta nuorisopsykiatriaan tehtyjen läheteiden määrä oli 199 kappaletta vuonna 2021 ja 150 kappaletta vuonna 2020. Nousua on tapahtunut 32,7 %.

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Toimenpide 3: Perusturvan sisäisen yhteistyön lisääminen perhekohtaisessa työskentelyssä

Mittari 1: Yhteistyömallit ja vastuut määritelty sosiaali- ja perhepalveluiden, terveys- ja sairaalapaalveluiden ja sivistystoimen kanssa. Yhteistyömallin käyttöönotto, vaikuttavuuden seuranta ja vastuutahot on nimetty vuoden 2021 loppuun mennessä.

Toimintaohjeet laadittu eri tilanteisiin. Poissaolon portaat –malli ohjeistaa sivistystoimen henkilökuntaa toimimaan tilanteissa, missä lapsen/nuoren koulunkäynnissä on haasteita. Koulujen perhetyöntekijöitä on lisätty vuoden 2021 aikana 7 koululle, nyt heitä työskentelee yhteensä 10 koululla. Koulujen perhetyöntekijät toimivat osana oppilashuollon prosessia, tekevät ennaltaehkäisevää työtä ja toimivat konsultatiivisessa roolissa osana koulujen oppilashuoltoa.

Mittari 2: Toiminnanohjausjärjestelmä otettu käyttöön perhekohtaisessa työskentelyssä vuoden 2021 loppuun

Syksyllä 2021 on tutustuttu toiminnanohjausjärjestelmään ja osallistuttu yhteiskilpailutukseen Hämeenlinnan kaupungin kanssa ja hankintapäätös tehdään vuoden 2022 alkupuolella. Toiminnanohjausjärjestelmään on tutustuttu eri tilaisuuksissa ja käyttöönottoa tuetaan järjestelmän vastuuhenkilön toimesta, jolloin ohjelma tulee tosiasiallisesti kaikkien toimijoiden käyttöön perhekohtaisessa lastensuojelusta aloittaen ja sen jälkeen myös muiden toimijoiden käyttöön jotka työskentelevät lasten ja perheiden kanssa.

Pitkän aikavälin tavoite 2: Oikea-aikaisen puuttumisen lisäksi panostus ennalta ehkäisevään toimintaan digitaalisia välineitä hyödyntäen

Toimenpide 1: Sähköisen perhekeskuksen perustaminen

Mittari 1: Sähköinen perhekeskus perustettu vuoden 2021 loppuun mennessä

Mittari 2: 60% palvelua käyttäneistä kokee palvelun vastanneen odotuksia

Mittari 3: 60% palvelua käyttäneistä kokee saaneensa vastauksen kysymyksiinsä

Mittarit 1, 2 ja 3: Sähköistä perhekeskusta ei perustettu vuoden 2021 aikana, mutta chat-palvelua järjestettiin flowmedikin kautta. Keskusteluja käytiin 225 kappaletta. Etäterveyden osuus oli 92 kappaletta ja etäavun osuus 133 kappaletta. Palveluun tyytyväisten osuus oli etäterveyden osalta 83% ja etäavun osalta 84%. Vuoden 2021 lopussa tehtiin päätös "Pyydä apua" -napin käyttöönotosta perusturvassa. Pyydä Apua- nappi yhdistetään eChat-palveluun ja se on käyttöönotettavissa keväällä 2022.

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Toimenpide 2: Nuorten verkkoauttaminen

Mittari 1: 60% palvelua käyttäneistä kokee palvelun vastanneen odotuksia

Mittari 2: 60% palvelua käyttäneistä kokee saaneensa vastauksen kysymyksiinsä

Molempien mittareiden tavoitteet toteutuneet. Normaali.fi -nuorten tarina-uttamisesta, Etäterveydestä ja Etäavusta muodostuvasta nuorten verkkoavusta on haettu apua 8 247 kertaa vuonna 2021.

Mittareita seurattu Etäterveyden ja Etäavun osalta. Tuloksissa on mukana myös vanhempia, mutta tavoite ylittynyt niin paljon, että voidaan arvioida nuorten tulosten ylittäneen tavoitteen.

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 3: Lastensuojelun asiakassuhteiden lyhentäminen**Toimenpide 1: Systeemisen työtteen asteittainen lisääminen lastensuojelun kaikissa palveluissa**

Mittari: Systeemisen työtteen käyttöönottoon laadittu etenemissuunnitelma vuoden 2020 loppuun ja sen mukainen eteneminen vuonna 2021.

Systeemisten tiimien koulutuspäiviä on ollut lastensuojelun avohuollossa neljä. Tiimien reflektointi-iltapäiviä on pidetty yhdeksän Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikön toimesta. Avohuollon kolmannen systeemisen tiimin koulutus saatiin päätökseen ja tiimi aloitti toimintansa syyskuussa 2021. Konsultoiva sosiaalityöntekijä on tehnyt perehdytysoppaan avohuollon työntekijöille. Sijaishuollossa on koulutettu kaksi tiimiä, jotka aloittivat toimintansa. Systeemistä työskentelyä tukemaan on tutustuttu valmenuksella toiminnanohjausjärjestelmään, ohjelmalle valittiin vastuutyöntekijä tuottavuusohjelman rahoituksella. Vastuutyöntekijä aloitti syyskuussa 2021. Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöön on annettu perehdytys kaikille työntekijöille. Lisäksi on pidetty Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikön toimesta Satakunnan yhteinen kehittämisspäivä systeemisen tiimeille sekä konsultoitujen ja kouluttajien kehittämissäamupäivä.

Lapsiperheiden palvelut -ryhmälle koulutus tarkoitus toteuttaa keväällä 2022. Lastensuojelun avohuollon osalta 3. tiimi koulutettu, seuraava syksyllä ja seuraavat 2 ensi keväällä (6pv/ryhmä). Koulutusten ajankohdat keväällä ja syksyllä. Perhesosiaalityötä tekeville työntekijöille ja perhetyöntekijöille räätälöidään lyhyempi koulutus.

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Toimenpide 2: Toimiva seurantajärjestelmä lastensuojelun asiakkuuksien kestojen seuraamiseen avohuollossa ja sijaishuollossa

Mittari: Seurantajärjestelmä luotu vuoden 2021 loppuun

Vuodelta 2021 asiakkuuksien kestoa ei saada selvitettyä kuin manuaalisesti sillä sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä vaihtui kesken vuoden huhtikuussa 2021.

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja ja lastensuojelun päällikkö

Psykososiaaliset palvelut**Pitkän aikavälin tavoite 1. Edistetään osatyökykyisten päihde- ja mielenterveyskuntoutujien työllistymistä****Toimenpide 1. Toiminnan tehostamiseksi sijoitetaan kuntouttava päivä- ja työtoiminta saman katon alle.**

Mittari 1: Muutto toteutettu vuoden 2021 aikana

Muutto ei toteutunut. Neuvottelut mahdollisesta yhteisestä tilasta ovat edenneet, mutta vielä kesken

Mittari 2: Päivätoiminnan käyttöaste on 10 %-yksikköä ja työtoiminnan käyttöaste 5 %-yksikköä suurempi vuonna 2022 verrattuna vuoteen 2019.

Käyttöaste vuonna 2021 oli hieman pienempi kuin vuonna 2019, koska koronarajoitukset ovat pääosan vuotta puolittaneet kapasiteetin käytön.

Vastuhenkilö: Vastuualueenpäällikkö ja psykososiaalisten avopalveluiden esimies

Toimenpide 2. Vakiinnutetaan työvalmennustiimin toiminta pysyväksi toimintamalliksi ja resursoidaan yritysryhmiin rekrytoimalla työvalmentaja ja lisäämällä oman henkilökunnan työvalmentajaosaamista.

Mittari 1: Siirtymiset työkokeiluun, työhön tai opiskelemaan tuplaantuvat vuonna 2022 verrattuna vuoteen 2019.

Mittari 2: Toimenpide tuottaa säästöä työmarkkinatuen kuntaosuuksien maksuihin.

Asian eteneminen on vasta alussa, sillä työvalmentaja saatiin rekrytoitua tuottavuusohjelmasta aivan vuoden 2021 lopussa. Vaikutuksia toimintaan ja kuntaosuuksiin ei tämän johdosta vielä ole.

Vastuhenkilö: Psykososiaalisten avopalveluiden esimies ja vastaava ohjaaja

Pitkän aikavälin tavoite 2. Vähennetään pitkäaikaista tehostettua palveluasumista ja lisätään kuntouttavaa työtä asumispalveluissa

Toimenpide 1. Muutetaan osa tehostetun palveluasumisen yksikkö Veturin paikoista palveluasumisen paikoiksi ja loppuosasta kehitetään lyhyemmän tehostetun kuntoutumisen asumisen paikkoja.

Mittari 1: Tehostetun palveluasumisen asumisvuorokausien vähentyminen vuoden 2019 tasosta (32 000) 10 % vuoteen 2024 mennessä.

Asumismuodon muutos ei ole toteutunut vielä. Useat henkilöstömuutokset ovat haitanneet toiminnan kehittämistä. Tehostetun palveluasumisen asumisvuorokaudet ovat sen sijaan vähentyneet vuoden 2019 tasosta (32 000) noin 15 % vuoden 2021 loppuun mennessä (vähennystä 4800 vrk).

Vastuhenkilö: Asumispalveluiden esimies ja sairaanhoitaja

Toimenpide 2. Lisätään omaa asumispalvelukapasiteettia perustamalla kuntouttava tuettu asumisyksikkö.

Mittari 1: Asumispalveluiden kokonaiskustannukset eivät kasva käynnistämiskustannuksia enempää, vaikka asiakkaiden määrä kasvaa.

Mittari 2: Tehostetun palveluasumisen asumisvuorokausien vähentyminen puoleen vuoden 2019 tasosta (32 000) vuoteen 2030 mennessä.

Ei ole toteutunut. Hyvinvointialue tulee tekemään ratkaisut uutta asumisyksikköä koskien.

Vastuhenkilö: Vastuualueenpäällikkö ja asumispalveluiden esimies

Toimenpide 3. Vahvistetaan jalkautuvaa asumisen tukea palkkaamalla Liikkuvan tuen tiimiin sairaanhoitaja.

Mittari 1: Rekrytointi toteutettu

Tuottavuusohjelman rahoituksella on palkattu sairaanhoitaja, keskitytty alussa psykiatrian poliklinikan pitkäaikaispotilaiden siirtämiseen perustasolle; toimii hyvin.

Vastuhenkilö: Asumispalveluiden esimies ja vastaava sairaanhoitaja

Pitkän aikavälin tavoite 3. Nuorten ja lapsiperheiden mielenterveysongelmien ja päihdeiden käytön haittojen väheneminen

Toimenpide 1. Järjestetään lastensuojelun työntekijöille päihdekoulutusta.

Mittari 1: Koulutus tavoittaa kaikki lastensuojelun työntekijät.

Koulutus toteutettu, koulutukset striimattiin ja tallennettiin, joten jatkossa uudetkin työntekijät voivat ne katsoa.

Toimenpide 2. Laaditaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa suunnitelma ja toimenpideohjelma nuorten ja lapsiperheiden päihde- ja mielenterveysongelmien ehkäisemiseksi, tunnistamiseksi ja niihin puuttumiseksi kouluissa sekä sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Mittari 1: Suunnitelma laadittu

Ei ole toteutunut, selvitetään mahdollisuutta tehdä osana hyvinvointialueen valmistelua.

Vastuhenkilö: Vastuualueenpäällikkö, sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja, terveys- ja sairaalapalveluiden johtaja ja opiskeluhoollon esimies

Suun terveydenhuolto**Pitkän aikavälin tavoite 1. Iäkkäiden suun terveyden parantaminen kustannustehokkaasti, iäkkäille tehtävien vaativien operaatioiden määrän laskeminen**

Toimenpide 1: Maksuton hammastarkastus 70-vuotiaille

Mittari 1: Maksuttoman tarkastuksen hyödyntäneet, % ikäluokasta. 70 prosenttia 70-vuotiaista hyödyntää maksuttoman tarkastuksen.

Maksuttomat yli 70-vuotiaiden hammastarkastukset aloitettiin 10.5.2021. Koronatilanteen aiheuttamien poikkeusolosuhteiden vuoksi palvelua ei ole erikseen markkinoitu, mutta siitä on kuitenkin ilmoitettu kaupungin internet-sivuilla. Maksuttoman tarkastuksen hyödynsi alle 5 % ikäluokasta.

Mittari 2: CPI-indeksin laskeminen nykytasosta (3-4) tasolle 0-1. Ei hammaskiveä eikä ientulehdusta / vähäisessä määrin ientulehdusta.

CPI-indeksiä yhteisen Lifecaren jälkeen ei ole saatavissa

Mittari 3: Plakki-indeksin asettuminen tasolle 0-1. Ei plakkia tai vähäisessä määrin plakkia.

Plakki-indeksiä ei saatavissa, merkintä on uusi, ei ole juurtunut vielä käyttöön.

Mittari 4: D-indeksin muutos tarkastusten välissä on 0. Ei uusia paikattavia kariespintoja.

D-indeksi tarkastetuilla välillä 0-8, ei ole toteutunut kaikilla.

Vastuhenkilö: Johtava ylihammaslääkäri

Toimenpide 2: Säännöllisen suuhygienistipalvelun tarjoaminen kotihoidossa oleville vanhuksille

Mittari: Yhteistyön aloittaminen iäkkäiden palveluiden kanssa vuoden 2021 aikana

Suunnitelma on tehty ikäihmisten palvelujen kanssa, mutta koronapandemian myötä kotiin annettavat palvelut ovat olleet pois käytöstä. Palveluasumisyksiköissä käyty tarvittaessa.

Vastuhenkilö: Johtava ylihammaslääkäri

Pitkän aikavälin tavoite 2. Paikkaustoimenpiteiden vähentäminen alle 18-vuotiaille

Toimenpide: Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden lisääminen lapsille ja nuorille (seurantaryhmät 6-vuotiaat, 12-vuotiaat ja 14-vuotiaat)

Mittari 1: Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden suhdeluku vähintään 1 / henkilö.

Ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä on tehty yli tavoitteen, paitsi 6-vuotiailla. Koronapandemia on aiheuttanut sen, että kouluilla tapahtuvaa terveydenedistämistoimenpiteitä ei olla tehty kaikilla ala-asteilla vuonna 2021.

Mittari 2: Paikkaustoimenpiteiden suhdeluku keskimäärin 0-1 / henkilö.

Paikkauksien määrä alittaa tavoitearvon. Valitettavasti karies polarisoituu ja koululaiset, joilla on paikattavaa, on paikattavaa yleensä enemmän kuin yksi

Mittari 3: Alkavien kariesvaurioiden määrä tarkastuksissa 1-3 / henkilö.

Alkavien kariesvaurioiden määrä on alle kouluikäisillä ja alakoululaisilla alle 3, hyvä. Yläkoululaisilla on enemmän paikattavaa ja alkavia karieksiä. Yksi syy on se, että he käyvät itsenäisesti kaupoissa, juovat enemmän energiajuomia ja makeita juomia/makeisia. Heillä on myös omaa rahaa käytössään.

Mittari 4: Plakki-indeksin muutos hoitajakson aikana 0.

Plakki-indeksi ollut uusi indeksi kirjattavaksi, ei ole säännönmukaisesti kirjattu. Painotetaan henkilökunnalle sen kirjausta hoitajakson alussa ja lopussa.

Mittari-keskiarvot	Tavoite-arvo	6-v	12-v	14-v
1.ennaltaehk	väh. 1	0.8	2.2	2.1
2.paikkaus	alle 1	0.1	0.4	0.8
3.alk. karies	alle 3	1	2.3	3.7

Vastuhenkilö: Johtava ylihammaslääkäri

Pitkän aikavälin tavoite 3. Aikuisväestön iensairauksien ehkäisy ja pysäytys

Toimenpide: lensairauksien ennaltaehkäisevien ja hoitotoimenpiteiden lisääminen

Mittari: Tarkastusten jälkeisten parodontiitin hoidon toimenpiteiden ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden määrä suhteutettuna CPI-indeksiin nostetaan tasolta 0-1 tasolle 2-4.

Parodontiitin hoidon toimenpiteet ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet:

	koko perusturva	Pori	Ulvila	Merikarvia
2020 joulukuu	0.93	0.98	0.8	0.24
2021 joulukuu	1.14	1.21	0.91	ei merkintää

Parannusta on tapahtunut vuonna 2021 verrattuna vuoteen 2020. Kuitenkin tarvitaan enemmän panostusta parodontiitin hoitoon. Parodontiitti on kansansairaus.

Vastuhenkilö: Johtava ylihammaslääkäri

YT-menettelyssä esitettyjen säästö- ja kehittämisehdotusten toteutuminen

Työaika- ja joustavuuden parantaminen. Sovitaan yhtenäiset työaikatarkistukset ja lisätään joustavuutta.

Työajalla ruokaileminen muuttui perusturvan sovitussa yksiköissä elokuussa. Samassa yksikössä työskentelevät ruokailevat työajalla riippumatta työaika- ja joustavuuden muuttamisesta. Perusturvassa oli yksiköitä, joissa eri työaika- ja joustavuuden muuttamisesta johtuen samaa työtä tekevät työntekijät ruokailevat osa työn lomassa ja osa omalla ajalla.

Työasut, pesulapalvelut, logistiikka ja hankinnat uudelleenarviointi. Työajan käyttö näihin minimoidaan.

Kotihoidon henkilöstön työasujen uudistamisprosessi aloitettiin vuoden 2021 aikana. Hankinta sovittiin Puro Tekstiilihuolto Oy:n kanssa kesäkuussa. Sopimus sisältää leasingvaatteet, niiden pesun ja kuljetukset. Kotihoitoon on saatu osa työvaatteista vasta vuoden 22 alussa ja loput työvaatteista tulee kevään 22 aikana. Työvaatteiden saapuminen kotihoitoon Puro Tekstiilihuolto Oy:lta on kestänyt pitkään. Muun hoitohenkilöstön työasujen uudistamisprosessi on kesken. Samoin pesulapalvelujen prosessi on kesken. Näitä prosesseja tarkastellaan tulevan hyvinvointialueen prosesseissa.

Satasairaalan logistiikkakeskuksen kanssa on yhteistyössä vuoden 2021 aikana selvitetty Perusturvan hoitotarvikejakelun kustannusten muodostumista. Satasairaalan Logistiikkakeskuksen kanssa on jo keskusteltu kehittämiskohdeista erityisesti välillisten kustannusten vähentämiseksi (välivarastoinnin ja -jakelun sijaan suorempia toimituksia suoraan loppukäyttäjille). Perusturvaan hankittiin Effector hoitotarvikejärjestelmä, joka osaltaan mahdollistaa tarvelähtöisempää ja turvallisempaa toimintaa. Satasairaalan uudistuva järjestelmä Erp ja Perusturvan hoitotarvikejärjestelmä Effector tukevat toisiaan sekä toiminnan vakiintuessa kokemukset järjestelmistä edesauttavat myös Satakunnan hyvinvointialueen hoitotarvikejakelukokonaisuuden prosessien kehittämistä. Perusturvassa on käynnistetty myös Colonplast kotijakelupilotti, jossa tuotteita toimitetaan suoraan käyttäjäasiakkaille kotiin, ilman lisäkustannuksia. Lisäksi jatkossa on tarkoitus lisätä hoitotarvikejakelun palveluiden rinnalle asiakkaan sähköinen asiointiympäristö. Näillä toiminnoilla kehitetään toimintaa loppukäyttäjäasiakas/potilas rajapintatyötä sekä toimintaa asiakasystävällisemmäksi, monipuolisemmaksi, turvallisemmaksi sekä kustannus- ja resurssitehokkaammaksi sekä yhdenmukaisemmaksi kohti hyvinvointialuetta.

Laskutuksen kiertonopeuden parantaminen.

Toistuvaisluonteisen laskutuksen osalta suoriteperusteinen kirjaustapa on kunnossa.

Laskutuksen asiakaspalvelua on parannettu lisäämällä puhelinaikoja. Lisäksi käytössä on nettilomakkeet eräpäivän siirtojen ja maksusuunnitelmien hakemiseen. Nuoremmat asiakkaat ovat löytäneet nämä hyvin.

Asiakasmaksulain uudistukseen liittyvä maksujen alentamisen / perimättä jättäminen ei vaikuta laskutusnopeuteen. Pääsääntöisesti asiakkaat hakevat alennusta / perimättä jättämistä vasta laskutuksen jälkeen. Kaupungin laskutuskuluihin näillä sen sijaan vaikutusta on, koska asiakkaan kannalta myönteiset päätöksiä perusteella veloituslaskuihin tehdään hyvitys- tai osahyvityslasku. Asiakkaan kielteinen päätös taas vaikuttaa kaupungin maksuvalmiuteen, koska saatavan perintätoimia jatketaan vasta kun päätös asiassa on tehty.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	71 216	-1 782	69 434	86 469	17 036
Toimintamenot	-382 938	-1 117	-384 055	-402 938	-18 884
Toimintakate	-311 722	-2 899	-314 621	-316 469	-1 848
Poistot ja arvonalentumiset	-202		-202	-485	-282
Muut laskennalliset kust.	-8 473	0	-8 473	-11 654	-3 181
Tehtävän kokonaiskust.	-320 397	-2 899	-323 296	-328 608	-5 312

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 14.6.2021 § 128, § 129; Talous- ja hallintojohtaja 8.4.2021 § 59, § 61, 29.6.2021 § 150, 3.10.2021 § 250, 21.10.2021 § 273

Perusturvajohtajan selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Perusturvalautakunnan osalta toimintakate ylitti muutetun käyttösuunnitelman 1,8 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 100,59 %.

Perusturvan oman toiminnan osalta toimintakate alitti muutetun käyttösuunnitelman -11,7 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 94,15 %. Menojen osalta määrärahat ylittivät 3,4 milj. euroa ja toteumaprosentti oli 101,27 %. Tuloja kertyi 15,2 milj. euroa arvioitua enemmän ja toteumaprosentti oli 121,85 %.

Terveydenhuollon ostopalveluiden (Satakunnan sairaanhoitopiiri) kohdalla toimintakate ylitti muutetun käyttösuunnitelman 13,5 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 111,83 %.

Kaupungin tilinpäätöksen valmistuttua Satasairaala toimitti kaupungin kirjaamoon 9.3.2022 tiedon, että kuntalaskutusta oikaistaan. Jäsenkunnille toimitetussa palvelumaksujen ennakkotiedossa vuodelta 2021 (lähetetty 21.1.2022 ja 1.2.2022) sairaanhoidon hinnanalennukseksi oli ennakoitu 3,5 M€, ja tehdyssä lopullisessa päätöksessä hinnanalennuksen lopullinen määrä on 6,8 M€. Lopullinen hinnanalennus/hyvitys jäsenkunnille on siis toimitettua ennakkotietoa suurempi.

Porin kaupungin osuus suuremmasta hinnanalennuksesta on 1,4 M€. Tämä kirjataan vuodelle 2022. Hyvitys huomioiden olisi perusturvan todellinen talousarvioliitys vuodelta 2021 ollut vain 0,4 M€ nyt toteutuneen 1,8 miljoonan euron sijaan.

Vuoden 2021 isoin asia oli koronapandemia ja sen vaikutukset kokonaisuudessaan perusturvan toimintaan olivat laajat. Esimerkiksi henkilökunta on joutunut joustamaan työtehtävien muuttuessa sekä lisä- ja ylittöiden lisääntyessä. Lisähenkilökuntaa on otettu käyttöön, erilaisien koronaan liittyvien toimintojen aloittaminen ja ylläpitäminen muuttuvien tilanteiden mukaisesti. Korona-seurantakoodin kautta kustannuksia on kirjautunut 8,8 M€. Kyseinen seurantakoodi ei kuitenkaan kata kaikkia kustannuksia koronan vaikutuksista. Tuon kustannuksen lisäksi ovat tulleet esimerkiksi vuosiloma-, sairausloma- ja erilliskorvaukset. Koronasta saadut korvaukset valtiolta olivat kokonaisuudessaan 11,4 M€, joka sisältää korvaukset Merikarvian, Porin ja Ulvilan osalta. Koronaan liittyen kustannuksia nosti yksityisten palveluntuottajien suojainten korvaaminen vuoden 2021 osalta.

Korona on vaikuttanut palvelutarpeen kasvuun jokaisella palvelualueilla. Muun muassa perhe- ja sosiaalipalveluissa sekä psykososiaalisissa palveluissa asiakkaiden määrä ja palvelutarve on noussut selkeästi ja niiden vaikutukset heijastuvat pidemmälle aikavälille. Asiakkaiden terveydentilan heikentyminen koronan vuoksi on näkynyt myös sairaalapalveluissa lisääntyneenä palvelutarpeena. Avo- ja suunterveydenhuollossa koronapandemia on aiheuttanut hoitovelkaa, josta aiheutunutta jononpurkua myös tehty lisätyönä ja tämä työ jatkuu edelleen vuonna 2022. Tuloja kertyi 15,2 milj. euroa arvioitua enemmän ja toteumaprosentti oli 121,85 %. Suurin syy tulojen ylitykselle oli koronasta saadut korvaukset valtiolta, joita saatiin yhteensä 11,4 M€. Muita syitä tulojen ylitykselle ovat asiakaskasmaksulain muutoksen positiivisempi kehittyminen alkuperäiseen arvioon verrattuna ja ulkopaikkakuntalaisten laskutusmäärät sekä vakuutusyhtiöiltä tehtävä laskutus.

Henkilöstökulut alittivat muutetun käyttösuunnitelman 7,8 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 93,99 %. Henkilöstökulujen kohdalla nousua edelliseen vuoteen oli 4,94 % (5,7 milj. euroa). Henkilöstökuluja ovat kasvattaneet koronan vuoksi otettu tilapäinen henkilökunta ja myös koronasta johtuen erilliskorvaukset ovat lisääntyneet ylittöistä johtuen sekä tuottavuusohjelman mukaiset henkilöstö resurssien lisäykset.

Palvelujen ostot ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 9,8 milj. eurolla, toteuma prosentti oli 109,37%. Palvelujen ostoissa kasvua edelliseen vuoteen oli 9,6 milj. euroa (9,22 %). Syitä palvelujen ostojen kustannusten nousuun ovat asiakaspalvelujen ostojen kohdalla seuraavat: Lastensuojelun ostopalveluhoitovuorokaudet lisääntyivät koko vuoden verrattuna edelliseen vuoteen ja myös muiden kuntien laskuttamia asiakaskuluja, jotka näkyvät lisääntyneinä palvelujen ostoina. Edelleen perhekuntoutusta on ostettu, koska oma ei riitä ja asiakasperheiden tarpeet ovat lisääntyneet. Korona on vaikuttanut palvelutarpeen kasvuun lastensuojelussa ja tämä vaikutus voi heijastua pidemmälle aikavälille. Iäkkäiden palveluiden osalta tehostetun palveluasumisen ostopalvelut sekä vammaispalvelujen

omaishoidon ostopalvelut ylittyivät. Iäkkäiden palveluiden kohdalla ostopalvelujen kustannuksia nosti yksityisten palveluntuottajien hintojen korottaminen kesken vuoden.

Muiden palvelujen ostojen kohdalla etenkin työterveyshuollossa ja laboratoriopalveluissa sekä vartiointipalveluissa on kasvua johtuen koronasta. Laboratoriopalvelut ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 2,0 milj. euroa, toteuma prosentti oli 162,84 % sekä kasvua edelliseen vuoteen 10,74 % (+ 0,5 M€). Työterveyshuolto ylitti muutetun käyttösuunnitelman 0,9 milj. euroa, toteuma prosentti oli 212,71 % sekä kasvua edelliseen vuoteen 26,30 % (+ 0,4 M€). Vartiointi ylitti muutetun käyttösuunnitelman 0,2 milj. euroa, toteuma prosentti oli 223,80 % sekä kasvua edelliseen vuoteen 122,81 % (+0,2 M€).

Aineet ja tarvikkeet ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 2,6 milj. euroa, toteumaprosentti oli 129,15 %. Merkittävä syy ylitykseen oli koronaa varten hankitut suojaimeet ja työntekijöiden/asiakkaiden suojaamiseksi hankittuja hoitotarvikkeita.

Avustusten kohdalla laskun syynä on rakenteellinen muutos, jossa palvelusetelit siirrettiin avustuksista palvelujen ostojen alle (taloudellinen lisäys palvelujen ostoihin vuodelle 2021 2,2 M€).

Terveydenhuollon ostopalveluiden (Satakunnan sairaanhoitopiiri) kohdalla toimintakate ylitti muutetun käyttösuunnitelman 13,5 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 111,83 %. Satakunnan sairaanhoitopiirin kohdalla Porin kaupungin osuudet kasvoivat jäsenkuntien keskiarvoa enemmän. Porin kohdalla ostopalveluissa neurologian ostot kasvoivat niin suhteellisesti kuin euromääräisesti paljon (456,4 %, 1,9 M€) ja myös sisätaudeilla oli iso kasvu (68,1 %, 1,2 M€). Myös merkittävimmät euromääräiset kasvut olivat psykiatrialla (0,7 M€), naistentaudeilla ja synnytyksissä (0,65 M€), lastenpsykiatriassa (0,6 M€) ja lastentaudeilla (0,6 M€).

Laskennallisia kustannuksia kasvatti merkittävästi kuntien automaattisen talousraportoinnin edellyttämä tukipalveluiden kustannusvyörytys toimialoille.

Tuottavuusohjelma

Tuottavuusohjelman toimenpidesuunnitelma uudistettiin vuoden 2021 aikana siten, että se on yhdenmukainen talousarvion tavoitteiden ja hyvinvointialueen valmistelun kanssa. Tuottavuusohjelmaan myönnettiin 5,05 M€ lisämääräraha.

Toimenpidesuunnitelman mukaisesti terveys- ja sairaalapalveluiden palvelualueella kehitettiin konsultaatiopalveluita ja paljon päivystyspalveluita tarvitsevien palvelukokonaisuuksia yhteistyössä Satasairaalan kanssa. Lisäksi jatkohoidon prosesseja ja palveluketjuja tarkistettiin sekä asiakasohjausta- ja neuvontaa kehitettiin. Ylipaikkoja vähennettiin hallitusti v. 2021 loppuun mennessä yhteensä 16 paikkaa. Noormarkun yksikön toimintaa muutettiin vuodeosastopaikasta kotiinkuntouttavaksi yksiköksi. Osana Satakunnan sairaanhoitopiirin ja Porin perusturvan tuottavuusohjelmaa käynnistettiin hoitotarvikejakelun kehittämisprojekti.

Iäkkäiden palveluissa palvelurakenteen keventäminen on edennyt ja kotihoitoa on kehitetty ympärivuorokautiseksi. Omaishoidon tukipalkkiota on korotettu ja lakisääteisten vapaiden käyttömahdollisuuksia on laajennettu palvelusetelimallilla. Uusi lyhytaikaisen hoidon yksikkö aloitti toimintansa kesäkuussa 2021. Digitalisaatioon liittyviä hankkeita toteutettiin useita.

Vammaispalveluissa laajennettiin kotiin annettavia palveluita. Lasten ja perheiden palveluissa kehitettiin yhteistyötä yhteiskumppaneiden kanssa tietojärjestelmien ja etäpalveluiden avulla, ottamalla käyttöön mm. verkkoauttaminen.

Digitalisaation osalta ammattilaisten työkaluja on päivitetty vastaamaan nykyajan vaatimuksia ja erilaisia digijärjestelmiä on otettu käyttöön. Tiedolla johtamisen mallia ja järjestelmää on viety systemaattisesti eteenpäin.

Työhyvinvointiosiossa on kehitetty yhtenäisiä työaikakäytäntöjä, laadittu työhön perehdyttämisopas ja tehostettu työkyvyn aktiivisen tuen toimintaa.

= valtuustoon nähden sitovat erät

Sivistystoimiala

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Perusopetus

Pitkän aikavälin tavoite 1. Lasten ja nuorten hyvinvointi lisääntyy

Toimenpide: Vahvistetaan mielenterveystaitoja, varmistetaan riittävä henkilöstöresurssi ja osaaminen, valmistellaan Porilaisten lasten ja nuorten turvataidot -suunnitelma osaksi Intopolku-sivustoa.

Mittari 1. Kouluterveyskyselyyn kiusaamisen liittyvät tunnusluvut/paraneva kehitystrendi.

Vuoden 2021 kouluterveystutkimuksen tulosten mukaan kiusaamista viikoittain kokeneiden määrä on lisääntynyt perusopetuksessa vuoden 2019 tuloksiin verrattuna. Alakouluissa 8,4 prosenttia (tytöt 7,8 ja pojat 9), yläkouluissa 6,8 prosenttia (tytöt 5,5 ja pojat 8,4) ja lukioissa 0,8 prosenttia (tytöt 0,3 ja pojat 1,8) kyselyyn vastanneista kertoo tulevansa kiusatuksi viikoittain. Kiusattujen osuus on noussut alakoulun osalta 1,1 ja yläkoulun osalta 0,7 prosenttiyksikköä. Kyselyyn vastanneiden porilaisten tyttöjen vastausten määrä ja kehityssuunta kiusattuna olemisen osalta on samanlainen koko maan tuloksiin verrattuna. Porilaisista pojista on useampi koulukiusattuna koko maan tulokseen verrattuna (alakoulu: porilaisista 9 prosenttia, koko maa 7,8 ja yläkoulu: porilaisista 8,4, koko maa 6,3). Yläkoululaiset kertovat kiusaamisesta aiempaa useammin koulun aikuiselle ja siihen puuttumisen on koettu auttavan useammin. Alakoululaisista pojat ovat kertoneet aiempaa useammin kiusaamisesta mutta tytöt aiempaa vähemmän.

Mittari 2. Koulujen lukuvuosisuunnitelmiin sisältyvän tilasto-osion koulukiusaamistapausten määrä/laskeva trendi.

Koulujen lukuvuosisuunnitelmien kiusaamistapauksia perusopetuksessa oli 2020-2021 63 kappaletta. Luvut 2019-2020 78 kappaletta, 2018-2019 101 kappaletta. Trendi on siis laskeva, mutta asiassa on suurta vaihtelua ja tilastointi on hankalaa. Kiusaamisen vastainen työ ja siihen liittyvän osaamisen vahvistaminen on jatkuvasti toiminnan ydintä.

Mittari 3. Koulupsykologien htv suhteutettuna oppilasmäärään.

Neljän uuden psykologitoimen perustamiseen on saatu lupa. Kaikkia toimia ei ole saatu täytettyä. Ostopalveluin on turvattu palvelutasoa. Joulukuun 2021 tilanteen mukaan perusopetuksessa oli käytössä 6,3 htv psykologipalvelua. Perusopetuksen oppilaita oli (yksityiset koulut mukaan lukien) 8966 oppilasta, joten oppilasmäärä/psykologihtv=1423. Tilanteet vaihtelevat nopeasti. Vuonna 2023 todennäköisesti voimaan astuva mitoitus on 780 oppilasta/psykologi. Psykologin toimia on ollut viime vuosina perusopetuksessa seitsemän ja toisella asteella viisi. Vuonna 2021 toimien määrä kasvoi neljällä, ja perusopetuksessa se on siis nyt 11. Kaikki psykologin toimet eivät ole olleet eivätkä ole täytettyjä.

Mittari 4. Turvataidot-suunnitelma on valmis.

Turvataitosuunnitelmaa on valmisteltu, mutta se ei ole vielä valmis. Suunnitelman tarkoitus on, että turvataitojen opetukseen olisi valmiit mallit jokaiselle vuosiluokalle. Se tavoittaisi samansisältöisesti kaikki porilaiset lapset ja nuoret. Asiaan liittyen on tehty taustaselvittelyjä mm. kyselyin, teoriataustoihin paneutuen ja yhteistyökumppaneiden kanssa neuvotellen. Turvataitokokonaisuutta on pilotoitu muun muassa Satakunnan Sydänpiirin kanssa elvytystaitojen opettamisen osalta ja Porin perusturvan kanssa päihdekasvatuksen osalta. Tällä tavoin on mallinnettu vuonna 2021 turvataitokokonaisuutta, jossa on vuosiluokkakohtaiset opettamisen paikat, saatavilla oleva materiaali opetukselle ja mahdollisesti kokonaisuuteen liitettävä henkilöstön koulutus. Syksyllä 2021 alustavasti pohdittiin suunnitelman julkistamista Intopolku-sivustolla, mutta tämä ei ole edennyt.

Vastuuhenkilö: toimialajohtaja

Pitkän aikavälin tavoite 2. Tavoitellaan optimikokoisia opetusryhmiä. Opetuksen laatu säilyy, vaikka kustannukset laskevat.

Toimenpide: Oppilaaksi ottoalueiden tarkastus vuosittain

Mittari 1: Oppilasta per opetustunti

Yleisopetuskouluissa oppilasmäärät oppituntia kohden ovat olleet 2017-2018 19,1, 2018-2020 18,9, 2020-2021 17,7 ja 2021-2022 17 oppilasta/oppitunti. Erityiskouluissa luvut ovat olleet 2017-2018 7,4, 2018-2020 7,8, 2019-2020 7,5 ja 2020-2022 7,1 oppilasta/oppitunti.

Oppilasmäärä opetustuntia kohden kuvaa tilannetta kouluissa paremmin kuin perinteinen luokkakoko. Se huomioi esimerkiksi jakotunnit, samanaikaisopetuksen ja joustavasti ryhmitellen järjestetyn opetuksen. Erillisrahoitus (ryhmäraha, covid-avustus) vaikuttaa hieman tunnuslukuihin pienentäen oppilasmäärää oppituntia kohden. Yleisopetuskouluissa luvut vaihtelevat koulumuodon mukaan. Esimerkiksi 2021–2022 alakouluissa on 18, yläkouluissa 14,9 ja yhtenäiskouluissa 18,3 oppilasta/opetustunti.

Perinteinen mittari, luokkakoko, on vaihdellut yleisopetuskouluissa: 2017–2018 se oli 19,6 (alakoulut 20, yläkoulut 19,7, yhtenäiskoulut 19), 2018–2020 se oli 20 ja 2020–2022 se oli 20,5.

Mittari 2: Opetuksen kustannukset per oppilas

Perusopetuksen opetuksen kustannukset oppilasta kohden olivat vuonna 2021 4.340 euroa. Edellisenä vuonna kustannukset olivat 4.457 euroa oppilasta kohden.

Vastuhenkilö: Toimialajohtaja

Pitkän aikavälin tavoite 3. Kehitetään porilaisia malleja peruskoulun ja toisen asteen opintojen väliin.

Toimenpide: Porilaisen mallin luominen nivelvaiheeseen

Mittari: Perusopetuksen päättäneistä toisen asteen opintoihin siirtyneet %

Yläkoulujen antamien tietojen mukaan kaksi oppilasta ei saanut lukuvuoden 2020–2021 päätteeksi perusopetuksen päättötodistusta. Määrä on sama kuin viime lukuvuonna. Molempien oppilaiden osalta on ryhdytty toimenpiteisiin ja toinen jatkaa parhaillaan perusopetuksen oppimäärän suorittamista. Päättötodistuksen saaneista oppilaista vaille jatko-opintopaikkaa jäi vain yksi oppilas ja hänelle on osoitettu muuta toimintaa. Muut oppilaat jatkoivat opiskelua toisella asteella tai aloittivat esimerkiksi oppisopimuskoulutuksen. Tänä lukuvuonna tuli voimaan laki pidennetystä oppivelvollisuudesta, jonka myötä kaikille perusopetuksen päättäneille tulee löytyä jatko-opintopaikka. Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä nivelvaiheysteistyötä on vahvistettu mm. eri toimijoista koostuvalla työryhmällä, TUVA-koulutuksen alueellisella valmistelulla ja perusopetuksen tehostetun ohjaussuunnitelman laatimisella sekä on saatu lupa kahden uuden perusopetuksen oppilaan ohjaajan palkkaamiseen.

Vastuhenkilö: Toimialajohtaja

Pitkän aikavälin tavoite 4. Perheiden ja lasten tukeminen varhaisessa vaiheessa, matala kynnyks

Toimenpide: Tuodaan matalan kynnyksen palveluita kouluille. Toteutus vaatii yhteistyötä perusturvan kanssa.

Mittari 1: Oppilasmäärä suhteutettuna koulukuraattorien ja koulupsykologien määrään.

Neljän uuden psykologitoimen perustamiseen on saatu lupa. Kaikkia toimia ei ole saatu täytettyä. Ostopalveluin on turvattu palvelutasoa. Joulukuun 2021 tilanteen mukaan perusopetuksessa oli käytössä 6,3 htv psykologipalvelua. Perusopetuksen oppilaita oli (yksityiset koulut mukaan lukien) 8966 oppilasta, joten oppilasmäärä/psykologihtv=1423. Tilanteet vaihtelevat nopeasti. Vuonna 2023 todennäköisesti voimaan astuva mitoitus on 780 oppilasta/psykologi. Koulukuraattorien osalta joulukuussa 2021 oppilaita/kuraattori oli 682. Tammikuussa 2022 voimaan astui mitoitus, 670 oppilasta/kuraattori, ja lisärekrytoinnin jälkeen tilanne tammikuussa 2022 on 626 oppilasta/kuraattori.

Kuraattorien lukumäärä oli lukuvuonna 2018–2019 16 henkilöä, lukuvuosina 2019–2021 17 henkilöä ja nyt tammikuusta 2022 alkaen lukumäärä on 18 henkilöä. Psykologin toimia on ollut viime vuosina perusopetuksessa seitsemän ja toisella asteella viisi. Vuonna 2021 toimien määrä kasvoi neljällä, ja perusopetuksessa se on siis nyt 11. Kaikki psykologin toimet eivät ole olleet eivätkä ole täytettyjä.

Mittari 2: Perusturvan tuottamien tukihenkilöiden määrä kouluilla

Opetusyksikkö on ollut mukana suunnittelemassa perusturvan perhetyöntekijöiden sijoittamista kouluille. Henkilöt on rekrytoitu ja työskentelyalueet vahvistettu. Perhetyöntekijöitä oli vuoden 2021 lopussa 7 kappaletta porilaisilla kouluilla. Vuonna 2020 perhetyöntekijöitä oli 2 kappaletta.

Vastuhenkilö: Toimialajohtaja

Varhaiskasvatus

Pitkän aikavälin tavoite: Varhaiskasvatuksen organisaation taloudellisuuden parantaminen ja organisaation tarkastelu vastaamaan kysyntää sekä asiakkaalle tarjottavien palveluiden monipuolisuus

Toimenpide 1: Omien yksiköiden käyttöasteen nosto

Mittari: Käyttöaste on vähintään päivämuotoisissa päiväkodeissa < 85 % ja ilta/vuoropäiväkodeissa < 70 %. Vuoteen 2024 mennessä.

Selvitys toteutumasta vuonna 2021: Ei ole toteutunut. Päiväpäiväkotien keskiarvo oli 74 % ja vuoropäiväkotien 57 %. Ennen koronaa vuonna 2019 päiväpäiväkotien keskiarvo oli 81 %. Koronatilanne on vaikuttanut siihen, että sekä lapsilla että henkilöstöllä on ollut huomattavasti aiempaa enemmän yllättäviä poissaoloja. Tiukentuneista ryhmäkoko- ja mitoitussäädöksistä lapsia voi sijoittaa ryhmään enintään kolmen kasvatushenkilöstön mitoitusta vastaavan määrän. Tästä johtuen lapsia ei ole voitu sijoittuu yksittäiseen lapsiryhmään yhtä paljon kuin aiempina vuosina. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentaminen valtakunnallisesti ja subjektiivisen varhaiskasvatuksen rajauksen poisto ovat vaikuttaneet yksittäisten lasten palvelutarpeen kasvuun, samaa varhaiskasvatuspaikkaa ei enää voi käyttää kaksi lasta.

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

Toimenpide 2: Kokonaiskustannusten laskeminen

Mittari: Kokonaiskustannus 12 956 €/lapsi/vuosi laskee -2 % (tähän summaan lasketaan koko varhaiskasvatuksen kokonaisuus)

Kokonaiskustannus vuonna 2021 oli 12 928 €/lapsi/vuosi. Laskua oli 0,2 %. Kokonaiskustannus ei ole laskenut tavoitellusti. Syynä tähän olivat korona ja tiukentuneet mitoitus- ja ryhmäkokosäädökset.

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

Toimenpide 3: Henkilökunnan vähentyminen lasten määrän vähentyessä

Mittari: Lasten määrän vähentyessä henkilöstön määrä vähenee suhteessa 2/10

Ei ole toteutunut. Lasten määrä väheni vuodesta 2020 vuoteen 2021 44:llä. Henkilöstömäärä vuonna 2020 oli keskimäärin 680 ja vuonna 2021 682. Henkilöstömäärä kasvoi kahdella, vaikka suhdeluvun mukaan sen olisi tullut vähentyä yhdeksällä. Syynä korona ja tiukentuneet mitoitus- ja ryhmäkokosäädökset. Mitoituksesta ei ole 1.8. 2021 jälkeen saanut edes tilapäisesti poiketa. Sijaisia ei ole ollut saatavissa, kiertäviä lastenhoitajia on lisätty. Avustajan tukea tarvitsevien lasten määrä on kasvanut.

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

Toimenpide 4: Asiakkaalle tarjottavien palvelujen monipuolisuus

Mittari: Oman tuotannon ja palvelusetelien ostojen suhde 70 %/30 % vuoteen 2024 mennessä

Palvelusetelipäiväkotien osuus on noussut vuoden aikana noin prosenttiyksikön verran, lähennellen jo 25 %. Oman tuotannon ja palvelusetelien ostojen suhde 75 %/25 %.

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

Lukiokoulutus

Pitkän aikavälin tavoite: Porin lukion vetovoimaisuuden ja laadun varmistaminen

Toimenpide: Varmistetaan laadukas opetus ja houkutteleva kurssitarjonta

Mittari: Mittarien ja seurantajärjestelmän luominen

Lukiossa on keskitytty yhdistymisen valmisteleeseen, toisen asteen maksuttomuuden toteuttamiseen ja uuden opetussuunnitelman jalkauttamiseen. Mittarit ja seurantajärjestelmät on pidetty pääsääntöisesti ennallaan, ja niiden kehittämistä jatketaan. Valtion myöntämällä lisävastuksella on paikattu koronan aiheuttamia haittoja mm. opetusryhmiä pienentämällä ja tukea antamalla. Henkilökunnan tietoteknistä osaamista on vahvistettu koulutuksen avulla.

Päivälukioiden tuntikehys oli lukuvuonna 2018–2019 yhteensä 1622 tuntia, 2019–2020 1703 tuntia, 2020–2021 1715 tuntia ja 2021–2022 1695 tuntia. Lukuvuoden 2021–2022 tuntimäärä ei ole suoraan vertailukelpoinen aikaisempiin lukuihin, koska lukiot ovat yhdistyneet hallinnollisesti ja Porin lukion ja aikuislukion tuntimäärä on jaettu kokonaispottina eikä aiempien vuosien tapaan eroteltuna. 1695 tuntia on saatu vähentämällä kokonaispotista sama tuntimäärä, mikä aikaisemmin on jyvitetty aikuislukiolle.

Päivälukioiden opiskelijamäärä oli lukuvuonna 2018–2019 yhteensä 1201 henkilöä, 2019–2020 1207 henkilöä, 2020–2021 1246 henkilöä ja 2021–2022 1238 henkilöä.

Vastuhenkilö: Toimialajohtaja

YT-menettelyssä esitettyjen säästö- ja kehittämisehdotusten toteutuminen

Varhaiskasvatuksen lasten läsnäolon säntillisempi ilmoittaminen varhaiskasvatukseen. Tämä mahdollistaa lasten lukumäärän huomioinnin myös henkilöstömitoituksessa ja työvuorosuunnittelussa.

Tavoite on toteutunut tyydyttävästi. Varhaiskasvatuksessa on laadittu 12 kohdan tehostamisohjelma, jossa yhtenä osana on kannustaa huoltajia lasten läsnäolon säntillisempään ilmoittamiseen. Tehostamista on edistetty muun muassa päiväkotikohtaisella tiedottamisella, laajalla artikkelilla Satakunnan Kansassa sekä huoltajia tapauskohtaisesti huomauttamalla.

Ilmoittamiset ja ilmoitetuista ajoista huolehtiminen ovat parantuneet kuluneen vuoden aikana.

Kannettavien tietokoneiden (Chromebookit) vaihtoperusteiden arviointi. ICT:n kanssa. Myös leasing-kauden pituus uudelleenarvioidaan.

Tavoite on toteutunut. Porissa oppilaiden henkilökohtaiseksi laitteeksi on valittu Chromebook. Se on hankintahinnan, kestävyuden, ylläpidon ja pedagogisen käytettävyyden kannalta erinomainen ratkaisu. Nykymallissa kaupunki ostaa laitteet itselleen. Niiden käyttöaika oppilaiden henkilökohtaisessa käytössä on kolme vuotta, jonka jälkeen kaikki laitteet jatkavat opetuskäytössä eri käyttäjäryhmillä ja käyttötarkoituksissa vielä neljännen vuoden ajan. Selvityksessä vertailtiin nykymallia ja kolmea vaihtoehtoista mallia, sekä näiden kustannuksia. Laskelman mukaan nykymalli on esitetyistä vaihtoehtoista edullisin, vaikka chromebook-tietokoneen elinkaarta henkilökohtaisessa oppilaskäytössä pidennettäisiin nykyisestä kolmesta neljään vuoteen. Selvityksen perusteella voidaan todeta, että nykyinen malli on kustannustehokas tapa kokonaisuudessaan hankkia ja ylläpitää opetuksessa käytettäviä tietokoneita, kun huomioidaan kaikki eri käyttäjäryhmät: 1-3 -luokkien oppilaat, 4-9 -luokkien oppilaat, opettajat ja ohjaajat. Nykymallissa pystytään parhaiten ottamaan huomioon laitteiden hinta ja kestävyys, sekä pystytään optimoimaan laitteesta saatava hyöty eri käyttäjäryhmille laitteen koko elinkaaren aikana.

Ruokahävikin pienentäminen kouluissa ja päiväkodeissa. Arvioinnilla on vaikutusta Porin Palveluliikelaitoksen toimintaan.

Tavoite on toteutunut. Palveluliikelaitos on jo pitkään tehnyt työtä hävikin vähentämiseksi mm. erilaisin seurannoin, ohjelmakokeiluoin ja koulutuksin. Useita kouluja ja päiväkoteja on muutaman vuoden aikana osallistunut erinäisten hävikinseurantajärjestelmien kokeiluihin (mm. Hukka, Luken –järjestelmä, hävikkimestari, uusimpana biovaaka ja toiminnanohjausjärjestelmä Aromin oma hävikinseuranta, sekä manuaaliset seurannat) ja tulosten perusteella on tehty muutoksia mm. päiväkotien eri ruokien annoskokoihin ja näin saatu hävikin määrää pienemmäksi. Päiväkotien osalta on korostettu myös sitä, että henkilökunta tilaa ateriat mahdollisimman oikeilla lasten määrillä. Vanhemmilta tulisi saada aiempaa tarkemmin tietoja lasten hoitoajoista ja päivistä, jotta henkilökunta pystyisi tilamaan ateriat aiempaa tarkemmilla määrillä.

Kouluissa tehdään joka syys hävikkiviikon yhteydessä viikon ajan tarkat seurannat hävikin määrästä. Jo monena vuonna peräkkäin on hävikin määrää saatu pienennettyä ja suunta on siis hyvä. Vuonna 2021 kouluissa tehtiin pidempi seuranta ja saatiin hyvää faktatietoa hävikin määrästä ja koulujen keittiöiden yhteisessä palaverissa mietittiin

keinoja hävikin vähentämiseksi. Lukiodien ateriamäärien tarkempaa tietoa varten Palveluliikelaitos on yhteistyössä ICT-yksikön, elinvoima- ja ympäristötoimialan sekä sivistystoimialan kanssa toteuttanut Tuuks syämää -kyselyt. Kyselyillä saadaan erittäin hyvää tietoa siitä, tulevatko lukiolaiset syömään. Kyselyiden avulla on saatu vähennettyä hävikkiä useita kymmeniä kiloja viikkotasolla. Vuoden 2021 lopulla kyselyihin vastausintoa koitettiin nostaa vastanneiden kesken tehtävillä arvonnoilla. Kyselyt jatkuvat vuonna 2022 ja niihin koitetaan saada aiempaa enemmän vastauksia. Vuonna 2022 hävikinseurannasta pyritään tekemään jokapäiväistä ja siten saada hävikin määrää vielä pienemmäksi.

Henkilöstön kanssa kokonaiskuvan luominen: Johto jalkautuu kentälle

Tavoite ei ole toteutunut täysin koronatilanteesta johtuen. Palveluverkkopäätöksen jälkeen tehtiin suunnitelma palvelualueiden osallisuuden lisäämiseksi. Kaupunki palkkasi kaksi osallisuusagenttia. Yhtenä osallisuuden lisäämisen keinona sovittiin vuosittaiset alueelliset tapaamiset työntekijöiden, asukkaiden ja yhdistysten edustajien kanssa. Tapaamiset päästiin aloittamaan Ahlaisten palvelualueella, jossa tavattiin kaupungin eri palvelualueiden työntekijät. Tapaamisessa käytiin läpi ajankohtaiset asiat ja näistä koostettiin muistio kaupungin nettisivuille. Tuon tapaamisen jälkeen järjestettiin vastaava tapaaminen alueiden asukkaiden ja yhdistysten kanssa, josta muistio nettisivuilla. Valitettavasti korona on estänyt vastaavat tapaamiset. Tapaamisia jatketaan terveystilanteen niin salliessa. Opetusyksikön hallinto on aloittanut ns. Oppilaitoskierrokset, ja jalkautunut syyslukukauden 2021 aikana 12 eri perusyksikköön.

Kaikkien toimialojen yhteisenä tavoitteena pyritään kalusteiden kierrätykseen.

Erilaisten muutostöiden vuoksi kaupungin tiloista ja toiminnoista vapautuu vuosittain huomattava määrä kalusteita. Kaupungin toimialoilta vapautuvat kalusteet kierrätetään keskitetysti Ulasoorintie 6:n tiloissa. Tilaan on keskitetty kalusteiden korjaus, kierrätys ja varastointi. Toiminnalla säästetään pelkästään sivistystoimialan osalta kymmeniä tuhansia euroja vuosittain. Lisäksi toiminta mahdollistaa erilaista nuorten työpajatoimintaa ja edistää työttömien kuntoutusta ja työllistymistä.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	13 943	-1 350	12 593	13 146	553
Valmistus omaan käyttöön				51	51
Toimintamenot	-122 661	-1 995	-124 655	-124 904	-249
Toimintakate	-108 718	-3 345	-112 063	-111 707	356
Laskennalliset tulot				652	652
Poistot ja arvonalentumiset	-591		-591	-753	-162
Muut laskennalliset kust.	-30 390	0	-30 390	-33 192	-2 802
Tehtävän kokonaiskust.	-139 699	-3 345	-143 044	-145 001	-1 957

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 13.12.2021 § 252; Talous- ja hallintojohtaja 8.4.2021 § 58, § 61, 3.10.2021 § 250

Toimialajohtajan selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Kaupunginvaltuusto myönsi sivistystoimialalle 2,6 miljoonan euron määrärahalisäyksen. Määrärahojen lisätarve johtui pääasiassa kahdesta syystä, koronapandemiasta sekä lainsäädännön muutoksista. Näistä aiheutuneisiin kustannuksiin ei sivistystoimialan talousarviossa ollut määrärahoja. Lainsäädännön muutokset koskivat oppivelvollisuuden nostoa sekä varhaiskasvatustalain että varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksia. Lisäkustannuksia tuli muun muassa lukion oppimateriaalihankinnoista, varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisesta sekä varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen tiukennuksista, mikä vaikutti henkilöstökuluja lisäävästi. Koronapandemian vuoksi lisäkustannuksia tuli pääasiassa suoja-asujen ja puhdistustarvikkeiden hankinnoista, koulujen ateriapalveluista etäopetusjakojen ajalta sekä työterveyshuollon menoista henkilöstön koronatestausten vuoksi. Koska liikunta- ja kulttuurilaitokset olivat osan vuotta kokonaan kiinni tai niiden aukioloa rajoitettiin, pääsymaksuja ja tilojen käyttömaksuja jäi merkittävästi saamatta. Tuottojen menetyksiä tuli myös sivistävän koulutuksen lukukausi- ja kurssimaksujen osalta.

Sivistystoimialan toimintatuotot toteutuivat kokonaisuudessaan muutettuun talousarvioon verrattuna suunnitellusti. Tuotot toteutuivat lopulta 0,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota paremmin (toteumaprosentti 104,4). Tuottojien osalta oli kuitenkin merkittäviä poikkeamia. Maksutuotot toteutuivat paremmin, mikä johtui lähinnä kotikuntakorvausten arvioitua suuremmasta kertymästä. Samoin tukia ja avustuksia saatiin enemmän pääasiassa hankerahoituksen kasvaneen määrän vuoksi. Syynä oli osittain valtion erilaisten korona-avustusten lisääntyminen, mutta myös kehittämiseen tarkoitettujen hankerahoituksen määrän kasvu. Muut tuotot sitä vastoin jäivät muutetusta talousarviosta. Etenkin tilojen käyttömaksujen kertymä jäi koronatilanteesta johtuen vielä odotettuaikin vähäisemmäksi.

Toimintakulut toteutuivat muutettuun talousarvioon verrattuna odotetusti. Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 0,25 miljoonaa euroa (toteumaprosentti 100,2).

Henkilöstökulut toteutuivat muutettua talousarviota positiivisemmin (toteumaprosentti 99,6). Palkkakulut ylittivät talousarvion, mutta vastaavasti säästöä tuli henkilöstösivukuissa. Edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstökulujen kasvu oli 2,5 %.

Palvelujen ostot ylittyivät muutettuun talousarvioon verrattuna (toteumaprosentti 101,2). Merkittävimmät ylitykset tulivat palvelusetelimenoihin varhaiskasvatustalouden- ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutosten vuoksi. Koronapandemian vuoksi lisäkustannuksia tuli työterveyshuollon menoihin sekä ateria- ja puhdistuspalveluihin. Palvelujen ostojen kasvuun vaikutti myös se, että palvelusetelimenot siirrettiin vuoden 2021 talousarviossa avustuksista palvelujen ostoihin.

Tarvikeostot ylittivät muutetun talousarvion selvästi (toteumaprosentti 144,8). Koronapandemian vuoksi jouduttiin hankkimaan suuria määriä suoja-asuja muun muassa suu-nenäsuojaimia sekä puhdistustarvikkeita etenkin kouluihin ja päiväkoteihin. Oppivelvollisuusiän noston myötä lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoiden oppimateriaali- ja tarvikehankinnat lisäsivät tarvikeostoja. Tarvikeostoihin varattu määräraha oli talousarviossa myös jonkin verran alibudjetoitu.

Avustusten ja tukien määrä alitti muutetun talousarvion (toteumaprosentti 87,5). Kotihoidon ja yksityisen hoidon tukia maksettiin vähemmän kuin edellisenä vuotena. Tähän vaikutti kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrän väheneminen. Muiden kulujen osalta määrärahat alittivat muutetun talousarvion (toteumaprosentti 75,0).

Toteutunut toimintakate oli -111 707 029 euroa (toteumaprosentti 99,7). Määrärahaa jäi käyttämättä 355 776 euroa.

Laskennallisia kustannuksia kasvatti merkittävästi kuntien automaattisen talousraportoinnin edellyttämä tukipalveluiden kustannusvyörytys toimialoille.

Elinvoima- ja ympäristötoimiala

YT-menettelyssä esitettyjen säästö- ja kehittämissuositusten toteutuminen

Työpuhelimien hankinnassa käytetään tarveharkintaa

Puhelimien tarveharkintaa suoritetaan yksiköittäin. PoriPuhelin on lähtökohtaisesti edullisempi kuin aiemmin toimialojen itse ostamat laitteet. Lisäksi uusi hankintamalli säästää aiempaan malliin verrattuna jonkin verran kustannuksia.

Tulostamisen vähentäminen

Osana sivistystoimialan roadmap-työskentelyä käytiin läpi tulostusmääriä. Tulostusmääriä seurataan jatkossa tiiviimmin toimialan ja yksiköiden johdon toimesta ja tarvittaessa pyydetään koulukohtaisesti selvitys suurten tulostusmäärien juurisista ja etsitään vaihtoehtoisia ratkaisuja, jolla tulostamista voidaan vähentää.

Vuonna 2021 päätettiin investoida yleiskäyttöiseen sähköiseen allekirjoitusjärjestelmään. Tätä kautta erityisesti hallinnon tulostusmääriä voidaan useimmissa tapauksissa vähentää. Vuoden 2021 puolella suoritettu sopimusjärjestelmän käytön laajennus mahdollistaa sekin sopimusten sähköisen allekirjoituksen. Osana HR-järjestelmämuutosta myös HR-lomakkeisiin tulee 2022–2023 aikana mahdollisuus sähköiseen allekirjoitukseen.

Ohjelmistojen, joita ei käytetä, lisenssien tarkistaminen

Työ on aloitettu syksyllä 2020 ja jatkuu osana tiedonhallintamallin ylläpitotyötä. Lisenssien hallintaan tehdään kokonaisvaltainen suunnitelma 2022 alussa, johon liittyy 2021 päätetty investointi käyttövaltuuksien keskitettyyn hallintajärjestelmään.

Työttömien työllistäminen ja sakkomaksujen vähentäminen. Edistetään toimintakulttuurin muutosta toimialoilla

Porin seudun työllisyyden kuntakokeilu aloitti maaliskuussa. Uudessa toimintamallissa kehitetään työllisyyspalveluita ja valmistaudutaan vuoteen 2024, jolloin työllisyyspalvelut siirtyvät kokonaisuudessaan kunnan järjestämisvastuulle. Kuntakokeilun tavoitteena on työllisyys- ja aktivointiasteen nostaminen eli porilaisten työnhakijoiden ohjaaminen työhön tai palvelutarpeen mukaisesti palveluihin. Tammikuussa 2021 Porin työttömyysaste oli 14,5 % ja joulukuussa 2021 työttömyysaste oli 11,9 %. Vuonna 2021 Kelan työmarkkinatuen maksuosuuslistan mukaisia maksuja Porin kaupunki joutui maksamaan 6 967 749 euroa ja se oli noin 520 000 euroa enemmän kuin vuonna 2020. Maksuosuuslista (sakkolista) ei ole pienentynyt samassa suhteessa kuin työllisyysaste on kohentunut, koska pitkäaikaisyöttömyys on ollut Porissa korkealla tasolla koronapandemian aikana. Pitkäaikaistyöttömien aktivointi on Porissa kuitenkin hyvällä tasolla valtakunnallisesti verrattuna. Aktivointiaste kertoo siitä, kuinka monia työttömistä työnhakijoista on ohjattu työllistymistä edistäviin palveluihin tai esim. koulutuksiin. Porin aktivointiasteen keskiarvo oli vuonna 2020 23,8 % ja vuonna 2021 28,2 %. Aktivoinnilla on suora vaikutus myös Kelan työmarkkinatuen maksuosuuslistaan.

Kuntakokeilu toi mukanaan paljon uutta velvoitetta ja lakisääteistä tehtävää. Näiden lisäksi pystyttiin aloittamaan muutamia toimintamallin kehittämiseen liittyviä pilotteja. Näitä olivat mm. työpajojen työhönvalmennuksen tehostaminen eli asiakkaiden jatkopolkujen ja edelleen sijoittamisen lisääminen sekä kaupungin yksiköihin palkkatuella työllistettävien henkilöiden työjaksojen vaikuttavuuden lisääminen. Palkkatuella olevia henkilöitä on kontaktoitu säännönmukaisesti ja informoitu työhönvalmennuksesta sekä osaamisen kehittämisen palveluista. Toimialoilla toimiville työnjohtajille ja -ohjaajille on tarjottu tukea työllistettävien ohjaamiseen. Tavoitteena on lisätä niiden asiakkuuksien määrää, joiden kohdalla työssäkäynti jatkuu palkkatukijakson jälkeenkin.

Rakennusvalvonnan arkistointiprosessin kehittäminen

Arkistointiprosessin kehittäminen on käynnissä, mutta työn jatkuminen siirtyy vuoden 2022 loppuun tai vuoden 2023 alkuun uusien teknisten sihteerien rekrytointien ja työhön oppimisen myötä. Sähköistä arkistoa on koeajettu alustavien määrittelyjen pohjalta ja materiaalia skannattu noin 10 %. Sähköisen arkiston toimittajien kanssa on käyty vuoropuhelua, mutta tarjousmenettelyn valmistelua ei ole aloitettu.

Työpajatoiminnan toimitilat – Pressapajan siirtyminen nuorisotalolle

Nuorten työpajan pressapaja on siirtynyt kaupungin nuorisotalolle, Isolinnankatu 12. Vuonna 2021 siellä työskenteli yksi työvalmentaja ja 31 eri nuorta.

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	9 051		9 051	10 163	1 111
Valmistus omaan käyttöön	200		200	24	-176
Toimintamenot	-31 399	-344	-31 744	-30 029	1 715
Toimintakate	-22 148	-344	-22 492	-19 842	2 650
Laskennalliset tulot	4 869		4 869	6 567	1 698
Poistot ja arvonalentumiset	-757		-757	-995	-238
Muut laskennalliset kust.	-2 177		-2 177	-3 161	-984
Tehtävän kokonaiskust.	-20 213	-344	-20 557	-17 431	3 126

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 26.4.2021 § 76; Talous- ja hallintojohtaja 28.3.2021 § 46, 29.6.2021 § 149, 3.10.2021 § 250

Toimialajohtajan selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Vuosi 2021 oli elinvoima- ja ympäristötoimialan elinkaarensa ensimmäinen kokonainen talousarviovuosi. Organisaatiomuutoksessa 1.9.2020 yhdistettiin osa konsernihallinnon elinvoimayksiköstä ja viestintäyksiköstä sekä ICT-yksikkö kokonaisuudessaan ympäristö- ja lupapalveluiden toimialaan. Samalla Visit Pori Oy:n henkilöstö ja osa toiminnasta siirtyi liikkeenluovutuksessa toimialalle. Elinvoima- ja ympäristötoimiala kokoaakin nyt kaupungin keskeiset elinvoimaisuutta palvelevat toiminnot yhteen.

Elinvoima- ja ympäristötoimialan henkilöstöön kuului vuoden 2021 joulukuussa 159 vakituista, 32 määräaikaista ja 67 työllistettyä. Toimipisteitä oli Valtakatu 11:ssä sijaitsevien kiinteistöjen lisäksi ainakin Teljänkatu 5:ssä, Hallituskatu 12:ssä, Länsipuisto 24:ssä, Yrjönkatu 13:ssä, Veteritallinkatu 7:ssä ja Kruuti-Jussintie 5:ssä. Lisäksi ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen eläinlääkärien vastaanottotilat sijaitsivat Maantiekatu 31:ssä, Ulvilassa, Harjavallassa ja Eurajoella.

Elinvoima- ja ympäristötoimiala on moninainen toimiala, joka koostuu pitkälti viranomaistoiminnasta. Toimialalla on tapahtunut myös muutoksia tänäkin vuonna, mm. joukkoliikenneuudistus, pieneläinpäivystyksen uudistus sekä matkapuhelinuudistus ja joukkoliikenteen saamat budjetoimattomat tuet valtiolta.

Lisäksi Porissa käynnistyi maaliskuussa työllisyyskuntakokeilu, jossa kehitetään työllisyyspalveluita ja valmistaudutaan vuoteen 2024, jolloin työllisyyspalvelut siirtyvät kokonaisuudessaan kunnan järjestämisvastuulle. Kuntakokeilu yhdistää valtion ja kunnan työllisyyspalvelut ja kaupungilla on vastuu n. 4700 porilaisen työnhakijan lakisääteisistä työvoimapalveluista. Kaupungin työllisyyspalveluiden henkilöstön määrä kasvoi kuntakokeilun myötä TE-hallinnon virkasiirroilla (23 htv) ja kymmenellä määräaikaisella asiantuntijalla.

Vuoden 2021 alussa Porin työttömyysaste oli 14,5 % ja joulukuussa 11,9 %. Porin aktiivointiasteen keskiarvo oli v. 2020 23,8 % ja v. 2021 28,2 %. Myös tukityöllistämässä nähtiin volyymin kasvua. Kaupunki pystyi tarjoamaan yli 150 porilaiselle työnhakijalle työllistymismahdollisuuksia kaupungin eri yksiköissä. Kuntakokeilun myöntämällä palkkatuella ja ns. Pori-lisällä tuettiin 140:n työnhakijan työllistymistä yhdistyksiin tai yrityksiin. Kesätyötukea joko kaupungin yksiköihin tai alueen yrityksiin ja yhdistyksiin myönnettiin lähes 1 000 nuoresta.

Toimialalla tehtiin kaksi talousarviomuutosta vuoden 2021 aikana. Kaupunginvaltuusto päätti 26.4.2021 kokouksessaan myöntää 0,7 M euron lisämäärärahan ja muutoksen vuoden 2021 talousarvioon covid-19 -taudin aiheuttaman avoimen joukkoliikenteen lipputuloaleneneman kompensoimiseksi. Lisäksi työllisyyspalveluille myönnettiin vuoden 2019 110 000 euron investointimäärästä jäljellä ollut 13 266 euron suuruinen määrärahalisäys investointimäärärahoihin.

Talouden positiivinen suunta perustui muun muassa kustannusten hillitsemiseen esimerkiksi ICT-yksikössä, jossa saatiin säästöä palvelusopimusmuutoksilla ja rakennusvalvontaan loppuvuodesta tuloutuneisiin ennustettua isompiin lupamaksutuottoihin. Lisäksi Porin seudun yhteistoiminta-alueella panostettiin eläinsuojelutehtävien hoitoon osoittamalla kaupungineläinlääkäriin työpanosta. Eläinlääkintähuoltolain mukaisesti valtio korvaa eläinsuojelutehtäviin käytettävän kaupungineläinlääkäriin työajan palkkakustannukset, joiden määrä muodostui talousarviossa esitettyä suuremmaksi. Lisäksi valtio myönsi joukkoliikenteelle yli 1 M euroa budjetoimatonta valtionapua vuoden 2021 aikana, josta viimeinen 149 000 euron koronatukipäätös tuli vielä aivan joulukuun loppupuolella. Toimialan tilinpäätös päättyi positiiviseen tulokseen sitovan toimintakatteen alittuessa 2,65 M eurolla.

Talousarviopoikkeamat

Toimialan toimintatuotot ylittyivät 1,1 M eurolla (+12 %), vaikka myynti-, maksu- ja muut toimintatuotot jäivätkin yhteensä 120 000 euroa (-11 %) vajaaksi käyttösuunnitelmasta. Muun muassa pieneläinpäivystyksen uudistus vaikuttii siihen, että eläinlääkintäyksikön klinikkamaksu- ja päivystyspuhelintuotot pienenevät yhteensä yli 34 000 eurolla käyttösuunnitelmaan nähden. Lisäksi matkailu- ja markkinointiyksikön vuonna 2021 edelleen vuokraaman Promenadialin osalta tuottoarvio ei kokonaan täytynyt, vaan siitä jäätiin noin 32 000 euroa. Salin tuottoarviota oli vuoteen 2021 lähtiessä vaikea tehdä koronatilanteesta johtuen, kun tiedossa ei ollut tulevien tapahtumien määrää arviota eikä sitä, miten alati muuttuva epidemiatilanne tulisi muokkaamaan tapahtumateollisuutta.

Toimintatuottojen kasvu johtui kuitenkin avustusten lisääntymisestä 1,2 M eurolla (+38 %). Näistä suurimpia olivat joukkoliikenteen saamat, budjetoimattomat valtionavustukset; ilmastoperusteinen tuki sekä kaksi erillistä tukea lipputulomenetyksiin koronan vuoksi, yhteensä lähes 1,1 M euroa. Valtionavustuksista maksettiin edelleen liikennöitsijöille tukea lipputulomenetyksiin yhteensä 218 000 euroa.

Valmistuksessa omaan käyttöön jäätin 88 %:ia käyttösuunnitelmasta, sillä ICT-yksikköön oli budjetoitu 0,2 M euroa hankkeelle, joka ei toteutunutkaan.

Toimintamenot jäivät 1,7 M euroa (-5 %) pienemmiksi kuin käyttösuunnitelmassa oli arvioitu. Henkilöstökulut ylittivät noin 0,3 M eurolla. Toisaalta henkilöstökulut eivät toteutuneet käyttösuunnitelman mukaisesti eläinlääkinnässä, kaupunkisuunnittelussa, joukkoliikenteessä eikä rakennusvalvonnassa johtuen siitä, että henkilöstösuunnitelman mukaiset rekrytoinnit jäivät kokonaan tai osittain toteutumatta. Tähän vaikutti muun muassa pitkään jatkuneet rekrytointivaikkeudet eläinlääkinnässä, kaupunkisuunnittelussa ja joukkoliikenteessä.

Toisaalta taas työllistämispalkat eli palkkakustannukset, jotka syntyvät kaupungin eri yksiköihin palkattujen työttömien palkkauskustannuksista, ylittivät noin 0,7 M eurolla. Palkkauskustannuksiin haetaan ELY-keskukselta valtion palkkatukea, joka voi olla maksimissaan 50 % palkkauskuluista. Palkkatuki tilitetään kuntaan lähes kuuden kuukauden viiveellä ja tästä syystä tulot ja menot eivät kulje käsi kädessä kuukausitasolla. Koska työllistettyjen määrä ylittyi hieman arvioidusta, niin myös maksetut palkat ja toisaalta saadut palkkatuet ylittivät. Toimintatuotoissa palkkatuki ylittyi noin 230 000 eurolla käyttösuunnitelmaan verrattuna. Palkkatukityöllistäminen heijastuu positiivisesti niin sanotulle Kelan sakkolistalle sekä verotuloihin.

Palvelujen ostot jäivät 1,5 M euroa (-12 %) pienemmiksi käyttösuunnitelmaan verrattuna. Tästä suurin osa tulee asiakaspalvelujen ostoista, jotka jäivät 0,9 M euroa pienemmiksi. Käyttösuunnitelmassa asiakaspalvelujen ostoihin kirjattiin huhtikuussa joukkoliikenteelle myönnetty 0,7 M euron lisämääräraha. Määrärahalisäystä ei olisi taloudellisesta näkökulmasta jälkikäteen katsottuna tarvittu, mutta ilman tätä saatua 0,7 M euron lisämäärärahaa ei olisi voitu tehdä uutta liikenteen hankintasopimusta samassa laajuudessa kuin alkuperäinen määräraha olisi mahdollistanut, koska valtion tukipäätökset tulivat vasta sopimuksen teon jälkeen. Myös toimisto- ja asiantuntijapalvelujen ostot jäivät pienemmiksi käyttösuunnitelmaan nähden. Esimerkiksi kaupunkisuunnittelussa ostopalveluihin käytävissä olevaa määrärahaa ei pystytty hyödyntämään täysimääräisesti. Kaupunkisuunnittelun kaavoitushankkeet ovat pitkäjänteisiä projekteja, joten ne eivät välttämättä etene vuodessakaan niin pitkälle, että ulkopuolisten asiantuntijapalveluiden käytölle tulisi siinä ajassa tarvetta.

Myös aineista, tarvikkeista ja tavaroista saatiin säästöä lähes 0,3 M euroa (-36 %). Porin kaupunki siirtyi matkapuhelinhankinnoissa leasing-mallin käyttöönottoon kesken vuotta 2021. Tämä näkyy kalustohankintojen vähenemisenä. IT-kaluston saatavuudessa on ollut myös hankaluuksia johtuen covid-pandemian aiheuttamasta globaalista komponenttipulasta. Toimialalla kalustohankinnoista tullut säästö on yli 0,2 M euroa (-62 %).

Myös muista toimintakuluista saatiin säästöä 0,2 M euroa (-14 %). Muissa toimintakuluissa näkyy muun muassa ICT-yksikön konesalivuokrien pieneneminen palvelusopimuusudistuksen myötä. Samoin leasingvuokrakulujen pienenemiseen on vaikuttanut puhelinten leasinghankintamallin käynnistysvaikeudet.

Tekninen toimiala

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tilatehokkuus

Pitkän aikavälin tavoite 1. Kaupungin käytössä olevien tilojen tehokas käyttö

Toimenpide: Tarpeettomien kiinteistöjen kehittäminen, myyminen, purkaminen tai vuokraaminen

Mittari: Tilojen käyttöaste, tyhjien tilojen määrä korkeintaan 1 %

Tekninen toimiala hakee jatkuvasti tehokkaampia tilaratkaisuja. Vuonna 2021 toteutettiin pitkään suunnitteilla ollut Postitalon tiloista luopuminen. Postitalon tilat oli vuokrattu konsernin ulkopuolelta ja aikaisempina vuosina vuokrattavien tilojen määrää vähennetty. Vuoden 2021 alussa tiloja oli jäljellä vielä noin 5000 neliötä ja näistä luovuttiin kesään mennessä. Vuokratustannukset Postitalosta olivat vuonna 2021 yhteensä noin 190.000 euroon, kun ne vielä vuonna 2020 olivat noin 700.000 euroa. Toiminnot siirrettiin konserniyhtiöiltä vuokrattuihin tiloihin ja tilojen käyttöä tehostettiin.

Tekninen toimiala ylläpitää listaa myytävistä ja purettavista kohteista. Vuoden 2021 aikana toteutettiin kaupoja eri kokoisista kohteista yhteensä 7 kappaletta. Kauppahinta toteutuneista kaupoista oli yhteensä noin 339.000 euroa. Vuoden aikana purettiin 16 rakennusta noin 400.000 eurolla. Merkittävin purkukohde oli Sata-paska-rakennus. Tyhjien tilojen määrässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden aikana.

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 2. Luovuttaviksi luokitelluista tiloista kustannussäästö 200 tuhatta euroa vuodessa

Toimenpide: Luovuttavien kohteiden säännöllinen läpikäynti sekä säästökeinot kuten tilojen lämmön säätäminen, kiinteistöhuollon sopeuttaminen tilojen käyttöasteeseen jne.

Mittari: Toteutuneet säästöt

Suorien säästöjen laskeminen tiloista on haastavaa. Esimerkiksi sähkökustannuksiin vaikuttaa kulutuksen lisäksi myös jatkuvasti muuttuva sähkön hinta. Vastaavasti lämmityskustannuksiin vaikuttaa lämpötila. Säästöjä on kuitenkin saatu myydyistä kohteista. Asunto Oy Piha-Käppärän osakkeisiin kohdistui lainaosuutta yhteensä noin 127.000 euroa. Osakkeet myytiin vuoden 2021 aikana. Toinen osakeomisteinen myyty kohde oli Satakunnankatu 17 asunto. Molemmista kohteista säästöjä tuovat mm. hoitovastikkeet.

Luovuttaviksi luokitelluista kohteista saatiin kustannussäästöä vuositasolla yhteensä noin 200.000 euroa.

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

Pitkän aikavälin tavoite 3. Kaupungin käytössä olevien tilojen seuranta yhdessä järjestelmässä

Toimenpide 1. Kiinteistödata ylläpidetään ja päivitetään koko kaupungin osalta

Mittari: käytössä olevat järjestelmät

Kaupungin käytössä olevista tiloista kaikki itse omistetut tilat on rekisteröity kiinteistötietojärjestelmään. Kaupungin vuokratiloista järjestelmästä puuttuu perusturvan vuokraamat tilat. Näiden puuttuvien tilojen siirtämistä ei vuoden aikana aloitettu, koska kyseiset vuokrasopimukset siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle. Muilta osin kaupungin tilat ovat pääosin yhdessä järjestelmässä ja tietoja ylläpidetään säännöllisesti.

Vastuhenkilö: Yksikön päällikkö

YT-menettelyssä esitettyjen säästö- ja kehittämisehdotusten toteutuminen

Ostopalveluiden kriittinen tarkastelu

Teknisen toimialan osalta ostopalveluiden käyttöön varattu määräraha ylittyi 387.000 € vuodelta 2021, joka tarkoittaa n. 4 % ylitystä talousarvioon. Ostopalveluiden määrä toteutui kuitenkin pääosin vuoden 2020 tasolla. Vuoden 2021 aikana tapahtui eläköitymisiä ja ennakoimatonta henkilöstön vähenemistä mikä aiheutti tarvetta palveluiden ostoon. Ostopalveluiden osalta suurimmat lisäykset tulivat infran kunnossapitoon liittyen mm. kaupunkipuiston kehityshankkeen omarahoitusosuuteen sekä tilajohtamiseen taidemuseon tulipalosta aiheutuneet kustannukset.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	19 278		19 278	19 579	301
Valmistus omaan käyttöön	3 831		3 831	3 669	-162
Toimintamenot	-50 537	-228	-50 764	-50 558	206
Toimintakate	-27 428	-228	-27 655	-27 311	345
Laskennalliset tulot	47 938		47 938	48 145	207
Poistot ja arvonalentumiset	-19 382		-19 382	-20 105	-722
Muut laskennalliset kust.	-11 701		-11 701	-14 608	-2 907
Tehtävän kokonaiskust.	-10 574	-228	-10 801	-13 879	-3 078

Käyttösuunnitelman muutokset: Talous- ja hallintojohtaja 21.6.2021 § 131, 29.6.2021 § 149, 3.10.2021 § 250

Toimialajohtajan selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Toimialan käyttötalous toteutui hieman talousarviota paremmin.

Toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 0,3 miljoonaa euroa.

Suurimmat tuottoerät olivat talousarvion ulkopuolelta tulleet Kaupunkipuistohankkeen ja Reposaaressa kalasataman yhteensä noin 0,46 miljoonan euron valtiontuet. Talousarvion ulkopuolelta tulivat myös taidemuseon tulipalosta saadut noin 0,17 miljoonan euron vakuutuskorvaukset. Lisäksi tuottoja nostivat maa- ja vesialueiden vuokratuottojen kasvu, minkä ansiosta vuokratuottojen yhteismäärä ylitti talousarvion noin 0,15 miljoonaa euroa. Ulosmyytävät suoritteet puolestaan ylittivät talousarvion yhteensä noin 0,21 miljoonaa euroa. Toimintatuottoja vähensivät puolestaan pysäköintimaksu- ja pysäköintivirhemaksut, jotka jäivät pitkälti koronan vuoksi talousarviosta noin 0,53 miljoonaa euroa. Myös kiinteistönhoidon myynti tytäryhtiöille jäi talousarviosta noin 0,15 miljoonaa euroa hoidettavien yhtiöiden vähentymisen vuoksi.

Valmistus omaan käyttöön (VOK) erä alittui noin 0,2 miljoonaa euroa.

Investointikohteita pystyttiin toteuttamaan omajohtoisesti lähes suunnitelman mukaisesti, vaikka logistiikasta ja infran rakentamisesta henkilöstöä oli enemmän talvikunnossapidon tehtävissä keväällä 2021.

Toimintakulut alittivat talousarvion noin 0,2 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisena toteutumaprosentin ollessa 100,3 %. Palvelujen ostot ylittivät noin 0,4 miljoonaa euroa toteutumaprosentin ollessa 103,9 %. Ylitys muodostui lähinnä kaupunkipuistohankkeen ja taidemuseon tulipalon aiheuttamista lisääntyneistä palveluostoista. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, toteutumaprosentin ollessa 99,7 %. Avustusten toteutumaprosentti oli 92,4 %. Muut toimintakulut alittivat talousarvion noin 0,6 miljoonaa euroa toteutumaprosentin ollessa noin 94,9 %. Suurimpana tekijänä oli vuokratulujen toteutuminen talousarviota pienempänä.

Vuoteen 2020 verrattuna toimialan toimintamenot olivat noin 1,3 miljoonaa euroa suuremmat. Suurimpia tekijöitä olivat muun muassa kaupunkipuistohanke (noin 0,5 miljoonaa euroa), Itä-Länsi -pesäpallo-ottelu (noin 0,1 miljoonaa euroa) ja valmistelutyö jätehuollon yhtiöittämisiksi (noin 0,15 miljoonaa euroa). Lisäksi Taidemuseon tulipalo toi ennakoimattomia kuluja noin 0,2 miljoonaa euroa.

Satakunnan Pelastuslaitos

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	28 632		28 632	27 435	-1 197
Toimintamenot	-26 174		-26 174	-25 297	877
Toimintakate	2 458		2 458	2 138	-320
Laskennalliset tulot	64		64	183	119
Poistot ja arvonalentumiset	-1 400		-1 400	-1 181	219
Muut laskennalliset kust.	-1 122		-1 122	-1 153	-30
Tehtävän kokonaiskust.	0		0	-13	-13

Pelastusjohtajan selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Kulunutta tilivuotta on leimannut COVID-19 pandemian jatkuminen. Pandemian takia on toimintoja osin rajoitettu ja osin järjestetty aiemmasta poiketen. Pandemiasta aiheutui vain vähäisiä lisäkuluja tarvikkeiden osalta. Kasvaneita henkilöstömenoja ei ole selvitettävissä kirjanpidosta, mutta niiden osuus on jo merkittävä. Harjoitustoiminnasta ja kouluttautumisesta tuli säästöä verrattuna ”normaaliin tasoon”, mutta säästö oli pienempi kuin vuonna 2020.

Varsinaisen pelastustoimen tuloslaskelmassa kuntien maksuosuuksia pienennettiin 1.200.000 eurolla ylijäämän välttämiseksi. Maksuosuudet laskutettiin yhteistoimintasopimuksen mukaisesti asukaslukujen suhteessa. Maksutuotot olivat yhtä suuret kuin edellisenä vuotena. Tuet ja avustukset kasvoivat huomattavasti kahden ulkoa rahoitetun projektin myötä. Projekteista tosin aiheutui avustuksien suuruiset menot.

Varsinaisen pelastustoimen toimintakulut alittivat talousarvion 367.638 euroa ja niiden kasvu oli 4,7 prosenttia. Suurimpana eränä oli henkilöstökulujen alitus 435.992 euroa ja niissä oli kasvua 2,6 prosenttia. Muita isoja alituksia olivat: muiden palveluiden ostot 183.680 euroa, kasvu 7,6 prosenttia. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittivät talousarvion 174.396 eurolla ja niiden kasvu oli 23,0 prosenttia.

Myös poistot jäivät alle arvion 218.844 euroa, koska suuri osa investointihankkeista valmistui vasta joulukuussa. Osa vuoden 2020 investoinneista valmistui vasta keväällä 2021 ja tämäkin alentaa koko vuoden poistoja.

Huomattavia muutoksia määrärahojen käytössä oli Koneiden, kaluston ja laitteiden rakentamisessa ja kunnossapidossa, jossa käyttö kasvoi 244.050 euroa ja kasvu oli prosenteissa 65,5. Kaluston hankinta käyttötaloudessa kasvoi 105.202 euroa ja kasvu oli prosenteissa 31,7 prosenttia. Vaatteistotilillä kasvu oli 18.577 euroa ja kasvu 23,9 prosenttia.

Ensihoitotoiminta kokonaisuutena ja erikseen eri sopimusosapuolien kesken toteutui sopimusten mukaisena kustannusneutraalisti eli palvelun ostajat vastasivat kustannuksista täysimääräisesti. Ensihoitotoiminnan tuotot ja kulut sisältyvät Satakunnan pelastuslaitoksen tuloslaskelmaan, mutta vaikutus yli-/alijäämään vyörytyserien jälkeen on +/- nolla.

Pelastustoimi ja ensihoito yhteen laskien Pelastuslaitoksen sitova erä toimintakate ylitti talousarvion 320.057 euroa.

Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen

Porin Palveluliikelaitos

YT-menettelyssä esitettyjen säästö- ja kehittämisehdotusten toteutuminen

Materiaali- ja tarvikehankintojen arviointi

Toteutunut. Puhtauden suunnittelu ja hankintayksikkö on kilpailuttanut siivousaineet / välineet sekä tarkentanut käyttöohjeistusta. Ateriasuunnittelu on kiinnittänyt erityistä huomiota raaka-ainekustannuksiin.

Toimintayksiköiden toimitilat. Hallinnon toimitilat karsitaan.

Toteutunut. Hallinto muuttanut pienempiin tiloihin 1.5.2021 alkaen. Nykyiset hallinnon toimitilat on toteutettu yhteiskäyttöisin työpistein. Toimintamalli tukee lisääntyneen etätyön myötä tilankäytön kustannustehokkuutta.

Ruokalistat. Menekin seurantaan kiinnitetään erityishuomio.

Toteutunut. Ateriasuunnittelu on tarkastellut ruokalistoja sekä seurannut yhdessä kohteiden esimiesten kanssa hävikkiruuan määriä. Ateriasuunnittelu on yhteistyössä Sivistystoimialan, ICT-yksikön sekä Elinvoima- ja ympäristötoimialan kanssa toteuttanut lukioille Tuuks syömään kyselyn hävikkiruuan vähentämiseksi. Syksyllä 2021 toteutettiin Hukka AI-järjestelmällä sähköinen hävikkiruuan seurantapilotti.

Työn tehokkuus. Siivousmitoitussopimukset läpikäydään niin, että ne vastaavat todellista tarvetta.

Toteutunut. Puhtauden suunnittelu on tarkistanut useiden eri kohteiden mitoituksia ja tarvittavat muutokset on näissä kohteissa toteutettu.

Toimialojen tilojen karsinta tuo säästöä.

Toteutunut. Palveluliikelaitos on reagoinut oman toimintansa osalta toimialojen käynnistämiin toimitilamuutoksiin puhtausmitoitusten tarkastelulla sekä uusien kohteiden mitoituksin.

Asiakkaan toiminnan muutoksiin osallistutaan ja etsitään yhdessä taloudellisia ratkaisuja.

Toteutunut. Toimialojen kanssa on tarkasteltu siivoussuunnitelmia ja mitoituksia toiminnan muutostilanteissa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tulosbudjetti 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	27 515		27 515	27 706	192
Toimintamenot	-26 079		-26 079	-25 986	93
Korvaus peruspääomasta	-325		-325	-325	0
Poistot ja arvonalentumiset	-621		-621	-628	-7
Tilikauden ylijäämä	490		490	768	278

Liikelaitoksen johtajan selvitys tulosbudjetin toteutumisesta:

Vuoden 2021 toimintatuotot toteutuivat 191 940 € suurempana verrattuna käyttösuunnitelmaan. Myyntituottojen osuus oli 90 695 € ja muiden tuottojen ja avustusten osuus 101 245 €. Talousarvioon verrattuna suurin muutos oli puhtauden tuloissa johtuen uusista tilauksista.

Toimintakulut yhteensä toteutuivat 92 596 € pienempänä. Henkilöstökulujen osuus muutoksesta oli +301 223 €, palvelujen ostot +373 433 €, aineet ja tavarat -764 433 €, muut toimintakulut -2 819 €. Palveluliikelaitokselle vuodelle 2021 asetettu vuosikate ylittyi 284 716 €. Tilikauden tulos toteutui 277 597 € budjetoitua suurempana.

Investointibudjetti 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Investointimenot	-320		-320	-315	5
Investoinnit (netto)	-320		-320	-315	5

Liikelaitoksen johtajan selvitys investointibudjetin toteutumisesta:

Investointimäärärahoilla hankittiin kalustoa suunnitelman mukaan.

= valtuustoon nähden sitovat erät

Porin Vesi

YT-menettelyssä esitettyjen säästö- ja kehittämisehdotusten toteutuminen

Aurinkosähkö Lukkarinsannan vesilaitokselle

Tavoite on toteutunut. Aurinkosähköjärjestelmä on toteutettu ja tuotannollisessa toiminnassa Lukkarinsannan vara-vesilaitoksella.

Manuaalisten tuntiappujen korvaaminen sähköisellä järjestelmällä

Tavoite ei ole vielä toteutunut. Toteutuminen vaatii Porin HR-yksiköltä teknisten toimintavalmiuksien luomista ja myös Teknisen toimialan mukaantuloa. Porin Vedellä on halu ryhtyä sähköiseen työilmoitusten tekoon ja käsittelyyn, kun se on teknisesti mahdollista.

Henkilöstön vähentämisen lopettaminen ja joustavuutta palkkatasoon rekrytoinneissa käyttökustannusten vähentämiseksi

Tavoite ei ole kokonaisuudessaan toteutunut. Porin Vesi ei pysty itsenäisesti vaikuttamaan toteutumiseen.

Saneerausinvestointien lisääminen vikojen ja käyttökustannusten vähentämiseksi

Tavoite on toteutunut. Vuonna 2021 noin 75 % kaikista Porin Veden investoinneista oli saneerausinvestointeja. Tämä on selvästi enemmän kuin vuonna 2020.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tulosbudjetti 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	21 444		21 444	21 675	231
Valmistus omaan käyttöön	530		530	104	-426
Toimintamenot	-11 363		-11 363	-11 248	115
Korvaus peruspääomasta	-2 210		-2 210	-2 210	0
Poistot ja arvonalentumiset	-4 800		-4 800	-4 749	51
Tilikauden ylijäämä	3 110		3 110	3 516	406

Liikelaitoksen johtajan selvitys tulosbudjetin toteutumisesta:

Liikevaihto ylitti budjetoidun 0,6 M€. Liittymien ja veden myynti kasvoi taloudellisen kasvun siivittämänä. Valmistus omaan käyttöön oli 0,4 M€ budjetoitua pienempi.

Toteutuneet menot olivat 0,1 M€ pienemmät budjetoituun nähden. Verkoston ja laitosten kunto on parantunut ja laitteistojen uusimiset ja modernisointi ovat pitäneet käyttömenojen kasvun pienenä vallitsevasta inflaatiosta huolimatta. Tilikauden ylijäämä oli 3,516 M€ eli 0,406 M€ budjetin mukaista parempi.

Talouden päätavoite eli liikelaitoksen talouden vakaana pitäminen toisaalta lyhytaikaisen kassanhallinnan ja toisaalta pitkäaikaisen investointien rahoituksen toteuttamiseksi toteutui hyvin.

Investointibudjetti 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Investointitulot	0		0	129	129
Investointimenot	-4 000		-4 000	-4 073	-73
Investoinnit (netto)	-4 000		-4 000	-3 944	56

Liikelaitoksen johtajan selvitys investointibudjetin toteutumisesta:

Investointien kokonaismäärä oli 3,94 M€, joka alitti sitovan enimmäismäärän 0,056 miljoonalla eurolla. Investointikohteita on vuoden aikana kymmeniä. Kaikki ohjelman mukaiset kohteet toteutettiin. Investointien lopullisen kokonaismäärän arviointi on haastavaa, koska ennakoimattomia lisäkustannuksia ilmenee urakoissa vielä aivan loppuvuodesta. Investointikohteista 75 % oli saneerauskohteita ja loput uudisrakennus- ja laajennuskohteita. Saneerausinvestoinneista merkittävimmät olivat Harmaa-linna-Sampola vesijohto ja jätevesiviemäri, Ulasoori-Uusinityy vesijohto ja Noormarkun jätevesipumppaamot. Uudisrakennus- ja laajennusinvestoinneista suurimmat olivat Harkankaan tekopohjavesilaitoksen lipeäalkalointi ja Honkaluodon alueen vesijohto- ja viemäriverkon laajennus. Verkostojen kunto on parantunut pitkäjänteisten saneeraustoimien johdosta.

= valtuustoon nähden sitovat erät

Liikelaitosten vaikutus kaupungin tilikauden tuloksen muodostumiseen 1 000 euroa	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	Liikelaitosten erillistilinpäätökset	Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä
Toimintatulot	187 119	49 277	236 396
Valmistus omaan käyttöön	3 744	104	3 848
Toimintamenot	-697 176	-37 234	-734 410
Toimintakate	-506 313	12 148	-494 165
Verotulot ja valtionosuudet	509 351	0	509 351
Rahoitustulot ja -menot	8 243	-2 521	5 722
Vuosikate	11 280	9 627	20 907
Poistot ja arvonalentumiset	-23 735	-5 376	-29 111
Tilikauden tulos	-12 455	4 251	-8 204
Tilinpäätössiirrot	-278	33	-244
Tilikauden yli-/alijäämä	-12 732	4 284	-8 449

Talousarvion tuloslaskelmavertailu Peruskaupunki + Liikelaitokset 1 000 euroa	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun KS	Poikkeama alkuperäiseen KS
Toimintatulot	219 361	-3 132	216 229	236 396	20 167	17 035
Valmistus omaan käyttöön	11 598		11 598	3 848	-7 749	-7 749
Toimintamenot	-721 621	-6 010	-727 630	-734 410	-6 779	-12 789
Toimintakate	-490 662	-9 142	-499 804	-494 165	5 639	-3 503
Verotulot ja valtionosuudet	506 581		506 581	509 351	2 770	2 770
Rahoitustulot ja -menot	6 015		6 015	5 722	-293	-293
Vuosikate	21 934	-9 142	12 792	20 907	8 115	-1 027
Poistot ja arvonalentumiset	-27 965		-27 965	-29 111	-1 146	-1 146
Tilikauden tulos	-6 032	-9 142	-15 174	-8 204	6 970	-2 172
Tilinpäätössiirrot	33		33	-244	-278	-278
Tilikauden yli-/alijäämä	-5 998	-9 142	-15 141	-8 449	6 692	-2 451

Liikelaitosten talousarvioiden toteutuminen on käsitelty tarkemmin liikelaitosten erillistilinpäätöksissä. Oheisissa laskelmissa on esitetty liikelaitosten vaikutus kaupungin tilikauden tuloksen muodostumiseen sekä vertailtu kaupungin ja liikelaitosten yhdistellyn tuloslaskelman toteutumista talousarvioon. Varsinaisessa tuloslaskelmaosassa talousarvion toteumavertailu tehdään ilman liikelaitoksia.

Vertailu on tehty käyttösuunnitelmaan perustuen, jolloin tulo- ja menoerät saavat poiketa alkuperäisestä talousarviokirjasta. Kaikki alkuperäisen käyttösuunnitelman sitovat erät ja kaupungin kokonaistulos ovat kuitenkin hyväksytyt talousarvion mukaiset.

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Toiteuman vertailu tehdään käyttösuunnitelmaan. Alkuperäisessä käyttösuunnitelmassa meno- ja tuloarviot poikkeavat useimpien toimialojen osalta talousarviosta, mutta sitovien erien ja tulo-rahoituksen osalta käyttösuunnitelma vastaa valtuuston hyväksymää talousarviota eurolleen. Liikelaitosten luvut eivät sisälly tuloslaskelmaosan tarkasteluun.

Toimintakate

Toimintatuotot ylittivät alkuperäisen käyttösuunnitelman 16,2 M€:lla. Merkittävin poikkeamaa lisäävä tekijä oli sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19 kustannuksiin saadut valtionavut (9,8 M€). Lisäksi budjetissa huomioimattomia valtiontukia saatiin mm. joukkoliikenteeseen. Valmistus omaan käyttöön alittui budjetoidusta 7,4 M€:lla johtuen investointien kirjaustavan muutoksesta, jossa omajohtoisen rakentamisen palvelu- ja tarvikekustannuksia ei enää esitetä tuloslaskelmassa. Toimintakulut ylittivät alkuperäisen käyttösuunnitelman 13,0 M€:lla johtuen pääosin perusturvalle covid-tilanteesta aiheutuneista lisäkustannuksista sekä erikoissairaanhoidon merkittävästä kustannusten kasvusta. Muita toimintakuluja lisääviä tekijöitä olivat mm. työmarkkinatuen kuntaosuudet, jotka ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 2 M€:lla sekä sivistystoimialalle lainsäädännön muutoksista aiheutuneet kustannukset, joita ei ollut huomioitu talousarviossa (1,3 M€). Toimintakate muodostui 4,1 M€ alkuperäistä talousarviota heikommaksi. Toimintakate toteutui kuitenkin 5,0 M€ muutettua talousarviota paremmin.

Toimialojen merkittävimmät poikkeamat

Kaupungin talousarvion käyttötalousosassa valtuustoon nähden sitovaksi taloudelliseksi tavoitteeksi oli määritelty teknisellä toimialalla toimintakulut ja muilla toimialoilla toimintakate. Lisäksi kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toiminnoille oli määritelty yhteissitovuus konsernipalveluiden kanssa. Toimialoille kohdistamattomien erien osalta sitovuustaso oli toimintakate. Seuraavissa kappaleissa on listattu sitoviin eriin myönnetyt merkittävimmät lisämäärärahat sekä poikkeamat talousarvioon.

Konsernipalveluiden yhteissitovuus alitti talousarvion yli 2 M€:lla.

Kaupunginvaltuusto myönsi kesäkuussa perusturvalle 3,6 M€ lisämäärärahan. Perusturva ylitti muutetun talousarvion 1,8 M€:lla. Ylitys alkuperäiseen talousarvioon verrattuna oli 4,7 M€.

Sivistystoimialalle myönnettiin kaupunginvaltuuston toimesta 2,6 M€:n määrärahalisäys joulukuussa. Sivistystoimiala alitti muutetun talousarvion 0,4 M€:lla ja ylitti alkuperäisen talousarvion 3,0 M€:lla.

Elinvoima- ja ympäristötoimialalle myönnettiin keväällä 0,7 M€ lisämääräraha. Toimiala kuitenkin alitti muutetun talousarvion jopa 2,6 M€:lla.

Toimialoille kohdistamattomiin eriin myönnettiin joulukuun kaupunginvaltuuston kokouksessa 2 M€ lisämääräraha. Tehtäväkohta alitti muutetun talousarvion miljoonalla eurolla.

Muut määrärahamuutokset olivat käyttösuunnitelman tarkennuksia tai siirtoja toimialojen välillä taikka käyttötalous- ja investointiosan välisiä määrärahasiirtoja. Toimialakohtaisten poikkeamien syyt on eritelty käyttötalousosassa.

Verotulot ja valtionosuudet

Vuodelle 2021 kunnallisveroprosenttia korotettiin 0,75 prosenttiyksikköä 21,00 prosenttiin. Kunnallisveroa kertyi 293,5 M€ eli 0,9 M€ alle budjetoidun. Vuoteen 2020 (282,0 M€) verrattuna tuloverokertymä kasvoi 11,5 M€ (4,0 %).

Yhteisöveron tuotto oli 24,0 M€ eli 4,1 M€ enemmän kuin talousarviossa. Yhteisöveropottia kasvatti koronaviruksen takia jako-osuuteen tehty 10%-yksikön määräaikainen korotus. Edellisvuoteen verrattuna yhteisöveron tuotto kasvoi jopa 36,8 prosentilla (+6,4 M€). Koronapandemia aiheutti yhteisöveroon ison aleneman vuodelle 2020. Vuoden 2020 yhteisövero oli käytännössä samalla tasolla kuin 2019, vaikka kuntien jako-osuus oli jo silloin 10 %:lla korotettuna. Yritykset maksoivat vuoden 2020 verojen täydennyksiä vuoden 2021 puolella. Suuri kasvu johtuu tästä vuosien välisestä heittelystä.

Kiinteistövero määräytyy kiinteistön verotusarvon ja kunnan päättämän veroprosentin mukaan. Kaupunginvaltuuston päättämät kiinteistöveroprosentit vuodelle 2021 olivat seuraavat: yleinen kiinteistöveroprosentti 0,9 prosenttia, vakituinen asuinrakennus 0,5 prosenttia, muut asuinrakennukset 1,1 prosenttia, voimalaitokset 3,1 prosenttia ja rakentamaton rakennuspaikka 4,0 prosenttia.

Kiinteistöveroa kertyi budjetoidusti 24,5 M€. Vuoteen 2020 verrattuna kiinteistöverotuotto kasvoi 8,5 % (+1,9 M€). Kiinteistöveron kasvu johtui suurelta osin verojen tilitysjärjestelmän muutoksesta ja osa vuoden 2020 kiinteistöverosta tilitettiin vasta alkuvuodesta 2021.

Verotulot, euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Kunnan tulovero	294 420 452	293 489 609	-930 843
Osuus yhteisöveron tuotosta	19 870 872	23 958 806	4 087 934
Kiinteistövero	24 572 735	24 503 425	-69 310
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>338 864 059</i>	<i>341 951 839</i>	<i>3 087 780</i>

Porin vuoden 2021 valtionosuustulot, 167,4 M€, koostuvat peruspalvelujen valtionosuudesta 134,9 M€, verotulomenetysten kompensatiosta 38,3 M€ ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksista -5,8 M€. Valtionosuudet yhteensä olivat 9,1 M€ alemmat kuin edellisenä vuonna. Eliminoiden vuonna 2020 korotettuna valtionosuutena kunnalle maksetut covid-korvaukset (22,5 M€), vertailukelpoinen valtionosuuden muutos on +13,4 M€.

Koronapandemiaan liittyviä tukia maksettiin kunnille vuonna 2021 valtionosuuden yhteydessä 46 M€. Tästä 31 M€ jaettiin kuntien välillä kunnallisverojen suhteessa ja loppuosa 15 M€ asukasta kohden tasasuuruisesti (2,80 €/as). Porin kaupunki sai kunnallisverojen suhteessa jaetusta koronatuesta 0,45 M€ ja asukaskohtaisesta tuesta 0,24 M€. Nämä sisältyivät peruspalvelujen valtionosuuteen.

Valtionosuudet, euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Peruspalvelut ml. tasaus	133 856 059	134 876 083	1 020 024
Verotulomenetysten komp.	39 617 625	38 330 292	-1 287 333
Opetus- ja kulttuuritoimi	-5 756 864	-5 807 711	-50 847
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>167 716 820</i>	<i>167 398 664</i>	<i>-318 156</i>

Rahoituserät

Korkotulot muodostuivat pääosin Pori Energia Oy:lle myönnettyjen lainojen koroista (4,4 M€). Porin Satama Oy:lle myönnetystä lainasta budjetoituidusta 1,5 M€ korkotulosta toteutui 0,4 M€. Korkotulot jäivät budjetoituidusta yhteensä 1,1 M€.

Muut rahoitustulot sisältävät Pori Energian 1,3 M€ korvauksen energiaosakkeiden käytöstä sekä erinäisiä osinko-, perintä- ja viivästyskorkotuottoja. Rahoitustulojen osuus oli lopulta 0,5 M€ budjetoitua suurempi. Liikelaitoksilta saatiin 2,5 M€ korvaus kaupungin sijoittamasta peruspääomasta talousarvion mukaisesti.

Korkomenoja ja muita rahoitusmenoja oli 0,3 M€ talousarviossa arvioitua vähemmän.

Vuosikate ja tilikauden tulos

Toteutunut vuosikate 11,3 M€ oli 1,7 M€ alkuperäistä talousarviota heikompi.

Suunnitelman mukaisia poistoja tehtiin 1,2 M€ budjetoitua enemmän eli yhteensä 23,7 M€.

Tilikauden tulos ilman liikelaitosten vaikutusta oli -12,5 M€ eli 2,9 M€ alkuperäistä talousarviota heikompi.

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen, 1 000 euroa	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun KS	Poikkeama alkuperäiseen KS
Toimintatulot	170 932	-3 132	167 800	187 119	19 318	16 187
Myyntitulot	104 435		104 435	103 264	-1 171	-1 171
Maksutulot	35 730	-2 950	32 780	35 169	2 389	-561
Tuet ja avustukset	9 261	0	9 261	25 536	16 275	16 275
Muut toimintatulot	21 507	-182	21 325	23 149	1 825	1 643
Valmistus omaan käyttöön	11 068		11 068	3 744	-7 324	-7 324
Toimintamenot	-684 179	-6 010	-690 189	-697 176	-6 987	-12 997
Henkilöstömenot	-268 184	-3 142	-271 326	-264 043	7 283	4 141
Palvelujen ostot	-300 162	-5 824	-305 987	-322 861	-16 875	-22 699
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 291	86	-51 205	-51 558	-353	-267
Avustukset	-29 146	-1 824	-30 970	-29 070	1 899	75
Muut toimintamenot	-35 395	4 694	-30 702	-29 643	1 058	5 752
TOIMINTAKATE	-502 179	-9 142	-511 321	-506 313	5 008	-4 135
Verotulot	338 864		338 864	341 952	3 088	3 088
Valtionosuudet	167 717		167 717	167 399	-318	-318
Rahoitustulot ja -menot	8 544		6 009	8 243	-301	-301
Korkotulot	6 282		6 282	5 186	-1 096	-1 096
Muut rahoitustulot	2 226		2 226	2 733	507	507
<i>Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta</i>	2 535		2 535	2 535	0	0
Korkomenot	-2 361		-2 361	-1 758	603	603
Muut rahoitusmenot	-137		-137	-454	-316	-316
VUOSIKATE	12 946	-9 142	1 269	11 280	7 476	-1 666
Poistot ja arvonalentumiset	-22 545		-22 545	-23 735	-1 190	-1 190
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 545		-22 545	-23 402	-857	-857
Arvonalentumiset			0	-333	-333	-333
TILIKAUDEN TULOS	-9 599	-9 142	-21 276	-12 455	6 286	-2 856
Rahastojen muutos			0	-278	-278	-278
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 599	-9 142	-21 276	-12 732	6 008	-3 134

2.3 Investointiosan toteutuminen

Liikelaitosten investoinnit eivät kuulu investointiosaan ja ne on käsitelty liikelaitosten tavoitteiden toteutumisen yhteydessä sekä liikelaitosten erillistilinpäätöksissä.

Talousarvion investointiosan toteutuminen, 1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Irtain ym. investoinnit	-11 711	-213	-11 925	-7 442	4 483	4 270
Kaupunginhallituksen käyttöön	-1 200		-1 200	-118	1 082	1 082
Kaupunginhallitus 13.9.2021 § 625 Tontin Herraipäivät 609-64-11-1 vuokraoikeuden määräosan ostaminen.						
Konsernipalvelut	-4 343	150	-4 193	-2 856	1 337	1 487
Yritysjärjestelyt	-2 000	150	-1 850	0	1 850	2 000
Satasairaalan lainan lyhennys	-2 076		-2 076	-2 016	60	60
Kiinteistö Oy Porin Jäähalli	-625		-625	-507	118	118
Muut pääomavastikkeet	-662		-662	-612	50	50
Vesiosuuskuntien avustaminen	-300		-300	0	300	300
Osakkeiden myynti Pori Energia Oy:lle	1 320		1 320	43	-1 277	-1 277
Muut osakkeiden ja osuuksien myynnit	0		0	236	236	236
Yritysjärjestelyiden määrärahasta 0,15 M€ siirrettiin teknisen toimialan käyttötalousosaan jätehuollon yhtiöittämisen valmistelukustannuksiin (Talous- ja hallintojohtaja 21.6.2021 § 131).						
Pori Energialle myytävien osakkeiden investointituloa pienensi arvonkorotusrahaston purkaminen. Vastaavasti käyttötalousosaan toimialoille kohdistamattomiin eriin kirjatun myyntivoiton osuus on talousarviota suurempi.						
Perusturva	-1 355	-250	-1 605	-767	838	588
Kaupunginvaltuusto päätti 1.3.2021 § 32 vuonna 2020 käyttämättä jääneiden sosiaaliEffican kantamuutokseen varattujen investointimäärärahojen (250 000 euroa) lisäämisestä vuoden 2021 talousarvioon. Pääpaino irtaimiston investoinneissa oli IT-järjestelmät. Pääosin IT-järjestelmät toteutuivat suunnitellun mukaisesti, mutta seuraavat kokonaisuudet eivät toteutuneet: sosiaaliEffican kantamuutoksen toteutus siirtyi edelleen osittain vuodelle 2022, palvelinalustan uudistus siirtyi vuodelle 2022, kotihoidon optimoinnin päivitys siirtyivät vuodelle 2022 sekä Raisoft-järjestelmän käyttöönotto toteutettiin hankkeiden kautta.						
Sivistystoimiala	-700	-100	-800	-708	92	-8
Investointimäärärahalta hankittiin 4. ja 7. luokkalaisten henkilökohtaiset chromebookit, lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoiden tietokoneet sekä yksiköiden toimintaan liittyvää laitteistoa ja kalustoa. Kaupunginvaltuusto 13.12.2021 § 253 myönsi 0,1 miljoonan euron määrärahalisäyksen maksuttoman toisen asteen edellyttämiin lukio- laisten tietokoneisiin.						
Elinvoima- ja ympäristötoimiala	-2 130	-13	-2 143	-984	1 160	1 146
Yyteri	-580		-580	-346	234	234
ICT-investoinnit	-1 500		-1 500	-597	903	903
Työllisyys	-30	-13	-43	-41	2	-11
Muu irtain omaisuus	-20		-20	0	20	20
Yyterin infraa parannettiin etenkin ohjaamalla kulkua rannalla sekä lisäämällä rannan wc-kapasiteettia. Yleissuunnittelualaueen Yyterin aukion hotellin puoleista päätyä kunnostettiin ja sisääntulon liikenneympyrä ja kivetys uusittiin. Aukion pohjoispuolen huoltotien jatkeeksi rakennettiin lankonki rannalle. Rannalle on rakennettu myös toinen uima- valvojan torni, joka asennetaan kesäksi 2022. Rannan eteläpää, eli Yyteri Beach-lomakylä sai omat rantawc:t, joiden ulkonäkö mukaillee muiden wc-rakennusten tuttua ulkokuorta. Syksyllä Munakarin särkän mantereen puolelle rakennettiin uusi nuotiopaikka. Vuodenvaihteessa valmistui uusi kävelysilta rannan pohjoiskärjestä Herraipäiville.						
Piletti-porttirakennuksen suunniteltu urakka on siirtynyt eteenpäin rakennuttajan vaihduttua ja tästä johtuvan konseptisuunnittelun venyttyä loppuvuodelle 2021. Lopullisen urakan katsotaan kuitenkin edelleen olevan aikataulussa, jotta rakennus valmistuu suunnitellusti vuoden 2023 aikana.						
ICT-investointien määrärahaa käytettiin mm. palvelimien, tukiasemien, näyttöjen, kytkimien ja kannettavien laitteiden hankintaan. Laitehankintojen saatavuudessa on ollut hankaluuksia johtuen covid-pandemian aiheuttamasta globaalista komponenttipulasta, joten kaikkia laitehankintoja ei pystytty täysimääräisesti tekemään. Sovellusohjelmien investointeja eli järjestelmien vaihtoja (mm. verkkojulkaisujärjestelmä, hr-varhaiskasvatusjärjestelmä) siirrettiin vuodelle 2022.						
Kaupunginvaltuusto 24.5.2021 § 105 myönsi työllisyyden investointimäärärahoihin lisäyksenä vuodelta 2020 käyttämättä jääneen osuuden 13 266 euroa Kankaanpään reitin kunnostamisen loppuun saattamiseksi. Työllisyyspalveluiden investointimäärärahalta hankittiin mm. Presspajan kamerakalustoa, moottorikelkka luontopajalle ja pakettiauto nuorten työpajalle.						

Tekninen toimiala	-300	0	-300	-292	8	8
Määrärahalta hankittiin Postitalosta muuton vuoksi kalusteita uusiin toimitiloihin sekä muun muassa työkoneita.						
Satakunnan pelastuslaitos	-1 683	0	-1 683	-1 718	-34	-34
Investointien toteutuma ylitti muutetun investointibudjetin 34.286 eurolla. Kahdestakymmenestä neljästä investointihankkeesta kuusi ylitti suunnitelman. Suurin ylitys yhdellä hankkeella oli 26,3 prosenttia.						

= valtuustoon nähden sitovat erät

Talousarvion investointiosan toteutuminen, 1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Infrastruktuuri-investoinnit	-12 600	150	-12 450	-11 310	1 140	1 290
Kiinteä omaisuus	-900		-900	-1 200	-300	-300
<i>Maaomaisuuden myynti</i>	600		600	132	-468	-468
<i>Maaomaisuuden hankinta</i>	-1 500		-1 500	-1 332	168	168
Liikenneväylät	-9 040	490	-8 550	-8 112	438	928
<i>Pää- ja kokoojakadut</i>	-640	-400	-1 040	-1 139	-99	-499
<i>Asunto- ja teollisuusalueiden kadut</i>	-3 980	854	-3 126	-2 715	411	1 265
<i>Liikennejärjestelyt</i>	-815	-135	-950	-911	39	-96
<i>Kevyen liikenteen väylät</i>	-245		-245	-224	21	21
<i>Katujen perusparantaminen</i>	-3 010	21	-2 989	-2 925	64	85
<i>Joukkoliikenne</i>	-50	25	-25	-44	-19	6
<i>Siltojen perusparannus</i>	-300	125	-175	-154	21	146
Viheralueiden rakentaminen	-500	-125	-625	-571	54	-71
Muu toiminta ja erillishankkeet	-1 960	-215	-2 175	-1 209	966	751
<i>Tulvasuojelu</i>	-140	-215	-355	20	375	160
<i>Maanläjitysalueet</i>	-20		-20	-20	0	0
<i>Pienvenesatamat ja -väylät</i>	-400		-400	-151	249	249
<i>Katuvalaistuksen saneeraus</i>	-1 000	350	-650	-682	-32	318
<i>Erillishankkeet</i>	-200		-200	-183	17	17
<i>Kävelykatu</i>	-50		-50	-57	-7	-7
<i>Jokikeskus</i>	-100		-100	-20	80	80
<i>Pilaantuneen maa-alueen kunnostus</i>	0	-50	-50	-16	34	-16
<i>Kaupunkikehityskohteet</i>	-50	-150	-200	-9	191	41
<i>Tonttien kunnostus luovutukseen</i>	0	-150	-150	-90	60	-90
Ajoneuvojen hankinta	-200		-200	-218	-18	-18

Infrastruktuuriin kohdistuneiden investointien noin 11,3 miljoonan euron kustannuksista noin 8,1 miljoonaa euroa käytettiin liikenneväylien rakentamiseen ja suunnitteluun. Suurimpina kohteina pää- ja kokoojakaduista olivat Pohjoisväylä (0,5 miljoonaa euroa) ja Länsiväylä (0,5 miljoonaa euroa), asunto- ja teollisuusalueiden kaduista Kiito-, Taara- ja Viestitie (0,4 miljoonaa euroa), Juutilaisentie (0,4 miljoonaa euroa) ja Pohjatuulentie (0,4 miljoonaa euroa). Liikennejärjestelyistä suurimpana hankkeena toteutettiin Outokummun- ja Mastojentien liikenneympyrä (0,4 miljoonaa euroa). Kevyenliikenteen väylien osalta suurin panostus tehtiin opasteiden uusimiseen (0,1 miljoonaa euroa) ja katujen perusparantamisessa katujen uudelleenpäällystykseen (1,6 miljoonaa euroa). Muista kuin liikenneväyläinvestoinneista puistoihin ja leikkipaikkoihin käytettiin noin 0,6 miljoonaa euroa. Muun toiminnan ja erillishankkeiden osalta suurimpana kohteena oli katuvalaistuksen saneeraus (0,7 miljoonaa euroa). Ajoneuvojen hankintaan käytettiin noin 0,2 miljoonaa euroa.

Talousarviomuutokset ovat teknisen lautakunnan päättämiä työohjelman päivityksiä.

Talousarvion investointiosan toteutuminen, 1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Tilainvestoinnit	-22 010	-150	-22 160	-17 111	5 049	4 899
Perusturvan rakennukset	-720		-720	-824	-104	-104
<i>A-rakennuksen peruskorjaus</i>	-120		-120	-75	45	45
<i>Kaupunginsairaala B6-siipi</i>	0		0	-8	-8	-8
<i>Uusi lastensuojelulaitos</i>	-600		-600	-741	-141	-141
Sivistystoimialan rakennukset	-15 760	1 060	-14 700	-9 861	4 839	5 899
Opetusyksikkö	-14 340	590	-13 750	-9 398	4 352	4 942
<i>Koulujen pihatyöt</i>	0		0	-6	-6	-6
<i>Kyläsaaren koulu</i>	0		0	-8	-8	-8
<i>Vähärauman monitoimitalo</i>	-6 920		-6 920	-6 058	862	862
<i>Pohjois-Porin monitoimitalo</i>	-5 700		-5 700	-3 187	2 513	2 513
<i>Ahlaisten monitoimitalo</i>	-450	120	-330	-13	317	437
<i>Noormarkun ruokalarakennus</i>	-70		-70	-26	44	44
<i>Kallelan koulun saneeraus</i>	-750	290	-460	-7	453	743
<i>Reposaaren palvelumuotoilu</i>	-400	180	-220	-78	142	322
<i>PSYL ja Lyseokorttelit</i>	-50		-50	-16	34	34
Varhaiskasvatusyksikkö	-300		-300	-163	137	137
<i>Päiväkotien pihatyöt</i>	-20		-20	-26	-6	-6
<i>Uudenkoiviston päiväkotit</i>	-140		-140	-29	111	111
<i>Nuorisokeskuksen vesikatot</i>	-140		-140	-108	32	32
Kulttuuriyksikkö	-890	470	-420	-164	256	726
<i>Taidemuseon itäpäätty</i>	-100		-100	-113	-13	-13
<i>Taidemuseon vesikatot</i>	-790	470	-320	-50	270	740
Liikunta- ja nuorisoyksikkö	-230		-230	-136	94	94
<i>Toejoen urheilukentän yleisö-wc:t</i>	0		0	-16	-16	-16
<i>Karjuhallin ja alueen korjaukset</i>	0		0	-10	-10	-10
<i>Uusi palloiluhalli</i>	-230		-230	-110	120	120
Noormarkun paloasema	-900	400	-500	-22	478	878
Teknisen toimialan rakennukset	-4 630	-1 610	-6 240	-6 404	-164	-1 774
<i>Reposaaren kalasatama</i>	-200	-150	-350	-462	-112	-262
<i>Kiinteistöjen ylläpito</i>	-4 550	-1 460	-6 010	-5 838	172	-1 288
<i>Energiatehokkuusinvestoinnit</i>	-180		-180	-279	-99	-99
<i>Rakennusten myynti</i>	300		300	174	-126	-126

Tiloihin kohdistuvista investoinneista suurimpia olivat uudisrakennukset, Vähärauman monitoimitalo (6,1 miljoonaa euroa) ja Pohjois-Porin monitoimitalo (3,2 miljoonaa euroa).

Kiinteistöjen ylläpitoinvestoinnit (5,8 miljoonaa euroa) kohdistuivat toiminallisiin muutoksiin, kuten Hiekkatekonurmen rakentaminen tekojäädalle (0,6 miljoonaa euroa) sekä eri tilojen tilamuutoksiin, esimerkiksi Rytmimusiikin moniopetustila Rautatiepuistokatu 7:ssä (0,5 miljoonaa euroa), Pääterveysaseman A-rakennuksen hengitystieinfektio-osasto (0,4 miljoonaa euroa), Ulasoorin toimitila (0,4 miljoonaa euroa) ja Vanha kauppi (0,3 miljoonaa euroa). Lisäksi tehtiin erillisen kunnossapito- ja pitkäntähtäimen suunnitelman mukaisesti usean eri kohteen teknisen korjausvelan pienentämiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Tiloihin kohdistuvien investointien määrärahoista jäi käyttämättä 5 miljoonaa euroa. Suurimpina syinä olivat hankkeiden maksuerien summa ei vastannut vuoden 2021 toteutumien suunnitelmaa. Pohjois-Porin monitoimitalosta jäi käyttämättä 2,5 miljoonaa euroa (huomioitu vuoden 2022 talousarviossa), Vähärauman monitoimitalosta 0,9 miljoonaa euroa, Kallelan koulun saneerauksesta 0,5 miljoonaa euroa, Taidemuseon vesikatton korjauksesta 0,3 miljoonaa euroa, Ahlaisten monitoimitalosta 0,3 miljoonaa euroa sekä Noormarkun paloasemasta 0,5 miljoonaa euroa.

Talousarviomuutokset ovat teknisen lautakunnan päättämiä työohjelman päivityksiä.

Teknisen toimialan investoinnit yht.	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Investointitulot	900	0	900	401	-499	-499
Investointien rahoitusosuudet	150	0	150	572	422	422
Investointimenot	-35 660	0	-35 660	-29 395	6 265	6 265
Investoinnit netto	-34 610	0	-34 610	-28 422	6 188	6 188

Investointiosa yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Investointitulot	2 220		2 220	680	-1 540	-1 540
Investointien rahoitusosuudet	150		150	791	641	641
Investointimenot	-48 691	-213	-48 905	-37 335	11 570	11 357
Investoinnit netto	-46 321		-46 535	-35 864	10 671	10 458

= valtuustoon nähden sitovat erät

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Liikelaitosten toiminnan ja investointien luvut eivät sisälly rahoitusosaan. Varsinainen kaupungin ja liikelaitosten toiminnan rahoituslaskelma ja siihen liittyvät tunnusluvut on käsitelty toimintakertomuksessa.

Rahoitusosan sitova erä talousarviossa oli pitkäaikaisten lainojen lisäyksen enimmäismäärä.

Talousarvion rahoitusosan toteutuminen, 1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta	7 984	-9 142	-3 693	4 707	8 400	-3 277
Vuosikate	12 946	-9 142	1 269	11 280	10 011	-1 666
Tulorahoituksen korjauserät	-4 962		-4 962	-6 573	-1 611	-1 611
Investointien rahavirta	-41 359	-213	-41 573	-29 291	12 282	12 068
Investointimenot	-48 691	-213	-48 905	-37 335	11 570	11 356
Rahoitusosuudet investointimenoihin	150		150	791	641	641
Pysyvien vastaavien luovutustulot	7 182		7 182	7 253	71	71
Toiminta ja investoinnit, netto	-33 375	-9 355	-45 266	-24 584	20 682	8 791
Rahoitustoiminta	32 900		32 900	-8 820	-41 720	-41 720
Antolainauksen muutokset	3 000		3 000	3 255	255	255
Antolainasaamisten lisäys	0		0	-37	-37	-37
Antolainasaamisten vähennys	3 000		3 000	3 292	292	292
Lainakannan muutokset	29 900		29 900	-12 075	-41 975	-41 975
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	72 000		72 000	30 000	-42 000	-42 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-42 100		-42 100	-42 075	25	25
Vaikutus maksuvalmiuteen	-475	-9 355	-12 366	-33 404	-21 038	-32 929

= valtuustoon nähden sitovat erät

3. Tilinpäätöslaskelmat

Porin kaupungin tuloslaskelma

	2021	2020
Toimintatuotot	198 869 249,66	178 745 228,38
Myyntituotot	115 318 312,31	109 126 497,42
Maksutuotot	34 944 811,77	35 164 082,33
Tuet ja avustukset	25 818 354,03	10 903 189,64
Muut toimintatuotot	22 787 771,55	23 551 458,99
Valmistus omaan käyttöön	3 848 458,28	14 585 020,93
Toimintakulut	-696 883 093,43	-664 314 384,02
Henkilöstökulut	-286 352 206,66	-275 547 939,88
Palkat ja palkkiot	-225 483 017,12	-216 909 188,62
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-51 238 189,00	-50 261 495,26
Muut henkilösivukulut	-9 631 000,54	-8 377 256,00
Palvelujen ostot	-291 861 129,07	-266 009 797,66
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-58 767 416,98	-53 019 680,29
Avustukset	-29 070 466,60	-38 481 716,92
Muut toimintakulut	-30 831 874,12	-31 255 249,27
Toimintakate	-494 165 385,49	-470 984 134,71
Verotulot	341 951 839,44	322 114 335,95
Valtionosuudet	167 398 664,00	176 539 588,00
Rahoitustuotot ja -kulut	5 721 815,60	4 616 229,14
Korkotuotot	5 185 969,82	4 737 788,66
Muut rahoitustuotot	2 747 644,86	2 331 845,27
Korkokulut	-1 758 043,09	-2 067 437,78
Muut rahoituskulut	-453 755,99	-385 967,01
Vuosikate	20 906 933,55	32 286 018,38
Poistot ja arvonalentumiset	-29 111 022,93	-28 101 327,05
Suunnitelman mukaiset poistot	-28 778 222,05	-28 060 983,97
Arvonalentumiset	-332 800,88	-40 343,08
Tilikauden tulos	-8 204 089,38	4 184 691,33
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	33 333,33	33 333,33
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-277 744,03	-58 886,18
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 448 500,08	4 159 138,48

Porin kaupungin rahoituslaskelma

	1 000 €	2021	2020
Toiminnan rahavirta		14 334	25 173
Vuosikate		20 907	32 286
Tulorahoituksen korjauserät		-6 573	-7 113
Investointien rahavirta		-33 701	-25 549
Investointimenot		-47 742	-35 832
Rahoitusosuudet investointimenoihin		791	1 388
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		13 250	8 894
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-19 367	-376
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		18 568	27 702
Antolainauksen muutokset		3 255	2 592
Antolainasaamisten lisäykset		-37	-458
Antolainasaamisten vähennykset		3 292	3 050
Lainakannan muutokset		32 062	12 985
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		30 000	63 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-42 075	-44 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos		44 138	-5 514
Muut maksuvalmiuden muutokset		-16 750	12 125
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		-6 619	2 942
Vaihto-omaisuuden muutos		-141	-56
Saamisten muutos		-16 801	6 827
Korottomien velkojen muutos		6 812	2 413
RAHAVAROJEN MUUTOS		-799	27 326
Rahavarat 31.12.		32 687	33 486
Rahavarat 1.1.		33 486	6 161

Porin kaupungin tase

	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	867 022 530,90	860 384 687,77
Aineettomat hyödykkeet	6 434 595,53	6 945 785,73
Aineettomat oikeudet	2 379 939,00	2 567 924,50
Muut pitkävaikutteiset menot	4 054 656,53	4 377 861,23
Aineelliset hyödykkeet	425 601 625,97	416 935 067,25
Maa- ja vesialueet	90 391 868,28	89 101 142,30
Rakennukset	155 655 379,66	158 620 585,17
Kiinteät rakenteet ja laitteet	156 113 753,00	153 952 789,46
Koneet ja kalusto	12 165 237,22	11 080 090,36
Muut aineelliset hyödykkeet	47 304,64	70 105,63
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 228 083,17	4 110 354,33
Sijoitukset	434 986 309,40	436 503 834,79
Osakkeet ja osuudet	305 809 700,30	303 071 976,54
Muut lainasaamiset	129 085 231,60	132 377 382,25
Muut saamiset	91 377,50	54 476,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 066 002,85	3 818 442,45
Valtion toimeksiannot	267 634,25	267 634,25
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 794 104,46	3 546 546,19
Muut toimeksiantojen varat	4 264,14	4 262,01
VAIHTUVAT VASTAAVAT	113 482 255,09	97 338 693,13
Vaihto-omaisuus	1 391 877,56	1 250 580,47
Aineet ja tarvikkeet	1 391 877,56	1 250 580,47
Saamiset	79 403 187,84	62 601 653,91
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	14 304 050,81	12 363 540,96
Lainasaamiset	44 041 506,97	35 621 400,82
Muut saamiset	3 481 552,30	2 963 166,83
Siirtosaamiset	17 576 077,76	11 653 645,30
Rahoitusarvopaperit	944 797,82	953 214,36
Muut arvopaperit	944 797,82	953 214,36
Rahat ja pankkisaamiset	31 742 391,87	32 533 244,39
VASTAAVAA YHTEENSÄ	984 570 788,84	961 541 923,35

	31.12.2021	31.12.2020
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	506 118 428,21	517 950 300,67
Peruspääoma	432 080 314,46	432 080 314,46
Arvonkorotusrahasto	8 688 818,77	16 340 673,97
Muut omat rahastot	21 188 005,32	20 910 261,29
Edellisten tilikausien ylijäämä	52 609 789,74	44 459 912,47
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 448 500,08	4 159 138,48
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	700 000,03	733 333,36
Poistoero	700 000,03	733 333,36
PAKOLLISET VARAUKSET	872 114,66	866 817,66
Eläkevaraukset	64 100,00	64 100,00
Muut pakolliset varaukset	808 014,66	802 717,66
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	47 681 845,25	54 052 999,26
Valtion toimeksiannot	126 327,18	126 327,18
Lahjoitusrahastojen pääomat	3 913 535,35	3 732 285,90
Muut toimeksiantojen pääomat	43 641 982,72	50 194 386,18
VIERAS PÄÄOMA	429 198 400,69	387 938 372,40
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	166 358 348,00	174 416 627,60
Liittymismaksut ja muut velat	3 491 532,66	3 493 909,20
Lyhytaikainen vieras pääoma	259 348 520,03	210 027 835,61
Joukkovelkakirjalainat	75 000 000,00	33 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	38 058 279,60	39 725 470,40
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	2 350 000,00
Lainat muilta luotonantajilta	37 526 383,76	35 388 702,54
Saadut ennakot	55 508,11	61 368,49
Ostovelat	49 198 105,90	42 935 501,11
Muut velat	8 948 934,55	8 590 361,25
Siirtovelat	50 561 308,11	47 976 531,82
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	984 570 788,84	961 541 923,35

Konsernilaskelmat

Porin kaupunkikonsernin tuloslaskelma	1 000 €	2021	2020
Toimintatuotot		417 819	388 076
Toimintakulut		-920 732	-861 717
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		-1 184	148
Toimintakate		-504 097	-473 493
Verotulot		339 893	320 212
Valtionosuudet		245 883	252 813
Rahoitustuotot ja -kulut:			
Korkotuotot		576	525
Muut rahoitustuotot		4 098	2 508
Korkokulut		-4 448	-4 768
Muut rahoituskulut		-351	-219
Vuosikate		81 553	97 578
Poistot ja arvonalentumiset:			
Suunnitelman mukaiset poistot		-64 052	-68 087
Omistuksen eliminointierot		2	-568
Arvonalentumiset		-3 307	-1 158
Tilikauden tulos		14 196	27 766
Tilinpäätössiirrot		-1 293	-60
Tilikauden verot		-4 779	-2 815
Laskennalliset verot		-155	-318
Vähemmistöosuudet		-112	-2 307
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)		7 858	22 265

Porin kaupunkikonsernin rahoituslaskelma	1 000 €	2021	2020
Toiminnan rahavirta		72 125	86 421
Vuosikate		81 553	97 578
Tilikauden verot		-4 779	-2 815
Tulorahoituksen korjauserät		-4 650	-8 341
Investointien rahavirta		-83 743	-85 265
Investointimenot		-119 818	-108 540
Rahoitusosuudet investointimenoihin		1 101	1 587
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		34 975	21 687
Toiminnan ja investointien rahavirta		-11 618	1 156
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset		-131	-312
Antolainasaamisten lisäykset		-154	-458
Antolainasaamisten vähennykset		24	147
Lainakannan muutokset		20 303	14 171
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		52 359	74 281
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-60 155	-65 147
Lyhytaikaisten lainojen muutos		28 099	5 037
Oman pääoman muutokset		-907	-481
Oman pääoman muutokset		-907	-481
Muut maksuvalmiuden muutokset		2 115	17 011
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		-709	1 071
Vaihto-omaisuuden muutos		124	-2 229
Saamisten muutos		-21 482	14 254
Korottomien velkojen muutos		24 183	3 914
Rahoituksen rahavirta		21 380	30 389
Rahavarojen muutos		9 762	31 537
Rahavarat 31.12.		75 966	66 204
Rahavarat 1.1.		66 204	34 667

Porin kaupunkikonsernin tase

1 000 €

31.12.2021

31.12.2020

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT**1 180 651****1 160 138****Aineettomat hyödykkeet****9 994****11 132**

Aineettomat oikeudet

4 257

4 438

Muut pitkävaikutteiset menot

5 737

6 694

Aineelliset hyödykkeet**996 590****977 227**

Maa- ja vesialueet

107 639

105 546

Rakennukset

413 612

418 654

Kiinteät rakenteet ja laitteet

292 180

290 772

Koneet ja kalusto

95 472

99 490

Muut aineelliset hyödykkeet

44 330

43 998

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

43 357

18 766

Sijoitukset**174 068****171 779**

Osakkuusyhteisöosuudet

38 145

39 111

Muut osakkeet ja osuudet

133 469

130 345

Muut lainasaamiset

2 352

2 376

Muut saamiset

102

-52

TOIMEKSIANTOJEN VARAT**4 618****4 202**

Valtion toimeksiannot

268

268

Lahjoitusrahastojen erityiskatteet

3 794

3 558

Muut toimeksiantojen varat

556

376

VAIHTUVAT VASTAAVAT**212 709****181 585****Vaihto-omaisuus****8 407****8 531**

Aineet ja tarvikkeet

7 869

7 629

Keskeneräiset tuotteet

538

663

Muu vaihto-omaisuus

0

238

Saamiset**128 336****106 851****Pitkäaikaiset saamiset****6 447****6 988**

Lainasaamiset

537

1 124

Muut saamiset

5 733

5 616

Siirtosaamiset

177

248

Lyhytaikaiset saamiset**121 889****99 863**

Myyntisaamiset

45 436

35 469

Lainasaamiset

37 754

35 635

Muut saamiset

8 876

6 905

Siirtosaamiset

29 823

21 854

Rahoitusarvopaperit**1 278****1 276**

Osakkeet ja osuudet

245

237

Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin

88

86

Muut arvopaperit

945

954

Rahat ja pankkisaamiset**74 688****64 927****VASTAAVAA YHTEENSÄ****1 397 978****1 345 925**

Porin kaupunkikonsernin tase	1 000 €	31.12.2021	31.12.2020
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA		539 120	534 696
Peruspääoma		432 080	432 080
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat		1 684	1 684
Arvonkorotusrahasto		6 028	13 680
Muut omat rahastot		31 896	32 111
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		59 575	32 876
Tilikauden yli-/alijäämä		7 858	22 265
VÄHEMMISTÖOSUudet		28 425	28 156
PAKOLLISET VARAUKSET		4 551	3 932
Eläkevaraukset		64	64
Muut pakolliset varaukset		4 487	3 868
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		13 778	14 071
Valtion toimeksiannot		678	498
Lahjoitusrahastojen pääomat		4 091	3 908
Muut toimeksiantojen pääomat		9 009	9 665
VIERAS PÄÄOMA		812 103	765 071
Pitkäaikainen		495 474	500 620
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		453 471	453 728
Lainat julkisyhteisöiltä		1 053	1 195
Lainat muilta luotonantajilta		12	8 957
Ostovelat		-239	2
Liittymismaksut ja muut velat		41 177	36 726
Siirtovelat		0	11
Lyhytaikainen		316 629	264 451
Joukkovelkakirjalainat		75 000	33 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		59 067	69 060
Lainat julkisyhteisöiltä		143	2 492
Saadut ennakot		7 152	5 439
Ostovelat		64 851	54 729
Liittymismaksut ja muut velat		22 669	17 990
Siirtovelat		81 931	76 079
Laskennalliset verovelat		5 817	5 663
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		1 397 978	1 345 925

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet	Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.
Pysyvät vastaavat	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.
Vaihto-omaisuus	Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen tuotekohtaisen keskihinnan mukaan.
Rahoitusomaisuus	Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon. Johdannaiset sisältävät sekä perus- että strukturoituja koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilan jatkuminen ja valtion kunnille kohdistamat tukitoimenpiteet heikentävät tilikauden vertailukelpoisuutta. Vuonna 2020 valtion tuet kohdistuivat pääasiassa valtionosuuksiin, vuonna 2021 tuet on maksettu valtionapuina ja kirjattu toimintatuottoihin.

Omajohtoisen rakentamisen osalta palvelu- ja tarvikehankintoja ei enää tilikaudesta 2021 alkaen kirjata tuloslaskelman kuluksi eikä niistä muodosteta valmistus omaan käyttöön-kirjausta.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Pori Energia Oy:lle on myyty vuosittain vuodesta 2016 alkaen Länsi-Suomen Voima Oy:n osakkeita. Osakkeiden myynnin yhteydessä arvonkorotusrahaston purkukirjaukset ovat jääneet tekemättä. Edellisten tilikausien ylijäämää on oikaistu huomioiden arvonkorotusrahaston purku vuosilta 2016–2020 yhteensä 6 376 546,00 euroa.

Edellisten tilikausien alijäämään on kirjattu vuosina 2014–2017 Kuel-maksujen tasetilille kertynyt virhe 2 385 807,21 euroa.

Vuoden 2021 toimintatuottoihin sisältyy Visit Pori Oy:n maksama hyvitys vuoden 2020 ostopalveluista 151 325,00 euroa, koska se on jäänyt edellisen tilinpäätöksen yhteydessä jaksottamatta.

4.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus	Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhtiöt sekä tytäryhtiöiden tytäryhtiöt siltä osin kuin alakonsernien tilinpäätöksiä ei ole laadittu.
Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet	Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty samoin kuin konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.
Keskinäisen omistuksen eliminointi	Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.
Vähemmistöosuudet	Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.
Suunnitelmapoistojen oikaisu	Tytäryhteisöjen pysyvien vastaavien poistot on olennaisilta osin oikaistu emon suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Yhteisöt, jotka eivät ole suorittaneet oikaisua, antavat selvityksen taseen liitetiedoissa.
Osakkuusyhteisöt	Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen Sarastia Oy:tä lukuun ottamatta. Yhdistelemättä jätetyt osakkuusyhteisöt eivät ole konsernin kannalta olennaisia oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

4.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Konsernipalvelut ja muu yleishallinto	10 409 629	9 173 454	3 224 334	3 262 695
Perusturva ja muut sosiaali- ja terveystuotot	158 473 400	145 205 146	86 469 363	74 851 119
Sivistystoimiala ja muut opetus- ja kulttuuripalvelut	25 924 576	23 110 403	13 145 504	12 266 897
Tekninen toimiala ja muut yhdyskuntapalvelut	197 671 312	185 518 266	66 030 378	62 429 765
Muut palvelut	25 339 617	25 068 466	29 999 671	25 934 586
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>417 818 534</i>	<i>388 075 734</i>	<i>198 869 250</i>	<i>178 745 062</i>

7) Verotulojen erittely		
	2021	2020
Kaupungin tulovero	293 489 609	282 015 677
Osuus yhteisöveron tuotosta	23 958 806	17 516 527
Kiinteistövero	24 503 425	22 582 131
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>341 951 839</i>	<i>322 114 336</i>

8) Valtionosuuksien erittely		
	2021	2020
Kaupungin peruspalvelujen valtionosuus	134 876 083	144 068 668
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (±)</i>	<i>30 826 473</i>	<i>28 748 771</i>
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain valtionosuudet	-5 807 711	-5 874 461
Verotulomenetyksen kompensatio	38 330 292	38 345 381
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>167 398 664</i>	<i>176 539 588</i>

9) Palvelujen ostojen erittely		
	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	219 824 080	196 015 263
Muiden palvelujen ostot	72 037 049	69 994 534
<i>Kaupungin palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>291 861 129</i>	<i>266 009 797</i>

10) Valtuustoryhmille annetut tuet		
	2021	2020
Keskustan valtuustoryhmä	592	5 511
Kokoomuksen valtuustoryhmä	16 543	12 511
Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä	3 549	2 993
Perussuomalaisien valtuustoryhmä	10 568	9 810
Sosiaalidemokraattien valtuustoryhmä	9 723	10 763
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	4 792	2 879
Vihreiden valtuustoryhmä	5 651	6 868
<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>	<i>51 418</i>	<i>51 335</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksesta

Poistosuunnitelma on alun perin hyväksytty vuonna 1996 ja sitä on muutettu vuosina 2000, 2013 sekä viimeksi tilikauden 2019 aikana. Kaupungin poistosuunnitelman hyväksymismenettelystä määrätään hallintosäännön 69 §:ssä, jonka mukaan kaupunginhallitus hyväksyy poistosuunnitelman. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on vuonna 2016 antanut yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista. Poistosuunnitelma on voimassa olevan yleisohjeen mukainen. Talous- ja hallintojohtaja on valtuutettu hyväksymään poistoajat, mikäli aktivoitavalle investoinnille käytetään poistosuunnitelman mukaisen alarajan ylittävää poistoaikaa.

Hankintamenoiltaan alle 10 000 euron pysyvien vastaavien hankinnat on kaupungissa kirjattu vuosikuluiksi.

POISTOSUUNNITELMA, VOIMASSA 1.12.2019 ALKAEN

Kaupunginhallitus 25.11.2019 § 637

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä: tasapoisto
	Poisto aika
Kehittämismenot	3-5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta
Liikearvo	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	5 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön	
- tiehankkeisiin	15-20 vuotta
- ratahankkeisiin	30-40 vuotta
- rakennushankkeisiin	Sovelletaan vastaavanlaisen rakennelman hankintamenoa koskevia poistoajoja
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruserän parannusmenot	5-10 vuotta
Muut	3-10 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	Poisto aika
Maa- ja vesialueet	ei poisto aikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30 vuotta
Talousrakennukset	10-20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20-30 vuotta
Asuinrakennukset	30-50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	15-20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10-30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15-30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30-40 vuotta
Viemäriverkko	30-40 vuotta
Kaukolämpöverkko	20-30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15-20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10-20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15-20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10-15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15 vuotta
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15-20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	8-15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4-7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	5-10 vuotta
Muut raskaat koneet	10-15 vuotta
Muut kevyet koneet	5-10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. Laitteet	5-15 vuotta
Atk-laitteet	3-5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3-5 vuotta

Poisto aika on poistoajan alaraja, ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole erityistä hyödykekohtaista perustetta. Poistot aloitetaan hyödykkeen käyttöönottoa seuraavasta kuukaudesta alkaen. Poistopohjana on hyödykkeen hankintaan saadulla valtionosuudella, investointiavustuksella tai muulla rahoitusosuudella vähennetty hankintameno määrä. Tuotannosta poistetun hyödykkeen jäljellä oleva poistamaton meno jäännös poistetaan kokonaan sinä tilivuonna, jona hyödyke poistetaan käytöstä. Mikäli hyödykkeelle odotetaan tulevina vuosina olevan käyttöä kunnan palvelutuotannossa, voidaan hyödykkeestä tehdä toistaiseksi alkuperäisen poistosuunnitelman mukaiset poistot. Mikäli tällaisen hyödykkeen käyttö on lopetettu, eikä sille kolmen seuraavan vuoden aikana tule käyttöä, on jäljellä oleva poistamaton meno jäännös poistettava kokonaan kirjanpidosta.

12) Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Eläkevastuu 1.1.	64 100	69 339	64 100	64 100
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		-5 239		
Eläkevastuu 31.12.	64 100	64 100	64 100	64 100
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	3 013 138	3 847 806		
Lisäykset tilikaudella	1 083 139	566 948		
Vähennykset tilikaudella	-417 052	-1 401 616		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	3 679 225	3 013 138		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	854 835	1 166 976	802 718	794 849
Lisäykset tilikaudella	5 297	7 869	5 297	7 869
Vähennykset tilikaudella	-52 117	-320 010		
Muut pakolliset varaukset 31.12.	808 015	854 835	808 015	802 718

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 693 056	3 100 026	1 693 056	3 100 026
Osakkeiden luovutusvoitot	4 803 503	3 947 635	4 951 509	3 947 635
Rakennusten luovutusvoitot	157 973		157 973	
Muut luovutusvoitot	107 621	96 377	69 964	73 348
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>6 762 153</i>	<i>7 144 037</i>	<i>6 872 502</i>	<i>7 121 009</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot				
Osakkeiden luovutustappiot	208 486	4 215	193 421	
Rakennusten luovutustappiot	100 904	92 070	100 904	
Muut luovutustappiot		7 672		
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>309 390</i>	<i>103 958</i>	<i>294 325</i>	<i>0</i>

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2021	2020
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0	450 402
Osinkotuotot muista yhteisöistä	187 240	37 290
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0	940
<i>Yhteensä</i>	<i>187 240</i>	<i>488 632</i>

4.4 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

18) Arvonkorotukset				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Rakennukset				
Arvo 1.1.	0	2 105 049		
Arvonkorotusten purku		-2 105 049		
<i>Rakennukset arvonkorotukset 31.12.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
Osakkeiden ja osuuksien arvonkorotukset				
Arvo 1.1.				
As Oy Länsipuisto 1.1.	289 283	289 283		
Kiint Oy Otavangalle 1.1.	627 851	627 851		
Puhelinosaakkeet 1.1.	6 391	6 391		
Metsäliitto 1.1.	3 105	3 105	3 105	3 105
Satakunnan Sairaanhoidopiiri 1.1.			3 584 123	3 584 123
Satakuntaliitto 1.1.			354	354
Länsi-Suomen Voima Oy 1.1.	12 753 092	12 753 092	12 753 092	12 753 092
Länsi-Suomen Voima Oy arvonkorotuksen purku	-7 651 855		-7 651 855	0
<i>Osakkeiden ja osuuksien arvonkorotukset 31.12.</i>	<i>6 027 867</i>	<i>13 679 722</i>	<i>8 688 819</i>	<i>16 340 674</i>
<i>Arvonkorotukset yhteensä</i>	<i>6 027 867</i>	<i>13 679 722</i>	<i>8 688 819</i>	<i>16 340 674</i>

19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	88 875	2 479 050	4 377 861	6 945 786
Lisäykset tilikauden aikana	0	732 641	86 660	819 301
Siirrot erien välillä	0	51 095	0	51 095
Tilikauden poisto	-1 875	-882 846	-409 864	-1 294 586
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-87 000	0	0	-87 000
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.</i>	<i>0</i>	<i>2 379 939</i>	<i>4 054 657</i>	<i>6 434 596</i>

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyöd.	Ennakkomaksut ja kesk. er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	89 101 142	158 620 585	153 952 789	11 080 090	70 106	4 110 354	416 935 067
Lisäykset tilikauden aikana	1 494 128	6 577 808	14 791 008	4 496 370	0	10 256 345	37 615 660
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	-572 071	-218 661	0	0	-790 732
Vähennykset tilikauden aikana	-203 402	-174 435	0	0	0	0	-377 837
Siirrot erien välillä	0	2 069 623	229 203	788 695	0	-3 138 616	-51 095
Tilikauden poisto	0	-11 192 401	-12 287 177	-3 981 258	-22 801	0	-27 483 636
Arvonalennukset	0	-245 801	0	0	0	0	-245 801
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.</i>	<i>90 391 868</i>	<i>155 655 380</i>	<i>156 113 753</i>	<i>12 165 237</i>	<i>47 305</i>	<i>11 228 083</i>	<i>425 601 626</i>

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut.	311 200	301 752	0	0
Muut maa- ja vesialueet	107 319 691	105 244 066	90 391 868	89 101 142
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>107 630 891</i>	<i>105 545 818</i>	<i>90 391 868</i>	<i>89 101 142</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet					Muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet konserni-yhteisöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset Muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	220 223 599	2 136 769	39 807 979	41 903 629	304 071 977	129 983 509	2 393 873	132 377 382
Lisäykset	7 120 797	0	2 015 573	170 772	9 307 142	0	0	0
Vähennykset	-6 015 297	-195 321	0	-1 358 800	-7 569 418	-3 268 604	-23 546	-3 292 151
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.</i>	221 329 099	1 941 448	41 823 552	40 715 601	305 809 700	126 714 905	2 370 327	129 085 232

20-22) Omistukset muissa yhteisöissä	Kaupungin Kotipaikka	omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus, 1 000 €		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden tuloksesta
Tytär yhteisöt						
Kiinteistö Oy Porin päiväkodit	Pori	0,00	100,00	1 295	10 057	-7
Kiinteistö Oy Luotsinmäen puhdistamo	Pori	100,00	100,00	6 875	42	843
Kiinteistö Oy Otavankatu 3	Pori	42,40	64,00	1 690	10	-131
Kiinteistö Oy Pakk	Pori	0,00	100,00	1 399	11	77
Kiinteistö Oy Pormestariluodon Keskus	Pori	91,80	91,80	330	54	-145
Kiinteistö Oy Ulvilanpuisto	Pori	60,00	60,00	44	327	0
Meri-Porin Palvelukeskus	Pori	100,00	100,00	6 411	4 012	0
Pori Jazz Oy	Pori	62,61	62,61	86	0	-3
Porin Linjat Oy	Pori	100,00	100,00	808	1 701	-197
Porin Linja-autoasemakiinteistö	Pori	100,00	100,00	1 917	8	0
Pori Energia Oy konserni	Pori	100,00	100,00	127 672	256 624	17 545
Visit Pori Oy	Pori	100,00	100,00	134	10	-21
Porin Teatteritalo Oy	Pori	1,20	96,50	0	0	0
Porin YH-Asunnot Oy	Pori	100,00	100,00	6 525	42 439	0
As Oy Porin Polkkuu	Pori	0,00	100,00	1 142	6	0
As Oy Porin Säveltäjänlinna	Pori	0,00	97,67	6 111	18	0
Porin Erityiskiinteistöt Oy	Pori	0,00	100,00	8	8 186	0
Porin Palvelukiinteistöt Oy	Pori	0,00	100,00	8	21 032	0
Prizztech Oy	Pori	77,12	77,12	588	630	7
Sampolan Palvelukeskus Oy	Pori	100,00	100,00	7 320	22 545	-217
Kiinteistö Oy Porin Uimahalli	Pori	100,00	100,00	5 457	6 132	109
Satakunnan Tietotekniikka Oy	Pori	0,00	100,00	56	0	-2
Länsirannikon Koulutus Oy	Rauma	48,00	61,00	16 628	6 469	75
PäteWin Oy	Pori	0,00	100,00	181	69	17
Kiinteistö Oy Keskusmarkku	Pori	86,58	86,58	605	4	0
Satakunnan Ammattikorkeakoulu Oy	Pori	50,04	50,04	19 173	4 847	2 158
Porin Haka Oy	Pori	0,00	100,00	4 453	9 239	0
Kiinteistö Oy Porin Annankatu 8	Pori	0,00	100,00	1 310	4 968	0
Prizztech Asiantuntijapalvelut Oy	Pori	0,00	100,00	23	37	3
Kaarisillan Koulu Oy	Pori	0,00	100,00	3 070	7 928	0
Kiinteistö Oy Porin Jäähalli	Pori	56,00	56,00	3 102	3 598	-1 050
Porin Satama Oy	Pori	100,00	100,00	62 200	39 357	2
As Oy Porin Kiertokatu 16-18	Pori	58,84	58,84	1 070	1 487	0
Porin Toimitilat Oy	Pori	100,00	100,00	23 766	5 571	250
Kiinteistö Oy Lavian Virastotalo	Pori	100,00	100,00	221	5	3
Kiinteistö Oy Domus Arctopolis	Pori	100,00	100,00	11 873	495	-569
Kiinteistö Oy Porin Tiilimäki	Pori	0,00	100,00	0	0	29
Kiinteistö Oy Porin Winnova	Pori	100,00	100,00	17 313	31 889	-2 387
Kiinteistö Oy Viikkarin Valkama	Pori	100,00	100,00	2 098	13	0
As Oy Porin Otavan Kruunu	Pori	0,00	100,00	4 112	8 504	0
Suisto Kiinteistöt Oy	Pori	100,00	100,00	2 216	8 879	3
Porin Rakennuttaja Oy	Pori	0,00	100,00	168	62	116
Yyterin Meriravintola Oy	Pori	100,00	100,00	17	2	-10
Maire Gullichsenin taidesäätiö	Pori	0,00	100,00	1 555	0	29
Porin Teatterisäätiö konserni	Pori	0,00	100,00	3 241	6 044	300
Piirilääkäri Anders Bustorffin säätiö sr	Pori	0,00	100,00	256	0	7
Porin Aikuiskoulutussäätiö	Pori	0,00	100,00	11 146	26	159
Länsi-Suomen Pelastusharjoitusalue-säätiö	Pori	0,00	100,00	3	449	5
Turvallisuuskeskus – Safety Center Oy	Pori	0,00	100,00	5	0	4
			Yhteensä	409 335	531 429	17 655
Kuntayhtymät						
Satakunnan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä	Pori	36,34	36,34	40 397	50 473	-22
Satakuntaliitto	Pori	37,77	37,77	589	522	76
Satakunnan koulutusyhtymä Sataedu	Kokemäki	1,72	1,72	312	115	-24
			Yhteensä	41 298	51 110	31
Osakkuusyhteisöt						
Sarastia Oy konserni	Helsinki	23,60	23,60	4 831	5 349	1 707
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Porin Promenadikeskus	Pori	26,83	100,00			
Asunto Oy Piha-Käppärä	Pori	20,70	20,70			
Kiinteistö Oy Mikonkadun Pysäköinti	Pori	32,00	32,00			
Kiinteistö Oy Väinöläntammi	Pori	23,00	23,00			
Pikassos Oy	Hämeenlinna	25,00	25,00			
			Yhteensä	455 463	587 889	19 392

23) Saamisten erittely				
	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		4 567 436		2 850 730
Lainasaamiset	126 714 905	6 300 000	129 983 509	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	<i>126 714 905</i>	<i>10 867 436</i>	<i>129 983 509</i>	<i>2 850 730</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		70 104		-65 125
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>		<i>70 104</i>		<i>-65 125</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		14 863		12 976
Lainasaamiset	18 000		18 000	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	<i>18 000</i>	<i>14 863</i>	<i>18 000</i>	<i>12 976</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>126 732 905</i>	<i>10 952 403</i>	<i>129 983 509</i>	<i>2 785 605</i>

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Verosaamiset	40 311	19 696		
Jaksotetut henkilöstökulut	84 125	95 440		
Menoennakot	653 748	405 129		
Tuet ja avustukset	1 240 000	1 667 628	1 240 000	1 667 628
Hankeavustussaamiset	5 640 936	3 853 908	1 392 585	210 604
Kuntayhtymien maksuosuusennakot	4 112 637		4 112 637	0
Korkojaksotukset	400 000	17 000	400 000	17 000
Muut lyhytaikaiset	17 651 564	15 795 603	10 430 856	9 609 088
Menoennakot pitkäaikaiset	177 108	247 952		
<i>Yhteensä</i>	<i>30 000 430</i>	<i>22 102 355</i>	<i>17 576 078</i>	<i>11 504 320</i>

4.5 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	432 080 314	432 080 314	432 080 314	432 080 314
Peruspääoma 31.12.	432 080 314	432 080 314	432 080 314	432 080 314
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 1.1.	1 683 830	1 683 830		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 31.12.	1 683 830	1 683 830		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	13 679 722	15 784 771	16 340 674	16 340 674
Arvonkorotusrahaston lisäykset	0	76 349		
Arvonkorotusrahaston vähennykset	-7 651 855	-2 181 397	-7 651 855	
Arvonkorotusrahasto 31.12.	6 027 867	13 679 722	8 688 819	16 340 674
Muut omat rahastot 1.1.	32 111 197	31 988 107	20 910 262	20 851 376
Siirrot rahastoon	482 094	1 226 079	482 094	128 464
Siirrot rahastosta	-697 399	-1 102 989	-204 350	-69 578
Muut omat rahastot 31.12.	31 895 891	32 111 196	21 188 006	20 910 262
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	55 140 821	33 329 343	48 619 051	44 459 912
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	30 779	-528 011		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) muutos	-5 716	-345 125		
Siirrot	4 409 568	419 655	3 990 739	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	59 575 452	32 875 862	52 609 790	44 459 912
Tilikauden yli-/alijäämä	7 857 857	22 264 959	-8 448 500	4 159 138
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>539 121 212</i>	<i>534 695 884</i>	<i>506 118 429</i>	<i>517 950 301</i>

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät	2021	2020
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	52 609 790	44 459 912
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 448 500	4 159 138
Kertynyt poistoero 31.12.	700 000	733 333
Muut omat rahastot 31.12.	21 188 006	20 910 262
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>66 049 296</i>	<i>70 262 646</i>

27) Pitkäaikaiset velat	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	58 558 342	61 625 008

30) Vieras pääoma				
	2021		2020	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Lainat		38 169 057		35 388 703
Ostovelat		1 687 444		1 156 976
<i>Yhteensä</i>		<i>39 856 501</i>		<i>36 545 679</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		14 491 483		14 592 397
<i>Yhteensä</i>		<i>14 491 483</i>		<i>14 592 397</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		-56 511		242 219
<i>Yhteensä</i>		<i>-56 511</i>		<i>242 219</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>		<i>54 291 472</i>		<i>51 380 295</i>

32) Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat				
Liittymismaksut	20 561 863	19 445 227	3 491 533	3 491 533
Muut velat	20 614 824	17 280 840	0	2 377
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>41 176 687</i>	<i>36 726 067</i>	<i>3 491 533</i>	<i>3 493 909</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	9 146 418	6 692 201		
Menojäämät				
Verovelat	731 953	57 832		
Lomapalkkavelan jaksotus			36 185 439	35 444 245
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	62 065 241	55 848 481	5 286 499	1 780 912
Vuosien 2012-2016 valtionosuuden palautus	0	480 557	0	480 557
Korkojaksotukset	906 423	650 195		
Muut menojäämät	9 080 685	12 350 725	9 089 369	8 395 834
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>81 930 720</i>	<i>76 079 992</i>	<i>50 561 308</i>	<i>46 101 547</i>

4.6 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin		
	Konserni	
	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	168 348 694	169 740 154
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	157 465 792	198 401 331
Lainat julkisyhteisöiltä	8 098 329	8 988 665
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	8 613 545	16 113 145
Muut lainat	6 300 000	0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	10 000 000	0
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>176 079 337</i>	<i>214 514 476</i>

Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita		
	Konserni	
	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	35 000

35-37) Vakuudet				
	Konserni			
	2021	2020		
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Talletukset	5 932 797	3 878 969		
Takaukset	1 008 000	1 107 994		
Muut	3 592 754	3 277 768		
<i>Yhteensä</i>	<i>10 533 551</i>	<i>8 264 731</i>		
			Kunta	
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet			2021	2020
Takaukset			208 192 581	173 293 275
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	13 000	13 000		
Muut	23 246 000	22 268 144		
<i>Yhteensä</i>	<i>23 259 000</i>	<i>22 281 144</i>		
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>33 792 551</i>	<i>30 545 875</i>	<i>208 192 581</i>	<i>173 293 275</i>

38) Vuokravastuut				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Vuokravastuut yhteensä	221 246 723	245 947 646	180 412 223	202 409 418
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	34 891 201	36 338 205	25 907 832	27 870 941

39-40) Vastuusitoumukset			
	2021	2020	
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta			
Alkuperäinen pääoma	200 848 058	165 948 752	
Jäljellä oleva pääoma	110 658 792	110 295 569	
Takaukset muiden puolesta			
Alkuperäinen pääoma	7 344 523	7 344 523	
Jäljellä oleva pääoma	4 086 260	4 505 713	
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuista	591 664 238	559 891 708	
Kaupungin mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	387 572	348 864	

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kaupunki	
		2020	2021	2020
Muut sopimusvastuut	10 257 899	11 386 706	7 550 000	11 041 214
Vakuus Hangassuon ympäristölupaan, jälkihoitovelvoite	1 350 000	1 350 000	1 350 000	1 350 000
Arvonlisäveron palautusvastuu	12 328 419	14 767 982	90 637	132 805
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset		5 420 445	2 424 720	5 420 445
<i>Yhteensä</i>	<i>23 936 318</i>	<i>32 925 133</i>	<i>11 415 357</i>	<i>17 944 464</i>
<i>...josta seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus</i>	<i>10 184 204</i>	<i>9 965 048</i>	<i>9 126 631</i>	<i>9 965 048</i>

Johdannaissopimusten käsittely

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnolla 116/2017 on annettu ohjeita kuntien suojaustarkoituksessa tehtyjen koronvaihtosopimusten käsittelystä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä. Lausunnon mukaan johdannaissopimusten luonne ratkaisee kirjanpitokäsittelyn. Jos kirjanpitovelvollisen johto katsoo johdannaissopimusten olevan suojaavia, tulee tämä seikka todentaa ja dokumentoida sekä kuvata tilinpäätöksessä.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimista koskevassa yleisohjeessa linjannut, että kunnat eivät voi soveltaa kirjanpitolain 5:2a §:n mahdollisuutta arvostaa johdannaissopimuksia tai muita rahoitusvälineitä käypään arvoon. Kunnan kirjanpidossa ei myöskään sovelleta kirjanpitolain 7 a lukua kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaan laadittavasta tilinpäätöksestä ja konsernitiilinpäätöksestä.

Kaikki voimassaolevat johdannaissopimukset on vuoden 2021 tilinpäätöksessä määritelty kaupungin näkökulmasta suojaaviksi ja esitetty siten ainoastaan tilinpäätöksen liitetiedoissa. Lähtökohtana tälle on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto 116/21.3.2017: "Suojaavan koronvaihtosopimuksen käypää arvoa ja arvon muutosta ei merkitä taseeseen, vaan ne esitetään liitetietoina." Lausunto ei ota kantaa, onko yksittäinen johdannaissopimus suojaava vai ei, vaan jättää asian kirjanpitovelvollisen ratkaistavaksi.

Kaikkien johdannaissopimusten suojaavuus tulee kaupungin näkemyksen mukaan siitä, että tarkoituksena on ollut lukita korkotasoa kaupungin kustannuskehityksen kannalta pitkäaikaiseen ennalta laskettuun kestävään kiinteään korkotasoon sekä parantaa korkotason ennakoitavuutta. Näin ollen johdannaiset ovat vakuutuksen tyyppisiä tuotteita ja siten niiden ainoa tarkoitus on suojata kaupunkia korkotason nousulta yli kaupungin pitkäaikaisesti sietämän tason.

Johdannaissopimuksilla hallitaan lainoihin liittyvää korkoriskiä kääntämällä vaihtuvaa korkoa kiinteäksi tavoitteena korkotason muutosten vaikutusten tasaaminen, kassavirtojen parempi ennakoitavuus sekä korkokustannusten alentaminen pitkällä aikavälillä sekä myöskin negatiivisten muuttuvien korkojen huomioiminen suojaussopimuksissa. Antamalla pankille jatko-oikeuden kaupunki on saanut alemman kiinteän korkotason (kassavirtavaikutus) suojaukseen kuin tekemällä suoraan saman pituisen pelkän koronvaihtosopimuksen. Lisäksi mikäli pankki käyttäisi jatko-oikeutta, niin kaikissa jatko-oikeudellisissa sopimuksissa kiinteän koron taso on alle kaupungin laskeman pitkäaikaisen kestävä tason tai korko jää alle sen hetkisen markkinatason, ja jos sopimus aikanaan toteutuu, on se kaupungin kannalta pelkästään positiivinen asia.

Yksipuolisesti jatkettavissa koronvaihtosopimuksissa ei ole myöskään mitään erityisiä purkuehtoja, jotka aiheuttaisivat erityisiä kassavirtavirtoja pankkiin päin normaalin maksetun kiinteän koron lisäksi, eikä niissä ole myöskään mitään sellaisia tuntemattomia lukitusmekanismeja, joiden arvo määräytyisi vasta tulevaisuudessa. Eli jos pankki yksipuolisesti käyttää koronvaihtosopimukseen liittyvän oikeuden tulevaisuudessa, sopimuksen toteutumiseen ei liity rahaliikennettä eikä koronvaihtosopimuksella ole siten hankintamenoa. Koska kaupunki on tehnyt kaikki johdannaissopimukset pelkästään suojaamistarkoituksessa, niitä ei ole lähtökohtaisesti tarkoituskaan purkaa ennen sopimusten normaalia päättymistä ja siksi laskennallisen markkina-arvon realisoitumista ja näistä syntyviä mahdollisia kassavirtavaikutuksia ei tapahdu.

Koronvaihtosopimukset ovat kohdistettavissa yksittäisiin tai useampiin kaupungin lainasalkun lainoihin. Porin kaupungin lainasalkkuun otettavissa lainoissa on jo pitkään käytetty viitekorkona kolmen tai kuuden kuukauden euriboria. Samaa korkosidonnaisuutta käytetään myös johdannaissopimuksissa. Yksittäisen johdannaissopimuksen kesto ulottuu pisimmälleen vuoteen 2047. Tulevasta lainamäärän kehityksestä tehdyn arvion mukaan kaupungin lainasalkku tulee pysymään vähintäänkin nykyisten tehtyjen johdannaissopimusten nimellispääomien tasolla vielä vuosikymmentenkin päästä. Siksi tulevaisuudessakin kaupungin lainaa on tuon arvion mukaan vähintäänkin sen verran kuin on pitkällä tulevaisuudessa erääntyvien yksittäisten suojausten pääoma.

Markkinakorot ovat nousseet erityisesti alkuvuonna 2022 voimakkaasti heijastellen odotuksia keskuspankkien rahapolitiikan kiristymisestä. Samoin sote- ja pelastustoimen uudistus aiheuttaa kaupungin tulevien kassavirtojen merkittävän pienemisen (verotulot ja valtionosuudet) nykyisten lainojen kuitenkin jäädessä kaupungin taseeseen. Lisäksi arvion mukaan kaupungin nettolainanotto kasvaisi talousarviovuonna 2022 sekä myöskin suunnitelmavuosina 2023 ja 2024. Näiden syiden takia korkojen nousuun lyhyellä, keskipitkällä sekä pitkällä aikavälillä tulee varautua sekä pienentää lainasalkun tulevaa riskiä. Näistä syistä myös pitkät jatko-oikeudelliset koronvaihtosopimukset ovat suojaavia ja perusteltuja, sillä näin kaupunki on saanut lukittua lainasalkun keskikorkoa kaupungin kannalta kestäväälle tasolle pitkällä aikavälillä ja näiden pitkien suojausten kiinteä korko on ollut poikkeuksellisen alhaalla verrattuna menneeseen historialliseen tasoon. Porin kaupungin tulkinnan mukaan kaikki pankin yksipuolisesti jatkettavat koronvaihtosopimukset ovat edelleen suojaavia kuten ne olivat myöskin tilinpäätöksessä 2020. Ehdollisen sopimuksen toteutumisen ennuste on kuvattu kyseisen yksittäisen sopimuksen tiedoissa.

Kaupungin johdannaissopimukset ovat koronvaihtosopimuksia, jatkettavia koronvaihtosopimuksia, kynnyksellisiä koronvaihtosopimuksia, kynnyksellisiä koronvaihtosopimuksia jatko-oikeudella sekä korkolattiasopimuksia. Jatko-oikeuden osuus on erotettavissa niitä edeltävistä koronvaihtosopimuksista (oma markkina-arvo). Negatiivisten euriborkorkojen kassavirtavaikutusten takia johdannaissopimuksia on edelleen pyritty vuonna 2021 (samoin kuin tilikaudella 2020) muokkaamaan mahdollisuuksien mukaan siten, että niiden alkamispäivää on siirretty lähitulevaisuuteen, mutta on samalla kuitenkin haluttu suojata kaupungin lainasalkkua tulevien inflaatio-odotusten mahdollisesti aiheuttamalta koronnousulta. Tämän mahdollistaa se, että kaupungin lainat ovat pitkäaikaisia ja niiden määrä tulee säilymään kaikkien ennusteiden mukaan nykyisten suojausten nimellispääomien määrän tasolla vielä vuosikymmentenkin päästä.

Avoinna olevien johdannaisten nimellismäärä oli 31.12.2021 70.000.000,00 euroa. Johdannaisten nimellismäärä suhteessa avoinna olevaan lainasaldoon (netto) oli 25,14 % ja lainasalkun keskikorko johdannaisten kanssa oli 0,58 %. Korkositoumuksen aika johdannaisten kanssa oli 10,35 vuotta. Alla on lueteltu tilinpäätöshetkellä voimassa olleet johdannaissopimukset sekä analysoitu johdannaissopimusten herkkyyttä korkotason muutoksille.

Koronvaihtosopimus nro 1. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 5 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -668 325

Maksettu korko 1,623 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 1.4.2022

Sopimuksen eräpäivä 1.4.2032

Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen, mahdollinen maksupäivä 28.5.2028

Koronvaihtosopimus nro 2. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 8 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -2 760 376

Maksettu korko 1,989 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 5.12.2022

Sopimuksen eräpäivä 5.12.2047

Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen, mahdolliset maksupäivät 5.12.2029 ja 5.12.2039

Koronvaihtosopimus nro 3. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 8 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -2 760 376

Maksettu korko 1,989 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 5.12.2022

Sopimuksen eräpäivä 5.12.2047

Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen, mahdolliset maksupäivät 5.12.2029 ja 5.12.2039

Koronvaihtosopimus nro 4. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 9 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -3 105 423

Maksettu korko 1,989 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 5.12.2022

Sopimuksen eräpäivä 5.12.2047

Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen, mahdolliset maksupäivät 5.12.2029 ja 5.12.2039

Koronvaihtosopimus nro 5. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -1 472 016

Maksettu korko 1,27 % 10.6.2024 asti ja sen jälkeen 1,66 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 12.6.2023

Sopimuksen eräpäivä 10.6.2037

Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen, eräännyttämispäivä 19.5.2030

Koronvaihtosopimus nro 6. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -1 959 087

Maksettu korko 1,74 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 5.4.2023

Sopimuksen eräpäivä 5.10.2040

Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen, eräännyttämispäivät 19.5.2030 ja 19.5.2040

Koronvaihtosopimus nro 7. Jatettava koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -437 160

Maksettu korko 0,765 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 9.6.2027

Sopimuksen eräpäivä 9.6.2036 (tai 10.6.2041)*.

*Pankilla on oikeus, mutta ei velvollisuutta, jatkaa sopimusta muuttamalla sopimuksen päättymispäiväksi 10.6.2041 siten, että pankin tulee ilmoittaa jatko-oikeuden käytöstä kaupungille viimeistään 5.6.2036. Terminiikorkojen perusteella sopimus olisi erääntymässä 9.6.2036.

Molemmilla sopimusosapuolilla on oikeus sopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen 9.6.2031.

Koronvaihtosopimus nro 8. Jatkettava koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -437 160

Maksettu korko 0,765 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 9.6.2027

Sopimuksen eräpäivä 9.6.2036 (tai 10.6.2041)*.

*Pankilla on oikeus, mutta ei velvollisuutta, jatkaa sopimusta muuttamalla sopimuksen päättymispäiväksi 10.6.2041 siten, että pankin tulee ilmoittaa jatko-oikeuden käytöstä kaupungille viimeistään 5.6.2036. Terminiikorkojen perusteella sopimus olisi eräännyttämässä 9.6.2036.

Molemmilla sopimusosapuolilla on oikeus sopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen 9.6.2031.

Koronvaihtosopimus nro 9. Jatkettava koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 15 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -2 580 772

Maksettu korko 1,35 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 18.8.2017

Sopimuksen tarkistamispäivä 18.8.2027

Sopimuksen eräpäivä 18.8.2037

Pankilla on oikeus, muttei velvollisuutta 18.8.2027 jatkaa koronvaihtosopimusta samalla nimellispääomalla EUR 15 000 000,00 ja samalla kaupungin maksamalla kiinteällä korkotasolla 1,35 %.

Ehdollisen suojauksen ennuste nykyisen korkokäyrän mukaan: On toteutumassa

Koronvaihtosopimus nro 10. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 5 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -57 359

Maksettu korko 1,71 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 1.4.2014

Sopimuksen eräpäivä 1.4.2022

Koronvaihtosopimus nro 11. Kynnyksellinen koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 5 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -1 053 968

Maksettu korko % 1,74

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 24.1.2025

Sopimuksen eräpäivä 24.1.2040

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa tai on yhtä suuri kuin 4,00 % p.a., kaupungin maksama korkojakson vaihtuva korko on 1,74 % p.a., muutoin kaupunki maksaa viitekoron vähennettynä 0,5 prosenttiyksiköllä.

Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen, eräännyttämispäivät 24.1.2030 ja 24.1.2035

Koronvaihtosopimus nro 12. Kynnyksellinen koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -2 597 659

Maksettu korko 1,39 % p.a.

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor + marginaali 0 %

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 11.1.2019

Sopimuksen eräpäivä 11.1.2045

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa tai on yhtä suuri kuin 5% p.a., kaupungin maksama korkojakson vaihtuva korko on 1,39 % p.a., muutoin kaupunki maksaa viitekoron vähennettynä 1,00 prosenttiyksiköllä. Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen aikaiseen eräännyttämiseen (ns. break clause) 8.1.2025, 8.1.2035 ja 8.1.2045

Koronvaihtosopimus nro 13 Kynnyksellinen koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -3 156 096

Maksettu korko 1,95 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor + marginaali 0 %

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 20.6.2023

Sopimuksen eräpäivä 20.6.2043

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa tai on yhtä suuri kuin 5,00 % p.a., kaupungin maksama korkojakson vaihtuva korko on 1,95 % p.a., muutoin kaupunki maksaa viitekoron vähennettynä 1,00 prosenttiyksiköllä. Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennaikaiseen eräännyttämiseen (ns. break clause) 4.6.2031, 4.6.2036 ja 4.6.2041

Koronvaihtosopimus nro 14 Kynnyksellinen koronvaihtosopimus jatko-oikeudella

Nimellispääoma EUR 20 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -4 646 138

Maksettu korko 0,64 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 28.1.2016

Sopimuksen eräpäivä 27.7.2027

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa tai on yhtä suuri kuin 5% p.a., kaupungin maksama korkojakson vaihtuva korko on 0,64 % p.a., muutoin kaupunki maksaa viitekoron vähennettynä yhdellä (1) prosenttiyksiköllä. Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennaikaiseen eräännyttämiseen (ns. break clause) 28.1.2026, 28.1.2036.

Pankilla on yksipuolinen oikeus jatkaa johdannaissopimusta koronvaihtosopimuksena alkaen 27.07.2027 alla olevin ehdoin. Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihto-sopimuksen ennaikaiseen eräännyttämiseen (ns. break clause) 28.1.2026, 28.1.2036.

Nimellispääoma EUR 20 000 000,00

Maksettu korko 1,5 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 27.7.2027

Sopimuksen eräpäivä 27.7.2045

Ehdollisen suojauksen ennuste nykyisen korkokäyrän mukaan: On toteutumassa

Koronvaihtosopimus nro 15. Kynnyksellinen koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -3 752 267

Maksettu korko 1,98 % p.a.

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor + marginaali 0 %

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 6.6.2017

Sopimuksen eräpäivä 6.6.2044

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa tai on yhtä suuri kuin 5,00 % p.a., kaupungin maksama korkojakson vaihtuva korko on 1,98 % p.a., muutoin kaupunki maksaa viitekoron vähennettynä 1,00 prosenttiyksiköllä. Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennaikaiseen eräännyttämiseen (ns. break clause) 4.6.2024, 5.6.2034.

Koronvaihtosopimus nro 16. Korkolattiasopimus

Ostettu korkolattia liittyen kynnykselliseen koronvaihtosopimukseen nro 15

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR 89 540

Toteutushinta 0.00 % p.a.

Viitekorko 3 kk Euribor

Sopimuksen alkamispäivä 6.3.2021

Sopimuksen eräpäivä 6.12.2023

Koronmaksupäivät neljännesvuosittain 6. päivä alkaen 07.06.2021 ja päättyen 06.12.2023

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa toteutushinnan, pankki maksaa kaupungille koronmaksupäivänä toteutushinnan ja viitekoron välisen erotuksen.

Koronvaihtosopimus nro 17. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 20 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -1 461 349

Maksettu korko 1,192 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 2.10.2023

Sopimuksen eräpäivä 30.9.2033

Koronvaihtosopimus nro 18. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -217 079

Maksettu korko 0,62 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 18.9.2023

Sopimuksen eräpäivä 18.9.2030

Koronvaihtosopimus nro 19 Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2021, pankin ilmoituksen mukaan EUR -403 680

Maksettu korko 0,87 % p.a.

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 18.9.2023

Sopimuksen eräpäivä 18.9.2035

Yhteenvedo ja herkkyyshanalyysi

#	Laskennallinen pääoma	Eräpäivä	Milloin kassavirta muuttuu positiiviseksi 31.12.2021 termiinikorkojen valossa?	-1,00 %	Markkina-arvo 31.12.2021	+1,00 %
1	5 000 000	1.4.2022 - 1.4.2032	"Ei kassavirtaa ennen sopimuksen alkua,	-1 172 064	-668 325	-168 343
2	8 000 000	5.12.2022 - 5.12.2047	sen jälkeen neg. sopimuksen loppuun"	-4 668 349	-2 760 376	-866 440
3	8 000 000	5.12.2022 - 5.12.2047	"Ei kassavirtaa ennen sopimuksen alkua,	-4 668 349	-2 760 376	-866 440
4	9 000 000	5.12.2022 - 5.12.2047	sen jälkeen neg. sopimuksen loppuun"	-5 251 893	-3 105 423	-974 745
5	10 000 000	12.6.2023 - 10.6.2037	"Ei kassavirtaa ennen sopimuksen alkua,	-2 862 710	-1 472 016	-91 527
6	10 000 000	5.4.2023 - 5.10.2040	sen jälkeen neg. sopimuksen loppuun"	-4 047 542	-1 959 087	-251 465
7	10 000 000	9.6.2027 - 9.6.2036 (tai 10.6.2041)*	"Ei kassavirtaa ennen sopimuksen alkua,	-1 629 907	-437 160	650 562
8	10 000 000	9.6.2027 - 9.6.2036 (tai 10.6.2041)*	sen jälkeen neg. sopimuksen loppuun"	-1 629 907	-437 160	650 562
9	15 000 000	18.8.2027 / 18.8.2037	"Ei kassavirtaa ennen sopimuksen alkua,	-4 998 231	-2 580 772	-862 395
10	5 000 000	1.4.2022	sen jälkeen neg. sopimuksen loppuun"	-69 559	-57 359	-45 159
11	5 000 000	24.1.2025 - 24.1.2040	"Ei kassavirtaa ennen sopimuksen alkua,	-1 912 186	-1 053 968	-213 368
12	10 000 000	11.1.2045	sen jälkeen neg. sopimuksen loppuun"	-5 232 388	-2 597 659	-632 407
13	10 000 000	20.6.2023 - 20.6.2043	9.12.2030	-5 584 696	-3 156 096	-566 572
14	20 000 000	27.7.2027 / 27.7.2045	9.12.2030	-9 756 651	-4 646 138	-1 798 918
15	10 000 000	6.6.2044	Neg.sopimuksen loppuun	-6 466 829	-3 752 267	-622 317
16	10 000 000	6.12.2023	Neg.sopimuksen loppuun	257 868	89 540	93 232
17	20 000 000	2.10.2023 / 30.9.2033	"Ei kassavirtaa ennen sopimuksen alkua,	-3 680 771	-1 461 349	483 979
18	10 000 000	18.9.2023 - 18.9.2030	sen jälkeen neg. sopimuksen loppuun"	-966 314	-217 079	458 543
19	10 000 000	18.9.2023 - 18.9.2035	Neg. sopimuksen loppuun	-1 708 395	-403 680	717 452
			<i>Muutos yhteensä</i>	-32 612 124		28 530 984
			Markkina-arvo yhteensä	-66 048 874	-33 436 750	-4 905 766

Johdannaissopimukset, markkina-arvo				
	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Koronvaihtosopimukset	-35 920 145	-53 300 428	-33 436 750	-49 097 934
Sähköjohdannaiset (erittely Pori Energia Oy tasekirjassa)	-19 835 931	-3 813 674		
<i>Johdannaissopimukset yhteensä</i>	<i>-55 756 077</i>	<i>-57 114 102</i>	<i>-33 436 750</i>	<i>-49 097 934</i>

4.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä		
	2021	2020
Perusturva	2737	2754
Sivistystoimiala	1877	1856
Porin Palveluliikelaitos	546	546
Tekninen toimiala	393	392
Satakunnan Pelastuslaitos	286	274
Konsernipalvelut	101	102
Elinvoima- ja ympäristötoimiala	259	259
Porin Vesi	61	61
Tarkastustoimi	5	4
<i>Kaikki yhteensä</i>	<i>6265</i>	<i>6248</i>

43) Henkilöstökulut		
	2021	2020
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	286 352 207	275 547 940
Siitä henkilöstökuluja aktivoitu taseeseen	3 833 408	3 520 369

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2021	2020
Harjavallan Kokoomus ry	48	43
Keskustan Satakunnan piiri ry	15	0
Merikarvian Sos Dem Työväenyhdistys ry	104	0
Porin Perussuomalaiset ry	15 290	14 599
Kokoomuksen Porin kunnallisjärjestö ry	22 659	24 272
Porin Seudun Vihreät ry	11 682	10 237
Porin Sosiaalidemokraattinen kunnallisjärjestö ry	44 047	43 614
Satakunnan Kokoomus ry	136	0
Satakunnan Sosiaalidemokraatit ry	558	545
SKP Satakunnan Seudun piirijärjestö ry	59	0
Suomen Keskusta r.p.	6 613	6 694
Suomen Kristillinen liitto	1 939	2 817
Ulvilan Kokoomus ry	175	0
Ulvilan Sos.-Dem.Kunnallisjärjestö ry	379	624
Ulvilan Sosiaalidemokraatit	180	0
Vasemmistoliiton Porin kunnallisjärjestö ry	16 067	18 497
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>119 949</i>	<i>121 942</i>

45) Tilintarkastajan palkkiot		
	2021	2020
Tilintarkastuspalkkiot	73 391	53 331
Muut palkkiot	1 734	9 343
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>75 124</i>	<i>62 674</i>

46) Selvitys kaupungin ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Porin kaupungin sidonnaisuusrekisterin henkilöt on listattu internetsivustolla pori.sidonnaisuusrekisteri.fi.

Intressitahoja ovat kaupunginjohtaja, kaupunginhallituksen jäsen ja varajäsen sekä kaupungin muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä johtavat viranhaltijat. Lisäksi intressitahoja ovat konserniyhtiöt, joissa kaupunki käyttää määräysvaltaa.

Kaikilla tytäryhtiöillä on mahdollisuus liittyä osaksi Porin kaupungin konsernipankkitiliä. Yhtiöille maksetaan tilin saldosta korkoa tällä hetkellä 0 %. Lisäksi konsernitiliin kuuluviin tileihin on mahdollista myöntää kaupunginhallituksen päätöksellä osalmiitti kaupungin luottolimiitistä, josta yhtiö joutuu maksamaan koron lisäksi 0,1 % korkeamman marginaalin kuin mitä kaupunki maksaa limiitin käytöstä. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2021 käytössä olivat seuraavat limiitit:

- Kiinteistö Oy Domus Arctopolis 321.336,43 euroa (limiitti 1.000.000,00 euroa)
- Länsi-Suomen Pelastusharjoitusalueäätiö 100.000,00 euroa (limiitti 100.000,00 euroa)
- Prizztech Oy 121.180,20 euroa (limiitti 1.500.000,00 euroa)

Intressitahotapahtumina ilmoitetaan:

- Porin kaupunki päätti periä kaupunginhallituksen päätöksellä 7.2.2022 § 76 Porin Satama Oy:lta lainan korkoja vuodelta 2021 voitto-osuusehdon perusteella yhteensä 400.000 euroa.
- Suiisto Kiinteistöt Oy kassalaina 6,3 miljoonaa euroa erääntyy 31.12.2022. Kertyneet korot lainasta on maksettu normaalin käytännön mukaisesti. Laina-aikaa on pidennetty kaupunginhallituksen päätöksellä 20.12.2021 § 893, koska lainan poismaksamista varten haettuun pankkilainaan kaupungin myöntämästä takauksesta on valitettu hallinto-oikeuteen.

Muita olennaisia intressitahotapahtumia ei ole tiedossa. Kaupungin ja sen tytäryhtiöiden välillä on lisäksi myös merkittävä määrä liiketoimivia ja lainajärjestelyjä, jotka on toteutettu tavanomaisin ehdoin.

5. Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Liikelaitosten tilinpäätökset

Porin Palveluliikelaitos

TOIMINTAKERTOMUS 2021

Porin Palveluliikelaitos tuottaa Porin kaupunkikonsernille ateria- ja puhtauspalvelut toimien tilaaja-tuottajamallilla ja liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2021 talousarviossa varauduttiin tiedossa oleviin palveluiden muutoksiin ja niiden edellyttämiin sopeutustarpeisiin. Aterian ja puhtauden asiakkaiden toimintojen muutoksiin reagoitiin sopeuttamalla omaa toimintaa. Merkittävimmät muutokset olivat Sivistystoimialan osalta Korona –viruksen leviämistä ehkäisevästä toiminnasta aiheutuvat muutokset tuotettavien aterioiden määrässä sekä tuotantomalleissa. Perusturvan osalta merkittävimmät muutokset olivat Himmelin toiminnan päättyminen sekä kotipalveluaterioiden ulkoistaminen. Lukioiden ja yläkoulujen etäopetus ja varhaiskasvatuksen yksiköiden osittaiset sulkemiset sekä muut Korona –toimenpiteet aiheuttivat Palveluliikelaitoksen tuottamien ateriämäärien vähenemisen sekä tuotantoteknisiä muutoksia toimintaan. Toimenpiteet olivat osa Korona –viruksen leviämistä ehkäisevää toimintaa. Tuotettavien ateriämäärien väheneminen aiheutti n. 500 t€ vähennyksen toimintatuotoissa. Palveluliikelaitos sai sopeutettua oman toimintansa, eikä ateriämäärien vähentyminen edellyttänyt hintojen nostoja. Osana Teknisen toimialan auditointia kiinteistöhoitoyksikkö siirtyi Sairaalan teknistä huoltoa lukuun ottamatta 1.9.2020 osaksi Teknistä toimialaa. Siirtyneen toiminnan kate on ollut n. 0,4 M€. Palveluliikelaitos sai sopeutettua oman toimintansa ilman hintojen korotusta.

Palveluliikelaitos aloitti vuonna 2016 hankkeen, jonka tavoitteena on hävikkiruoan määrän vähentäminen. Hanketta on edelleen jatkettu, mutta Korona-viruksesta johtuvat rajoitustoimet kuitenkin hankaloittivat jatkuvaa seurantaa vuoden 2020 tavoin myös vuonna 2021. Yleisseurannan perusteella voidaan kuitenkin todeta tulosten olleen sekä Perusturvan että sivistystoimialan osalta positiivisia.

Aterian ja puhtauden toimintojen kehittäminen ja uudelleen organisoinnit sekä onnistuneet sopeutustoimenpiteet johtivat positiiviseen tulokseen ja Palveluliikelaitos kykeni tuottamaan laadukkaita palveluita kohtuullisin kustannuksin.

Palveluliikelaitos käynnisti vuonna 2017 menettelyn, jossa johtokunnan päätöksellä vuosittain palkitaan yksi toimintayksikkö, joka on omalla toiminnallaan ja asenteellaan osoittanut esimerkillistä osallistumista työhönsä liikelaitoksen toiminnan kehittämisessä. Vuoden 2021 kannustuspalkinnon sai Noormarkun palvelualueen keittiön työntekijät Aromi 14 –pilotoinnin johdosta.

Henkilöstöasioiden hoitaminen Safety Manager ja Sirius -ohjelmilla mahdollistaa tehokkaan seurannan ja varhaisen puuttumisen henkilöstöasioiden hoitamisessa. Korvaavan työn mahdollisuutta käytetään aktiivisesti. Sairauslomien määrä on Palveluliikelaitoksella ollut vuoteen 2017 saakka tukipalvelujen valtakunnallista tasoa eli yli 30 pv / henkilötyövuosi. Vuosina 2018 – 2020 sairauslomien määrät laskivat alle 30 päivään, mutta ovat nyt 2021 jälleen nousseet. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä sairauslomien määrä henkilötyövuotta kohden oli 30,6.

Vuoden 2021 toiminnan tuotot toteutuivat käyttösuunnitelmaan verrattuna 192 t€ paremmin. Suurimmista tuloeristä ateriat toteutuivat suunniteltua paremmin +114 t€ ja puhtauden tulot + 177 t€. Teknisen huollon tulot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Vuoden 2021 henkilötyövuositavoitteeksi asetettiin 562,5. Henkilötyövuodet toteutuivat 547. Koronasta aiheutuneiden sulkujen johdosta ateriaan ja puhtauteen tarvittiin määräaikaista työntekijöitä vähemmän. Henkilöstömenot toteutuivat 301 t€ suunniteltua suurempana. Näistä sairauslomasijaisten osuus oli 199 t€. Palveluiden ostot toteutuivat 373 t€ suunniteltua suurempana. Palveluiden ostot olivat yhteensä 1,64 M€. Näistä puolet oli kaupungin sisäisiä veloituksia 0,85 M€. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 0,76 M€ suunniteltua pienempänä. Näistä suurin yksittäinen erä oli elintarvikkeet 4,2 M€. Muut toimintakulut toteutuivat suunnitellusti. Tilinpäätös muodostui 767 835 € ylijäämäiseksi. Käyttösuunnitelmaan verrattuna se oli 277 597 € parempi.

Arvio tulevasta taloudellisesta kehityksestä

Suurin vaikutus Palveluliikelaitoksen talouden kehittymiseen muodostuu sopeutustoimien onnistumisesta silloin, kun tehdään muutoksia tai lakkautuksia toimialojen toimintaan. Vuoden 2022 talousarvion laadinnassa pyrittiin ottamaan huomioon tiedossa olevat asiakkaiden toiminnan muutosten vaikutukset. Talousarvio laadittiin kaupunginhallituksen kehityksen mukaisesti vuosikatteeseen 1 110 799 €. Vuoden 2022 aikana Palveluliikelaitoksen tulee valmistella sekä toiminnan että talouden jakamista kaupungille jäävään toimintaan ja hyvinvointialueelle siirtyvään.

Arvio merkittävimmistä riskeistä sekä toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista sekä selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Työvoimavaltaisena alana Palveluliikelaitoksen taloudellisena riskinä on asiakkaan toiminnan merkittävä supistuminen tai palveluiden ulkoistaminen. Sairauslomien suuri määrä vaikuttaa sekä toimintavarmuuteen että kannattavuuteen. Muita toiminnan haasteita ovat mm. ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus sekä riittävän valmistuskeittiöverkoston ylläpito mahdollisissa poikkeustilanteissa. Toiminnalliset riskit on kartoitettu ja dokumentoitu sekä varautumissuunnitelma laadittu. Sen ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain. Riskien vähentämiseen tähtäävien toimenpiteiden vaikuttavuutta varmistetaan prosesseja kehittämällä, selkeillä tehtävien ja vastuiden määrittelyllä, riittävillä resursseilla sekä käytettävissä olevien tietojen hyödyntämisellä. Taloudellisiin riskeihin varaudutaan kustannustietoisuuden lisäämisellä ja hallinnalla. Muutostilanteissa ratkaisevaa on aloittaa sopeutuksen suunnitteleminen välittömästi.

Johtaminen perustuu Porin kaupungin sääntöihin sekä Palveluliikelaitoksen toimintasääntöön sekä sisäisen valvonnan ohjeeseen. Sääntöjen ja määräysten noudattamista valvoo Palveluliikelaitoksen johtokunta ja johtaja sekä päälliköt omien vastuualueidensa osalta. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta ovat osa toiminnan ja talouden päivittäisiä prosesseja. Tarvittaessa keskeisistä asioista henkilöstölle pidetään tiedotus- ja koulutustilaisuuksia. Erityistä huomiota hankintojen ohella kiinnitetään henkilöstömenojen seurantaan. Työkyvyn johtamisen tukena käytetään Wpro –työturvallisuuden hallintajärjestelmää ja Sirius HR –työkyvyn ohjausjärjestelmää. Hallinto- ja toimintasääntö, ohjeet ja delegoinnit ovat henkilöstön saatavilla. Johtokunnalle viedään tarvittaessa hyväksyttäväksi toimintasäännön muutokset. Johtoryhmässä käsitellyistä ja päätetyistä asioista laaditaan muistio.

Johtokunta päättää valtuuston asettamissa rajoissa Palveluliikelaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Johtokunta kokoontuu keskimäärin 10 kertaa vuodessa ja se saa tiedot toiminnasta ja tulevista muutoksista sekä taloustilanteesta. Raportointi tapahtuu Sarastian uusien ohjelmien kautta. Johtokunta päättää toimialaansa koskevat sopimukset ja niiden noudattamisesta vastaavat Palveluliikelaitoksen johtaja ja päälliköt. Hankinnoissa noudatetaan kaupungin hankintaohjeistusta ja päätöksiä. Irtaimistoluettelot pidetään ajan tasalla. Johtokunta päättää vuosittain ostolaskujen hyväksyjät kustannuspaikoittain. Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä.

TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

TALOUELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

KÄYTTÖTALOUS 1 000 €	TP 2020	TA 2021	TA muu- tokset	Yhteensä	TP 2021	Poikkeama
Tulot	28 945	27 317	0	27 515	27 706	191
Menot	-27 890	-26 168	0	-26 404	-26 311	93
Poistot	-615	-621	0	-621	-627	-6
Tilikauden yli- / alijäämä	440	528	0	490	768	278

INVESTOINNIT 1 000 €	TP 2020	TA 2021	TA muu- tokset	Yhteensä	TP 2021	Poikkeama
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-304	-320	0	-304	-304	-16
Netto	-304	-320	0	-304	-304	-16

Liikelaitoksen johtajan selvitys käyttötalouden ja investointien toteutumisesta:

Vuoden 2021 toimintatuotot toteutuivat 191 940 € suurempana verrattuna käyttösuunnitelmaan. Myyntituottojen osuus oli 90 695 € ja muiden tuottojen ja avustusten osuus 101 245 €. Talousarvioon verrattuna suurin muutos oli puhtauden tuloissa johtuen uusista tilauksista.

Toimintakulut yhteensä toteutuivat 92 596 € pienempänä. Henkilöstökulujen osuus muutoksesta oli +301 223 €, palvelujen ostot +373 433 €, aineet ja tavarat -764 433 €, muut toimintakulut -2 819 €. Palveluliikelaitokselle vuodelle 2021 asetettu vuosikate ylittyi 284 716 €. Tilikauden tulos toteutui 277 597 € budjetoitua suurempana.

Talousarviossa 2021 investointeihin varattiin 320 000 €. Investoinnit toteutuivat 304 021 €.

Varat, jotka koostuvat pankkisaamisista ja yhdystilin saldosta olivat yhteensä 9,26 M€.

Kassan riittävyys pelkkä pankkitili oli 0,37 päivää. Jos kassan riittävyteen lasketaan mukaan yhdystilin saldo, se olisi ollut 121,06 päivää.

Valtuustoon nähden sitovien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Porin Palveluliikelaitos on tulouttanut Porin kaupungille peruspääoman korkoa 5 %:n eli 324 996 €. Palveluliikelaitoksella ei ollut vuoden lopussa kaupungin sisäistä lainaa. Investointien enimmäismäärä ei ylittynyt.

Johtokunnan ehdotus tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtokunta ehdottaa, että Porin Palveluliikelaitoksen tilikauden 2021 ylijäämä 767 835,32 € siirretään liikelaitoksen taseeseen edellisten tilikausien yli- / alijäämätilille.

PORIN PALVELULIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA

	2021	2020
Liikevaihto	27 240 505	28 522 347
Liiketoiminnan muut tuotot	432 380	370 040
Tuet ja avustukset kunnalta	33 577	52 325
Materiaalit ja palvelut	6 777 768	7 020 203
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 134 202	5 302 722
Ostot tilikauden aikana	5 134 202	5 302 722
Varastojen muutos	0	-5 591
Palveluiden ostot	1 643 566	1 723 072
Henkilöstökulut	18 756 062	19 884 566
Palkat ja palkkiot	14 818 777	15 673 025
Henkilösivukulut	3 937 286	4 211 541
Eläkekulut	3 311 317	3 619 420
Muut henkilösivukulut	625 968	592 120
Henkilöstömenojen korjauserät	-301 992	-315 482
Poistot ja arvonalentumiset	627 680	615 253
Liiketoiminnan muut kulut	452 301	660 016
Kulut yhteensä	26 613 811	28 180 038
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 092 651	764 673
Rahoitustuotot ja kulut	-324 816	-325 004
Muut rahoitustuotot	188	15
Peruspääoman korko kunnalle	-324 996	-324 996
Muut rahoituskulut	-8	-23
Yli- /alijäämä ennen satunnaisia eriä	767 835	439 669
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	767 835	439 669
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	10,3	7,6
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	10,3	7,6
Voitto, %	2,8	1,5

PORIN PALVELULIIKELAITOKSEN TASE

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	4 082 830,97	4 395 905,13
Aineettomat hyödykkeet	0	4 438,78
Tietokoneohjelmistot	0	4 438,78
Aineelliset hyödykkeet	4 082 830,97	4 391 466,35
Rakennukset	3 287 838,96	3 527 448,53
Kiinteät rakenteet ja laitteet	136 362,52	231 896,45
Koneet ja kalusto	658 629,49	632 121,37
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 806 749,66	9 766 700,72
Vaihto-omaisuus	121 473,08	121 274,05
Aineet ja tarvikkeet	121 473,08	121 274,05
Saamiset	10 656 804,68	9 628 231,55
Lyhytaikaiset saamiset	10 656 804,68	9 628 231,55
Myyntisaamiset	1 076 822,07	1 250 320,47
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	9 232 705,99	8 076 615,42
Muut saamiset	77 955,37	85 900,80
Muut siirtosaamiset	269 321,25	215 394,86
Rahat ja pankkisaamiset	28 471,90	17 195,12
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 889 580,63	14 162 605,85

PORIN PALVELULIIKELAITOKSEN TASE

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	11 036 959,17	10 269 123,85
Peruspääoma	6 499 926,44	6 499 926,44
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	3 769 197,41	3 329 528,09
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	767 835,32	439 669,32
VIERAS PÄÄOMA	3 852 621,46	3 893 482,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	3 852 621,46	3 893 482,00
Ostovelat	486 106,84	626 954,50
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	52 719,03	117 760,59
Muut lyhytaikaiset velat	375 611,54	335 452,75
Siirtovelat	2 990 903,08	2 931 074,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 889 580,63	14 162 605,85

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	74,13	72,51
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	13,91	13,45
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	4 537	3 769
Lainakanta 31.12.2021, 1 000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12.2021, 1 000 €	0	0

PORIN PALVELULIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA	2021	2020
Toiminnan rahavirta	1 395 515	1 054 922
Liikeliijäämä (alijäämä) (+/-)	1 092 651	764 673
Poistot ja arvonalentumiset	627 680	615 253
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	-324 816	-325 004
Investointien rahavirta	-314 605	-136 329
Investointimenot (-)	-314 605	-304 021
Rahoitusosuudet investointeihin (+)	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot (+)	-314 605	167 692
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 080 910	918 593
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys kunnalle (-)		
Antolainasaamisten vähennys kunnalta (+)		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta (+)		
Lyhytaikaisten lainojen vähennys kunnalle (-)		
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta (+/-)		
Oman pääoman muutokset		
Peruspääoman muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 069 633	-949 723
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset (+/-)	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos (+/-)	-199	-5 591
Saamisten muutos kunnalta, yhdistili (+/-)	-994 747	-553 246
Saamisten muutos muilta (+/-)	-33 826	28 067
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä (+/-)	-65 041	-63 093
Korottomien velkojen muutos muilta (liittymismaksut ym.) (+/-)	24 181	-355 860
Rahoituksen rahavirta	-1 069 633	-949 723
Rahavarojen muutos	11 277	-31 129
Rahavarat 31.12.	28 472	17 195
Rahavarat 1.1.	17 195	48 324
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	3 260 427	3 058 449
Investointien tulorahoitus, %	443,58	346,99
Kassan riittävyys, pv	0,39	0,23
Quick ratio	2,77	2,48
Current ratio	2,81	2,51

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT**TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT TIEDOT****Arvostus ja jaksotusperiaatteet**

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioiden taloudellisen käyttöiän mukaisesti. Poistomenetelmä on tasapoisto. Kaupunginhallitus on päättänyt 25.11.2019 muuttaa Porin kaupungin poistosuunnitelmaa 1.12.2019 alkaen. Ennen tätä aktivoidut hankintamenot poistetaan vanhan poistosuunnitelman mukaisesti loppuun ja uutta poistosuunnitelmaa noudatetaan uusissa investoinneissa.

Lomapalkkavelka on määritelty henkilöittäin ja laskettu A-taulukon todellisten lomasaldojen mukaisesti.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edellisen tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**Liikevaihdon muodostuminen**

	2021
Aterian myyntitulot	13 464 295,30
Puhtauden myyntitulot	12 846 850,05
Teknisen huollon myyntitulot	491 665,00
Kuljetuksen myyntitulot	209 640,00
Myyntituotot kunnilta	92 358,12
Oppisopimuskorvaukset	980,00
Tapahtumien myyntitulot	17 493,35
Muut liikevaihdon muut tulot	117 223,34
Yhteensä	27 240 505,16

Liiketoiminnan muut tuotot sekä tuet ja avustukset

	2021
Sisäiset vuokratulot	135 970,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	205 223,42
Koulujen maito- ja hedelmätki (EU)	56 356,48
Muut tuet ja avustuksen valtiolta	8 424,90
Muut sisäiset tuotot	14 269,00
Muut tuotot	12 136,76
Kaupungin tuki opiskelijoiden kesätyöllistämiseen	33 576,69
Yhteensä	465 957,25

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaisesti. Poistomenetelmänä on tasapoisto. Kaupunginhallitus on päättänyt 25.11.2019 muuttaa Porin kaupungin poistosuunnitelmaa 1.12.2019 alkaen. Ennen tätä aktivoidut hankintamenot poistetaan vanhan poistosuunnitelman mukaisesti loppuun ja uutta poistosuunnitelmaa noudatetaan uusissa investoinneissa.

30.11.2019 asti Hyödykeryhmä	poistoaika vuotta	poisto-%
Hallinto- ja laitosrakennukset	25	4
Muut kiinteät koneet ja laitteet	10	10
Liikkuvat työkoneet	5	20
Muut kevyet koneet	5	20
Muu irtain käyttöomaisuus	5	20
Tietokoneohjelmistot	5	20

1.12.2019 alkaen Aineelliset hyödykkeet	poistoaika vuotta	poisto-%
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50	
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15	
Muut liikkuvat työko- neet	5-10	
Muut kevyet koneet	5-10	
Muut laitteet ja kalusteet	3-5	

1.12.2019 alkaen Aineettomat hyödyk- keet	poistoaika vuotta	poisto-%
ATK -ohjelmistot	5	

Pienhankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa ja taloudellinen pitoaika alle 3 vuotta, on kirjattu vuosiku-
luksi.

Tilintarkastuspalkkiot

Palveluliikelaitos on maksanut Porin tarkastustoimelle 4.000 € BDO Oy:n suorittamasta lakisääteisestä tilintarkastuksesta.

TASEEN LIITETIEDOT**Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet**

Aineettomat hyödykkeet			
	Tietokoneohjelmistot		Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 438,78		4 438,78
Lisäykset	0,00		0,00
Rahoitusosuudet			
Vähennykset			
Siirrot erien välillä			
Poistot	4 438,78		4 438,78
Poistamaton hankintameno 31.12.	0		0

Aineelliset hyödykkeet				
	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 527 448,53	231 896,45	632 121,37	4 391 466,35
Lisäykset	6 570,00	4 701,09	303 334,40	314 605,49
Rahoitusosuudet				
Vähennykset				
Siirrot erien välillä				
Poistot	246 179,57	100 235,02	276 826,28	623 240,87
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 287 838,96	136 362,52	658 629,49	4 082 830,97

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

Kelan korvaukset työterveyshuollosta	205 223,42
Muut siirtosaamiset	64 097,83
Siirtosaamiset yhteensä	269 321,25

Oma pääoma

Oman pääoman erittely	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	6 499 926,44	6 499 926,44
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	6 499 926,44	6 499 926,44
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.		
Edellisen tilikauden virheen oikaisu		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	3 769 197,41	3 329 528,09
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	767 835,32	439 669,32
Oma pääoma yhteensä	11 036 959,17	10 269 123,85

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Joulukuun palkkojen sivukulut	326 720,51
Lomapalkkajaksotukset sivukuluineen	2 623 528,55
Muut siirtovelat	40 654,02
Siirtovelat yhteensä	2 990 903,08

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

	Henkilötyövuodet / HTV2 –luku	
	2021	2020
Ateria ja puhtaus	498,6	529,0
Kiinteistöhoito	5,4	9,5
Hallinto	5,5	8,2
Yhteensä	509,5	546,7

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämät eriytetyt laskelmat

Laskelma 1

Kaupunginsairaalan ruo- kalan ateriamyynti	2020	2021
Liikevaihto	191 024	147 990
Liiketoiminnan muut tuotot	557	440
Materiaalit ja palvelut	-83 325	-67 245
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-82 130	-64 825
Palveluiden ostot	-1 195	-975
Henkilöstökulut	-68 300	-52 228
Palkat ja palkkiot	-56 900	-43 511
Henkilösivukulut	-11 400	-8 717
Poistot ja arvonalentumiset	-6 576	-6 530
Liiketoiminnan muut kulut	-23 330	-5 326
Kulut yhteensä	-181 531	-131 329
Tilikauden ylijäämä	10 050	17 101

Laskentaperiaatteet

Palveluliikelaitos myy kaupungin henkilökunnalle lounasaterioita Porin kaupungin HR -yksikön vahvistaman käytännön mukaan verohallinnon määrittelemillä hinnoilla. Lounaan hinta on 6,90 € ja kevyt- sekä salaattilounaan hinta on 5,18 €. Ulkopuolisille myydään vieraslounasta 8,70 € hintaan sekä kevyt- ja salaattilounasta hintaan 6,90 €. Suoraan kirjanpidosta saadaan

ulkoiselle ateriatilille kirjattu liikevaihto. Liiketoiminnan muut tuotot ovat vähäisiä. Ne on määritelty 5 % osuudella kohteen kustannuspaikan tuotoista. Materiaalien ja palveluiden osuudeksi on laskettu em. kustannuspaikan luvuista 5,5 % osuus. Henkilöstökulut on laskettu 1,7 henkilötyövuoden mukaan. Liiketoiminnan muiden kulujen osuus muodostuu hallinnon yleiskustannuksista. Poistot on laskettu 5 % osuudella em. kustannuspaikalta. Niiltä osin, joissa lukuja ei ole suoraan saatu kirjanpidosta, luvut on arvioitu yhdessä Palveluliikelaitoksen aterian ja puhtauden asiantuntijoiden kanssa.

Laskelma 2

FC JAZZ jalkapallo Pori –cup 22.- 25.7.2021	2020	2021
Liikevaihto	55 687	17 493
Materiaalit ja palvelut	-27 890	-6 997
Aineet, tarvikkeet ja materiaalit	-27 890	-6 997
Palveluiden ostot	-1 195	0
Henkilöstökulut	-16 625	-9 057
Palkat ja palkkiot	-13 765	-8 076
Henkilösivukulut	-2 860	-981
Liiketoiminnan muut kulut	-600	-487
Kulut yhteensä	-45 115	-16 541
Tilikauden ylijäämä	10 572	952

Laskentaperiaatteet

Palveluliikelaitos tuotti tapahtumiin ateriat, joiden hinnoittelu perustuu tuotteistukseen. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyy arvio hallinnon kustannuksista. Tilojen loppusiivous laskutettiin siivousmitoitettulla ja katteellisella tuntihinnalla. Koska tapahtumien kustannuksia ei ole suoraan saatu kirjanpidosta, on luvut arvioitu yhdessä Palveluliikelaitoksen aterian ja puhtauden asiantuntijoiden kanssa.

Porin Vesi

TOIMINTAKERTOMUS 2021

Porin Vesi liikelaitos tuottaa vesihuoltopalveluita toiminta-alueellaan liiketaloudellisia periaatteita noudattaen.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Tasapainoinen talouskehitys ja varautuminen tulevaisuuden uudisrakennus- ja saneerausinvestointeihin on Porin Veden toiminnan painopistealueita. Palvelutaso pidetään korkeana ja sitä kehitetään asiakkaiden tarpeiden ja teknisen kehittymisen mukaisesti. Porin Veden talous toteutui talousarviota paremmin. Uusien vesijohto- ja viemäri liittymien myynti oli lähes puolet suurempi kuin vuotta aiemmin. Liikevaihto oli 21,5 M€, kulut 11,2 M€, kaupungille maksettu peruspääoman korko 2,2 M€ ja poistot 4,7 M€. Tilikauden ylijäämä oli 3,5 M€.

Valmiussuunnittelun ja kriisitilanteisiin varautumisen merkitys korostui edelleen. Koronaviruspandemia jatkui toista perättäistä vuotta. Sen vuoksi tehtiin monenlaisia toimenpiteitä veden jakelun turvaamiseksi. Uusi, loppuvuonna 2020 käyttöön otettu asiakastietojärjestelmä oli ensimmäisen täyden vuoden käytössä. Hankintapäätös etäluettavista vesimittareista ja mittareiden etäluennasta tehtiin marraskuussa. Hankintaprosessi toteutettiin yhteistyössä seitsemän muun suomalaisen vesihuoltolaitoksen kanssa. Etäluentaan siirtyminen on lähes 10 vuoden projekti. Ensimmäisiä etäluettavia mittarijärjestelmiä ryhdytään asentamaan asiakkaille vuonna 2022.

Luotsinmäen ja Ahlaisten väliset vesijohto- ja viemäriyhteydet valmistuivat vuonna 2021. Ahlaisten jätevedet johdettiin pysyvästi keskuspuhdistamolle kesäkuusta alkaen. Siirtyminen Ahlaisissa talousveden jakelussa tekopohjaveen alkoi loppusyksyllä.

Talousveden laatu oli erittäin hyvä, ja palvelutaso voitiin muutenkin pitää korkeana ja sitä monilta osin parantaa.

Ympäristöasioiden korkealaatuinen hoito liittyy kiinteästi liikelaitoksen toimialaan. Puhdistamolietteen käsittelystä ja loppusijoituksesta vastaa Envor Pori Oy, jonka 15 vuotinen sopimuskausi alkoi maaliskuussa 2018. Envor on rakentanut vuosina 2020-21 Luotsinmäen keskuspuhdistamon läheisyyteen biokaasulaitoksen ja hoitaa jatkossa siellä keskuspuhdistamolla syntyvän puhdistamolietteen käsittelyn sekä toimittaa biokaasulaitoksella syntyvän mädätjäännöksen hyötykäyttöön. Ennen laitoksen valmistumista Envor on kuljettanut syntyvät lietteet käsiteltäviksi muille laitoksille.

Harjakankaan tekopohjavesilaitoksen vieressä sijaitsevaan Tyvijärveen vuosien kuluessa kertyneen hiekkasakan poistaminen ruoppaamalla tapahtui lupamääräysten mukaisesti lokakuussa. Ruoppausainne kuivuu talvikauden yli geotubeissa. Sen sijoituspaikka ratkaistaan kesällä 2022.

Myyty vesimäärä kasvoi 3,5 %. Laskutettu jätevesimäärä kasvoi 5,0 %. Verkostoon pumpattu vesimäärä kasvoi 1,8 % ja puhdistettu jätevesimäärä väheni 10 %. Vuotovesimäärä väheni vesijohtoverkossa arvoon 11,6 %. Viemäriverkoston vuotovesimäärä pysyi likipitään ennallaan, ja oli 33,6 %. Putkirikkoja sattui vain 35 kappaletta, joka on selvästi vähemmän kuin vielä 10 vuotta sitten. Suoritteet ilmaisevat, että verkostojen kunto on parantunut.

Taksat voitiin edelleen pitää ennallaan jo seitsemättä vuotta peräkkäin. Porin Veden taksat ovatkin nyt selvästi vertailulaitosten keskitasoa edullisemmat.

Toteutuneet investoinnit olivat 3,94 M€. Laajennus- ja uudisrakennusinvestoinneista suurimmat olivat Harjakankaan tekopohjavesilaitoksen lipeäalkalointijärjestelmä ja Honkaluodon vesi- ja viemäriverkoston laajentaminen sekä Ahlaisten-Peittoon vesi- ja viemärijohtoprojekti. Huomattavimpia saneerausinvestointeja olivat Noormarkun jätevesipumppaamot, Harmaalinna-Sampola paineviemäri ja vesijohto sekä Ulasoori-Uusiniitty-vesijohto. Investoinnit toteutettiin kokonaisuudessaan Porin Veden tulo-rahoituksella.

Henkilöstön määrä vuoden lopussa oli 54 vakituista ja seitsemän määräaikaista (HTV3 48,41, edel. vuosi 50,55). Eläkkeelle siirryneitä oli vuoden aikana neljä henkilöä ja muista syistä eronneita kaksi. Porin Veden pitkäaikainen johtaja Ilkka Mikkola siirtyi eläkkeelle ja Ismo Lindfors aloitti Porin Veden johtajan virassa 1.9.2021. Uusia työntekijöitä palkattiin kaksi. Sairauslomia oli 16 pv työntekijää kohti. Sairauspoissaoloprosentti oli 4,17 (Ed. vuonna 5,36).

Arvio tulevasta taloudellisesta kehityksestä

Liikelaitoksen talous kehittyi kertomusvuonna suotuisasti. Tulevaisuudessa käyttömenoja lisäävät nouseva puhdistamolietteen käsittelyhintaa, sähköenergian voimakkaasti kohonnut kustannus ja käytettävien materiaalien nousussa oleva hintataso. Porin Veden talous on kuitenkin verrattain hyvässä tasapainossa. Mahdollisuudet hyvän taloudellisen tilan jatkumiseen ovat olemassa.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista sekä selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Vesihuollon toimialaan liittyy sen luonteen mukaisesti monenlaisia riskejä. Riskit liittyvät mm. talousveden laatuun, toimitushäiriöihin, laitteistovikojen tai sääilmiöiden aiheuttamiin vahinkoihin ulkopuolisille, jätevesipäästöihin, viemäritulviin, jne. Porin Vesi on kartoittanut riskit ja niihin on varauduttu mm. valmiussuunnitelmassa ja Water Safety Plan-suunnitelmassa. Tärkeimmät kohteet on vakuutettu, ja Porin Vesi on mukana kaupungin vastuuvakuutuksessa. Liikelaitoksen talous muodostaa oman riskinsä. Mikäli tulo-rahoitus ja investointitaso eivät ole riittäviä, verkostojen saneerauksiin ei voida panostaa tarpeeksi ja toiminnalliset ongelmat alkavat kasautua. Porin Vedessä sisäinen valvonta on toteutettu pääpiirteittäin kaupungin yleisten asiaa koskevien ohjeiden ja määräysten mukaan. Porin

Veden johtokunta ohjaa ja valvoo sisäisen valvonnan asianmukaista järjestämistä sekä seuraa ja raportoi tavoitteiden toteutumaa.

Toiminnan tunnuslukuja	2020	TP 2021	Muutos
Verkostoon pumpattu vesimäärä (1000 m ³)	5564	5 525	-39
Puhdistettu jätevesimäärä (1000 m ³)	12814	11457	-1357
Vesijohtoverkoston pituus (km)	890	896	+6
Viemäriverkoston pituus (km)	996	1003	+7
Asiakkaiden määrä (vesimittarit)	21042	21076	+34

Liikelaitoksen johtajan selvitys toiminnan tunnuslukujen toteutumisesta:

Verkostoon pumpattu vesimäärä pysyi suunnilleen ennallaan. Puhdistettu jätevesimäärä väheni, koska vuosi 2021 oli vuotta 2020 kuivempi. Uutta vesijohtoverkostoa rakennettiin kuusi kilometriä ja jätevesi- ja hulevesiviemäriverkostoa seitsemän kilometriä.

Liikelaitoksen talous

Porin Veden toimintatuotot olivat 21,5 M€, käyttömenot 11,2 M€ ja tilikauden ylijäämä 3,52 M€. Liikelaitoksen taloudellinen tilanne mahdollistaa tulevina vuosinakin riittävän panostuksen verkostojen ja laitosten saneerauksiin.

Tulosbudjetti 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Liiketoiminnan tulot	20 914		20 914	21 572	+658
Valmistus omaan käyttöön	530		530	104	-426
Liiketoiminnan menot	-11 363		-11 363	-11 248	-115
Poistot ja arvonalentumiset	-4 800		-4 800	-4 749	-51
Liikelylijäämä	5 281		5 281	5 679	+398
Muut rahoitustuotot	6		6	14	+8
Korvaus peruspääomasta	-2 210		-2 210	-2 210	0
Poistoeron muutos	33		33	33	0
Tilikauden yli-/alijäämä	3 110		3 110	3 516	+406

Liikelaitoksen johtajan selvitys tulosbudjetin toteutumisesta:

Liikevaihto ylitti budjetoidun 0,6 M€. Liittymien ja veden myynti kasvoi taloudellisen kasvun siivittämänä. Valmistus omaan käyttöön oli 0,4 M€ budjetoitua pienempi.

Toteutuneet menot olivat 0,1 M€ pienemmät budjetoituun nähden. Verkoston ja laitosten kunto on parantunut ja laitteistojen uusimiset ja modernisointi ovat pitäneet käyttömenojen kasvun pienenä vallitsevasta inflaatiosta huolimatta. Tilikauden ylijäämä oli 3,516 M€ eli 0,406 M€ budjetin mukaista parempi.

Talouden päätavoite eli liikelaitoksen talouden vakaana pitäminen toisaalta lyhytaikaisen kassanhallinnan ja toisaalta pitkäaikaisen investointien rahoituksen toteuttamiseksi toteutui hyvin.

Investointibudjetti 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Investointimenot	-4 000		-4 000	-3 944	56
Investoinnit (netto)	-4 000		-4 000	-3 944	- 56

Investointien talousarviomuutokset:

Liikelaitoksen johtajan selvitys investointibudjetin toteutumisesta:

Investointien kokonaismäärä oli 3,94 M€, joka alitti sitovan enimmäismäärän 0,056 miljoonalla eurolla. Investointikohteita on vuoden aikana kymmeniä. Kaikki ohjelman mukaiset kohteet toteutettiin. Investointien lopullisen kokonaismäärän arviointi on haastavaa, koska ennakoimattomia lisäkustannuksia ilmenee urakoissa vielä aivan loppuvuodesta. Investointikohteista 75 % oli saaneerauskohteita ja loput uudisrakennus- ja laajennuskohteita. Saneerausinvestoinneista merkittävimmät olivat Harmaalinna-Sampola vesijohto ja jätevesiviemäri, Ulasoori-Uusinitetty vesijohto ja Noormarkkuun jätevesipumppaamot. Uudisrakennus- ja laajennusinvestoinneista suurimmat olivat Harjankkaan tekopohjavesilaitoksen lipeäalkalointi ja Honkaluodon alueen vesijohto- ja viemäriverkon laajennus. Verkostojen kunto on parantunut pitkäjänteisten saneeraustoimien johdosta.

Liikelaitoksen johtajan selvitys käyttötalouden ja investointien toteutumisesta:

Liikevaihto ylitti budjetoidun 0,6 miljoonalla eurolla. Hyvän tulokehityksen mahdollistivat taloudellisen noususuhdanteen kiihdyttämä vesi- ja viemäri liittymien myynti, veden kesäaikaisen myynnin kasvu sekä keskuspuhdistamon uudet teollisuusasiakkaat. Käyttömenot alittivat budjetoidun 0,1 M€. Peruspääoman korkoa kaupungille maksettiin suunnitellusti 2,2 M€. Tilikauden ylijäämä oli 3,5 M€.

Toteutuneet investoinnit olivat 3,94 M€. Investoinnit toteutettiin kokonaisuudessaan Porin Vesi, liikelaitoksen omalla tulo-rahoituksella.

Valtuustoon nähden sitovien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Korvaus peruspääomasta (2,21 M€) toteutui budjetoidun mukaisena. Investointimäärä (3,94 M€) alitti valtuuston asettaman sitovan investointimäärärahan enimmäismäärän (4,0 M€).

Johtokunnan ehdotus tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtokunta ehdottaa, että Porin Vesi liikelaitoksen tilikauden ylijäämä 3 516 076,68 € siirretään liikelaitoksen taseeseen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

Porin Vesi on tulouttanut Porin kaupungille peruspääoman korkoa 5 % eli 2 210 211.

PORIN VEDEN TULOSLASKELMA	2021	2020
Liikevaihto	21 495 531	20 632 964
Valmistus omaan käyttöön	104 460	357 323
Liiketoiminnan muut tuotot	59 488	66 396
Tuet ja avustukset kunnalta	15 998	16 200
Materiaalit ja palvelut	6 198 364	5 919 174
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 351 358	2 165 684
Ostot tilikauden aikana	2 351 358	2 165 684
Palveluiden ostot	3 847 006	3 753 490
Henkilöstökulut	3 553 010	3 411 684
Palkat ja palkkiot	2 656 553	2 682 755
Henkilösivukulut	896 457	728 929
Eläkekulut	787 413	624 662
Muut henkilösivukulut	109 044	104 267
Poistot ja arvonalentumiset	4 748 557	4 826 550
Liiketoiminnan muut kulut	1 496 579	1 641 990
Liikeylijäämä (-alijäämä)	5 678 966	5 273 486
Rahoitustuotot ja kulut	-2 196 222	-2 199 373
Muut rahoitustuotot	14 168	11 030
Peruspääoman korko kunnalle	-2 210 211	-2 210 211
Muut rahoituskulut	-180	-192
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	3 482 743	3 074 113
Varausten ja rahastojen muutos	33 333	33 333
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	3 516 077	3 107 447
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,42	5,19
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	5,42	5,19
Voitto, %	16,2	14,9

PORIN VEDEN TASE

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	76 636 818,90	77 413 920,55
Aineettomat hyödykkeet	149 474,70	188 468,03
Tietokoneohjelmistot	149 474,70	188 468,03
Aineelliset hyödykkeet	65 521 453,20	66 287 100,52
Maa ja vesialueet	175 048,97	175 048,97
Rakennukset	5 364 305,44	6 150 367,41
Kiinteät rakenteet ja laitteet	59 288 448,66	59 128 900,36
Koneet ja kalusto	686 622,78	603 580,38
Ennakkomaksut ja muut keskeneräiset hankinnat	7 027,35	229 203,40
Sijoitukset	10 965 891,00	10 938 352,00
Osakkeet ja osuudet	10 965 891,00	10 938 352,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	36 464 100,99	31 751 218,72
Saamiset	33 662 368,91	30 774 476,60
Lyhytaikaiset saamiset	33 662 368,91	30 774 476,60
Myyntisaamiset	1 427 623,95	1 217 062,41
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	32 221 141,89	29 534 108,62
Siirtosaamiset	13 603,07	23 305,57
Rahat ja pankkisaamiset	2 801 732,08	976 742,12
VASTAAVAA YHTEENSÄ	113 100 919,89	109 165 139,27

PORIN VEDEN TASE

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	106 039 841,68	102 523 765,00
Peruspääoma	44 204 225,99	44 204 225,99
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	58 319 539,01	55 212 092,44
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	3 516 076,68	3 107 446,57
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	700 000,03	733 333,36
Poistoero	700 000,03	733 333,36
VIERAS PÄÄOMA	6 361 078,18	5 908 040,91
Pitkäaikainen vieras pääoma	3 481 822,66	3 481 822,66
Liittymismaksut ja muut velat	3 481 822,66	3 481 822,66
Lyhytaikainen vieras pääoma	2 879 255,52	2 426 218,25
Ostovelat	1 494 824,87	967 029,40
Muut lyhytaikaiset velat	735 920,35	749 319,44
Siirtovelat	648 510,30	709 869,41
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	113 100 919,89	109 165 139,27
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	92,84	93,32
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	29,51	27,32
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	61 836	58 623

PORIN VEDEN RAHOITUSLASKELMA**2021****2020****Toiminnan rahavirta**

Liikelyjäämä (alijäämä) (+/-)	5 678 966	5 273 486
Poistot ja arvonalentumiset	4 748 557	4 826 550
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	-2 196 222	-2 199 373

Investointien rahavirta

Investointimenot (-)	-3 943 917	-5 282 045
Rahoitusosuudet investointeihin (+)		228 338

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

4 287 384

2 846 956

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset	-27 539	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 434 855	-2 937 656
Saamisten muutos kunnalta, yhdyntili (+/-)	-2 687 033	-2 454 414
Saamisten muutos muilta (+/-)	-200 859	276 396
Korottomien velkojen muutos	453 037	-759 639

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

-2 462 394

-2 937 656

Rahavarojen muutos**1 824 990****-90 700**

Rahavarat 31.12.	2 801 732	976 742
Rahavarat 1.1.	976 742	1 067 442

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	18 616 983	18 580 273
Investointien tulorahoitus, %	208,7	156,3
Kassan riittävyys, pv	57,3	19,9
Quick ratio	12,66	13,09
Current ratio	12,66	13,09

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT**TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT TIEDOT****Arvostus ja jaksotusperiaatteet**

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Porin kaupunginhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskenta-perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Lomapalkkavelka on määritelty henkilöittäin ja laskettu A-taulukon todellisten lomasaldojen mukaisesti.

Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus

Kirjaustapaa Valmistus omaan käyttöön -tiliin on muutettu siten, että on tilille 1.1.2021 alkaen kirjattu ainoastaan investointikohteisiin kohdistuvia henkilöstömenoja, ei enää materiaali- ja palvelumenoja, kuten aiemmin.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**Liikevaihdon muodostuminen**

	2021
Vesimaksut	9 151 404
Jätevesimaksut	9 973 219
Hulevesimaksut	990 175
Sisäiset hulevesimaksut	57 837
Tarvikemyynti ja tilaustyöt	814 086
Liittymismaksut	508 810
Yhteensä	21 495 531

Tilintarkastajien palkkiot

Lakisääteiset tilintarkastajien palkkiot 4 520,00

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaisesti. Poistomenetelmänä on tasapoisto. Kaupunginhallitus on päättänyt 25.11.2019 muuttaa Porin kaupungin poistosuunnitelmaa 1.12.2019 alkaen. Ennen tätä aktivoidut hankintamenot poistetaan vanhan poistosuunnitelman mukaisesti loppuun ja uutta poistosuunnitelmaa noudatetaan uusissa investoinneissa.

30.11.2019 asti Hyödykeryhmä	poisto- aika vuotta	poisto-%
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20	5
Autot	5	20
Muut raskaat koneet	10	10
Muut kevyet koneet	5	20
Muu irtain käyttöomaisuus	5	20
Vesi- ja viemäriverkosto	30	3,5
Raakavedenottojärjestelmä	30	3,5
Kiinteät koneet ja laitteet	25	4
Muut kiinteät koneet ja laitteet	10	10
Mittarit ja tarkistuslaitteet	10	10
Aineettomat hyödykkeet	5	20

1.12.2019 alkaen Aineelliset hyödykkeet	poisto- aika vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30
Muut kuljetusvälineet	4-7
Muut raskaat koneet	10-15
Muut kevyet koneet	5-10
Muut laitteet ja kalusteet	3-5
Vedenjakeluverkosto	30-40
Viemäriverkko	30-40
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10-20
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15

1.12.2019 alkaen Aineettomat hyödykkeet	poistoaika vuotta
Atk-ohjelmistot	5

Hulevesiviemärit sisältyvät erään vesi- ja viemäriverkosto, jonka poistoaika on 30 vuotta.

Pienhankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa ja taloudellinen pitoaika alle 3 vuotta, on kirjattu vuosikuluksi.

TASEEN LIITETIEDOT

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet		Aineetto- mat oikeu- det	Muut pitkävai- kutteiset menot	Ennakkomaksut	Yht.
Poistamaton hankintameno 1.1.		200 781,37			200 781,37
Kertyneet poistot 1.1.		-12 313,34			-12 313,34
Poistot		-38 993,33			-38 993,33
Poistamaton hankintameno 31.12.		149 474,40			149 474,40

Aineelliset hyödykkeet		Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Koneet ja ka- lusto	Ennako- maksut ja keskener. h.	Yht.
Poistamaton han- kintameno 1.1.		175 048,97	13 046 150,02	88 503 909,55	2 492 574,07	229 203,40	104 446 886,01
Kertyneet poistot. 1.1.			-6 895 782,61	-29 375 009,19	-1 888 993,69		-38 159 785,49
Lisäykset				3 804 125,13	132 764,16	7 027,35	3 943 916,64
Poistot			-786 061,97	-3 873 780,23	-49 721,76		-4 709 563,96
Siirrot erien välillä				229 203,40		-229 203,40	
Poistamaton han- kintameno 31.12.		175 048,97	5 364 305,44	59 288 448,66	686 622,78	7 027,35	65 521 453,20

Aineelliset hyödykkeet		Maa- ja vesialu- eet	Ra- ken- nuk- set	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Koneet ja ka- lusto	Ennako- maksut ja keskener. h.	Yht.
Hulevesi							
Poistamaton hankintameno 1.1.				19 958 283,06			19 958 283,06
Kertyneet poistot. 1.1.				-6 370 538,75			-6 370 538,75
Lisäykset				53 051,91			53 051,91
Poistot				-825 366,16			-825 366,16
Poistamaton hankintameno 31.12.				12 815 430,06			12 815 430,06

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Hankintameno 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Hankintameno 31.12.
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	10 938 352,00			10 938 352,00

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

Kelakorvaus työterveyshuollosta	12 477,52
Muut siirtosaamiset	1 125,55
Siirtosaamiset yhteensä	13 603,07

Oma pääoma

Oman pääoman erittely		
	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	44 204 225,99	44 204 225,99
Peruspääoma 31.12.	44 204 225,99	44 204 225,99
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	58 319 539,01	55 212 092,44
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	58 319 539,01	55 212 092,44
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	3 516 076,68	3 107 446,57
Oma pääoma yhteensä	106 039 841,68	102 523 765,00

Pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten velkojen erittely

Pitkäaikaiset muut velat	
Palautuskelpoiset liittymismaksut	3 481 822,66
Pitkäaikaiset muut velat yhteensä	3 481 822,66
Lyhytaikaiset velat	
Saadut ennakot	18,83
Ostovelat	1 494 806,04
Siirtovelat	648 510,30
Lyhytaikaiset muut velat	
Arvonlisäverovelka	566 313,56
Muut velat	169 606,79
Lyhytaikaiset muut velat yhteensä	2 879 255,52

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	112 986,65
Lomapalkkajaksotukset sivukuluineen	527 516,55
Muut siirtovelat	8 007,10
Siirtovelat yhteensä	648 510,30

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

Henkilöstön lukumäärä		
	2021	2020
Verkostoyksikkö	34	34
Laitosyksikkö	25	25
Hallinto	2	2
Henkilöstö yhteensä	61	61

Henkilöstökulut

	2021
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	3 553 010,28
josta aktivoidut henkilöstökulut	104 459,58

VESIHUOLTOLAIN EDELLYTTÄMÄT TIEDOT

Vesihuoltolain mukaan hulevesien viemärointi tulee eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen kirjanpidosta. Lain mukaan hulevesien viemäroinnille tulee laatia tilikausittain tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Toimintakertomusta koskevat tiedot on esitetty yhdessä liikelaitoksen toimintakertomuksen kanssa.

Eriyttäminen on tehty Kirjanpitolausuntokunnan kuntajaoston lausuntoa 112 noudattaen laskennallisesti. Suoraan kohdistettavat tuotot ja kulut sekä varallisuus- ja pääomaerät on kirjattu suoraan ns. hulevesilaitoksen tilinpäätökseen. Liiketoimintojen yhteiset erät on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Hulevesilaitoksella ei ole omaa henkilöstöä, minkä takia myös henkilöstökustannukset on kohdistettu laskennallisesti. Pysyvät vastaavat sisältävät hulevesiviemärit. Eriyttämisen yhteydessä hulevesilaitoksen alkusaldoksi on laskettu hulevesiviemäriverkoston suhteellinen osuus koko viemäriverkostosta. Poistot tämän osalta on kirjattu samassa suhteessa. Tilikaudesta 2015 alkaen lisäykset on kirjattu tilikauden aikana toteutuneiden investointien mukaan ja poistot liikelaitoksen poistoperiaatteita noudattaen.

VESIHUOLTOLAIN EDELLYTTÄMÄT LASKELMAT

	2021	2021	2021
TULOSLASKELMA	Hulevesi	Liikelaitos ilman hulevettä	Liikelaitos yhteensä
Liikevaihto	1 082 606,00	20 412 925,12	21 495 531,
Valmistus omaan käyttöön		104 459,58	104 459,58
Liiketoiminnan muut tuotot		59 488,23	59 488,23
Tuet ja avustukset kunnalta		15 997,63	15 997,63
Materiaalit ja palvelut	127 494,44	6 070 869,45	6 198 363,89
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	71 611,77	2 279 745,78	2 351 357,55
Ostot tilikauden aikana	71 611,77	2 279 745,78	2 351 357,55
Palveluiden ostot	55 882,67	3 791 123,67	3 847 006,34
Henkilöstökulut	69 096,05	3 483 914,23	3 553 010,28
Palkat ja palkkiot	37 011,29	2 641 307,68	2 678 318,97
Henkilösivukulut	32 084,76	864 372,12	896 456,88
Eläkekulut	30 723,65	756 689,31	787 412,88
Muut henkilösivukulut	1 361,11	107 682,81	109 043,92
Henkilöstömenojen korjaukset	0,00	-21 765,57	-21 765,57
Poistot ja arvonalentumiset	825 366,16	3 923 191,13	4 748 557,29
Liiketoiminnan muut kulut	7 149,22	1 489 430,16	1 496 579,38
Liikeliikettyä (-alijäämä)	53 500,13	5 625 465,59	5 678 965,72
Rahoitustuotot ja kulut		-2 196 222,37	-2 196 222,37
Muut rahoitustuotot		14 168,26	14 168,26
Peruspääoman korko kunnalle		-2 210 211,00	-2 210 211,00
Muut rahoituskulut		-179,63	-179,63
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	53 500,13	3 429 243,22	3 482 743,35
Varausten ja rahastojen muutos		33 333,33	33 333,33
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	53 500,13	3 462 576,55	3 516 076,68
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,38		5,42
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	0,38		5,42
Voitto, %	4,94		16,2

TASE

VASTAAVAA	31.12.2021 Hulevesi	31.12.2021 Liikelaitos ilman hulevettä	31.12.2021 Liikelaitos yhteensä
PYSYVÄT VASTAAVAT	12 822 457,41	63 814 361,49	76 636 818,90
Aineettomat hyödykkeet		149 474,70	149 474,70
Tietokoneohjelmistot		149 474,70	149 474,70
Aineelliset hyödykkeet	12 822 457,41	52 698 995,79	65 521 453,20
Maa ja vesialueet		175 048,97	175 048,97
Rakennukset		5 364 305,44	5 364 305,44
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 815 430,06	46 473 018,60	59 288 448,66
Koneet ja kalusto		686 622,78	686 622,78
Ennakkomaksut ja muut keskeneräiset han- kinnat	7 027,35	0,00	7 037,35
Sijoitukset		10 938 352,00	10 938 352,00
Osakkeet ja osuudet		10 938 352,00	10 938 352,00
Muut saamiset		27 539,00	27 539,00
Liittymismaksut palautettavat		27 539,00	27 539,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 494 344,21	34 969 756,78	36 464 100,99
Saamiset	50 514,78	33 611 854,13	33 662 368,91
Lyhytaikaiset saamiset	50 514,78	33 611 854,13	33 662 368,91
Myyntisaamiset	50 514,78	1 377 109,17	1 427 623,95
Saamiset kunnalta		32 221 141,89	32 221 141,89
Siirtosaamiset		13 603,07	13 603,07
Rahat ja pankkisaamiset	1 443 829,43	1 357 902,65	2 801 732,08
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 316 801,62	98 784 118,27	113 100 919,89

TASE

VASTATTAVAA	31.12.2021 Hulevesi	31.12.2021 Liikelaitos ilman hulevettä	31.12.2021 Liikelaitos yhteensä
OMA PÄÄOMA	14 184 355,88	91 855 485,80	106 039 841,68
Peruspääoma	13 527 491,77	30 676 734,22	44 204 225,99
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	603 363,97	57 716 175,04	58 319 539,01
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	53 500,14	3 462 576,64	3 516 076,68
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VA- RAUKSET		700 000,03	700 000,03
Poistoero		700 000,03	700 000,03
VIERAS PÄÄOMA	132 445,74	6 228 632,44	6 361 078,18
Pitkäaikainen vieras pääoma		3 481 822,66	3 481 822,66
Liittymismaksut ja muut velat		3 481 822,66	3 481 822,66
Lyhytaikainen vieras pääoma	132 445,74	2 746 809,78	2 879 255,52
Ostovelat	68 761,93	1 426 062,94	1 494 824,87
Siirtovelat	29 831,47	618 678,83	648 510,30
Muut lyhytaikaiset velat	33 852,34	702 068,01	735 920,35
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 316 801,62	98 784 118,27	113 100 919,89
TASEEN TUNNUSLUVUT			
Omavaraisuusaste, %	99,07		92,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	12		29,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	657		61 836

RAHOITUSLASKELMA**2021****Hulevesi****Toiminnan rahavirta**

Liikelylijäämä (alijäämä) (+/-)	53 500
Poistot ja arvonalentumiset	825 366
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	
Sisäiset tuotot	-92 431
Sisäiset kulut	5 113

Investoinnit

Käyttöomaisuusinvestoinnit (-)	165 848
--------------------------------	---------

TULORAHOITUS JA INVESTOINNIT NETTO**1 044 714****Rahoitustoiminta**

Lyhytaikaisten saamisten muutokset (+/-)	-12 257
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	20 840

RAHOITUSTOIMINTA NETTO**8 583****VAIKUTUS KUNNAN KASSAVAROIHIIN****1 053 296****RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT**

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	1 514 83
Investointien tulorahoitus, %	529,92
Quick ratio	11,29
Current ratio	11,29

5.2 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätöslaskelmat

Satakunnan Pelastuslaitos

Satakunnan Pelastuslaitoksen tuloslaskelma	TP 2021	TP 2020
Toimintatuotot	27 434 822	27 480 516
Myyntituotot	24 806 557	25 255 921
Maksutuotot	691 418	689 747
Tuet ja avustukset	1 807 619	1 396 982
Muut toimintatuotot	129 228	137 867
Toimintakulut	-25 296 833	-24 395 882
Henkilöstökulut	-14 976 608	-14 695 885
Palvelujen ostot	-4 323 879	-4 038 503
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 373 513	-1 167 908
Avustukset	-1 240	-1 260
Muut toimintakulut	-4 621 593	-4 492 326
Toimintakate	2 137 989	3 084 633
Rahoitustuotot ja -kulut	9 425	7 241
Vuosikate	2 147 414	3 091 874
Poistot ja arvonalentumiset	-1 181 156	-1 274 811
Tilikauden tulos	966 258	1 817 063
Vyörytyserät	-969 683	-874 239
Tilikauden ylijäämä vyörytyserien jälkeen	-3 425	942 824

Satakunnan Pelastuslaitoksen tase, vastaavaa	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	40 120	74 542
Aineettomat oikeudet	40 120	54 542
Muut pitkävaikutteiset menot	0	20 000
Aineelliset hyödykkeet	4 873 293	4 446 115
Rakennukset	112 360	119 419
Kiinteät rakenteet ja laitteet	108 327	138 137
Koneet ja kalusto	4 616 858	3 670 869
Muut aineelliset hyödykkeet	5 440	11 798
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	30 308	505 831
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 805 893	2 653 750
Saamiset	2 327 409	2 547 723
Lyhytaikaiset saamiset	2 327 409	2 547 723
Myyntisaamiset	400 382	270 970
Muut saamiset	376 297	216 678
Muut siirtosaamiset	357 311	167 605
Yhdystilisaamiset	1 193 419	1 892 470
Rahat ja pankkisaamiset	478 484	106 027
VASTAAVAA YHTEENSÄ	7 719 306	7 174 407

Satakunnan Pelastuslaitoksen tase, vastattavaa	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	3 412 654	3 416 079
Peruspääoma	1 339 078	1 339 078
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	2 077 002	1 134 177
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3 425	942 824
VIERAS PÄÄOMA	4 306 651	3 758 327
Lyhytaikainen vieras pääoma	4 306 651	3 758 327
Ostovelat	1 261 381	749 203
Muut velat	376 201	340 742
Lomapalkkavelat	2 380 177	2 398 623
Muut siirtovelat	288 892	269 760
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	7 719 306	7 174 407

Porin Jätehuolto

Porin Jätehuollon tuloslaskelma	TP 2021	TP 2020
Toimintatuotot	4 929 323	5 068 836
Myyntituotot	4 899 338	5 040 899
Tuet ja avustukset	6 061	3 938
Muut toimintatuotot	23 924	24 000
Toimintakulut	-4 098 540	-3 829 963
Henkilöstökulut	-676 614	-673 045
Palvelujen ostot	-3 240 691	-3 029 430
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 058	-35 388
Muut toimintakulut	-148 177	-92 100
Toimintakate	830 782	1 238 874
Rahoitustuotot ja -kulut	22 412	14 468
Vuosikate	853 195	1 253 342
Poistot ja arvonalentumiset	-235 746	-92 559
Tilikauden tulos	617 449	1 160 783
Vyörytyserät	-395 573	-285 951
Tilikauden ylijäämä	221 876	874 832

Porin Jätehuollon tase, vastaavaa	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 449 079	2 400 757
Aineelliset hyödykkeet	1 449 079	2 400 757
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 449 079	2 400 757
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 533 697	8 390 535
Saamiset	7 767 950	8 288 959
Lyhytaikaiset saamiset	7 767 950	8 288 959
Myyntisaamiset	972 489	1 026 896
Muut saamiset	105 917	0
Siirtosaamiset	7 106	112 685
Yhdystilisaamiset	6 682 438	7 149 378
Rahat ja pankkisaamiset	765 747	101 575
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 982 775	10 791 292

Porin Jätehuollon tase, vastattavaa	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	8 425 425	8 770 019
Peruspääoma	81 585	81 585
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	8 688 435	7 813 602
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	-715 933	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	371 338	874 832
PAKOLLISET VARAUKSET	808 015	802 718
Muut pakolliset varaukset	808 015	802 718
VIERAS PÄÄOMA	749 335	1 218 555
Lyhytaikainen vieras pääoma	749 335	1 218 555
Ostovelat	442 677	398 310
Muut velat	15 421	387 544
Lomapalkkavelat	101 143	98 981
Muut siirtovelat	190 095	333 720
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 982 775	10 791 292

5.3 Muut eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämät eriytetyt laskelmat

Toimitilojen vuokraus	2021	2020
Liikevaihto	642 322	617 193
Materiaalit ja palvelut	-388 449	-269 044
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-260 532	-201 872
Palveluiden ostot	-127 917	-67 171
Henkilöstökulut	-47 769	-31 431
Palkat ja palkkiot	-41 652	-27 175
Henkilösivukulut	-6 117	-4 256
Poistot ja arvonalentumiset	-170 549	-209 262
Liiketoiminnan muut kulut	-175 973	-164 106
Kulut yhteensä	-782 741	-673 843
Liikealijäämä	-140 419	-56 650
Tilikauden alijäämä	-140 419	-56 650

Laskentaperiaatteet

Kaupungin tilayksikössä on määritelty vuokrattavista kohteista ne kohteet, jotka ovat täysin ulkopuolisten yritysten käytössä. Aineistosta on rajattu ulkopuolelle sellaiset kohteet, joissa on kaupungin oman toiminnan lisäksi vuokrattu tilaa ulkopuoliselle toimijalle. Lisäksi ulkopuolelle on rajattu yhdistykset yms. joiden toimintaa kaupunki tukee avustusten kautta. Rajausten avulla on kyseisten kohteiden tiedot haettu kirjanpidosta. Perittävien vuokrien määrittelyn pohjalla on Kiinteistötietojärjestelmä, joka huomioi mm. asunnon sijainnin, kunnan ja iän. Rakennuksilla on kirjanpidossa oma seurantatunnus, mille kirjataan suoraan niiden aiheuttaman kustannukset. Laskelmassa on lisäksi lisätty puolet yhden isännöitsijän palkkakustannuksista henkilöstökuluihin, koska isännöintiä ei ole kohdistettu suoraan rakennuksille. Isännöintiä tilayksikössä on hoitanut yksi henkilö, jonka palkkakustannukset on laskelmassa jaettu asunnoille ja toimitiloille.

Asuntovuokraus	2021	2020
Liikevaihto	422 783	493 152
Materiaalit ja palvelut	-159 990	-189 894
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-108 917	-95 860
Palveluiden ostot	-51 073	-94 033
Henkilöstökulut	-73 715	-34 092
Palkat ja palkkiot	-64 975	-29 495
Henkilösivukulut	-8 740	-4 597
Poistot ja arvonalentumiset	-30 843	-51 844
Liiketoiminnan muut kulut	-108 468	-112 666
Kulut yhteensä	-373 015	-388 496
Liikealijäämä	49 768	104 656
Rahoituskulut	-133 423	-135 571
Tilikauden alijäämä	-83 655	-30 916

Laskentaperiaatteet

Kiinteistötietojärjestelmässä on luokiteltu erikseen vuokrattavat asunnot. Luokittelun perusteella on kirjanpidosta poimittu kohteiden tiedot. Laskelmaan on otettu mukaan: 1410030 omat asunnot, 14143005 Messukatu 14 as 1 ja 14143238 Kiertokatu sekä 14140637 Noormarkun palveluasunnot Snällintuvan vyörytystuotto. Kiertokatu sisältää sekä As Oy Porin Kiertokatu 16-18 vuokratut asunnot sekä rakennuksessa sijaitsevan päiväkodin kustannukset. Perittävien vuokrien määrittelyn pohjalla on Kiinteistötietojärjestelmä, joka huomioi mm. asunnon sijainnin, kunnan ja iän. Rakennuksilla on kirjanpidossa oma seurantatunnus, mille kirjataan suoraan niiden aiheuttaman kustannukset. Laskelmassa on lisäksi lisätty puolet yhden isännöitsijän palkkakustannuksista henkilöstökuluihin, koska isännöintiä ei ole kohdistettu suoraan rakennuksille. Isännöintiä tilayksikössä on hoitanut yksi henkilö, jonka palkkakustannukset on laskelmassa jaettu asunnoille ja toimitiloille. Tulosta rasittaa Kiertokadun asuntoihin kohdistuva rahoitusvastike, joka on aiheutunut mittavasta julkisivuremontista.

Tytäryhtiöiden kiinteistöhoito	2021	2020
Liikevaihto	666 305	786 047
Materiaalit ja palvelut	-83 303	-66 929
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39 167	-38 182
Palveluiden ostot	-44 136	-28 747
Henkilöstökulut	-438 461	-537 370
Palkat ja palkkiot	-321 613	-421 238
Henkilösivukulut	-116 848	-116 132
Poistot ja arvonalentumiset		-55
Liiketoiminnan muut kulut	-134 128	-101 636
Kulut yhteensä	-655 892	-705 991
Liikelylijäämä	10 413	80 056
Tilikauden ylijäämä	10 413	80 056

Laskentaperiaatteet

Myyntihinta perustuu tytäryhtiöiden kanssa neuvoteltuihin sopimuksiin. Liikevaihto on kustannuspaikalle 14161269 kirjattu ulkoinen myynti. Materiaalit ja palvelut -erässä on suoraan kyseiselle kustannuspaikalle osoitetut kulut sekä 30% kiinteistöhoitoon yleisistä kuluista kuten auras-, polttoaine-, vaate- ja työkalukuluista. Henkilöstökuluina on kustannuspaikalle kirjattu 10 henkilön palkat. Vyörytyksiin kirjatut autovuokrat, tilavuokrat ja ICT-kulut on yhdistetty muihin kuluihin.

Kaupunginsairaalan ateriamyynti	2021	2020
Liikevaihto	147 990	191 024
Liiketoiminnan muut tuotot	440	557
Materiaalit ja palvelut	-67 245	-83 325
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-64 825	-82 130
Palveluiden ostot	-975	-1 195
Henkilöstökulut	-52 228	-68 300
Palkat ja palkkiot	-43 511	-56 900
Henkilösivukulut	-8 717	-11 400
Poistot ja arvonalentumiset	-6 530	-6 576
Liiketoiminnan muut kulut	-5 326	-23 330
Kulut yhteensä	-131 329	-181 531
Tilikauden ylijäämä	17 101	10 050

Laskentaperiaatteet

Palveluliikelaitos myy kaupungin henkilökunnalle lounasaterioita Porin kaupungin HR -yksikön vahvistaman käytännön mukaan verohallinnon määrittelemillä hinnoilla. Lounaan hinta on 6,90 € ja kevyt- sekä salaattilounaan hinta on 5,18 €. Ulkopuolisille myydään vieraslounasta 8,70 € hintaan sekä kevyt- ja salaattilounasta hintaan 6,90 €. Suoraan kirjanpidosta saadaan ulkoiselle ateriatilille kirjattu liikevaihto. Liiketoiminnan muut tuotot ovat vähäisiä. Ne on määritelty 5 % osuudella kohteen kustannuspaikan tuotoista. Materiaalien ja palveluiden osuudeksi on laskettu em. kustannuspaikan luvuista 5,5 % osuus. Henkilöstökulut on laskettu 1,7 henkilötyövuoden mukaan. Liiketoiminnan muiden kulujen osuus muodostuu hallinnon yleiskustannuksista. Poistot on laskettu 5 % osuudella em. kustannuspaikalta. Niiltä osin, joissa lukuja ei ole suoraan saatu kirjanpidosta, luvut on arvioitu yhdessä Palveluliikelaitoksen aterian ja puhtauden asiantuntijoiden kanssa.

Tapahtumien ateriamyynti	2021	2020
Liikevaihto	17 493	55 687
Materiaalit ja palvelut	-6 997	-27 890
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 997	-27 890
Palveluiden ostot	0	+
Henkilöstökulut	-9 057	-16 625
Palkat ja palkkiot	-8 076	-13 765
Henkilösivukulut	-981	-2 860
Liiketoiminnan muut kulut	-487	-600
Kulut yhteensä	-16 541	-45 115
Tilikauden ylijäämä	952	10 572

Laskentaperiaatteet

Palveluliikelaitos tuotti tapahtumiin ateriat, joiden hinnoittelu perustuu tuotteistukseen. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyy arvio hallinnon kustannuksista. Tilojen loppusiivous laskutettiin siivousmitoitettulla ja katteellisella tuntihinnalla. Koska tapahtumien kustannuksia ei ole suoraan saatu kirjanpidosta, on luvut arvioitu yhdessä Palveluliikelaitoksen aterian ja puhtauden asiantuntijoiden kanssa.

Tapahtumat:

FC JAZZ jalkapallo Pori-cup 22.-25.7.2021

ICT-palveluiden myynti tytäryhtiöille	2021	2020
Liikevaihto	59 654	210 827
Materiaalit ja palvelut	0	-3 165
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-3 165
Henkilöstökulut	-10 864	-11 671
Palkat ja palkkiot	-8 971	-9 179
Henkilösivukulut	-1 893	-2 492
Liiketoiminnan muut kulut	-15 502	-50 524
Kulut yhteensä	-26 366	-65 360
Liikealijäämä	33 289	145 467
Tilikauden ylijäämä	33 289	145 467

Laskentaperiaatteet

ICT-yksikön palveluiden hinnoittelu perustuu tytäryhtiöiden kanssa solmittuihin palvelusopimuksiin. Ostot on kirjattu ICT-yksikön toteuttaman kustannusseuran mukaisesti. Henkilöstökustannukset on laskettu tukipalveluita ostavien tytäryhtiöiden henkilöstön osuuden mukaan (0,5 % ict-tukipalveluita käyttävästä kaupungin henkilöstöstä). Liiketoiminnan muut kulut on laskettu markkinaehtoisien palvelun tuottojen osuudella (1,1 % yksikön ulkoisista ja sisäisistä myyntituotoista). Poistoja ei ole huomioitu laskelmassa, sillä ne eivät kohdistu yhtiöiden hallussa olevaan omaisuuteen.

Markkinaehtoisen jätteen vastaanotto	2021	2020
Liikevaihto	216 159	260 731
Materiaalit ja palvelut	287 135	316 876
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 439	3 191
Palveluiden ostot	284 696	313 685
Henkilöstökulut	34 233	37 985
Palkat ja palkkiot	25 879	29 799
Henkilösivukulut	8 354	8 186
Poistot ja arvonalentumiset	24 753	10 922
Liiketoiminnan muut kulut	40 960	27 442
Kulut yhteensä	387 081	393 225
Liikealijäämä	-170 922	-132 494
Rahoitustuotot ja -kulut	-74	-83
Tilikauden alijäämä	-170 996	-132 577

Laskentaperiaatteet

Liikevaihto pohjautuu Hangassuon jäteasemalla vastaanotetun markkinaehtoisen jätteen laskennalliseen tuottoon, koska tuottoja ei voida eritellä kirjanpidosta. Hinnoittelu perustuu 1.7.2019 voimaan tulleeseen Porin seudun jätetaksaan.

Kulut on otettu Hangassuon jäteaseman kustannuspaikalta 14170003 markkinaehtoisen jätteen määrän osuuden (10,5 %) mukaisesti. Laskelmasta on jätetty pois betonijäte, mikä painonsa takia vääristäisi laskelmaa ja jonka sisältämän teräksen myynnistä saadaan tuottoa, minkä osuutta ei ole eritelty jätteen myyntituotoista.

Poistojen kasvu johtuu tilikaudella tehdystä oikaisusta. Liiketoiminnan muita kuluja nostaa ensimmäistä kertaa tehty toimialan hallinnollisten kustannusten vyörytys kustannuspaikoille. Nämä yhdessä lisäävät tilikauden alijäämää.

6. Allekirjoitukset ja merkinnät

Porissa maaliskuun 28. päivänä 2022

PORIN KAUPUNGINHALLITUS

[Redacted signature]

Arja Laulainen, puheenjohtaja

[Redacted signature]

Sampsa Kataja, I varapuheenjohtaja

[Redacted signature]

Arto Nurmi, II varapuheenjohtaja

[Redacted signature]

Sinikka Alenius

[Redacted signature]

Tuomas Koivisto

[Redacted signature]

Aila Haikkonen

[Redacted signature]

Bia Kaaki

[Redacted signature]

Ismo Läntinen

[Redacted signature]

Tapio Furuholm

[Redacted signature]

Timo Aro

[Redacted signature]

Laura Pullinen

[Redacted signature]

Aino-Maija Luukkonen, kaupunginjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ:

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Porissa 10 . 5 . 2022

BDO Oy
Tilintarkastusyhteisö

[Redacted signature]

Minna Ainasvuori
JHT, HT